

ARKADI ADAMOV

CERCURI PE APĂ

editura albatros

ARKADI ADAMOV

CERCURI PE APĂ

ARKADI ADAMOV

CERCURI PE APĂ

ÎN ROMÂNEȘTE DE
ECATERINA ȘIȘMANIAN

EDITURA ALBATROS

Coperta de RADU DUMA

17

Аркадий Адамов
КРУГИ ПО ВОДЕ
„МОЛОДАЯ ГВАРДИЯ“
1970

La telefon, un vechi prieten...

- Alo, vă rog cu tovarășul Losev.
- La telefon. Ce doriți ?
- Vitali ? !
- Da...
- Bine c-a dat Dumnezeu ! Am mai încercat la trei numere pînă să dau de tine. Stepan la telefon. Stepan Kratovici. Bună, Vitali !
- Steopka ? ... Ce surpriză ! Ce-i cu tine pe-aici ? De ce n-ai venit la școală, în februarie ?
- Eram în cursă. Dar să știi că nu te-am sunat ca să mă justific. Ascultă, Vitali... trebuie să-ți comunic ceva. N-am mai avut răbdare să aștept pînă diseară.
- Păi cu firea ta, nici că se putea altfel. Motor cu reacție, nu alta !
- Stai puțin, nu rîde. Mai bine ascultă. Îl mai ții minte pe Jenka Lucinin ?
- Cum să nu ! Ce-i drept, n-am mai primit de mult vești de la el. E la Okladinsk. Director de fabrică, pare-mi-se.
- Ei bine, Jenka nu mai e.
- Cum adică, nu mai e ?
- Uite-așa. S-a sinucis.
- Cu-um ? ! Imposibil !
- Ei, vezi, asta n-o pot crede nici eu.
- Păi cine ar crede-o ? Tocmai Jenka să...
- Așa e. Ascultă, Vitali. Am stat aici de vorbă cu băieții. Una ca asta nu se putea întîmpla ! Și-atunci ? Atunci înseamnă că e o crimă la mijloc. Am dreptate ? Iar organele locale... Ce mai încoa' și-n colo, au mușamalizat afacerea.
- Asta-i bună ! Cum adică au mușamalizat-o ?

— Uite-aşa, ca să n-aibă bătaie de cap:

— Stepan, îţi dai seama ce spui?

— Bine, să admitem că n-au muşamalizat nimic. Dar n-au cercetat cum trebuie. Jenka nu era omul care să se sinucidă. N-ar fi făcut el una ca asta!

— M-da... Cam aşa-i...

— De aceea ascultă ce-ţi spun. Toţi băieţii şi-au pus nădejdea în tine. Pricepi?

— Bine, dar ce pot face eu? Eu depind de miliţia din Moscova. Ar trebui...

— N-are nici o importanţă. Tu l-ai cunoscut pe Jenka! Uite, ca să n-o mai lungim, caută să fii diseară acasă. Trec pe la tine.

Vitali puse receptorul în furcă şi rămase cu mîna pe el, privind cu un aer absent odaia pe care o cunoştea pînă în cele mai mici amănunte. Toate erau la locul lor, cum le ştia: vizavi biroul gol al lui Igor, în colţ seiful, colo scaunele, canapeaua veche; nimic nu se schimbaseră. Doar Jenka Lucinin nu se mai afla printre cei vii. De cînd nu se mai văzuseră? De un an şi mai bine, cînd Jenka fusese în trecere prin Moscova. Pleca din Leningrad spre oraşul cu pricina, Okladinsk. De altfel, după absolvirea şcolii, se vedeau rar. În schimb, Vitali primea scrisori. Dar ce scrisori! Fiecare rînd trăda firea impetuoasă a lui Jenka. Şi astfel vechea lor prietenie rămăsese neştirbită. Oricît de ciudat ar părea, Vitali reţinuse în memorie doar chipul adolescentului Jenka, aşa cum îl ştia din şcoală. Un băieţandru voinic, cu obraji rumeni, într-o haină albastră, roasă, cu o insignă de comsomolist în piept, îndrăzneţ, bătaios, cu degetele pătate de cerneală — repara stilourile întregii clase, mai cu seamă pe ale fetelor; o făcea în recreaţii, iar uneori chiar şi în timpul orelor. Jenka se înscrisese primul la cercul de automobilism şi aproape întreaga clasă se luase după dînsul. El scrisese şi foiletonul acela de pomină la gazeta de perete, din pricina căruia fuseseră chemaţi cu toţii în cabinetul directorului. Şi dacă nu intervenea Vera Afanasievna, cine ştie ce mai păteau... Tot Jenka plantase primul pom în grădina şcolii, şi după el, s-au luat toţi ceilalţi. Cîtă alergătură pînă să facă rost de puieţi! Faimoasa alee a clasei a noua „B” s-a păstrat pînă azi şi, în fiecare an, următoarea „a noua B” o ia sub oblăduirea sa. Iar ei, „veteranii”, care au plantat-o, se prezintă la şcoală an

de an, în luna februarie, la întrunirea tradițională, și împreună cu clasa a noua din anul respectiv se plimbă cu pași rari pe alee, cercetînd cu un ochi de gospodar fiecare copac.

După ce au absolvit școala, s-au împrăștiat care încotro. Vitali a intrat la Facultatea de drept, iar Jenka la Institutul politehnic, dar nu la Moscova, ci la Lenin-grad, unele fusesse între timp mutat tatăl său.

Vitali își desprinsese mîna de pe receptor și o viri în buzunar, căutîndu-și pipa. Fuma pipă, în ciuda protestelor mamei și a observațiilor ironice din partea lui taică-său. Nu-l erta, bineînțeles, nici Igor. Numai Sveta spusese odată, în treacăt, că-i șade bine cu pipă. Dar toate acestea erau lipsite de însemnătate.

Vitali scoase din sertarul biroului o cutiuță aurie cu tutun și-și umplu pipa; făcu acest lucru cu gesturi aproape mașinale.

— Fir-ar să fie! Ce s-a întîmplat totuși cu Jenka Lucinin? Cum de-a putut el?... Ba nu! Mai curînd tovarășii de la miliția locală s-au înșelat. Deși, pe de altă parte... Dar Stepan cunoaște probabil amănunte. O să-i spună totul diseară. A, da! Diseară, el și Sveta aveau de gînd... Ce-ar fi dacă?... Deși Sveta e teribil de rușinoasă. Dar într-o situație ca asta...

Vitali întinse din nou mîna spre telefon și, pufăind din pipă, formă un număr:

— Vă rog, cu Svetlana Bori... Sveta? Da, eu sînt. Vezi tu... Nu, e altceva! Vii diseară la mine? Trec să te iau... Ei, asta-i, cum așa, pe nepusă masă? De mult ne pregăteam s-o facem. În plus, a intervenit o situație specială. Un prieten de-al nostru, coleg de școală... Pe scurt, s-a întîmplat o nenorocire. Ba nu, ba nu! Nu ne deranjezi! Tocmai tu să ne deranjezi!...

În clipa aceea, ușa biroului se deschise și intră Otkalenko. Părea îngrijorat. Se uită în treacăt la Vitali și bombăni:

— Nu-i pic de aer în odaia asta! Măcar geamul să-l fi deschis.

Afară, în pîcla azurie a verii, soarele își trimitea razele fierbinți peste acoperișurile clădirilor. O adiere ușoară pătrunse în odaie făcînd să foșnească hîrțile de pe biroul lui Vitali; acesta se grăbi să le astîmpere, așezînd peste ele mîna în care strîngea pipa.

Igor își privi pieziș prietenul și zîmbi. Așteptă ca Vitali să termine convorbirea, apoi întrebă :

— Ți-ai scris raportul ?

— Acuși îl termin — și dădu din mină, sîciit. Știi, bătrîne, s-a întîmplat o istorie. Aveam la școală un coleg — începu el, tulburat. Nici n-ai idee ce băiat bun era...

— Mda... — rosti Igor, sceptic, după ce prietenul său termină de povestit. Orice-i posibil. La drept vorbind, nu l-ai mai văzut de zece ani.

— Da, dar înainte de acești zece ani, l-am văzut alți zece, zi de zi. Am avut tot timpul să-l cunosc.

— Vorbești copilării. Oamenii se schimbă cu timpul.

— Dar nu în felul acesta. Nu se pot transforma în contrariul lor. Firește, dacă nu li se întîmplă ceva ieșit din comun. Cît despre Jenka, și-a absolvit institutul și a devenit inginer. La douăzeci și opt de ani era director de fabrică !

— Ei, chiar director ? !... — clătină din cap, neîncrezător, Igor. Îmi cam închipui eu ce fel de fabrică o fi fost aceea !

— N-are importanță. Nu asta am vrut să spun.

— Înțeleg, înțeleg. Dar nu te-aprinde. Caută mai întîi să pătrunzi în miezul problemei. (Tonul acesta „didactic“ îl scotea mereu din sărite pe Vitali.) Ce mi-ai povestit tu pînă acum nu reprezintă decît aspectul exterior. Dar ce s-a mai întîmplat cu colegul tău în acești zece ani de viață, asta știi ? Poate că a devenit carierist ? Sau poate neurastenic ?

— Cu unul ca ție poți să devii, într-adevăr, și neurastenic — replică veninos Vitali.

— Iar el te pomenești c-a avut parte de un șef și mai rău !

Vitali făcu un efort ca să-și păstreze calmul. Apoi rosti cu hotărîre :

— Bine. Diseară ne întîlnim la mine. De acord ?

Erau totuși uluitor de diferiți, pornind chiar de la aspectul exterior. Vitali, înalt, elegant, purtînd invariabil cămașă albă cu cravată după ultima modă, pantaloni înguști de culoare deschisă, pantofi așijderea moderni, bine lustruiți. Avea părul blond, îngrijit, pieptănat spre spate, fața îngustă, ochi cenușii, privirea îndrăzneată,

voioasă, optimistă. Un tânăr finuț, sportiv, ca atîția din generația sa. N-aveai ce să-i reproșezi.

Igor Otkalenko era, în schimb, cu totul altfel, începînd cu înfățișarea. Ai fi zis că dinadins i-a împerecheat cineva tocmai ca să iasă în evidență contrastul dintre ei. Scund și lat în umeri, Igor purta cămașă de culoare închisă, fără cravată, încheiată pînă sus, și un costum standard, bleumarin. Avea obrazul lătăreț și smead, trădînd un calm interior, bărbia pătrată ca de boxer și nasul ușor turtit. Părul negru, tuns scurt ca o perie, privirea pătrunzătoare, inteligentă, gînditoare.

Cît despre firea lor, aici fără îndoială că deosebirea era și mai mare. Într-un rînd, cei doi avuseseră o dispută : care este tipul de caracter ideal pentru un detectiv. Vitali, al cărui bagaj de cunoștințe universitare era cu cinci ani mai „proaspăt“, se sprijinea pe somitățile științifice în materie și-și încheia argumentarea cu un lung citat dintr-un autor străin. În general, părerea acestuia se reducea la ideea că pentru o meserie atît de grea și periculoasă temperamentul coleric sau melancolic este absolut contraindicat. Vitali avu grijă să strecoare o aluzie transparentă, cum că interlocutorul său nu poate fi caracterizat decît în limitele acestor două categorii : dacă nu-i coleric, melancolic este, în orice caz.

Igor replica, cu calmul său obișnuit, că ar prefera să fie categorisit drept coleric, întrucît se simte mai aproape de Sherlock Holmes decît, să zicem, de melancolicul Arsène Lupin. Și, urmîndu-și originala incursiune psihologico-literară, adăuga că sangvinicul Hercule Poirot, categorie din care Vitali, fără îndoială, se consideră a face parte, lui, personal, îi provoacă un sentiment foarte asemănător cu dezgustul. Și că ar fi preferabil pentru Vitali să fie un flegmatic de tipul lui Peter Brown.

Într-un fel sau altul, cei doi prieteni își dădeau limpede seama că au firi deosebite și, oricît de ciudat ar părea, erau mulțumiți de această nepotrivire. Ba mai mult, o socoteau cît se poate de folositoare pentru munca lor. Convingerea aceasta își avea, pesemne, în bună măsură explicația și în faptul că ea coincidea cu părerea lui Feodor Tvetkov, șeful lor direct, un adevărat as în meseria sa.

Dacă, de pildă, avea de făcut o deplasare pînă la locul crimei sau o percheziție mai dificilă, unde se

bănuia existența unor ascunzători abil mascați sau a unor probe materiale neînsemnate în aparență, dar extrem de importante pentru cazul respectiv, Feodor Kuzmici îl lua neapărat cu el pe Otkalenko, însoțit, firește, și de Vitali, dar mai mult din considerente pedagogice, cum i se părea acestuia din urmă, întrucât ochiul ager al lui Otkalenko, obișnuit să cerceteze pe îndelete, descoperea multe lucruri care lui Vitali, în graba lui impetuoasă, îi scăpau de fiecare dată. Și ori de câte ori îl prindea cu asemenea scăpări, Feodor Kuzmici îl dășcălea pe Vitali, făcându-i „capul calendar“, cum obișnuia să spună tînărul nostru.

În schimb, cînd îi aștepta un interogatoriu mai greu, mai cu seamă atunci cînd aveau de-a face cu delincvenți tineri, Feodor Kuzmici căuta, de fiecare dată, să-i încredințeze această sarcină lui Losev. Fiindcă, ori de câte ori era necesară stabilirea acelui contact sufletesc imperceptibil — găsirea apei „chei“ care să deschidă inima interlocutorului suspicios, prudent sau numai speriat, fie că anchetatul sau anchetata era inculpat sau martor — Vitali se pricepea de obicei să aleagă o cale — unica, de altfel — sigură și directă. Pesemne că Tvetkov nu se mulțumise doar să rețină povestea cu Vaska Rezanii, petrecută acum un an, dar intuise și rolul pe care-l avusese Vitali Losev în soarta complicată a acelui tînăr.

Pe scurt, cei doi prieteni erau extrem de diferiți și nu erau singurii care își dădeau seama de acest lucru.

Vitali își petrecu ziua absorbit de obișnuitele sale treburi și griji. Și cu toate că nu-i ieșea din minte convorbirea pe care o avusese dimineata cu Stepan Kratovici, reuși să-și termine raportul în legătură cu un furt într-o farmacie, al cărui autori fuseseră în sfîrșit descoperiți, și Tvetkov i-l semnă fără să-i facă prea multe observații. Apoi avu cîteva întrevederi cu niște oameni, în urma cărora obținu informații interesante cu privire la Leonka-Taurul, pe care-l avea de mult sub observație și care în ultima vreme se ținea de beții în tovărășia unor prieteni, din bani procurați nu se știe de unde. Feodor Kuzmici îi ascultă raportul cu multă atenție. Și în ciuda faptului că Vitali vorbea, ca de obicei, aprins, argumentînd cu convingere, dînd replici, ba

chiar contrazicându-și superiorul. Țvetkov îi aruncă, la un moment dat, o privire scurtă și-l întrebă ca într-o doară :

— Ce-i cu tine, parcă n-ai fi în apele tale ?

— N-am nimic, vi s-a părut — se grăbi să răspundă Vitali.

— Bine, atunci îndreaptă-ți cravata — și Țvetkov zîmbi.

Vizibil fisticit, Vitali își aranjă cravata cu o mișcare neglijentă și nervoasă. Apoi, mașinal, controlă iar dacă stă bine. Asta mai lipsea ! Numai Igor îl mai lua așa peste picior. Poftim, acum a început și Feodor Kuzmici ! ...

Seara se indispuse de-a binelea. În primul rînd, Svetlana îl anunță că i-au sosit în vizită niște rude din Voronej, la care ținea mult, și că nu va putea să vină. Iar în al doilea rînd, dispăru Igor. Îl trimisese Feodor Kuzmici undeva, cu o misiune urgentă. Înainte de a pleca, Igor apucase doar să-i înmîneze în grabă lui Vitali o rețetă, rugîndu-l să scoată el doctoria pe care o comandase. Precis că era pentru Dimka. Un tată anormal și Igor ăsta ! Pînă la urmă, Alka izbutise să-și impună principiile în privința creșterii copilului. N-apuca băiatul să strănute o dată, că intrau amîndoi în panică.

Dar atît Svetlana, cu rudele ei, cît și dispariția lui Igor, corvoada cu rețeta și ironia lui Feodor Kuzmici nu erau decît un adaos la lucrul cel mai important, cel pe care îl aflate de la Kratovici, și anume, întîmplarea aceea îngrozitoare și misterioasă, a cărei victimă fusese Jenka Lucinin în îndepărtatul și necunoscutul Okladinsk.

... Cînd Vitali sosi, în sfîrșit, acasă, era aproape nouă seara. Din sufragerie se auzeau voci. Primul lucru care-i atrase privirea fu treniul albastru de aviator atîrnînd în cuier. Era al lui Steopka. Lipsea, în schimb, pardesiul lui taică-său. O fi iar la vreo conferință. De cîte seri nu se mai văzuseră ? Deși, de fapt, cel mai adesea o ștergea seara de-acasă chiar el, Vitali. Și nu oriunde, ci la întîlnire cu Sveta. Sau, firește, cu vreo treabă, la slujbă.

Vitali își atîrnă treniul în cuier, își potrivește din obișnuință cravata în fața oglinzii, își netezește părul cu palma, apoi intră în sufragerie.

Stepan se îngrășase ; purta o uniformă elegantă de aviator, iar obrații vineții trădau zelul cu care se bărbie-

rise. Văzându-l pe Vitali, se sculă greoi și, zimbînd, își desfăcu larg brațele în întîmpinarea prietenului :

— De cînd nu ne-am mai văzut, măi drace !

Maică-sa îi privea mișcată, în timp ce se îmbrățișau. Apoi îi spuse lui Vitali :

— Treci de te spală pe mîini și așază-te la masă. Oi fi flămînd, poate ? Și adăugă, adresîndu-se lui Stepan : Iar o să-și încarcă stomacul înainte de culcare. Nici nu știi cît e de dăunător ! Nu pricep cum poate cineva să-și distrugă sănătatea cu bună știință, zău așa !

— Știu, Elena Gheorghievna, aveți dreptate — se grăbi s-o aprobe Stepan, cu vocea lui tunătoare. Numai că voinicul ăsta are în el sănătate cît doi.

— Ah, toți spunem așa, pînă la un moment dat. Ah, da ! își aminti deodată Elena Gheorghievna. Știi cine te-a căutat la telefon ? și făcu o pauză misterioasă. Vera Afanasievna ! M-am simțit teribil de stingherită că nu i-am recunoscut vocea. Elena Gheorghievna își plesni palmele, necăjită : Voia să-ți spună ceva în legătură cu întîmplarea aceea îngrozitoare cu Jenea Lucinin. Mă-a povestit Steopa.

— Într-adevăr, îngrozitoare poveste, bătrîne — repetă apăsător Stepan și, posomorîndu-se brusc, se așeză din nou la masă. Îți voi raporta îndată tot ce-am reușit să aflăm. Nu se poate să lăsăm lucrurile așa, ce dracu !

— Dar mai întîi du-te și te spală pe mîini — se amestecă Elena Gheorghievna.

Apoi Stepan începu să povestească. Prima care aflate toată istoria fusese Valia Korsakova, care avea o mătușă la Okladinsk.

Lucinin sosise acolo din Leningrad, împreună cu nevastă-sa, în urmă cu un an. I s-a propus să preia conducerea fabricii. De fapt, nu era o fabrică, ci niște ateliere mai mari, inzestrate cu utilaje antediluviene. Tot acolo lucra și vecinul mătușii cu pricina, care i-a povestit cum s-au petrecut lucrurile. Se pare că Jenka săvîrșise o neglijență, sau îngăduise unele abuzuri, ori poate chiar delapidări. Nimeni nu știa precis și circulau tot soiul de zvonuri. În orice caz, pe Jenka îl păstrea judecata. Și-atunci și-a pus capăt zilelor. Miliția a constatat moartea prin sinucidere.

Stepan vorbea sacadat, cu voce înăbușită, abia stăpînindu-și tulburarea. Uitase de ceaiul care se răcea în pahar. Fuma țigară după țigară și-și tot întrerupea relatarea,

adresându-i lui Vitali aceleași întrebări pline de minie :

— Îți poți închipui una ca asta ? ... Poți să admiți așa ceva ? E absurd, nu-i așa ?

Vitali tăcea copleșit. Toate acestea i se păreau cu neputință de imaginat. Jenka Lucinin delapidator ? ! Jenka Lucinin deferit tribunalului ? ! Și, în sfârșit, Jenka Lucinin sinucigaș ? ! Nu, era, într-adevăr, absurd ! Imposibil !

Ceea ce și spuse în încheiere :

— E imposibil !

— Păi atunci... cum rămîne ? îl întrebă încordat Stepan. Fiindcă de murit a murit. E o realitate.

— Trebuie lămurit cum s-au petrecut lucrurile. Pe linia noastră.

— Bine, dar tocmai pe „linia voastră“ s-a ajuns la concluzia că-i o sinucidere.

Stepan vorbea cu o ironie fățișă.

— Vom cere să se facă o nouă anchetă, mai amănunțită de astă dată.

— Ascultă ! se aprinse Stepan. Nu mai face pe naivul ! Îți închipui cumva că cei de acolo or să-și dea singuri în cap ?

— Nu fac pe naivul. Și să știi că în munca noastră nu există naivi. La nevoie o să plece acolo cineva din minister.

— Tu trebuie să pleci ! Tu l-ai cunoscut pe Jenka ! E de datoria ta, fir-ar să fie ! Datoria ta de om, de tovarăș, de cetățean, de ce vrei tu !

Elena Gheorghievna tricota nervoasă, uitându-se din cînd în cînd, neliniștită, la fiul ei. Deodată puse lucrul deoparte, își potrivea cu amîndouă mîinile părul blond, bogat, ușor încărunțit, și rosti sever, așa cum se adresa, pesemne, pacienților săi :

— Vitik, Steopa are dreptate. Și tata are să spună la fel.

— N-au să vrea să mă trimită pe mine — bombăni Vitali.

— Ba au să vrea ! replică Stepan, cu aprindere și schițînd un gest energic cu mîna. Noi am și trimis o scrisoare ministrului tău, dacă vrei să știi. O scrisoare colectivă, din partea întregii clase. Și nu sîntem singurii care i-am scris. Se pare că au sosit scrisori și din Okla-

dinsk. Și încă de pe undeva. Lumea nu vrea să creadă. Mulți nu cred.

— Au să găsească ei pe unul cu mai multă experiență.

— Ba nu, noi te-am cerut pe tine. Stepan sări de pe scaun, făcu cîțiva pași prin odaie, pufnind mînios, apoi se opri în fața lui Vitali : N-au decît să mai trimită pe cineva. Dar trebuie să te duci și tu. Neapărat ! Neapărat tu ! și-l împunse în umăr pe Vitali cu degetul lui cel gros.

În odaia vecină se auzi sunînd telefonul. Elena Gheorghievna se sculă grăbită de pe scaun.

Cei doi prieteni ascultară o clipă tăcuți.

— E Vera Afanasievna — ghici primul Stepan. Du-te, du-te...

Oftînd, Vitali se trase cu scaun cu tot de la masă, se sculă și porni spre ușă. Maică-sa îi dădu receptorul.

— Eu sînt, Vera Afanasievna — rosti Vitali, nițel intimidat, în virtutea unei vechi obișnuințe.

— În primul rînd, bună seara, Vitali.

— Bună seara...

— În al doilea rînd... — glasul Verei Afanasievna era la fel de sonor și sever ca pe vremuri, de parcă n-ar fi trecut de atunci zece ani și mai bine. În al doilea rînd, sper că ai aflat totul de la Kratovici.

— Da, da...

— Bine, uite ce-i. Am la mine niște scrisori de-ale lui Lucinin. Ultima, din Okladinsk, am primit-o acum șase luni. Am să ți-o dau. Nu știu dacă-ți va fi de folos. Ai să vezi tu. Dar, te rog, nu te grăbi să tragi concluzii. Pe vremuri erai uneori cam pripit.

— Eram, ce-i drept e drept, Vera Afanasievna — zîmbi Vitali. Așa e. Îmi și scădeați nota din pricina asta.

— Ei, vezi ! Sper că ai eliminat acest neajuns. Treci mîine pe la școală, iar eu o să iau scrisoarea cu mine. Vasăzică, te duci acolo ?

— Dacă o să capăt aprobarea conducerii...

— Te rog, nu amîna prea mult.

— Cum se poate, Vera Afanasievna !

Vitali nu știa nici el cum de-i venise brusc această hotărîre. Avea impresia că fusese sigur de la început că are să plece la Okladinsk și că îndoielile lui, ca și disputa cu Stepan nu aveau nici o legătură cu hotă-

rîrea aceasta, ele nefiind decît rezultatul unei stări de inerție provocată de preocupările și grijile lui de mai înainte. Cum putea să nu plece într-un caz ca acesta și, mai cu seamă, cînd atîta lume îi cerea s-o facă ! În sinea lui, Vitali se simțea chiar măgulit de încrederea neprecupețită pe care i-o arătau, de convingerea lor că el și nimeni altul va ști să descurce ițele, să facă lumină.

— Îl ții minte bine pe Lucinin ? întrebă brusc Vera Afanasievna.

— Cum să nu !

— Totuși caută să ți-l amintești în amănunt. Și cît mai obiectiv cu putință. De altfel, o să mai vorbim și mine.

Vitali se întoarse îngîndurat în sufragerie, îndreptîndu-și din mers cravata, cu gestul lui obișnuit. Nu băgă de seamă privirea încordată cu care-l întîmpină Stepan și neliniștea din ochii mamei. Auziseră convorbirea și pricipuseră ceea ce era mai important : că Vitali era hotărît să plece.

— Tocmai îi povesteam Elenei Gheorghievna despre alea clasei a noua „B” — rosti însuflețit Stepan, cu vocea lui puternică. Dar însuflețirea lui părea cam forțată.

— Mi-aduc aminte ! zîmbi distrată Elena Gheorghievna.

— A fost ideea lui Jenka. Împreună cu el ne-am dus la pepinieră, să facem rost de puieți. Ce s-a mai agitat el acolo ! continuă Stepan. La început nu voiau să ni-i dea. Numai că noi le-am arătat tot felul de adrese : și din partea școlii, și din partea comitetului raional de comsomol, și din partea uzinei care ne patrona.

— Steopka, îl ții bine minte pe Jenka ? întrebă deodată Vitali, așezîndu-se la masă.

— Păi cum să nu !

— Ai putea să mi-l descrii... obiectiv ?

— Ce întrebare prostească ! Firește că nu era o perfecțiune.

— Vasăzică, ții minte ce defecte avea ?

Stepan își privi cercetător prietenul.

— Ți-a pomenit ceva despre asta Vera Afanasievna ?

— Nu, dar Jenka era un impulsiv, nu-i așa ?

— Și ce-i cu asta ?

— Un om nestăpînit. Ușor impresionabil. Și nu se înțelegea întotdeauna cu cei din jur.

Tăcură amîndoi.

— Ei, cum rămîne ? Pleci ? întrebă prudent Stepan. Vitali dădu afirmativ din cap.

— Dar au să te lase ?

— Am să mă zbat.

S-ar fi zis că-și schimbaseră rolurile.

— Bagă de seamă, Vitali — îi spuse Stepan, la despărțire, în antreu. Îți iei o mare răspundere. Vom fi toți cu ochii pe tine. Așa că vezi să nu dai în bară. Și nu te lăsa dus de nas.

— Mai dă-te dracului ! mîrii posomorît Vitali.

— Vrei să te duc cu avionul ? propuse Stepan. În două ceasuri ești la fața locului. Ba poate și mai repede. Ce zici ?

— Nu, prefer un mijloc de locomoție mai bătrînesc. Să stau în cușetă, să chibzuiesc pe-ndelete...

Își aminti deodată de călătoria lui din anul trecut la Snejinsk. Acolo, într-adevăr, se ducea în gura lupului. Pe cînd plecarea asta... Deși... Poți să știi ! Afacerea-i complicată.

Stepan plecă. În timp ce strîngea masa, Elena Gheorghievna spuse :

— Nu știu de ce, dar parcă mă tem pentru tine, Vitik.

— Fleacuri !

— Și cînd pleci ?

— De vreme ce m-am hotărît, trebuie să mă grăbesc. Elena Gheorghievna oftă.

Și în clipa aceea, Vitali își aduse aminte de Sveta : bine, dar cum rămîne cu ea ?

Se încruntă inciudat și se apropie de fereastră.

Afară ploua. Pîriiase piezișe se scurgeau de-a lungul geamului. Pe aleea pustie, sub felinarele rare, lucea asfaltul umed. De undeva de după colț se năpustea în rafale vîntul, șuierînd haiducește, și geamul prost chituit îi răspundea cu un scîncet jalnic, subțire. Oberlihtul întredeschis se izbi brusc cu un pocnet. Vitali ridică furios capul, se sui în silă pe pervaz și trase de miner. Apoi sări greoi pe podea. Își îndreptă cravata și-și potrivî sub curea cămașa ieșită afară.

Afurisită treabă ! La drept vorbind, firește că nu s-ar cuveni să plece el, ci un anchetator cu mai multă experiență. Și Feodor Kuzmici va avea dreptate dacă nu-și va da consimțământul.

Dar o asemenea eventualitate, spre surprinderea lui, îl indispucea și mai tare.

Mult ar da să știe ce face acum Svetka. Pesemne că se pupă în bot cu rudele ei neprețuite.

Vitali își aprinse iritat o țigară și fu cit pe ce să arunce chibritul pe podea ; apoi, cu un gest răzbunător, îl infipse într-un ghiveci cu cactuși.

— Ești sigur că-i o eroare ?

— Sigur ! ... Aproape sigur.

— Hm... Ce dovezi ai ?

— În primul rând, firea lui. Nu era omul care să țină printr-o sinucidere. În al doilea rând, avea dușmani.

— De unde ai mai scos-o și pe-asta ?

— Păi din scrisoarea lui ! Din ultima lui scrisoare !

— Mda... Vasăzică insiști să pleci ?

— Da, Feodor Kuzmici, insist !

— Am impresia că ești cam pornit.

— În cazul de față e necesar să fiu.

— Ia te uită, e necesar deci. Dar, Otkalenko, de pildă, crede că nu-i necesar. Așa-i, Igor ?

— Așa-i.

— Otkalenko e un sceptic. O știe toată lumea.

— Nu mai spune ! Dar tu ce ești, mă rog ? ...

— Dumneavoastră știți mai bine.

— E un optimist cu caș la gură și, pe deasupra, increzut. Și asta o știe toată lumea.

— Oho, ian te uită unde stătea moșneagul ! Ia scoală-te frumușel și lasă storurile că-mi bate soarele drept în ochi... Așa e bine, ajunge. Și-acum puteți pleca.

— Dar, Feodor Kuzmici...

— Du-te, du-te. În cel mai rău caz, prinzi trenul de noapte.

— Da, dar...

— O să ai destul timp să-ți faci bagajul și... să-ți iei rămas bun. Dacă se va aproba, firește. Până atunci mai chibzuiește nițel asupra cazului cu farmacia. Ce-i drept, n-am ce să-ți reproșez : furtul l-ai descoperit și raportul

către conducere e bun. Ar mai fi însă de lămurit unele lucruri. Dacă vrei, bineînțeles. Vezi tu, farmacia se află la trei străzi de garajul acela. Iar Vrajitoarea n-are relații numai cu Senka. Ai prins clenciul?

— Da, înțeleg.

— Atunci, du-te. Tu, Otkalenko, ai trecut pe la „Frezorul“?

— Vin de-acolo.

— Ai prins vreun fir?

— E așa cum ați presupus dumneavoastră, Feodor Kuzmici.

— Îl pui pe Maslov la curent cu toate. Ei, duceți-vă, dragii mei. Nu mai am timp pentru voi.

Vitali și Otkalenko străbătură în tăcere coridorul lung. Abia când ajunseră în biroul lor și se așezară dinaintea mesei, Otkalenko rosti:

— Bătrînul și-a pus ceva în cap, ține minte ce-ți spun.

În odaia inundată de soare era zăpușeală; muștele se izbeau bîzîind de geam.

Vitali se lăsă pe speteaza scaunului, întinzînd picioarele, încît pantofii lui cu vîrfurile ascuțite, lustruiți cu grijă, din care se vedeau ciorapii de culoare deschisă, se iviră de partea cealaltă a mesei. Își coborî pleoapele, orbit de lumina soarelui, și întrebă supărat:

— Ce zici, o să iasă treaba?

Otkalenko, care tocmai cotrobăia prin servieta burdușită cu hîrtii, răspunse batjocoritor:

— Poți să-i telefonezi în liniște Svetkăi și să-i fixezi o întîlnire pe diseară. M-ar mira să te lase bătrînul.

— S-ar părea că ai dreptate — oftă Vitali.

Deodată însă Igor își părăsi o clipă hîrțile și întrebă cu interes:

— Vorbeai de o scrisoare. E cea pe care ți-a dat-o profesoara?

— Îhi.

— Dă-mi-o și mie s-o citesc.

Vitali scoase din buzunarul de la piept un plic desfăcut și i-l aruncă lui Otkalenko. Plicul ateriză cu precizie în mîinile acestuia.

— Ai fi bun de jongler la circ — zîmbi Igor.

— De mult insistă circul să-mi fac transferul...

Igor trase din plic foaia împăturită în patru și se adînci în lectură.

Continuînd să stea cu pleoapele coborîte, Vitali îşi scoase alene pipa, o îndesă cu tutun, scăpără chibritul şi pufăi tacticos, apoi săltă cutia de chibrituri în palmă şi o vîrî în buzunar. Între timp nu-l scăpa din ochi pe Igor, urmărindu-l pe furiş. Pe măsură ce acesta citea, faţa lui smeadă se posomora tot mai mult; bărbia pătrată deveni şi mai proeminentă.

Scrisoarea fusese scrisă în grabă, rîndurile erau aşternute pieziş şi inegal, îndesate unul în altul sau întrerupte la mijloc. Lucinin scria :

„Stimată Vera Afanasievna,

Sînt un păcătos, recunosc. De mult trebuia să Vă scriu. Nu m-ar putea scuza decît un eveniment ieşit din comun, care s-a şi petrecut, de altfel. Nu mai sînt la Leningrad. Acum, doar îmi amintesc de el în unele nopţi, aşa cum te gîndeşti la o fiinţă dragă. Un bătrîn frumos, cu coamă sură, un savant şi-un iubitor de artă — iată, cum îmi apare Leningradul de la distanţă. Şi, dacă e să menţin comparaţia, locuiesc la un tînăr muncitor de toată frumuseţea : cu căciula pe-o ureche, cămaşa descheiată, în picioare pîslari, cu mîinile pline de bătăături, mînjite de ulei. Pe scurt, mă aflu în Okladinsk, un oraşel mic, acoperit de troiene şi răscolit de toate vînturile. Aţi auzit de el ?

Am sosit aici să fac pe directorul. Mi-au dat pe mîină o făbriucă. Munca e de-a dreptul paşionantă ! Producţia, fiindcă veni vorba, este importantă — electrozi pentru industrie. Dar tehnologia nu face două parale. Ne-am bătut capul vreo jumătate de an şi se pare că am izbutit să realizăm ceva. Am început să scoatem electrozi la nivelul standardului mondial. Cu nimic mai prejos decît în America ori în Suedia.

Se înţelege că nu ne-a venit uşor. Mi-am cam stricat nervii şi mie, şi altora. Mai cu seamă mie. S-au petrecut multe şi mărunte. Şi ceartă a fost, berechet. Că nici eu, cu firea mea, după cum ştiţi, nu sînt un mieluşel. S-au găsit pe-aici cîte unii care nu m-au plăcut. Şi-apoi, ba ne lipsea una, ba alta. Am început să fac rost „de sub tejghea“, am devenit şi „negustor“. Şi, bine-înţeles, cîte unii

încearcă să mă înfunde. Mi-e gura amară uneori.

Și nici sufletul nu mi-e împăcat. Naiba să-l știe ce-o mai fi vrînd și sufletul ăsta! Cu Olga, altminteri, mă înțeleg bine. Ea e profesoară. Numai că mai are mult pînă să Vă ajungă pe Dumneavoastră. Nu, orice ați spune, sufletul e o treabă complicată. Cum să se descurce cu el un ateu?

Dar să lăsăm asta. Nu se cade să mă plîng tocmai Dumneavoastră. Că acuși mă pomenesc cu un trei la purtare. Și-apoi, cum eu și așa...

Cum o mai duceți, Vera Afanasieva, cum Vă simțiți cu sănătatea? Grozav aș vrea să-i văd pe băieți. Vă rog să transmiteți salutări tuturor celor pe care-i întîlniți.

Cu adîncă plecăciune,

Al dumneavoastră buclucaș (se pare că și pentru mulți alții)

E. LUCININ*

Vitali băgă de seamă că Otkalenko a isprăvit de citit și că stă concentrat, fără să-și desprindă ochii de pe scrisoare. Îl urmări cîtva timp de pe scaunul său, așa cum ședea, sprijinit de spetează și cu picioarele lungi întinse, apoi, nemaiavînd răbdare, întrebă :

— Ei, ce ai de spus?

Otkalenko îi aruncă o privire mohorîită pe sub sprîncene și bombăni :

— Trebuie să pleci, asta am de spus.

— Da, dar bătrînul crede că nu trebuie.

— A citit scrisoarea asta?

— Închipuie-ți că a citit-o.

— În cazul ăsta mă duc eu la dînsul.

— Crezi că o s-ajute?

— Om vedea...

Otkalenko se sculă hotărît și se apucă să strîngă în servietă hîrțiile înșirate pe masă.

— Apropo, vreau să-ți semnalez un amănunt interesant — spuse Vitali, sculîndu-se și el de pe scaun. De ce ți-o fi cerut bătrînul să-i predai lui Maslov materialele în legătură cu „Frezorul“?

Otkalenko ridică privirea :

— Și ce-i cu asta?

— Nimic... Gîndeam și eu cu voce tare.

Sună telefonul. Vitali smulse receptorul din furcă :

— La telefon Losev.

— Te salut, tovarășe Losev. La telefon Korșunov, de la minister. Poți să vii în clipa asta la mine ?

— Am înțeles, să trăiți, Serghei Pavlovici. Vin îndată.

— Dar Otkalenko unde-i ?

— E aici, Serghei Pavlovici. Chiar în fața mea. Vitali clipi semnificativ din ochi spre Igor.

— Vă aștept pe amândoi. Însă repede.

— Dar conducerea noastră, Serghei Pavlovici...

— Conducerea e la curent.

Totuși dădură mai întâi o fugă pînă la Tvetkov, în virtutea obișnuinței. Dar Feodor Kuzmici nu se afla în birou. „A plecat cu mașina“ — le comunică ofițerul de serviciu. Așa încît acum puteau alerga la minister.

Avură noroc. Se repeziră în stradă și în aceeași clipă zăriră, trasă lingă trotuar, „Volga“ albastră a secției raionului vecin. Șoferul tocmai pornise motorul. Vitali alergă primul și, aplecîndu-se peste geam, spuse grăbit:

— Ascultă, prietene, ia-ne și pe noi pînă la minister. Cuțit la os — și făcu un gest semnificativ.

— Bine, urcați.

Tăcură tot drumul. Vitali își rodea muștiucul pipei goale și se uita pe geam la strada stropită toată cu pete aurii, plutind parcă în aerul rarefiat și încins. O pală de vînt puternică și fierbinte îi resfira pe frunte șuvițele părului blond. Ochii lui vioi erau mijiți șăgalnic, ca și cînd ar fi vrut să spună : „Ei, știm noi ce știm, pe cînd voi habar n-aveți !“.

Igor, în schimb, ședea sprijinit de spetează, privind drept înainte, și pe fața lui smeadă, cu bărbia mare, ieșită în afară, nu se putea citi nimic.

Abia în vestibulul ministerului — răcoros, cu tavanul înalt — în timp ce așteptau liftul, după ce în prealabil prezentaseră santinelei legitimațiile, Vitali rosti în sfîrșit :

— Ei, ai văzut ?

— Da — și Otkalenko dădu scurt din cap. Dar ce amestec am eu în toate astea ?...

— Ai uitat de Maslov ?

— Otkalenko ridică dintr-o sprînceană :

— Crezi ?

Dar în clipa aceea intrară în lift împreună cu alții care așteptau.

Biroul lui Korșunov era încuiat. Cei doi prieteni porniră în neștire de-a lungul coridorului spațios. Vitali avea prea puțini cunoscuți pe-aici, așa încît se uita cu interes în toate părțile, împungîndu-l într-una pe furis cu cotul pe Igor :

— Cine-i acela care a trecut ?

Otkalenko îi spunea un nume, uneori familiar lui Vitali, fiind legat de anchetarea vreunui caz, dar cel mai adesea necunoscut.

În anticamera șefului secției, ofițerul de serviciu le spuse :

— E aici. Așteptați că iese îndată. Delegațiile voastre sînt gata pregătite.

Cei doi schimbă o privire.

Peste un minut, în ușă apăru Korșunov, într-un costum de culoare deschisă, bine croit. În jurul gîtului bronzat și puternic se zărea gulerul tare al cămășii, sclipitor de alb. La vederea celor doi prieteni, care se repeziră în întîmpinarea lui, le zîmbi larg, cercetîndu-i cu o privire rapidă, într-un anume fel stăruitoare, de parcă ar fi vrut să cumpănească o dată mai mult dacă cei doi merită discuția care-i așteaptă sau nu.

— Haidem, băieți — le-aruncă el, energic, din mers.

„Pare tînăr de tot — se gîndi Vitali, ieșind grăbit din anticameră în urma lui Korșunov. Și precis că are vreo cincisprezece ani de slujbă. Cîte cazuri n-a descurcat ! O figură cu adevărat legendară“.

De astă dată străbătura coridorul atît de repede, încît pare-se că nici Otkalenko nu întîlni vreun cunoscut sau poate că nu-l observă. Doar Korșunov răspunse de cîteva ori la salut, zîmbind prietenos, dar nerăbdător. Unii încercau să intre în vorbă cu el.

— Mai tîrziu, mai tîrziu ! Sînt grăbit — le răspundea el, cu severitate. Și, de altfel, n-am obiceiul să rezolv asemenea treburi pe coridor. După ce intrară în birou, spuse : Deci iată ce-i, băieți. Plecați la Okladinsk. E clar ? Am primit scrisori, telefoane, cereri. S-a luat hotărîrea să ținem seama de ele. Împreună cu voi o să meargă și Svetlov, care lucrează în secția mea. În clipa asta e plecat în misiune. Am luat legătura și cu tovarășii de la miliția din Okladinsk. Veți fi așteptați. Afa-

cerea, după mine, nu-i de loc simplă. Și mai cu seamă, vi se cere principialitate. E clar? Oricare ar fi rezultatul. Și, în plus — zîmbi el — e un caz interesant. Puteți să mă credeți pe cuvînt. N-o să vă plietisiți acolo. Așa încît, vitejilor, să fiți cu ochii în patru. Se prea poate să dau și eu o raită pe-acolo. Problema ține de secția mea.

Cei doi prieteni nu-și mai luau ochii de la Korșunov. Vitali îl privea cu neliniște și nerăbdare, iar Otkalenko se uita la el, concentrat și crispat, de parcă n-ar fi știut ce hotărîre să ia: să plece sau să rămînă?

— Mai avem de discutat unele lucruri — încheie Korșunov și, adresîndu-se lui Vitali, îl întrebă: Scrisoarea e la dumneata? Aceea de care mi-a vorbit Tvetkov.

— La mine — se grăbi să răspundă Vitali.

Korșunov parcurse atent scrisoarea, apoi o împături cu grijă și o vîri în plic. Chipul lui deveni încordat.

— Da-a... — oftă el și repetă: Să discutăm deci unele lucruri. Primele măsuri, ca să zic așa. Cît despre faptul că Losev l-a cunoscut pe Lucinin și a fost prieten cu el, cred că ne va fi de folos. Ca și faptul că aveți păreri deosebite în această chestiune. Korșunov zîmbi: Momentul psihologic, ca să zic așa, e prielnic.

...Orele care le-au mai rămas pînă la plecare le-au petrecut în pregătiri grabnice de călătorie. Întîi au dat o fugă pînă la biroul de voiaj, după bilete. Apoi acasă, ca să-și facă bagajele. După care, la slujbă, unde se dovedî că aveau treabă pînă peste cap. Tovarășii lor care rămîneau să le țină locul abia mai pridideau să noteze ce acțiuni urmează să întreprindă, cu cine să se întîlnească, în ce problemă să mai chibzuiască.

Cu puțin înainte de a pleca la gară, Otkalenko telefonă acasă și bombăni fioros în receptor:

— Mai cu seamă, să nu-l infofolești! Că pe urină transpiră și răcește iar. Și mai zici că ești medic. N-o să mai aibă cine s-alerge la farmacie... Nu-i neapărată nevoie să mă conduci. Ai și-așa destule pe cap...

La celălalt telefon, Vitali striga agitat:

— Vagonul numărul trei! M-auzi? Vezi să nu întîrziezi! Sîntem gata de plecare! Călduroase salutări nea-

murilor! Las' c-au avut noroc! Altminteri, nu te vedeau ei prea des!

Urmară apoi stringeri de mină, bătai pe umăr cu mâini grele, prietenești, urări de bine, glume și zeflemele nevinovate din partea colegilor.

La gară, pe peronul cuprins de febra dinaintea plecării, în mijlocul mulțimii emoționate, agitate și în contrast cu lumina strălucitoare a lămpilor ce atârneau sus, deasupra capetelor, umbre negre, când lungi, când scurte, se suprapuneau, se frîngeau, se azvîrleau dintr-o parte într-alta, adăugînd o notă de nervozitate în vuietul acela pestriț și încordat. Vitali cerceta cu nerăbdare chipurile din jurul său, așteptînd apariția Svetkăi. Din cînd în cînd privea cu coada ochiului la silueta întunecată a lui Otkalenko, care discuta netulburat cu nevastă-sa. Apoi aceștia se apropiară de el și Alla începu să spună că la ora asta metroul e arhiaglomerat, că-i imposibil să prinzi un taxi și că, la urma urmei, ei doi ar trebui să se suie în vagon, fiindcă trenul urmează să plece din clipă în clipă... Vitali însă abia dacă o asculta.

Igor întrebă de ce întîrzie Svetlov. Faptul acesta, de asemenea, îl neliniștea pe Vitali. Dar deodată se apropie de ei un bărbat necunoscut care-și arată legitimația și-i anunță că Svetlov a fost reținut în misiune, că acolo lucrurile s-au complicat și că locotenent-colonelul Korșunov le ordonă să plece deocamdată fără el. Svetlov va veni mai tîrziu, ba s-ar putea să sosească și Korșunov, în persoană.

În sfîrșit, se auzi semnalul și cei din jur începură să-și ia în grabă rămas bun. Vagonul se urni pe nesimțite și porni lin, din ce în ce mai repede. Alla deveni mică de tot, abia de-o mai puteai zări. Deodată Vitali se smuci înainte și rămase aproape suspendat pe platforma vagonului. Deslușise pe neașteptate, alături de Alla, o siluetă subțirică, blondă, în rochie albastră și cu poșetă albă în mină. Svetka!...

— Ușurel, tinere — îl opri conductorul și adăugă morocănos: Pînă la urmă, ți-a venit drăguța. Nu putea și ea să sosească mai devreme?!...

Cei doi intrară în vagon, străbătînd culoarul îngust pînă la compartimentul lor, și-și azvîrliră în plasă valizele și trencurile. Igor, jenat, îndesă într-un colț o

sacoșă cam ponosită pe care i-o vîrse în mină nevas-tă-sa, pe peron.

— N-a avut de lucru și mi-a copt piroști — bom-băni el, cu prefăcută nepăsare. Muream de foame fără piroștile ei !

— Foarte bine — răspunse Vitali, distrat.

În compartiment se afla o femeie în vîrstă, cu o față tristă, îmbrăcată în taior negru, și o tînără, cu un nă-suc ascuțit, cu niște ochi negri, vioi, ca două mărgele, și o gură capricioasă, discret fardată. Cea în vîrstă spuse ceva, adresîndu-se noilor sosiți, dar Vitali nu pricepu de la început că-l roagă să-i cedeze fiicei sale cușeta de jos.

— Lasă, mamă ! se împotrivi fata.

— Firește că se poate — răspunse Igor și-și sui sa-coșă în plasă. Poftiți !

Noaptea tîrziu, după ce vagonul se liniști și cele două femei de jos adormiră, Vitali și Igor ieșiră să fumeze pe culoarul pustiu. Abia acum puteau vorbi în șoaptă des-pre ceea ce era mai important pentru ei și despre care nu pomeniseră toată seara nici un cuvînt.

Roțile țăcăneau, încordat, clătînînd ritmic vagonul în goana lor năvalnică, iar afară, în bezna de nepătruns, licăreau departe, ici-colo, lumini misterioase ; pe cerul negru, un crai-nou indiscret plutea cu încăpăținare în urma trenului, cînd ascunzîndu-se după un nor, cînd ară-tîndu-și din nou fața.

— ...Trebuie că-i ceva deosebit la mijloc — șoptea cu înflăcărare Vitali. Că doar nu-i vorba nici de-o în-căierare la beție, nici de jaf.

— Ești obsedat de o singură versiune. Așa nu merge. Poate fi și o sinucidere.

— N-a fost niciodată neurastenic. Nici panicard și nici laș. Doar ai citit scrisoarea.

— Nu-i musai să fii neurastenic sau panicard. Cît pri-vește frica... Nu trebuie să fii neapărat laș. Și dacă a săvîrșit o faptă ilegală sau a căzut în plasa cuiva ? La urma urmei, se prea poate să fi intrat în încurcătură din propria lui vină. Or, el era un om mîndru, orgolios, și a fi pus sub acuzație putea să i se pară mai grav decît moartea. Vezi și tu că lucrurile sînt mult mai complicate.

În vagon lumina se stinsese de mult ; în tavan lică-rea becul albastru de veghe. Roțile trenului țăcăneau

neconținut, cu un sunet alarmant: „Te duc, te-aduc, te duc, te-aduc...”.

În cele din urmă, Otkalenko rosti ostentiv:

— Bine, vedem noi. Hai la culcare!

— Haidem! oftă Vitali.

Se întoarseră în compartiment și se suiră în cușetele lor.

Pe Vitali îl năpădi brusc tristețea. A murit Jenka Lucinin! Cât de puțin i-a fost dat să trăiască! N-a avut parte de bună înțelegere nici acasă, cu nevastă-sa, și nici la slujbă.

Adormi pe nesimțite, cu o senzație confuză de neliniște. Neliniștea asta își avea rădăcinile în viitorul ce-l aștepta, pornind din Okladinskul necunoscut, unde se întâmplase un lucru ireparabil.

Nimeni nu se indoiește

În compartiment, toată lumea dormea. O lumină verzuie, ca de acvarium, se cernea prin țesătura draperiilor trase la fereastră; doar prin crăpătura dintre ele se strecura obraznic o rază subțirică de soare și în lucirea ei aurie juca puzderie de firicele de praf. Capătul razei se proptea în valizele așezate în plasa de bagaje, printre care scliffea latura neagră, lăcuită a geamantanului cel nou al lui Vitali, străbătută de linia galbenă, șerpuită a fermoarului.

Trezindu-se la ora aceea matinală, Vitali avu un simțămînt ciudat: cu ochii lipiți încă de somn, în picla verzuie și tremurătoare, văzu cum prinde viață și pornește unduind pe cîmpul negru un șarpe veninos de culoare aurie...

Vitali tresări și se frecă la ochi. Ptiu! Asta-i mai lipsea, să aibă halucinații!

Și deodată, printr-o neînțeleasă asociație de idei, îi veni în minte cazul încîlcit și ciudat căruia trebuia să-i dea de capăt. Ce s-a întîmplat în Okladinskul acela necunoscut? Ce s-a petrecut acolo? Și cum va descurca el, Vitali, toate aceste ște? Ca să duci la bun sfîrșit o problemă ca asta, trebuia să cercetezi nu numai faptele oamenilor, ci și gîndurile, firea lor. Și oamenii aceia erau pesemne cu totul diferiți de cei cu care a avut el de-a face pînă acum. Aici nu era vorba de vreun bandit de teapa lui Strîmbul, ori de un Vaska Krotov, aflat la ananghie, sau de Liudka, fata aceea decăzută de la „Lumea copiilor“, sau chiar de Senka-Taurul, bețivul și zurbagiul acela. Da, erau oameni mai curînd opuși acestora. Și Vitali va fi silit să-i judece, să le cîntărească intențiile și faptele. Să facă apel, pentru

asta, la propria lui conștiință, la propriile sale concepții despre viață. Se înțelege că toate acestea au o aparență mai puțin complicată. Lui nu-i rămîne decît să adune probe și iar probe. Dar nu va putea găsi dovada următoare fără a o cumpăni în sinea lui pe cea precedentă, fără a crede într-una și a se îndoi de alta. Cum va ști cînd să creadă și cînd să se îndoiască? Cine sau ce îl va ajuta? Practica lui de pînă acum. Capacitatea de a discerne lucrurile, capacitate care izvorăște din principiile de viață, din experiența de toate zilele a celui ce le judecă. Propria lui idee despre bine și rău. Pare ușor la prima vedere! Numai că el a ajuns să-și dea seama că în viață lucrurile nu-s de loc simple. Și că experiența singură nu ajunge. Mai e nevoie să te **situezi** pe o anume poziție morală, să ai un **anumit** punct de vedere în privința „binelui” și a „răului”. „Bine”? Depinde pentru cine și cu ce preț a fost dobîndit.

De altfel, nu va fi el singurul care să adune și să **aprecieze** faptele.

Da, însă el, Vitali, și nu altul, l-a cunoscut pe Jenka Lucinin, băietăndrul acela cu ochi negri și fruntea bombată, conducător și inițiator în toate acțiunile lor școlarești, pe care-l urma întreaga clasă. Își aminti de glumele lui ștrengărești, de risul lui, de discuțiile aprinse pe care le purta, de sinceritatea lui directă și brutală, de încăpăținarea cu care Jenka refuza să i se sufle la lecții, prefăcîndu-se că nu aude, chiar și atunci cînd stătea pierit lîngă tablă, sub ochii întregii clase.

Nu, un om ca Jenka nu putea săvîrși o crimă, nu se putea sinucide. În nici un caz! Oricît ar vorbi Igor despre viața care schimbă oamenii. Într-o singură privință Igor avea dreptate: în situația de față n-ai voie să te îndirjești lăsîndu-te influențat de amintiri, nu-i bine ca ele să te stînjenească în aprecierea noilor probe pe care le vei descoperi. Cu alte cuvinte, nu trebuie să te lași copleșit de aceste amintiri, să-ți răscolești sufletul cu ele. Toate acestea trebuiesc scoase din minte. Azvîrlite! Aici Igor avea dreptate.

Vitali privi cu coada ochiului și văzu deodată că nici Igor nu doarme, ci se uită la el, cu mîinile încrucișate sub cap.

— De ce taci? îl întrebă Vitali. Te-ai trezit și taci.

- Dar tu ?
- Eu, uite, eu mă gîndesc...
- Ei bine, și eu mă gîndesc.

Vitali se aplecă peste marginea cușetei : cele două femei, mamă și fiică, nu dormeau nici ele și discutau ceva în surdină, stînd culcate.

— Și noi care ne temeam să nu vă trezim ! rîse fata.

— Da' de unde ! Eram treji de mult ! Ce să-i faci, ați dat peste niște filozofi. Noi și Spinoza !

— În cazul acesta mai filozofați două minute, dar cu fața la perete.

Mai tirziu băură împreună ceai, iar Igor îi ospătă pe toți cu piroști. Vitali aduse din vagonul-restaurant sandvișuri cu brînză și cu felii groase de cîrnat afumat, tari ca fierul. Femeile se dovediră, firește, mai prevăzătoare și pe măsută apărură ouă răscoapte, friptură rece de pasăre, dulceață de casă.

Cei doi prieteni ieșiră să fumeze pe culoar. Vitali se uită la ceas.

— În curînd vine Okladinskul. Peste trei ore și șaisprezece minute.

— Da, pare-se că trenul n-o să aibă întîrziere.

— Cei de-acolo ne-așteaptă, pesemne. Între noi fie vorba, fără nici o plăcere, cred.

Vîntul fierbinte le sufla în față.

Trenul hurducăi peste podul unui riuleț ce șerpuia ca o serpentină albastră printre malurile năpădite de ierburi înalte.

— Eh, aici să tot stai cu undița în mînă — oftă Vitali. Okladinskul o fi avînd rîu ? Ah, da ! Ce tot spun...

Se posomorîră amîndoi : cadavrul lui Lucinin fusese găsit într-un rîu. Nu mai aveau chef să se întoarcă în compartiment.

— Ce-ar fi să mergem să bem cîte o bere ? propuse Vitali, încruntat.

În vagonul-restaurant, zăpușitor și pe jumătate pustiu, vremea se scurgea chinuitor de încet. După ce-și băură berea, se întoarseră în compartiment, la fel de posomorîți precum plecaseră.

Însoțitoarea vîrî capul pe ușă :

— Urmează Okladinskul. Plata pentru ceai.

Trenul își încetini simțitor mersul. Prin fața ferestrelor începură să se perinde căsuțe de lemn cu an-

tene de televizor pe acoperișuri, ulițe prăfuite cu iarba bătătorită și cu hîrtoape adînci și strîmbe pe mijloc.

Okladinskul...

Treptat, străzile se arătară mai întîi pavate cu piatră, apoi asfaltate, cu trotuare îngrijite, cu copăcei firavi plantați pe margine. Se iviră case de piatră cu unul și două etaje și cu o pădure întreagă de antene de televizor sus pe acoperiș. Trecură în goană niște fațade cu firme. Pe o stradă pluti fumegînd de mama focului un autobuz roșu-galben, după el un altul, apoi trecu hurducăind o coloană de autocamioane și o clipă se iți o „Pobedă“ cafenie... „Încetul cu încetul, orașul se depărtă de linia ferată, ca pînă la urmă să se ascundă cu desăvîrșire în dosul unui gard înalt și afumat. Șinele se dublau, se înmulțeau, iar între ele se înălțau cantoanele feroviarilor, se deslușeau macazurile...

În cele din urmă trenul se apropie de un peron lung, cenușiu și se opri lin, aproape pe nesimțite, în dreptul gării micuțe. Deasupra ferestrelor largi ale acesteia, sclipind orbitor în razele soarelui, se vedea o firmă albă, cu litere clare și sobre: „Okladinsk“.

Vitali și Igor săriră pe asfaltul fierbinte. Din celelalte vagoane ieșiră cîțiva pasageri și porniră în lanț rar spre ușile gării, în mîini cu geamantane, boccele, coșuri. Unii duceau de mînă copii. Nu venise nimeni să întîmpine pe careva.

— Nu văd orchestra — spuse Vitali.

— Orchestra sîntem noi — rosti pe neașteptate, în spatele lui, un glas liniștit.

Cei doi se întoarseră ca la comandă. Înainte lor stătea zîmbind din colțul buzelor un om înalt, ușor adus de spate, cu o față prelungă și cărnoasă și cu niște ochi oboșiți. Era îmbrăcat într-un costum bleumarin, cam boțit. Alături de el se mai afla un necunoscut.

— Tomilin! exclamă Igor. Nikolai!...

— În persoană...

— Așa întîlnire mai zic și eu. Faceți cunoștință: locotenentul Losev.

— Știu. Tomilin îi întinse lui Vitali o mînă lată și puternică: Bine ați venit! E rîndul meu să vă fac cunoștință — și arată spre însoțitorul său: Căpitanul Valov de la direcția regională.

— Păi tu lucreai la Sverdlovsk — spuse Igor. Cum de-ai nimerit aici?

— Din motive familiale — lămuri vag Tomilin și adăugă: Pofțiți după mine.

Porniră pe peronul care se golise, spre clădirea gării.

— Încotro mergem? întrebă Otkalenko.

— La hotel, să vă lăsați bagajele, iar apoi la Inspectoratul miliției. Tovarășul locotenent-colonel vă așteaptă.

— E șeful tău?

— Șeful municipiului de miliție. Locotenent-colonelul Raskotov Vikenti Petrovici.

Traversară sala de așteptare pustie și întunecoasă, cu bănci lungi, roase și cu un miros de stătut, specific garilor, și ieșiră într-o piațetă, în mijlocul căreia se afla un scuar mic, prăfuit, potopit de căldură. În apropiere, pe o platformă asfaltată, stătea un autocamion stropit de noroi, venit pesemne de departe, două căruțe așternute cu paie galbene — caii înhămați la ele scuturau din cap să alunge muștele sîcîitoare — și, în sfîrșit, o „Pobedă“ cafenie. Tomilin se îndreptă spre ea.

— Pofțiți — rosti el scurt, deschizînd portiera din spate.

Merseră puțin. Prin fața ferestrelor mașinii se perindară vitrinele unor magazine nu prea mari. Într-una din ele sclipeau, cu luciul unor armuri cavaleriești, samovare pîntecoase, lighene nichelate și cratițe; într-alta se lăfăiau, nefiresc de roșii, diverse mulaje reprezentînd specialitățile cărnii de porc. Pe un gard lung, verde-cenușiu, vîntul făcea să filfie colțurile prost lipite ale ziarului din ziua respectivă.

Mașina se opri în dreptul unei case cu etaj, proaspăt văruiată. Deasupra ușii înguste atîrna o firmă pe care sta scris cu înflorituri cochete, roșu pe fond albastru: „Hotel Zarea“. Prin geamul ușii se vedea o tăbliță albă: „Deocamdată nu avem locuri“. În pofida acestei înștiințări, în vestibulul mic și răcoros, deasupra scării, atîrna o pancartă scrisă de mînă: „Bine ați venit!“ Pe unul din pereții ce mărgineau scara era prinsă, sub sticlă, o „Diplomă de onoare“, iar pe celălalt, un „Regulament obligatoriu de ordine interioară“. Cuvîntul „obligatoriu“ era subliniat gros, iar punctele regulamentului erau nenumărate.

Urcară cu toții la etaj, însoțiți de administratoarea de serviciu, o femeie scundă, în halat albastru. Administratoarea descuie o ușă pe care atârna inscripția „Semilux“. Ușa ascundea o odaie nu prea mare, zugrăvită, cu un divan îmbrăcat în huse și o masă pătrată, la mijloc; pe pervazul ferestrei, în spatele perdelei de muselină, erau înșirate ghivece cu flori. Prin deschizătura boltită care dădea în încăperea vecină se zăreau două paturi late, cu saltele înalte, acoperite cu cuverturi verzi, și un dulap demodat, cu oglindă.

— Faceți-vă comozi — îi invită cu amabilitate profesională administratoarea. Bagajele vi le puneți dincolo în dulap. Tot acolo, alături, e și o chiuvetă. La ora asta apa curge. Numai să nu stropiți pe jos. Apă caldă aveți la capătul coridorului. Radioul vi-l deschid îndată.

— Perfect — rosti vioi Vitali. Să lăsăm radioul să se odihnească. Și boilerul, de asemenea. Și nici n-o să stropim pe jos, vă asigur! Dar unde aveți...

— Avem două toalete pe etaj — se grăbi să adauge administratoarea.

— Da, da. Două toalete... e o idee minunată! zîmbi Vitali, nițel stînjinit. Numai că eu întrebam de telefon.

— A, telefonul? Jos, în biroul meu. O să fiți chemat în caz de ceva.

Plecară la Inspectoratul de miliție cu aceeași „Pobedă“. Soarele ardea cumplit și în mașina încălzită n-aveai aer. Din fericire nu trebuia să meargă mult.

Locotenent-colonelul Raskotov, un bărbat trecut de prima tinerețe, îndesat, cu obrazul roșu și păr cărunt, tuns scurt, se plimba greoi prin cabinetul său strîmt, vorbind energic și sigur de sine:

— Tot orașul vuieste de istoria asta. Păi cum altfel? A murit un om de vază, cunoscut de toată lumea. Director, inventator... Numai că, drept să vă spun, s-a dovedit că nu prea făcea parale ca director. Și nici ca inventator... Asta e! Dar se pricepea să-ți arunce praf în ochi. Ei, și cînd s-au lămurit toate, din aproape în aproape, s-a văzut că era scamatorie curată. Ba încă și mai rău.

— Și cine le-a lămurit? întrebă Vitali, scoțîndu-și nervos pipa.

Raskotov se uită chiorîș la pipă:

— E limpede cine : specialiștii. Au sosit de la Moscova, au întocmit un proces-verbal... Un asemenea proces-verbal, că procuratura l-a înhățat cu amîndouă mîinile. Asta e !

— Interesant...

— E chiar mai interesant decît credeți. Acum să vedem ce probe se găsesc la noi. Raskotov se apropie de birou, își puse ochelarii și, luînd dosarul gros al cazului Lucinin, începu să-l răsfoiască. Așadar, cadavrul a fost pescuit în rîu. Iată declarațiile pescarilor. Este ? Iată și rezultatul expertizei medicale. Plămîinii erau plini de apă, ba chiar și de mîl. Asta a cauzat moartea. Ei, și s-au mai găsit numeroase leziuni ale pielei : pe față, pe corp și bineînțeles pe craniu ; dar astea s-au produs mai tîrziu, cînd valurile l-au izbit de pietre. Este ? După toate probabilitățile, s-a aruncat de pe pod și a fost pescuit mai jos, pe firul apei. Trebuie să știți, printre altele, că cu rîul nostru nu-i de glumit. O să-l vedeți și singuri. Ei, să mergem mai departe — și întoarse fără grabă alte cîteva foi scrise cu cerneală, după ce le parcursese mai întîi din ochi : Astea toate-s declarațiile martorilor. În ultima vreme, Lucinin era foarte deprimat sufletește. Foarte deprimat ! Ridică degetul gros și se uită semnificativ la Vitali. Și nu-i de mirare. Procesul-verbal al comisiei fusese înaintat la procuratură. Asta e ! Mai departe... Poftim ! Declarațiile martorilor cu privire la ziua decesului. A fost văzut chiar lîngă pod. Rătăcea pe-acolo ; lua o hotărîre, ca să zic așa.

— A fost văzut singur ? întrebă calm Otkalenko.

— Acuși ne uităm. Așa... — Raskotov își pîimbă degetul peste o foaie scrisă, citind în gînd. Iată ! Singur, da, era singur. Păi pe cine să ia cu el pentru o asemenea treabă ?

Pufăind din pipă, Vitali replică gînditor :

— Depinde pentru ce treabă.

— La urma urmei, o să-l cercetați și voi. Raskotov închise dosarul. Dacă am scăpat ceva, o să ne atrageți atenția. Ca să fim, cum se spune, cu sufletul împăcat.

— Cine a condus ancheta ? întrebă Otkalenko.

— El a condus-o — Raskotov îl arată din cap pe Tomilin, care ședea deoparte. Împreună cu un anchetator al procuraturii, se înțelege. Ei, și l-au ajutat cu toții.

Un caz de mare răspundere, ce să-i faci ! Acum, în privința oamenilor cu care va trebui, în primul rînd, să stați de vorbă . . . — urmă Raskotov și, scoțindu-și ochelarii, începu din nou să se plimbe prin încăpere. Cel dintîi este Revenko Vladimir Iakovlevici, inginerul-șef de acolo. Un om deștept, cu greutate. Apoi anchetatorul procuraturii, Rogovițin Pavel Iosifovici. Vechi lucrător, și-a cheltuit o viață cu cazuri dintr-astea. El are toate materialele în legătură cu Lucinin. Și plîngerile oamenilor, și sesizările, și procesul-verbal al comisiei de expertiză. Acum, se înțelege, nu le vom mai da curs. Asta e ! Pe Vladimir Iakovlevici aș putea să-l sun chiar acum și să-l invit aici. Ce părere aveți ?

— Mai bine să mergem noi la dînsul — răspunse Vitali.

— Peste o oră-două — adăugă Igor. Mai întîi să frunzărim dosarul.

— Vă rog ! încuviință Raskotov, cu tonul unei gazde primitoare. Vă alegem acuși un birou mai potrivit.

Peste cîteva minute, Vitali și Igor se pomeniră într-o odăiță cam zăpușitoare, unde, în afară de un seif vechi, o masă așternută cu două coli de hîrtie verzi și niște scaune roase, nu se mai afla nimic. Cei doi se grăbiră să deschidă fereastra și zăboviră o clipă în fața ei.

De la etajul întîi, unde se aflau, se zărea un cartier mărginaș al orașului : acoperișuri divers colorate, învăluite în pîcla verzuie a frunzișului, semănînd cu o plapumă veche, cusută din petice și sfîșiată pe alocuri, de-a lungul străzilor prăfoase și în golurile răspîntiilor. Ici-colo se înălțau clădiri moderne cu trei și patru etaje, construite din prefabricate. Cîțiva nori de praf în mișcare arătau că pe acolo circulă mașini, rare de altminteri. Trecătorii erau și ei puțini. Orașul era toropit de căldură. În spatele ultimelor case lucea, aidoma unui miraj, un rîu cu albia lată. Pe malul celălalt, ca niște pete albe pe cîmpul verde, se întindea un întreg orașel de corturi în centrul căruia, pe un stîlp înalt, filfiia un steag roșu. În depărtare se zărea fișia întunecată a pădurii. „I-au scos pe copii la aer — ghici Vitali. De-aia nu-i vezi pe străzi“.

Prietenii se așezară la masă și se apucară să citească materialele din dosar. Le parcurgeau încet, căznindu-se să descifreze scrisurile necunoscute care umpleau proce-

sele-verbale ale interogatoriilor. Tomilin nu era singurul care le condusese ; dar interogatoriile lui se distingueau prin complexitate și exigență.

Cu cât Vitali se adîncea mai mult în citirea materialelor, cu atît se simțea mai tulburat. În fața ochilor îi apărea din nou, ca aieva, Lucinin, așa cum îi rămăsese în minte, și tragedia al cărei erou fusese îi părea din ce în ce mai neverosimilă, cu fiecare nou document tot mai incredibilă, deși fiecare act ar fi trebuit, probabil, să-l întărească în ideea că așa s-au petrecut lucrurile. „Sînt prea pîrtinitor — își spuse Vitali. Așa nu merge. Doar au trecut zece ani și Jenka putea, într-adevăr, să devină alt om în anumite privințe. Toate acestea sînt fapte reale și le zugrăvesc niște oameni care nu l-au cunoscut cu zece ani în urmă, ci acum, oameni în mijlocul cărora a trăit de curînd...“. Dar în fața ochilor îi stăruia același Jenka Lucinin de odinioară, cu haina lui roasă și cu insigna de comsomolist în piept, aprig și sincer, cu ochi negri, arzători și cu degetele mînjite de cerneală. Și Vitali își simțea inima sfișiată de disperare și îndoială.

Surprinzînd privirea dojenitoare a lui Igor, își strînsese pipa în dinți și făcu un efort să se concentreze, alungînd amintirile

Martorii susțineau, toți ca unul, că în ultimele zile Lucinin era foarte deprimat, vorbeau despre neplăcerile pe care le avusese, despre faptele lui necinstite. Dar de ce anume îl învinuiau, era greu de înțeles. Unul sau doi dintre martori făceau aluzie și la necazurile lui de acasă, dar în cuvinte foarte vagi. Iar lucrătorii de miliție care le luaseră interogatoriul nu intraseră în amănunte, presupunînd peșemne că în clipa aceea erau lipsite de importanță.

Ultima oară, Lucinin fusese văzut de cîțiva oameni pe malul rîului. Era pe înserat, cînd afară începe să se întunece. Unul dintre martori susținea la început că Lucinin nu se ducea singur spre rîu, că avea alături pe cineva, dar apoi se îndoia de propria lui depoziție. Un altul declara că văzuse la ora aceea doi oameni pe malul rîului, un bărbat și o femeie, dar că bărbatul, după cum i s-a părut, nu fusese Lucinin.

Citind procesele-verbale ale interogatoriilor, cei doi prieteni își făceau în grabă însemnări. Erau fie întrebări

(În ce loc anume a observat Anna Burașnikova că Lucinin nu mergea singur, ci însoțit? Unde se afla ea în acel moment?), fie vreun amănunt care le atrăsese atenția (Toți martorii sînt salariați ai fabricii. De ce?).

Raskotov îi sună pe neașteptate.

— M-am înțeles cu Revenko — îi înștiință el. Vă așteaptă. Asta e!

Fură nevoiți să întrerupă lucrul. Vitali se întinse, apoi se sculă de pe scaun, privindu-și cu părere de rău pantalonii botiți și pantofii plini de praf.

Igor zîmbi:

— Mult stimatul tovarăș Revenko te va primi cu plăcere și în halul în care te afli.

— Puțin îmi pasă de tovarășul Revenko. Mie nu-mi place să umblu așa. De altfel, tu nu poți să-nțelegi asta — răspunse Vitali, cu superioritate.

În clipa cînd se suiau în mașină, Igor zise:

— Totuși n-am stat degeaba în birou.

— Da. În linii mari îți poți face o imagine. În linii foarte mari, aș zice.

Mașina frînă în dreptul unei punți mari, larg deschise, pe care, chiar în clipa aceea, se țira afară, huruind greoi, un autocamion lung cu remorcă. Pe scara lui, ținîndu-se cu o mîină de portiera cabinei, stătea o fată slăbuță într-un sarafan pestriț și cu basma roșie pe cap. Aplecată spre geamul deschis al cabinei, îi striga ceva șoferului. Vîntul le aduse doar cîteva frînturi de frază:

— ...nu ți-o dau! Să-mi arăți încărcătura!...

Camionul se opri scîrțîind, fără a apuca să iasă cu totul pe poartă. Din cealaltă parte a cabinei apărură silueta șoferului, un flăcău cîrlionțat și ars de soare, cu cămașa mînjită de ulei, descheiată la gît. Flăcăul se porni să urle furios, gesticulînd cu o mîină.

— Ți-arăt eu ție, dacă nu mi-o dai!... Dumneaei vrea să-i arăți tot!... Poate vrei să-mi scotocești și prin buzunare?!... Dă-mi foaia de drum, îți spun!...

— Să isprăvești, că acuși chem băieții! strigă fata și sări de pe scară. Deschide oblonul mașinii! Că mulți de-alde tine s-au oploșit pe-aici! Vitali și Igor se priviră zîmbind și coborîră din automobil. Dar dumnea-voastră, cetățeni, unde mergeți? li se adresă fata.

— Ne ducem la tovarășul Revenko, dacă, bineînțeles, ne dai drumul — răspunse Vitali. Ce-i drept, de-alde noi nu sînt mulți.

Fata însă nu era pusă pe glume, și-i întrebă severă scoțînd din buzunarul sarafanului o foaie împăturită în patru :

— Numele dumneavoastră ?

Vitali îi spuse.

— Puteți să treceți.

Vitali și în urma sa Igor se strecurară cu băgare de seamă pe lingă camionul ce se oprise în poartă și se treziră într-o curte mare, acoperită ici-colo cu petice de iarbă firavă. Chiar în fața lor se ridicau două construcții lungi și scunde, de-ai fi zis că-s înfundate în pămînt, cu zidurile afumate pînă sub acoperiș și cu geamurile sparte, cîrpite de bine de rău, în care se frîngeau în fărîme de lumină razele soarelui. În spate se vedea o a treia clădire aidoma primelor două, atîta doar că părea și mai înfundată în pămînt și era afumată pînă la negru. La stînga, în fundul curții, se înălța o clădire cu etaj, de o culoare brună, nedefinită, în care se afla administrația fabricii, iar alături, sub un șopron, stăteau trei sau patru camioane și un „GAZ“. În dreapta porții, cu cărămizile noi lucind roșu în soare, se întindea cutia uriașă, neterminată a noilor ateliere.

Prietenii se îndreptară spre administrația fabricii.

Vitali privea în jur cu un interes arzător. Aici a lucrat Jenka Lucinin ! Aici, și nu e mult de-atunci, se plimba, stătea de vorbă cu oamenii, se agita, discuta în contradictoriu, dădea dispoziții, lua măsuri noi, chibzuia pe îndelete. Nici nu-ți vine să crezi ! Dar toate materialele anchetei vorbesc de sinucidere. Absolut toate ! Deși unele neclarități și goluri tot mai există. Nu-i nimic, or să le clarifice ei și or să umple golurile. Și pe urmă au să vadă ce-i de făcut. „Mai vedem noi !“ repeta cu îndrîjire, în sînea lui, Vitali.

Între timp, din clădirea administrației ieși un bărbat cu haina de culoare închisă, descheiată, cămașă albă și cravată. Zăbovi o clipă la intrare, apoi, cu ochii mijiti din pricina soarelui, se uită la cei doi care traversau curtea și porni în întîmpinarea lor.

Era un om nu prea înalt, de vreo treizeci de ani, cu o vădită tendință spre îngrășare, în cap cu o hălăciugă de

păr blond pe care vîntul i-l răvășea într-una. Avea o față deschisă, simpatcă, deși cu o imperceptibilă expresie ascunsă, o față pe care soarele așternuse o nuanță de un bronz-trandafiriu. Părea îngrijorat. Se apropie de cei doi și, întinzînd mîna, rosti grăbit :

— Revenko. V-am zărit de la fereastră și v-am recunoscut dintr-o dată. Mai precis, am ghicit cine sînteți. Oftă, apoi adăugă : Dureroasă istorie ! Am suferit o pierdere grea.

Urcînd treptele scîrțietoare și tocite, ajunseră la etajul întii și, după ce străbătură anticamera unde ședea o tîină secretară cu chipul posomorît, intrară în biroul pe ușa căruia era prinsă o tăbliță cu inscripția : „Inginer-șef“. Vizavi, pe cealaltă ușă, Vitali zări o altă inscripție : „Director“. Și mai băgă de seamă privirile atente, încordate cu care-i petrecură secretara și alte trei persoane ce se aflau în anticameră. Pe acestea trei, Vitali apucă să le vadă mai bine. Prima, o femeie înaltă și tîină, cu părul negru și niște ochi mari, expresivi pe fața smeadă, îmbrăcată într-un costum cenușiu cu revele tivite cu roșu ; al doilea, un bărbat de vreo cincizeci de ani, slab, cu un început de chelie și cu o bărbuță neagră, purtînd ochelari și cravată și care răsucea nervos în mîini o mapă de piele cu fermoar ; al treilea, un tînăr încruntat, cu fruntea bombată, îmbrăcat într-un maiou roșu de sport și niște pantaloni boțiți. „Ce frumoasă e !“ gîndi Vitali despre femeie.

Intrară în birou. Revenko închise bine ușa și le arătă cu un gest de gazdă primitoare cele două scaune din fața mesei :

— Luați loc, tovarăși. Și vă rog să mă scuzați dacă am să vă cer legitimațiile, ca să fie totul în ordine.

— Desigur — încuviință Igor.

Revenko cercetă cu atenție legitimațiile, apoi dădu ocol mesei, se așeză în fotoliu și, apropiindu-și încet palmele, rosti :

— Acum sînt la dispoziția dumneavoastră.

Cei doi prieteni schimbară o privire și, cu încuviințarea tacită a lui Igor, Vitali îl rugă :

— Povestiți-ne cum s-au petrecut lucrurile. De unde au pornit toate. De la expertiză ?

Revenko oftă și, cu coatele lipite de masă, își desfăcu palmele, apoi și le frecă nervos :

— Vă spun deschis, expertiza a fost neplăcută. Și concluziile comisiei, de asemenea neplăcute, ca să ne exprimăm în termeni mai blinzi.

— Dar cine a fost președintele comisiei? întrebă Vitali, scoțind pipa din buzunar.

— Ce să mai vorbim! și Revenko dădu din mină. Spaima întreprinderilor! Referentul ministrului adjunct, un anume Kobet, Nikolai Gavrilovici.

— Bun. Și ce-au scris ei în procesul-verbal?

— Au scris următoarele. Numai că așa vrea să vă previn: cu unele concluzii ale lor nu sînt de acord. Unele învinuiri trebuiau puse pe seama mea, în calitate de inginer-șef, și nu atribuite lui Evgheni Petrovici. Mi-am și notat părerile în această privință — și scoase din sertar două file prinse în clamă pe care i le întinse lui Vitali.

Acesta le împături mașinal și le vîri în buzunar.

— Cu toate acestea, a fost acuzat numai el — urmă Revenko. Obrazul lui puhav se înăspri, ochii i se îngustară mînioși. Deci iată, le iau pe toate la rînd — continuă el, trecîndu-și palma peste frunte. Prima acuzație: tot soiul de încălcări de ordin economic și, chipurile, niște tranzacții ilegale. Dar n-au existat nici un fel de tranzacții! O tranzacție de acest fel, după cîte înțeleg, ar presupune un profit personal. Cît despre încălcări ale disciplinei economice, într-adevăr, au avut loc, dar în situații fortuite. Să vă dau un exemplu. Aveam absolută nevoie de un gater, de un ferăstrău pendular, de o raboteză și de o freză. Fără ele, fabrica nu putea să funcționeze. Am fost refuzați pretutindeni: și la trust, și la direcția generală. Atunci Evgheni Petrovici a tratat personal cu fabrica vecină și cu atelierele feroviare. Și ele ne-au dat toate aceste mașini în folosință temporară. Și, trebuie să adaug, fără nici un fel de chirie. Iar noi, în schimb, le-am fabricat din materia primă trimisă de ei o serie de electrozi de calitate superioară. Ni i-au plătit prin virament. Este asta o încălcare? Conform instrucțiunilor în vigoare, este. Dar se poate constata aici, din partea mea ori a lui Evgheni Petrovici, o încercare de a obține un profit personal? Nu, în nici un caz! Din păcate, nu asta e acuzația principală. Revenko oftă iar și, bătîndu-se cu palmele peste buzunarele hainei, se adresă lui Otkalenko: V-aș ruga să-mi dați o țigară. De obicei

nu fumez... Luă țigara din pachetul lui Igor și și-o aprinse la bricheta acestuia.

— Și care-i acuzația principală? întrebă cu nerăbdare Vitali.

— Acuzația principală pornește de la invenția lui Evgheni Petrovici și din felul cum a folosit-o. Aici se prea poate să fi fost la mijloc un interes personal. Deși nu pot garanta. Afacerea, la drept vorbind, e încurcată. Aș spune chiar misterioasă. Revenko se încruntă și făcu o pauză, pufăind din țigară. Cei doi prieteni tăceau. Invenția — continuă Revenko — consta într-o nouă metodă de fabricare a miezurilor pentru electrozi. Prin această metodă se obțineau miezuri de cea mai înaltă calitate. N-am să intru în amănunte. Dar a fost modificat întregul circuit tehnologic, toate regimurile și o parte din utilaj. Ce-i drept, unii susțineau că metoda aceasta nu e nouă și că a mai fost prezentată undeva. Dar n-am controlat, nu știu. Și-apoi nu asta e lucrul cel mai important. Principalul e că sub conducerea lui Evgheni Petrovici am transformat întreaga producție și am început să scoatem niște electrozi excelenți. Asta-i realitatea. Și trebuie adăugat că n-aveam pe vremea aceea un serviciu tehnologic. În genere, pe atunci n-aveam nimic. Fabrica exista numai cu numele, dar în realitate nu erau decît niște ateliere, și acelea aproape primitive. Abia după venirea lui Evgheni Petrovici au apărut depozitele, secțiile de ambalaj și dozare, încălzirea centrală și toate celelalte. Într-un cuvînt, cum-necum, se putea numi fabrică. Și iată... cum am mai spus, serviciu tehnologic n-aveam și toate schițele noului sistem de producție erau păstrate în sertarul mesei de lucru al lui Evgheni Petrovici. E un amănunt important. Pînă aici vă este totul limpede?

— Da, da. Vă rugăm să continuați — răspunse Vitali, cu interes.

— Bine. Și iată că au aflat de inovația noastră cei de la combinatul din Baranovsk, la o mie de kilometri de Okladinsk. Fiindcă veni vorba, inginer-șef este acolo un specialist bătrîn, om cu experiență, îl cheamă Mațulevici Grigori Osipovici. Și combinatul acela i-a propus lui Evgheni Petrovici să elaboreze pentru ei proiectul unui nou atelier pentru fabricarea electrozilor după metoda lui. Evgheni Petrovici a fost de acord, a încheiat

un contract, în calitate de autor al proiectului, a organizat un colectiv de lucru și a executat comanda. Iar apoi a ajutat la construirea și amenajarea acestui atelier.

— Cu alte cuvinte, o colaborare pe cale particulară? întrebă cu neîncredere Otkalenko.

— Da' de unde! Era un contract oficial. Cu avizul ministerului de care aparține acel combinat și al băncii prin intermediul căreia s-a virat onorariul către autor și colectivul său.

— E limpede — zise Igor, dînd din cap. Dar unde-i misterul?

— Păi ascultați. Revenko întinse mîinile, ca și cum s-ar fi rugat de Igor să aibă răbdare. Cum spuneam, atelierul a fost construit. Și trebuie menționat că funcționa perfect. Toți erau mulțumiți. Și deodată se dovedește — asta a dezgropat-o comisia — că la combinat se află doar copiile proiectului tehnic al atelierului, iar originalele... (Revenko ridică semnificativ un deget) ... originalele se află în sertarul mesei de lucru a lui Evgheni Petrovici, cu ștampilele fabricii noastre. Cu alte cuvinte, reieșea că el n-a făcut decît să scoată niște copii după proiectul fabricii noastre și să le vîndă ca pe un proiect personal. Pricepeți? Din ce în ce mai emoționat, Revenko își vîntură energic pumnul, dar pe dată își desfăcu palmele, ca și cum s-ar fi predat: Aici profitul personal era evident. Și, într-adevăr, constituia un delict.

— Dar ce spun membrii colectivului? întrebă Otkalenko.

— Bine, ei, după ce au primit banii, spun, desigur, că au lucrat, că au creat, ca să zic așa, un lucru nou, ce alta pot să facă? Nu mă taie capul cum de a putut să facă una ca asta Evgheni Petrovici. Știți, pur și simplu, nici nu-ți vine să crezi.

Revenko își desfăcu palmele, copleșit.

— Da-a... Nu prea seamănă cu felul lui de a fi — zise Vitali, clătînd din cap și pufăind din pipă.

— Dumnezeu voastră l-ați cunoscut?! se miră Revenko.

— Pe vremuri. Încă din școală.

— Eh! În copilărie, toate erau altfel, și noi eram alții... Revenko dădu amărît din mîină.

— Și ce acuzație i s-a mai adus lui Lucinin? întrebă Igor.

— Păi i-au atârnat la tinichele, cite vrei și cite nu vrei — răspunse Revenko, iritat. Așa, de pildă, îl acuzau pentru niște ordine de deplasare ilegale. Fapt este că Evgheni Petrovici a mai încheiat cu combinatul un contract în numele fabricii noastre. În vederea ajutorului tehnic reciproc. Noi ne-am angajat să-l trimitem pe mecanicul nostru ca să supravegheze montarea mașinilor în noul atelier, iar în ajunul intrării în funcțiune, să-l trimitem pe tehnologul nostru. Afară de asta, ne-am angajat să calificăm paisprezece muncitori de-ai lor : adică să organizăm pentru ei niște cursuri speciale în fabrica noastră. Iar ei și-au luat obligația să ne livreze cărămidă, două sute de mii de bucăți, și tot atâtea scinduri de ambalaj, din care la trustul nostru poți să cauți cu lumina, că nu găsești. Firește, la prețul de vânzare existent. Cu cărămida asta am și reușit să începem, în sfârșit, construcția noului atelier. O frumusețe, nu alta ! L-ați văzut, pesemne. Revenko arată cu mâna pe fereastră

— Și ce-i ilegal aici ? întreabă Otkalenko.

— Păi faptul că ministerul nu confirmase încă acest contract, iar noi și trecusem la executarea lui. Combinatul ne zorea foarte tare și apoi și noi eram grăbiți să începem construcția noului atelier, ca să-l isprăvim până-n toamnă. În plus, dădusem peste o întreprindere serioasă de construcții, care să ia în antrepriză lucrările. Cît despre contract — Revenko făcu un gest semnificativ — mai circulă și azi pe la diverse foruri.

— Cine a plecat din partea dumneavoastră la combinat ?

— Pentru montare a plecat un mecanic, inginerul Cerkasov. Iar mai târziu, tehnologul nostru, Filatova.

Vitali zîmbi :

— Nu erau ei adineauri în anticamera dumneavoastră ?

— Chiar ei — și Revenko îl privi mirat. Îi cunoașteți ?

— Nu. M-am gândit într-o doară. Vitali surise : Prea seamănă cu un mecanic și cu un tehnolog.

Dar nu-i venea deloc să rîdă. Asculta și nu putea crede cele ce auzea. Îngheta numai la gândul că Jenka Lucinin a putut săvîrși asemenea fapte. Să vîndă proiectul fabricii ! Să implice în treaba asta și alți oameni ! Și totul din pricina banilor. La naiba, păi asta era un delict ! Un delict sută-n sută !

— Și povestea cu proiectul a fost dovedită ? întrebă el, cu voce gîtuită.

— Din păcate, da. Revenko făcu un gest de deznădejde și fața lui puhavă se crispă de durere. Din păcate, da — repetă el încet.

— Și-l aștepta tribunalul ?

— Întocmai.

— Și credeți că din pricina asta... a murit ?

— Ce alta aș putea să cred ? oftă Revenko. E adevărat că mai avea și unele neînțelegeri în familie — și dădu înciudat din miini. Cum se spune, o nenorocire nu vine niciodată singură.

— Avea dușmani, aici, la fabrică ? întrebă pe neașteptate Vitali.

— Dușmani ? ! repetă mirat Revenko. Da' de unde ! Păi știți ce iubit era la noi Evgheni Petrovici ? Dacă toți directorii ar fi iubiți ca el... — și adăugă încruntat : Dar pe ici pe colo mai erau și cite unii nemulțumiți. Dinăștia se găsesc pretutindeni. Unuia nu i-a dat casă, pe un altul avea de gînd să-l concedieze, pe al treilea l-a jignit. Trebuie spus că Evgheni Petrovici era... un om nestăpînit, dacă e să vorbim cu dreptate. Cîte asemenea conflicte n-am aplanat, dacă ați ști !

— De pildă, pe cine voia să concedieze ?

— Să concedieze ? ... repetă întrebarea Revenko. Păi să-l luăm chiar și pe Nasov. E unul din salariații noștri.

— Și pentru ce ?

— Pentru chiul.

— Da' locuință cui nu i-a dat ? întrebă la rîndul său Igor.

— Locuință ? ... Nu-mi amintesc în clipa asta. Dar dacă e nevoie, vă spun mai tîrziu.

— Nu, lăsați. Nu-i neapărat necesar.

Vitali băgase de seamă că Revenko e tulburat și chiar puțin descumpănit. Și firește, înțelegea din ce cauză.

În timpul discuției, diverși oameni băgau capul pe ușă. Revenko clătina dojenitor din cap și ridica mina, dîndu-le a înțelege că-i ocupat și că nu-i voie să intre nimeni. Dar pesemne că treburile îi solicitau atenția. Și asta, de asemenea, era de înțeles.

Da, Lucinîn fusese aici un conducător — asta se simțea din toate cite spusese despre el Revenko și, mai ales,

din felul cum le spusese. Revenko pesemne că ținea cu adevărat la Lucinin. Și-l respecta. Or, toate acestea nu se legau de loc cu delictul săvârșit de Lucinin, delict ce fusese dovedit. Dovedit, asta era cel mai îngrozitor !

Pentru întâia oară, în inima lui Vitali se strecură îndoiala. Un om ca Jenka, dacă nu fusese în stare să dezmință nici una din aceste învinuiri, se prea poate să fi luat hotărîrea să facă acel ultim și îngrozitor pas. Căci Jenka fusese un om aprig, nestăpînit și mîndru. Or, să te trezești deodată dezonorat, să știi că te-așteaptă banca acuzărilor...

Revenko nu putea fi reținut mai mult. Lucrul acesta l-au înțeles amîndoi, și Igor, uitîndu-se la Vitali, spuse :

— O ultimă întrebare, Vladimir Iakovlevici.

— De ce ultima ? ripostă energic Revenko, și pe fața lui puhavă se zugrăvi minia. Doar sînt la dispoziția dumneavoastră. Și presupun că nu sînteți nici pe departe lămuriți în toate cele. Or, totul trebuie să fie limpede. Absolut totul ! Altminteri, cum se poate ?

— Bine, dacă vreți, e numai deocamdată ultima — zîmbi Igor. Vă rog să ne spuneți de ce s-a ordonat o expertiză atît de urgentă ?

Revenko ridică iritat din umeri :

— Nu știu. Vă dați seama că-mi era peste mîină să cer explicații.

— Dar Lucinin le-a cerut ?

— Ghinionul a făcut ca Evgheni Petrovici să fie în perioada aceea bolnav.

— Așa ? ! se miră Vitali și în aceeași clipă adăugă hotărît : Asta-i tot. Nu mai îndrăznim să vă reținem.

Dar ușa se deschise ca și în alte dăți și în prag se ivi un flăcău blond, într-o bluză veche și decolorată de atîta spălat, dar îngrijit strînsă în talie cu o centură militară lată, a cărei cataramă galbenă, cu steluță la mijloc, lucea de-ți lua ochii. Fără să se intimidaze, cu un zîmbet în colțul gurii, flăcăul privi în jur și, îndreptîndu-și mașinal, pe sub curea, cutele bluzei, rosti răspicat :

— Vladimir Iakovlevici, permiteți să mă adresez oaspeților.

— Bine c-ai venit. Chiar la tine mă gîndeam — spuse Revenko. Haide, întreabă ce ai de întreat, iar apoi îi duci pe tovarăși la hotel.

— Am înțeles. să trăiți ! Flăcăul făcea în mod vădit caz de ținuta lui militară. Tovarășii au sosit de la Moscova ?

— Da, de la Moscova — întâri Vitali, cercetîndu-l cu interes pe tinăr.

— Întrebarea numărul doi — urmă acesta. Tovarășii sînt de la minister ?

— De la minister. Dar nu același de care aparțineți dumneavoastră.

— Gata, mi-am isprăvit gloanțele — zise flăcăul și, zîmbind, adăugă la fel de răsopicat : V-a pus întrebările Bulavkin Serghei.

— Ei, slavă domnului c-ai isprăvit ! rosti zîmbind la rîndul său Revenko. Să mergem, tovarăși.

Ieșiră în anticameră, unde Revenko fu pe loc asaltat :

— Vladimir Iakovlevici, plecați ? ...

— Vladimir Iakovlevici, vă rog să-mi semnați asta ...

— Vladimir Iakovlevici, cei de la combinatul din Cehov n-au trimis nici pînă azi furnirurile și nici măcar n-au telefonat. ...

— Vladimir Iakovlevici, cum o să lucrăm mîine ? Că Nosov zice. ...

— Vladimir Iakovlevici, vă rog să-mi semnați aici. ...

Revenko ridică o mîină și chipul lui puhav și trandafiriu luă o expresie concentrată și autoritară.

— O clipă, tovarăși, o clipă — rosti el, sever. Așa nu se poate, vă rog. Le vom rezolva îndată pe toate. Vă rog să mă scuzați — și se întoarse spre Vitali și Igor.

— Putem aștepta — răspunse primul.

Serghei Bulavkin se apropie de ei.

— Pot să vă spun și eu o vorbă ? întrebă el și adăugă semnificativ : Ceva ce n-o să puteți afla de la nimeni. Vorbesc serios.

Vitali îl privi atent :

— Vasăzică nu ți-ai isprăvit toate gloanțele ? Bine, vino direct la hotel. O să discutăm mai pe îndelete.

— Cînd ordonați să mă prezint ?

— Astăzi — rosti hotărît Igor.

— Am înțeles. Bulavkin își îndoi manșeta și se uită la ceas. La ora douăzeci și unu fix e bine ?

— Te așteptăm — răspunse Vitali și, la rîndul lui, întrebă : Care-i tovarășul Nosov ?

— Ăla e.

Bulavkin arată din cap spre un bărbat scund, lat în umeri, cu o șapcă minjită de ulei și o haină de lucru pe sub care maioul de sport părea gata să plesnească pe pieptul lui puternic și păros. Dar în clipa aceea, Revenko se întoarse către cei doi prieteni, spunând grăbit :

— Să mergem, tovarăși. Că altminteri nu se mai sfirșește.

Cóborîră în curte pe aceeași scară scîrțitoare. În fața intrării se afla un „Gaz“ prăfuit. Revenko își luă rămas bun prietenește, arătînd că se simte legat de ei prin nenorocirea comună, și strînse puternic mîna lui Vitali și Igor.

— Sînt foarte bucuros că ați venit — rosti el ferm. Foarte bucuros. Aici trebuie verificat totul, pînă la capăt. O să vă dau și eu o mîna de ajutor. Apoi se întoarse spre Bulavkin : Serghei, îi duci pe tovarăși pînă la hotel.

— Am înțeles, Vladimir Iakovlevici — răspunse acesta prompt. Voi fi rapid ca o mitralieră.

— Și bagă de seamă, de acolo vii direct aici — zîmbi Revenko. Vezi nu cumva să nimerești iar, din întîmplare, pe strada Peski.

Stînjedit, Bulavkin se feri să-l privească :

— Nu, Vladimir Iakovlevici, nu nimeresc.

Mașină porni. Ieșind pe poartă, Bulavkin porni în viteză.

— Ușurel, Serghei... — observă Vitali.

— Păi Evgheni Petrovici numai așa voia — ripostă batjocoritor Bulavkin, și lui Vitali i se păru că deslusește în glasul flăcăului un straniu accent dușmănos la adresa lui, sau a răposatului Lucinin.

Soarele mai era sus pe cerul cenușiu, fără pic de nor, însă căldura se mai potolise. Pe străzi apărură mai mulți trecători. Pe la stațiile de autobuz se formau cozi. Tineretul se înghesuia lîngă un mic cinematograf. Cînd se apropiară de hotel, Vitali își luă rămas bun de la Bulavkin și-i aminti :

— Vasăzică, Serghei, la ora douăzeci și unu. fix.

— Intocmai — răspunse acesta, posomorît.

— Te-așteptăm.

Cei doi prieteni intrară în vestibulul răcoros și, după ce-și căpătară de la recepție cheia, urcară pînă la „semi-luxul“ lor.

— U-uf! ... răsuflă Vitali și-și scoase haina. Ce mai zi! ... Hai să ne spălăm... fără să stropim pe jos, firește.

Peste o jumătate de oră ședeau la masa așternută cu pluș roșu, la capătul căreia puseseră un ziar. În ceainicul cu apă fiartă luată din boiler turnaseră aproape o jumătate pachet de ceai și-și aduseseră de la bufet chifle, brinză și salam.

— Cum ți-a plăcut Revenko? întrebă Vitali, luînd o îmbucătură cît toate zilele de pîine cu brinză.

— Un tip cu greutate — răspunse Igor. Și-și cunoaște meseria.

— Da' te-ai uitat atent la Filatova?

— M-am uitat.

— Frumoasă, nu?

— Drăguță.

— Ba-i de o frumusețe rară.

Cineva bătu în ușă.

— Da! Intră! strigă Vitali.

Ușa se întredeschise și în crăpătură se ivi capul administratoarei de serviciu:

— Sînteți poftiți la telefon. Unul dintre dumneavoastră.

Vitali se repezi la ușă. Jos, în odăița administratoarei, se afla pe masă receptorul scos din furcă.

— Alo... — rosti Vitali.

— Dumneavoastră ați sosit de la Moscova? întrebă un glas necunoscut, ușor răgușit.

— Da. Cine-i la telefon?

— N-are a face. Salut...

Apoi în receptor se auzi tonul.

Vitali așază domol receptorul în furcă. Ciudat... Cine putea să fie? Omul își schimbase vădit vocea. Înseamnă că era cineva care se temea să nu fie recunoscut. Într-adevăr, ciudat... Dar Otkalenko nu păru a fi înclinat să acorde acestei întîmplări o importanță deosebită. Cînd Vitali îi povesti despre apelul cel straniu, se mulțumi să ridice din umeri.

— Cineva căruia îi arde de joacă. Ai reținut vocea?

— Da. Fii pe pace!

Cei doi prieteni tăcură.

— Ascultă — curmă Igor tăcerea — nu-mi iese din cap ce ne-a povestit Revenko.

— Păi te cred ! exclamă Vitali. La naiba, chiar dacă cele ce ne-a spus el sînt adevărate numai pe jumătate, și tot... Îți mărturisesc — urmă apoi după o pauză — știi, am început să mă îndoiesc de unele lucruri...

— Ia te uită ! Nici n-ai sosit bine și ai și început să te-ndoiești — zîmbi Igor și încheie, de astă dată grav : E prea devreme să crezi ceva și de aceea e prematur să te îndoiești.

— Vezi însă că eu am crezut... — replică cu încăpățînară Vitali.

— Trebuie să adunăm probe — repetă Igor. Trebuie să verificăm totul. Revenko a zis bine. Și să nu ne grăbim cu concluziile.

Vitali zîmbi. Își băură ceaiul și strînseră cu grijă salatul și pîinea rămase. Apoi Igor se uită la ceas.

— Hm... nouă și ceva. Unde o fi Bulavkin al nostru ?

Mai trecu cel puțin o jumătate de oră și din nou se auzi o bătaie în ușă.

— El e — spuse Vitali.

Dar era tot administratoarea de serviciu.

— V-a transmis cineva un bilet — anunță ea, întinzînd o foaie împăturită în patru.

— Cine ?

— Nu știu. Mi-a strecurat biletul și a fugit. Se grăbea, pesemne.

— Măcar spune cum arăta ? încercă s-o descoase Vitali.

— Păi... ce să zic ? Arăta ca un om obișnuit. Mi-a vîrît biletul pe la ghișeu. Eu totmai vorbeam la telefon. Iar pe urmă, cînd m-am uitat, mașina pornise.

— Mașina ?

— Îhi... Era un... cum îi zice ? Cu capota din foaie de cort.

— Un „GAZ“ ?

— Chiar așa.

— Era singur ?

— Ei, asta n-am mai văzut.

Femeia era vădit descumpănită și dădea semne de enervare. După ce ea plecă, Vitali desfăcu biletul. Nu conținea decît două rînduri, așternute în grabă cu creionul : „Nu mai vin. Mi s-a îmbolnăvit mama. Serghei“.

Vitali îi dădu hîrtia lui Otkalenko.

— Ciudat. Mai întâi telefonul ăla. Acum biletul. Dar n-a telefonat el. I-aș fi recunoscut vocea. Și de ce o fi venit cu mașina? Toate îmi par teribil de misterioase.

— Mda...

— Iar biletul nu-mi place de loc — urmă Vitali, plimbându-se prin odaie. În cele din urmă se opri înaintea lui Otkalenko: Hai să controlăm, vrei?

— Se poate.

Igor se sculă hotărât și coborîră amîndoi la telefon. La ghișeu din vestibulul pustiu și prost luminat, se afla numai administratoarea, care-i întâmpină pe cei doi cu o privire încordată. Igor vorbi la telefon cu ofițerul de serviciu de la Inspectoratul municipiului. Aflînd de la el numărul telefonului de acasă al lui Tomilin, sună din nou. Răspunse chiar Tomilin. Igor îi povesti pe scurt, cu glas scăzut, cele ce s-au petrecut.

— E limpede — răspunse Tomilin. Așteptați-mă. Vin la voi sau vă telefonez.

Sosi peste o oră. De astă dată purta un trenchi de culoare închisă și o șapcă în cap. Fața i se îmbujorase din pricina mersului repede. Era încruntat ca de obicei, dar ochii, de loc obosiți, priveau concentrat și cu neliniște.

— Proastă afacere, fraților — zise Tomilin, cu vocea lui de bas. Chiar acum am fost la Bulavkin al nostru. Maică-sa nu-i bolnavă. Zicea că fiu-său s-a dus la hotel, să se întâlnească cu niște oameni.

— Cu alte cuvinte, a plecat și... n-a mai ajuns — spuse Vitali.

Tustrei tăcură. Afacerea lua o întorsătură ciudată.

Și deodată a dispărut...

A doua zi dimineată cei doi prieteni își făcură în grabă exercițiile de înviorare, își raseră barba în bîzilitul aparatelor electrice și, după ce se spălară incomod deasupra chiuvetei micuțe — noroc că apa „mergea” — coborîră la parter, îndreptîndu-se spre bufet.

În spatele tejghelei pe care se afla un uriaș samovar nichelat, iar în vitrină farfurii cu brînză, scrumbie și salată, se agita o femeie grasă în halat alb, cu mînecele suflecate. Brațele ei durdulii, bronzate, uimitor de harnice și pline de îndemînare, atrăgeau fără voie atenția.

— Gustați din laptele nostru — îi pofti ea, prietenoasă. Le place tuturor. Și brînză de vaci la fel. Da' crenvuști n-avem.

Laptele se dovedi într-adevăr foarte gustos, ca și smîntîna, și brînză preparată cu ceapă tăiată mărunt. Așa încît nu mai avură nevoie de nimic.

— Parc-am fi în împărăția laptelui — spuse Vitali, abia răsufîind de atîta mîncare.

— Și împărăteasa-i destul de simpatică — adăugă Igor.

Erau singuri la masă și Vitali întrebă încet :

— Ce facem azi ?

— Înainte de toate, mergem la Inspectoratul municipiului — răspunse Igor, reținut. Acolo vom hotărî. Aici se cade să mîncăm și să vorbim despre vreme.

— Ei, dacă-i așa — zîmbi Vitali — ne-am jucat rolul. Plecăm ?

Ieșiră din hotel și timp de o clipă rămăseră cu ochii închiși din pricina soarelui puternic, a cărui lumină li se păru tăioasă după semiîntunericul din culoarele hotelului.

La inspectorat, în biroul lui Raskotov, avu loc prima consfătuire operativă. În afară de noii sosiți și de Raskotov

însuși, fură de față Tomilin și Volov. Ambii se ocupaseră de cercetarea cazului Lucinin și cunoșteau cât se poate de bine împrejurările, oamenii și cele mai mici amănunte referitoare la evenimentele recent petrecute. Nici unul, nici altul nu se îndoia de justetea concluziilor anchetei — cel puțin cu o zi înainte nu avuseseră nici o îndoială... Dispariția lui Bulavkin și, mai cu seamă, condițiile în care avusese ea loc, îi făcea acum să devină bănuitori.

Tăcutul și posacul Tomilin fu de la bun început de acord cu cele propuse în încheiere de Otkalenko. Volov își dădu încuyiintărea mai greu. Era pesemne orgolios și neîncrezător și, în plus, nu cunoștea personal pe nici unul dintre noii veniți. Cât despre Raskotov, acesta rosti ca întotdeauna, cu un aer hotărît și impunător :

— Toate sînt la dispoziția dumneavoastră, tovarăși. Toate mijloacele de care dispunem. În problema asta trebuie să fim cu inima liniștită și conștiința curată. Asta e !

S-a hotărît ca Otkalenko, șeful grupului operativ, împreună cu Tomilin și Volov să înceapă cercetările în legătură cu găsirea lui Bulavkin, o verigă importantă, poate chiar cea mai importantă în lanțul evenimentelor legate de cazul Lucinin. Căci era evident că Bulavkin știa ceva, se pregătea să spună ceva și deodată a dispărut.

Iar Vitali urma să puceadă la verificarea materialelor strinse pînă acum în legătură cu același caz. Dispariția lui Bulavkin impunea o cercetare deosebit de minuțioasă a acestor materiale, chiar pedantă, punîndu-se totul sub semnul întrebării.

— Cu ce-ai de gînd să începi ? îl întrebă Igor pe Vitali.

Acesta indică unul din punctele planului pe care-l schițase :

— Iată. În primul rînd vreau s-o văd pe soția lui Lucinin.

— Dar procurătura ?

— Mîine dimineată. Mă voi înțelege cu ei de azi.

— Bun. Adresa Lucininei o știi ?

— Bineînțeles ! Dar cum o să discut cu dînsa ?... Că doar n-o cunosc de fel.

Igor se pregătea să spună ceva, însă în clipa aceea i se adresă Raskotov :

— Au telefonat aici de la Comitetul oraşenesc de partid. Le-am raportat sosirea dumneavoastră. Ne-au rugat să trecem noi doi pe la ei, să mai stăm de vorbă. Către ora unu. După care eu voi rămîne pentru şedinţa de birou.

— Să mergem! consimţi Igor, trăgîndu-se cu scaunul de la masă, apoi adăugă uitîndu-se spre Tomilin şi Volov: Vasăzică, înainte de orice, strîngeţi toate informaţiile posibile despre Bulavkin.

Ieşiră tustrei din clădire, în zăpuşeala plină de praf a străzii.

— Eu o pornesc într-acolo — zise Vitali, arătînd cu mîna. Îşi descheie haina, şi cravata prinse să filfie în adierea fierbinte.

Vitali păsea pe străzi necunoscute, întrebîndu-i din cînd în cînd pe trecători pe unde s-o ia şi chibzuind în sinea lui. Dar în loc să se gîndească la întîlnirea ce-l aştepta cu Olga Andreevna Lucinina, îi veni deodată în minte, cu crescîndă nelinişte, dispariţia lui Serghei Bulavkin. Ce s-o fi întîmplat cu el? Bătaia, jaful, toate acestea erau excluse de vreme ce trimisese biletul acela ciudat. Dar de ce-i spusese mamei sale că se duce la ei, la hotel, dacă n-avea de gînd să vină? De ce a scris biletul? Bine, asta era de înţeles: ca să nu-l aştepte, să nu se mire şi... şi să nu-l caute, poate? Dar unde putea fi? Şi ce voia să le comunice? Totuşi a dispărut. Ciudat, foarte ciudat...

Vitali întrebă iar pe unde s-o ia şi deodată se lămuri că-i foarte aproape de ţintă: după primul colţ începea strada pe care o căuta. Aici casele erau în majoritate mici, construite din lemn, şi se ascundeau în spatele unor garduri şi grădiniţe. Pe alocuri întîlneai însă şi construcţii de piatră cu cîte două şi trei etaje, cu balcoane tip, cu faţadele colorate în verde, roşu şi albastru.

Vitali se apropie de casa pe care o căuta şi intră într-un gang întunecos şi răcoros. Lăcuinţa lui Lucinin era la etajul întîii. Îi deschise uşa o femeie palidă, îmbrăcată într-o rochie sobră şi cu părul foarte blond, aproape alb, înfioat şi strîns într-un coc. Primul gînd care-i trecu lui Vitali prin minte fu: „E învăţătoare“ şi abia după aceea: „E Lucinina“.

— Dumneavoastră sînteți Olga Andreevna ? întrebă el.

— Da — răspunse femeia, cu glas reținut și de loc mirată.

Vitali se prezentă.

— Vă rog să poftiți înăuntru — rosti femeia pe același ton, dîndu-se la o parte și făcînd un gest spre ușa deschisă ce da într-o odaie și prin care se revărsa în antreu, ca un șuvoi auriu, lumina soarelui.

Locuința se dovedi nu prea mare — compusă din două camere și mobilată foarte modest, cu lucruri vechi, aduse pesemne din Leningrad. Nu era decît strictul necesar : un bufet, o masă așternută cu o acoperitură cam veche, un radio ieftin lîngă fereastră, un divan ros, cîteva scaune, scrijelite și ele, pe pereți fotografii — asta în prima odaie. În a doua se zărea o bibliotecă înaltă pînă în tavan, îndesată cu cărți, și colțul unui pat lat, cu tăblia de lemn crăpată.

Lucinina îl pofti pe Vitali să ia loc la masă și, aranjîndu-și cu un gest pieptănătura, se așeză în fața lui :

— V-ascult.

Glasul ei suna sec și obosit.

Vitali îi desluși cam confuz motivul vizitei sale.

— ... Eu cu Jenka am învățat împreună la școală — încheie el, ca și cum ar fi simțit nevoia să se justifice.

— Da ?

Femeia îl privea pentru prima oară cu interes, dar îndată lăasă din nou ochii în jos.

— Da. L-am cunoscut bine.

— Ei, atunci... rosti ea, cu răceală — vă vine, desigur, greu să admiteți că a putut să se sinucidă.

Vitali o privi bănuitor :

— De ce credeți asta ?

— Era un om atît de energic și sigur de sine. Pesemne că dumneavoastră așa îl țineți minte.

— Da... Dar atunci de ce s-a sinucis ? îi scăpă lui Vitali, fără voie.

— De ce ? repetă cu glas obosit Lucinina. Cred că, pur și simplu, s-a încurcat în numeroasele lui... treburi.

Ultimul cuvînt îl rostise cu o semnificație stranie. Lui Vitali i se păru că Lucinina știe mai multe.

— V-a povestit despre ele ?

— Despre unele mi-a povestit. Altele... le-am aflat singură. Întîmplător.

Și din nou în glasul ei se simți o intonație stranie.

Vitali era jenat. „Mi s-o fi părut — conchise el pînă la urmă. Asta, fiindcă știu că relațiile dintre ei erau încordate. De-aia mi se tot pare“. Totuși avea obligația să afle cît mai multe despre preocupările lui Lucinin. Oricare ar fi fost relațiile cu soția lui, dînsa știa, de bună seamă, multe lucruri. Și pentru asta era necesar ca Vitali să-i cîștige încrederea, s-o facă să-i spună tot, fără să ascundă nimic, oricît i-ar fi de greu sau neplăcut. Ce-i drept, ea își păstra calmul. Fiecare om își trăiește durerea în felul său.

— În ce treburi s-ar fi putut încunca, Olga Andreievna?

Femeia ridică din umeri:

— Avea destule neplăceri. Am impresia că le căuta cu lumînarea.

— Spuneai că v-a povestit...

— Relatările lui se terminau întotdeauna cu o ceartă. Nu se pricepea, nu se pricepea de loc, și, mai ales, nu voia să țină seamă de oameni, de condițiile reale în care trăim cu toții...

În ea răbufni parcă o veche iritare, ca și cum ar fi continuat o dispută cu soțul ei, și nu se mai putea stăpîni. Iar atenția plină de înțelegere, avidă chiar, cu care o asculta Vitali, care-l cunoscuse cu atîția ani în urmă pe Lucinin, părea s-o ațîțe și mai mult.

— ...Și mereu se certa cu careva, mereu demasca pe cîte unul, îl pedepsea sau cerea să fie pedepsit.

— Oare e cu putință să fi devenit atît de circotaș? Întrebă neîncrezător Vitali.

— Bineînțeles că nu! Cum de nu pricepeți? Avea de pildă o vorbă: „Să muncești după o schemă ideală“. Și o asemenea muncă pretindea tuturor. Și lui însuși. Or asta e un lucru irealizabil! Dar el era uluitor de încăpățînat. Și aprig. Și orgolios. Lucinina tăcu brusc și, oftînd din adîncul pieptului, clătină ostenită din cap. Mi-era foarte greu cu el... foarte greu...

— Totuși a realizat multe — observă cu prudență Vitali. Fabrica doar...

— Vedeți și dumneavoastră ce-a realizat — îl întrerupse cu amărăciune Lucinina — ați văzut doar. Și

cîți oameni și-a ridicat împotriva-i ! De pildă — se sculă agitată — o să v-arăt imediat. Am găsit-o printre hîrțiile lui. Nu-mi arătase scrisoarea asta. Lucinina se precipită în odaia vecină și se întoarce îndată ținînd în mînă o foaie împăturită. Iată ! Vă rog să citiți.

Îi întinse lui Vitali scrisoarea, și acesta, mai înainte de a o desface, își notă din obișnuință în gînd : „O filă ruptă dintr-un caiet de școală. Smulsă în grabă“.

— N-are plic ? se interesează el.

— Nu era nici un plic acolo.

Vitali despăturii foaia. Ceva îi atrase o clipă atenția înainte de a începe să citească. Scrisul ! Scrisul i se păru cunoscut. Dar asta va vedea el mai tîrziu. Și începu să descifreze rîndurile acelea dezordonate, așternute în grabă.

„N-am să ți-o iert pînă la mormînt — citi Vitali. Și încă nu se știe care dintre noi o să între primul în el. Ai să vezi tu de ce-s în stare. Nu te las eu să mă înfunzi. Și găsim noi ac de cojocul tău într-un fel sau altul. De-aia îți spun. potolește-te pînă nu-i prea tîrziu. Și nu ne sta în drum, că de nu, te înfundăm noi pe tine“.

Lucinina îl urmărea din ochi parcurgînd rîndurile, și cînd i se păru că Vitali a ajuns la capăt, rosti cu nervozitate :

— Vedeți pînă unde s-a mers ?

— Îmi dați voie să iau cu mine scrisoarea asta ? întrebă Vitali, cu un calm subliniat.

Femeia ridică iar din umeri :

— Mă rog.

— Olga Andreevna, v-aș ruga să-mi spuneți — Vitali viri scrisoarea în buzunarul de la piept al hainei și se pregăti să fumeze, dar, dîndu-și seama, întrebă : Îmi permiteți ?

— Da, da, desigur. Și... vă rog să-mi oferiți și mie.

Dar Vitali nu avea decît pipa. Lucinina dădu stînje-nită din mînă :

— Am spus numai așa... De obicei nu fumez. Parcă voiati să spuneți ceva

— Da. Voiam să vă întreb... — Vitali pufăi din pipă ca s-o aprindă. Nu bănuia cine ar fi putut să scrie asta ? Și arătă spre buzunarul unde pusese scrisoarea.

Lucinina clătină din cap :

— Nu...

— Serghei Bulavkin, șoferul fabricii, se pregătea să ne spună ceva — rosti Vitali, ginditor — dar...

— Ah, băiatul acela — glasul ei deveni dintr-o dată sec și dușmănos.

— Îl cunoașteți ?

— Ba bine că nu. Era răsfățatul lui Jenea. Pe cînd el... e o pușlama, un om nesincer !

Vitali se strădui să nu-și trădeze prin nimic mirarea. Lucinina îl cunoștea pe Bulavkin și, pesemne, nu numai din relatările altora. Tonul aprins cu care vorbise de el vădea o ranchiună personală. În cursul discuției, Vitali făcea la tot pasul noi descoperiri. Jenka se dovedi a avea o fire de loc ușor de suportat, și femeia aceasta îndurase destule din partea lui, ca și alții, de altfel. Același lucru îl spusese ieri și Revenko. Iar acum mai apăruse și anonima asta. Nerușinată, cu amenințări directe, ca orice anonimă. „Nu te las eu să mă înfunzi“. Nu, Jenka, firește, că nu avusese de gînd să înfunde pe nimeni. „Să muncești după o schemă ideală“. Iată ce pretindea Jenka. Fusesse oare un idealist ? Un om încăpăținat și înrăit ? Așa îl credea nevastă-sa. Și orice discuție între ei pe această temă se sfîrșea cu o ceartă. Ea nici acum nu poate vorbi calm despre toate acestea. Sau, cine știe... Iritarea ei mai poate ascunde ceva profund personal, despre care nu simte nevoie să vorbească.

Și Vitali, spre propria lui surprindere, se pomeni întrebînd :

— Pesemne că l-ați iubit mult pe Jenea ?

— Stranie întrebare...

— Nu, nu-i de loc stranie. M-am jenat să v-o pun, asta-i adevărul. Dar țin atît de mult să descurc aface-rea asta... încît sper că mă veți scuza.

Lucinina dădu din umeri, fără vlagă.

— Să vă scuz mi-e mult mai simplu decît să vă răspund. L-am iubit foarte mult, ba nu... În orice caz, îl iubeam mult mai mult decît mă iubea el pe mine. De asta sînt sigură. Or, în dragoste... este un scriitor care a precizat foarte limpede : în dragoste e mai puț-ternic acela care iubește mai puțin.

— Și el abuza de puterea pe care o avea asupra dumneavoastră ? întrebă Vitali, pe care întorsătura neașteptată a discuției începea să-l tulbure.

Olga Andreevna schiță un zîmbet :

— Bine. Am să-ncerc să vă explic. Căzu o clipă pe gânduri și, îndreptîndu-și mașinal pieptănătura cu amîndouă mîinile, oftă lung, apoi urmă : Am sacrificat foarte multe consimțind să plec din Leningrad. Acolo era școala unde am învățat. Am absolvit-o, iar peste cinci ani m-am întors tot acolo, ca profesoară. Școala era pentru mine ca o casă părintească, cu oameni pe care-i iubeam și care mă iubeau. Mă refer și la vechii mei profesori, și la copii. Dar am părăsit totul de dragul lui Jenea. El se zbatuse atît de mult să vină aici. Eu însă nu m-am simțit bine în orașul ăsta. Totuși am răbdat. Asta, pînă cînd am observat că Jenea a început să se îndepărteze de mine. Uneori se purta ca un străin. Dacă sînteți însurat, mă veți înțelege. La prima vedere s-ar fi zis că nu s-a întîmplat nimic, fiindcă, aparent, nu se schimbase nimic. Dar simțeam, simțeam cu toată ființa mea cele ce se petreceau. Ca atunci cînd, după o vorbă întîmplătoare, după intonație, un gest, după o faptă cît de neînsemnată în aparență, sau chiar și numai din priviri, surprinzi cele ce se petrec în sufletul omului care ți-e apropiat. Iar Jenea se depărta tot mai mult de mine. Și-atunci am început să lupt. Am și eu voință, am și răbdare. Doar sînt pedagog. Dar copiii... sînt totuși altfel decît oamenii mari. Pe ei îi văd mai clar. Și-apoi, aici era vorba despre alt gen de sentimente. Astă-i cel mai important. Uneori îmi pierdeam cumpătul. Mă infuriam și plingeam din pricina neputinței mele. Aveau loc certuri. Unele stupide, mărunte, de care ți-e și rușine să-ți amintești. Dar nu puteam să privesc cu indiferență cît este de grosolan și nedrept, cum își ridică pe toți împotriva-i. Și am hotărit că trebuie să ne întoarcem la Leningrad. Dar s-a dovedit a fi un lucru imposibil. Nici nu voia s-audă de așa ceva. N-am reușit decît să înmulțesc discuțiile și certurile. Dar v-am mai spus că am și eu voință. Așa că am hotărit să plec singură și le-am scris părinților mei.

Lucinina tăcu și-și aținti privirea în gol.

Vitali întrebă șovăitor :

— Era într-atîta de pasionat de noua lui muncă ?

— Era pasionat de toate — răspunse ea, neașteptat de tăios. Și în asemenea clipe nu voia să vadă nimic.

— Dar ar fi fost el în stare să fure proiectul fabricii, schițele, și să le vîndă?! exclamă Vitali.

Parcă bucuroasă de noua întorsătură a discuției, Lucinina se grăbi să răspundă:

— Nu, nu! E o prostie. O minciună.

— Dar cui putea folosi această minciună?

Fără să bage de seamă, Vitali se depărta tot mai mult de subiectul acela atît de complicat, încilcit și confuz pe care tocmai îl atinsese.

— La fabrică sînt oameni de tot soiul — răspunse Olga Andreevna. Nu-i cunosc prea bine.

— O să mă lămuresc eu ce-i cu ei! rosti cu aprindere Vitali.

Vitali era tînăr și nu apucase să acumuleze acea experiență de viață care nu poate fi înlocuită nici de sensibilitate, nici de inteligență, nici chiar de talent; unele aspecte ale vieții, în special ale vieții de familie, ale relațiilor dintre soț și soție, îi erau cunoscute doar din auzite, din cărți sau din cele văzute la alții. Și de aceea nu putea sesiza unele amănunte esențiale sau nuanțele unor asemenea relații. În plus — și asta era cel mai important! — suferințele, emoțiile și grijile pe care le trăiești tu însuți — singurele care pot alcătui experiența de viață și pot să te ajute să-i înțelegi pe ceilalți oameni — îi rămîneau necunoscute.

Și totuși, spiritul lui acut de observație, conștiința clară a necesității de a înțelege întotdeauna și, în primul rînd, sentimentele și gîndurile oamenilor și abia apoi să le judece faptele, în sfîrșit sensibilitatea lui înnăscută, toate acestea îl ajutară să surprindă în cuvintele și în tonul Lucininei faptul acela pe care ea îl ascundea și care lui îi trezise bănuielile. Da, da, nici chiar acum ea nu e sinceră pînă la capăt, ceva se mai petrecuse între ea și soțul ei, au mai fost... și alte pricini ale certurilor cu care se încheiau discuțiile lor.

Și încă o descoperire: Lucinina îl antipatizează vădit pe Bulavkin. De ce? „Răsfățatul“. Cuvîntul acesta, se înțelege, nu i se potrivea în nici un chip lui Bulavkin, și Lucininei îi scăpase fără voie, fiindcă se obișnuise să gîndească astfel despre el. În același timp însă, asta însemna că Jenka avea o încredere deosebită în sofe-

rul său, poate că-i încredința unele lucruri pe care nu i le mărturisea nici chiar ei, soția lui. Sau credea în băiat, fără ca el să merite și dinsa vedea aceasta. Da, da, mai degrabă așa trebuie să fi fost. Ce nod complicat, fir-ar să fie!

Până una alta, un lucru era limpede: totuși Jenka stîrnise oamenii împotriva lui. Până și anonima aceea ticăloasă....

Dar chiar atunci, ca și cum și-ar fi dat seama că gândurile interlocutorului ei s-au întors la scrisoarea cu pricina, Lucinina spuse pe neașteptate:

— De altfel, lucrurile nu s-au limitat numai la atât — și arată spre buzunarul în care Vitali virise scrisoarea. Jenea îmi spunea că se pregătise un articol împotriva lui, la ziar. Ce-i drept, n-a apărut.

— Un articol la ziar?

— Da. De ce vă mirați? Avea dușmani cu nemiluita. V-am spus doar.

— Și de ce n-a mai apărut articolul?

— Nu știu. S-ar putea să fi întreprins Jenea ceva.

— Cînd anume v-a vorbit Jenea despre articol, demult?

— Nu-mi amintesc exact. Lucinina își duse obosită degetele la temple. Dar pe vremea aceea, pare-mi-se că abia începuse.

Vitali era și el obosit de discuția aceasta încordată; de fapt, nu atât de discuția propriu-zisă, cît de noianul de gânduri neașteptate, presupuneri, nelămuriri, de nesfîrșitele impasuri și semne de întrebare la care ea dădea naștere. Își viri pipa în buzunar și se pregăti să-și ia rămas bun.

Ieșind în antreul mic, care nu era de loc întunecos cum i se păruse lui la venire, zări într-un colț, în spatele cuierului, un întreg mănunchi de undițe de lungimi diferite — unele de bambus, altele demontabile, altele de fabricație proprie. Prin păienjenisul de sfori luceau momelile argintii, se îțeau ca niște răcușori prinși în plasă dopurile rotunde, roșii-albe. Lîngă undițe se afla o pereche uriașă de cizme de cauciuc, ale căror căpute lungi se îndoiseră greoi spre dușumea.

Vitali arată din cap undițele:

— Lui Jenea îi plăcea să pescuiască?

— Era nebun după pescuit. Pleca de-acasă și lipsea cîte o zi întreagă. În fiecare sîmbătă. Îmi tot demonstra că e singura lui destindere. Nu știu ce făcea el acolo.

Vitali o privi mirat și zîmbi :

— Totuși pește v-adecea ?

— Pește, ce-i drept, aducea... — răspunse ea, rezervată.

Își luară rămas bun.

După discuția la comitetul orășenesc de partid, Igor Otkalenko se întoarse la Inspectoratul municipiului.

Soarele ardea insuportabil. Pe strada prăfuită, plantată cu copăcei firavi, nu mai era pic de umbră. Fume-gînd necruțător și emanînd căldură din întreg trupul lor metalic încins, autobuzele treceau cu zgomot unul după altul. Lîngă chioșcurile cu răcoritoare se îngrămă-dea lume.

Igor își scoase mai întîi haina, aruncîndu-și-o pe braț, apoi își slăbi cravata și-și descheie gulerul cămășii. De fiecare dată, pentru o clipă-două, se simțea mai ușurat. Mergînd, cugeta. Vitali e obsedat de o singură versiune : e convins că Lucinin nu se putea sinucide. Deși rezultatele scandaloase ale expertizei, trimiterea cazului la procuratură și judecata ce-l aștepta constituiau un motiv suficient de temeinic pentru un asemenea gest. Lucinin cu siguranță că era nu numai activ și energic, ci și orgolios și iute la mînie. Un asemenea om trebuie că a suportat deosebit de dureros cele întîmplate. Și, pe deasupra, mai erau și neînțelegerile cu nevastă-sa. Igor își imagina perfect ce înseamnă așa. Dacă, de pildă, Alka e prost dispusă și se „montează“, începînd să-ți caute nod în papură, nu mai ești bun de nimic. Dar cum o fi cînd nu te înțelegi de loc ?

Nu, e clar ca lumina zilei că Vitali a tras concluzii pripite. De altfel, ieri l-au și năpădit îndoielile. Rezultatele anchetei l-au impresionat pînă și pe el. În schimb, dispariția tînărului acela, Bulavkin, este vădit misterioasă și alarmantă. Să aibă oare vreo legătură cu cazul Lucinin ? Aici va fi nevoie de o cercetare asiduă. Bulavkin trebuie găsit cu orice preț, viu sau mort. Dar de ce neapărat mort ?

Cotind după colț, Igor zări clădirea cu etaj a Inspectoratului municipiului de miliție, cu obișnuita firmă roș-albastră pe ușă. În fața intrării staționa o motocicletă prăfuită, cu dunga miliției pe ataș, și cunoscuta „Pobedă” cafenie.

În camera de gardă semiîntunecoasă și răcoroasă, cu o despărțitură înaltă de lemn și cu două afișe decolorate pe pereți : „Război alcoolismului” și „Cînd e stop, stai pe loc !”, un sublocotenent spilcuit încerca să convingă o femeie care plîngea în hohote :

— Liniștiți-vă ! Doar v-am spus că-l găsim. Asta e. Păstrați-vă calmul. Nu vă enervați !..

Femeia ridică spre el obrazul scaldat în lacrimi :

— Erau ultimii bani... iar bărbatu-meu ia leafa abia peste o săptămînă... Ce am să le dau de mîncare ?...

— Iar eu vă repet încă o dată : îl găsim. Locotenentul se uită aferat la ceas : Peste o oră va fi aici. Și n-are să apuce să-i bea. Vă rog să verificați după ceas.

— Am să verific și eu — spuse Igor.

Sublocotenentul se întoarse iute spre el și, recunoscîndu-l, adăugă către femeie :

— Iată, tovarășul de la Moscova are să verifice și din-sul. Apoi, întorcîndu-se din nou spre Igor, lămuri : Tovarășe căpitan, e vorba de Vaska Stulkin, care a săvîrșit un furt. Îl cunoaștem ca pe un cal breaz. Semnalmentele au coincis întocmai. Acum e precis la Valka Spiridonova. Sectoristul s-a și dus într-acolo.

Femeia se opri din plîns și, mușcînd batista udă făcută ghem, se uită la Igor. Sublocotenentul îl anunță că Tomilin e în birou, dar că are un vizitator.

— Un unchiuș plin de importanță — zîmbi el și-și desfăcu larg brațele : Uite atîta !

Igor urcă la etaj. În drum își puse cravata, potrivindu-și-o cu grijă, însă haina și-o lăsă pe braț. În biroul lui Tomilin văzu un om în vîrstă, corpulent, într-un costum gri-deschis și cămașă albă cu gulerul răsfrînt. Pesemne că abia încăpuse în fotoliul din fața mesei, fiindcă poalele hainei stăteau ridicate peste brațele rotunde ale fotoliului. Părul cărunț și înalt, ca și obrazul lui masiv, surprinzător de tînar, ars de soare, cu niște sprîncene negre și lucioase ca blana de samur, și ochii plini de vioiciune, negri și ei, îi dădeau o înfățișare nespus de atrăgătoare.

Cînd Igor intră, vizitatorul tocmai îi spunea cu însuflețire lui Tomilin :

— ...Dragul meu, toate sînt doar aparent simple pe lumea asta. Doar aparent ! Să luăm, de pildă... Ei, ce să luăm ? Da, de exemplu apa. Haș doi o, așa e ? Mai simplu nici că se poate, nu-i așa ? Dar uite că s-a descoperit și o altă apă. Și, fii atent, tot haș doi o. La zero grade nu îngheață, și nici la minus treizeci. Și e mai grea de aproape o dată și jumătate, iar densitatea e de cincisprezece ori mai mare. Îți dai seama ? Iată de ce-i în stare bătrîna „aqua“. Și doar au studiat-o oamenii o mie de ani. S-ar fi părut că o cunoaștem în fel și chip. Așa încît, dragul meu, după cum vezi, în viață totul nu e chiar atît de simplu. Cît despre conviețuirea umană, ce să mai vorbim. Aici, știi dumneata... Deodată se întoarse și-l zări pe Igor : Dar mi se pare că ai o vizită.

Tomilin îl văzuse mai demult pe Otkalenko, dar probabil că nu se îndurase să-și întrerupă interlocutorul. Acum însă se sculă, îl salută pe Igor și-l prezintă :

— Grigori Osipovici, este chiar tovarășul pe care noi doi îl așteptam. Vă rog să faceți cunoștință.

Vizitatorul se ridică greoi și, întinzîndu-i lui Igor o mîna lată și păroasă, îi strînse degetele cu o uimitoare putere.

— Mațulevici — se prezintă el la rîndul său și, învăluindu-l pe Igor cu o privire rapidă și, pesemne, din obișnuință cercetătoare, adăugă în chip de lămurire : Inginer-șef la combinatul din Baranovsk.

— Am mai auzit de dumneavoastră — zîmbi Igor.

— De la cine, dacă nu-i un secret ? se interesă Mațulevici, așezîndu-se iar în fotoliu.

— De la Revenko. Chiar ieri am făcut cunoștință cu dînsul.

— A-a, un băiat energic ! și Mațulevici dădu din cap. Ei, dar să-l lăsăm pe Revenko. Am trecut pe la dumneavoastră în legătură cu Lucinin. Că doar a fost pe vremuri elevul meu. Cel mai bun elev, vă rog să notați. Iar mai tîrziu am devenit eu elevul lui. Și, încruntîndu-și sprîncenele de samur, adăugă autoritar : Ne-a construit un atelier excelent după proiectul lui. Ne-a scăpat de importul din Suedia, țineți seama. Și asemenea oameni trec uneori pe lingă noi neobservați. Mai bine zis, ne obișnuim prea repede cu ei. Ni se pare că nu se deose-

besc cu nimic de alții. Dar s-ar cuveni să nu încetăm să ne mirăm și să-i prețuim după cum merită.

Mațulevici se lăsă cu un oftat pe speteaza fotoliului.

Igor observă grav :

— Dar, Grigori Osipovici, ancheta a descoperit unele abuzuri din partea lui Lucinin. S-a dovedit că el v-a vindut proiectul fabricii.

— Prostii ! exclamă Mațulevici și fața lui fălcoasă deveni stacojie. Noi i-am pus condițiile noastre tehnice. Și el le-a executat.

— Dar a lucrat o comisie întreagă, Grigori Osipovici — replică domol Igor. Concluziile ei au fost transmise procuraturii. Și acolo, de asemenea...

— Iar eu susțin că-s prostii ! Comisia n-a fost obiectivă ! Cu o mișcare nervoasă, Mațulevici își aruncă spre spate șuvițele încărunțite ce cădeau pe frunte. Cum de-a putut el să facă una ca asta : pac, pac ! și să pună mîinile pe piept ? ! Măcar să-mi fi scris mie mai întîi, mie, hodorogului bătrîn, în ce ciorbă a intrat. Că eu habar n-aveam de nimic. Am venit la el cu avionul, după treburi. Și poftim ! Dar nu mă întorc așa, cu una cu două. Pentru comisia aceea se va găsi altul. Și scoatem noi adevărul la lumină. Își aruncă din nou părul spre spate : Și-o să spălăm rușinea ! Spre marea noastră durere, mai mult nu se mai poate face.

— Așa e, Grigori Osipovici — rosti cu seriozitate Igor. E un lucru sfînt să scoți adevărul la lumină. Și noi avem aceeași sarcină. Dar mai avem și o alta.

— Care anume, aș vrea să știu, dacă nu e un secret ?

— Să aflăm cine-i vinovat. În ambele cazuri.

Mațulevici îl privi cu interes :

— Și ce înseamnă „în ambele cazuri“ ? Îmi permiteți să aflu și eu ce variante aveți ?

— Am primit scrisori — spuse Igor după o clipă de ezitare. Unii cetățeni nu cred că Lucinin s-a sinuois.

— Doamne, ce prostie ! și Mațulevici dădu din mîină.

Igor clătină din cap :

— Se întîmplă multe, Grigori Osipovici. De aceea și trebuiesc cercetate toate variantele, toate versiunile, cum se spune la noi. Așa procedăm noi, în mod obligatoriu.

— În cazul acesta sîntem de acord — constată satisfăcut Mațulevici. Am ajuns, ca să zic așa, la același numitor.

— Sintem de acord, dar nu întru totul — replică Igor. Vă propun să ținem legătura. Tot ce veți reuși să lămu-riți acolo, la Moscova, să ne comunicați nouă. Iar noi, pe linia asta, vom lucra deocamdată aici. De acord?

— Se poate — și Mațulevici încuviință dînd din capul său cărunt — ba e chiar rezonabil, așa zice eu. Și se uită cercetător la Otkalenko : Vasăzică eu vă spun dumneavoastră, iar dumneavoastră mie. Așa-i ?

Igor zîmbi :

— Desigur. Nu vom avea secrete. Și încă un lucru : în caz de ceva, luați legătura cu locotenent-colonelul Korșunov din Moscova. Dînsul ne-a trimis aici și e la curent absolut cu toate. Iată numărul lui de telefon. Vă rog să-l notați.

— Mi se întîmplă pentru prima oară să închei un acord cu miliția — rîse Mațulevici, scoțînd blocnotesul. E chiar interesant... Bine, dragii mei — se ridică greoi și-și încheie haina peste pîntecele uriaș. Am plecat. Trebuie să mai fac rost de bilet.

— Aici vă putem ajuta noi — interveni Tomilin. Biletul îl veți avea. Vă ducem și la aeroport.

— Iată primele roade ale acordului — zîmbi Igor. Se despărțiră ca niște prieteni. După ce Mațulevici plecă, Igor întrebă cu nerăbdare :

— Ei, Nikolai, ai vreo veste despre Bulavkin ?

Chipul posac al lui Tomilin se posomorî și mai mult.

— Am — rosti el, supărat. Mi-a telefonat Revenko. Tipă ca din gură de șarpe. Băiatul ăsta pare-se că a șters-o și cu mașina fabricii, cu „GAZ“-ul lor, nu se știe unde. Volov s-a dus acum acolo, la fabrică.

Igor scoase un fluierat de uimire și ciudă. Ochii lui albaștri se închiseră la culoare, bărbia mare și pătrată ieși în afară, dînd chipului său un aer de hotărîre neclintită și aspră.

— Așa-a... Și deci nimeni nu l-a văzut ieri în mașină, nici un suflăt de om ?

— Încercăm să aflăm — oftă Tomilin și adăugă clătî-nînd din cap : Mașina e un lucru secundar. Băiatul ăsta a făcut o boacăna.

— Ori a pățit ceva.

Între timp, ușa biroului se deschise și în prag apărură Vitali, transpirat și roșu la față, cu haina aruncată pe umăr.

— Ședințați, filozofilor ? întrebă el, răsufliind din greu. Apă de băut aveți ? Parcă am fi în Africa, nu alta. Termometrul de la sovietul orășenesc arată patruzeci de grade la soare. Și adăugă cu un aer hotărît : Dacă bate careva la ușă, mi-o pun iar ... — după care încuie ușa și-și scoase cămașa udă.

— Ce noutăți ai adus ? întrebă sec Otkalenko, punînd punct discuției fără noimă despre vreme.

— Un vagon întreg.

Vitali își turnă din carafă apă caldută și din două înghițituri goli paharul, apoi își mai turnă unul. Broboane de sudoare îi acopereau fața și pieptul. După ce-și trase răsufierea, începu să povestească. În timp ce vorbea, își atîrnă cu grijă pe speteaza scaunului haina pe care o aruncase neglijent, scoase din buzunar cravata pe care o netezi pe genunchi și o zvîrli peste haină, apoi, cu aceeași grijă, așază cămașa, după care, tolănindu-se pe scaunul vecin și întinzînd picioarele, fără să se oprească din povestit, se apucă să-și umple pipa.

Igor și Tomilin îl ascultau încordați.

— Unde-i scrisoarea ? întrebă la sfîrșit Igor, preocupat

— La mine, se-nțelege.

Vitali scoase din buzunarul hainei foaia împăturită în patru. Igor citi scrisoarea și o întinse tăcut lui Tomilin, apoi, chibzuind în sinea lui, își aprinse o țigară tăcînd cu zgomot din capacul brichetei și deschise o mapă ce se afla pe birou. Scoase de acolo un petec de hîrtie, îl cercetă atent și-l puse la loc. Între timp, Tomilin citi scrisoarea și, înapoiindu-i-o lui Vitali, îl întrebă :

— Și tu ce crezi despre asta ?

Cu un gest semnificativ, Vitali răspunse :

— O amenințare cu uciderea. Nu vezi ? În glasul lui se ghicea o iritare ascunsă. S-ar fi zis că-i pare și lui rău de descoperirea făcută. Totuși propun — continuă el, nemulțumit — să se redeschidă oficial anchetarea cazului.

— Iar crezi că-i vorba de un asasinat ? Tomilin îl privi cercetător și pe fața lui prelungă și posacă trecu un zîmbet. Înaintea ta a fost pe-aici Mațulevici. Ai auzit de el ?

— Nu zău ! și Vitali deveni prudent. Și ce spunea ?

— Spunea că nu crede în concluziile anchetei. Pleacă la Moscova să facă intervenții. Și mai spunea că Lucinin

putea foarte bine să se sinucidă din pricina celor întâmplate. Se pare că-l cunoștea bine.

— Da, dar nu știa de scrisoare ! exclamă înciudat Vitali. Nici noi nu știam. Apropo, aveți pe-aici medici legiști pricepuți ?

— Da, avem, și chiar ei au făcut constatările.

— Cei mai pricepuți ?

— Ei, cel mai priceput e profesorul Oceakov Ivan Feodorovici, de la Institutul de medicină. Dar e în concediu... pare-mi-se, pe litoralul Balticeii.

— El trebuia chemat.

— Ai zis-o și tu ! zîmbi Tomilin. Are șaptezeci și trei de ani, măi frate. Cine s-ar fi încumetat să-l cheme ?

Ideea de a propune să se redeschidă oficial anchetarea cazului Lucinin îi venise lui Vitali în drum spre Inspectoratul municipiului de miliție. La început fusese o ipoteză : „Ce-ar fi dacă ?... Ar fi bine să...” Dar în cursul disputei cu Tomilin, așa cum se întâmplă cu oamenii aprinși, care se entuziasmează repede, Vitali se întărea tot mai mult în convingerea sa, iar acum i se părea că asta ar fi măsura cea mai necesară și mai urgentă.

— Anchetatorul procuraturii n-are să dea o asemenea dispoziție — și Tomilin clătină din cap. Îl cunosc bine.

— Rămîne de văzut — se încapătăină Vitali. Voi considerați cazul încheiat. Dar oare acum nu ți-e limpede și ție că totul trebuie verificat ? Totul !

— Altceva nu mi-e mie limpede.

— Dar aici ți-e totul clar ?

— Aici mi-e totul clar — i-o reteză mohorît Tomilin.

— Așa... Bine... — strecură printre dinți Vitali, aprinzîndu-și pipa stinsă. Atunci ce ți-e neclar ?

— Mi-e neclar ce s-a întîmplat cu Bulavkin. De ce a fugit, ba a mai furat și mașina.

— Mașina ? repetă neîncrezător Vitali. Fiindcă veni vorba, Lucinina mi-a spus despre el cam așa : „E o pușlama, un om nesincer“.

— Bulavkin ? rosti brusc Otkalenko, de parcă s-ar fi trezit din visare, și în glasul lui răzbătea o nuanță stranie, făcîndu-l pe Vitali să devină atent. Da, lucrurile se complică tot mai mult...

— Și el e direct legat de cazul Lucinin. De faptele rămase nedescoperite ! sublinie Vitali, care încă nu se potolise după disputa cu Tomilin.

Otkalenko zîmbi enigmatic :

— Pînă una alta, propun să facem o expertiză.

— Ce expertiză ? întrebă iritat Vitali.

— Grafologică.

— Pentru ce ?

— Iată pentru ce. Igor întinse mîna : Dă-mi, te rog, scrisoarea.

Luă foaia din mîna lui Vitali, apoi scoase din mapă peticul de hîrtie pe care-l examinase cu puțin înainte și, apropiindu-se de masă, îl așează lîngă scrisoare, netezindu-i grijuliu colțurile.

— Ia priviți, tovarăși — și-i chemă lîngă el. După mine, unele lucruri sînt limpezi și fără expert.

Vitali se repezi primul spre masă, iar după el se apropie și Tomilin.

Un timp tăcură amîndoi, privind cu luare-aminte hîrțile așezate în fața lor. În cele din urmă, Vitali rosti îngîndurat, mușcîndu-și buzele :

— M-da... O descoperire ca asta...

Pe masă, înaintea lor, se aflau scrisoarea anonimă și biletul primit în seara precedentă din partea lui Bulavkin.

Nu încăpea nici o îndoială : ambele hîrtii erau scrise de una și aceeași mînă.

Matematica aspră a vieții

— Mă interesează materialele din dosarul procuraturii — spuse Vitali. În special concluziile anchetei : aș vrea să știu ce-au putut să scrie acolo.

— Au întocmit un proces-verbal, de ți-e mai mare dragul — răspunse Tomilin. Mîine, Rogovițin o să ți-l vîre sub nas, în primul rînd.

— Eu cred — rosti Igor — că versiunea cu sinucidera nu trebuie exclusă în ambele cazuri : fie că-s juste concluziile anchetei, fie că nu-s ; adică, și în cazul că Lucinin a săvîrșit delictul, și în cazul că a fost calomniat. Ești de acord ?

Vitali oftă :

— Desigur. Dar cu o precizare : Jenka nu putea să-vîrșe un delict.

— Asta trebuie dovedit — și Igor clătină din cap. Trebuie controlat totul, obiectiv, toate împrejurările, toate documentele.

— N-ai încredere în obiectivitatea mea ?

— Recent erai obsedat de o altă versiune.

— Nu-i o obsesie ! Era o convingere lăuntrică. Dar acum sînt sigur : cînd ești învinuit de asemenea fapte și încă pe nedrept, oricît de tare ai fi, tot te-apucă disperarea.

— Deci nu se exclude nici versiunea sinuciderii ?

— Nu. S-o lăsăm și pe ea.

— Bine, sînt liniștit — zîmbi Igor. Cît privește sinucidera lui Lucinin, nu uita că aici avem probe întemeiate, stabilite cu precizie — urmă el, calm și cumpănit ca întotdeauna. Starea de deprimare în care se afla Lucinin în ultimele zile este indiscutabilă, apoi neplăcerile cu adevărat mari pe care le avusese și, în sfîrșit, faptul

eă fusese văzut în seara aceea la râu, pe pod. Ei, și concluziile expertizei medicale, firește.

— Parcă în seara aceea a fost văzut cu încă cineva? întrebă cu un aer nevinovat Vitali.

— Acesta nu-i decît un amănunt.

— De loc lipsit de importanță, totuși...

— Dar nici confirmat — replică sec Igor. Îți rămîne ție să-l dovedești.

— Ca și multe altele. Vitali oftă. Iar tu caută-l pe Bulavkin. Iată cine are să ne spună multe, cred eu. Eh, dacă s-ar putea să-l vedem printr-un efort de concentrare, cum ne învață parapsihologia... Îi făcu semn cu ochiul lui Igor. Ar fi strașnic, ce zici?

— Aiureli! exclamă Igor, privind inciudat pe fereastră. Mi-e teamă că o să ne cam ude ploaia. Și-ar trebui să acționăm. Și să mai stăm de vorbă cu careva, chiar astăzi.

Pe cer se învălătuceau nori negri și grei; se tirau încet dinspre pădurea îndepărtată de peste râu, acoperind aproape întreg orizontul. Un șuvoi de aer răcoros intra pe fereastră.

— Avem mare nevoie de ploaie — observă Tomilin. Se pîrjolește totul.

— Și noi ne pîrjolim — replică Vitali. În orice caz, scoatem fum.

— Nu știu cum e cu alții, dar ție nu-ți strică să te mai răcorești — îl întepă Igor.

În clipa aceea, pe cerul devenit negru se aprinse un fulger gigantic. Săgeata lui orbitor de albă țîșni dintre nori, se frînse și se împrăstie, vibrînd ca un nerv dezgolit de bisturiu. Și îndată după el bubui, cu ecouri grele, tunetul. Pămîntul păru că tresare, casele se clătinară și, înfiorate, coroanele copacilor porniră să se legene în toate părțile. O ploaie puternică se năpusti asupra pămîntului. Un zid de apă zgomotos și sclipitor astupă într-o clipită fereastra și deodată li se păru că, în afară de cei patru pereți șubrezi și de fereastra cu geamurile zăngănind, nimic și nimeni n-a mai rămas pe lume.

— Stihiile naturii — rosti admirativ Tomilin, și cutele adînci de pe chipul lui posomorît și îngîndurat se destinseseră într-un zîmbet.

— Întrucît orice cale de acces spre teatrul de luptă ne-a fost tăiată — anunță glumeț Igor — haideți să precizăm unele lucruri. Și-și trase scaunul lângă masă.

Ploaia biciuia cu atîta putere, încît se văzură siliți să închidă fereastra.

— Ce beznă ! se miră Vitali. Traversă precipitat odaia și apăsă pe comutatorul de lângă ușă : Să fie lumină ! Dar lumină nu se făcu. Așa — constată Vitali, aproape satisfăcut. S-a stins astrul viu al nopții.

Dar Igor era pornit să discute lucruri serioase :

— Mă interesează anchetatorul procuraturii care s-a ocupat de cazul Lucinin — și se întoarse spre Tomilin. Ce fel de om e ?

— Un om sobru — răspunse acesta în timp ce-și aprindea țigara, ferind din obișnuință flacăra chibritului cu palmele lui mari, de parcă s-ar fi aflat pe stradă.

— „Sobru“ e o noțiune cam vagă — replică pedant Igor. Spune-mi ceva mai concret. Că, uite, dînsul de colo... — și-l arată din cap pe Vitali — va trebui să ducă miine tratative cu el.

— Da, într-adevăr, te rog să mi-l descrii — îl susținu și Vitali.

Tomilin trase tacticos din țigară și un punctuleț rubiniu se aprinse misterios în întuneric pentru a se stinge pe dată sub coloana mică de scrum.

— Ce să-ți spun mai concret ? începu el. Numele de familie Rogoviîn, prenumele, după tată, Pavel Iosifovici. Își cunoaște meseria. Și e, bineînțeles, cunoscut... — ultimele cuvinte le rosti semnificativ.

— Dar ca om cum e ? întrebă Vitali.

Deodată sună telefonul ce se afla lângă ei, pe masă. Vitali smulse grăbit receptorul.

— Nikolai Ignatievici ?

— Nu, Losev.

— La telefon ofițerul de serviciu. E aici la mine cetățeană Bulavkina. În legătură cu fiul ei.

— Las-o să urce ! se însufleți Vitali. Tomilin e și el aici — și, punînd receptorul în furcă, adăugă adresîndu-se lui Igor și lui Tomilin : Aveți noroc, fraților ! Nu mai e nevoie s-o convocăm.

Privi fără voie spre fereastră. Furtuna nu se potolise. Peste un minut ușa biroului se întredeschise scîrțîind și

în aceeași clipă se aprinse pe neașteptate lampa din tavan. În prag se ivi o bătrinică scundă, cu un trenchi negru și roind de apă, lung aproape pînă în călcîie, și cu o umbrelă udă, deschisă, în mînă, pe care o ținea înaintea ei ca pe un scut.

— Of, doamne, nu vrea de loc să se închidă afurisita asta... — rosti ea, cu o voce surprinzător de groasă.

— Lasă, măicuță, că-i venim de hac acuși! îi sări în ajutor Vitali. Că doar dumneata ne-ai adus lumină, la propriu, ca să zic așa.

— Poate că și la figurat — adăugă Igor, sculîndu-se în picioare.

În timp ce Vitali se căznea să închidă umbrela, el o ajută pe femeie să-și lepede trenchiul ud, îl scutură cu grijă și-l atîrnă desfăcut în cuierul scund de lemn de lingă ușă.

— Ce te-a făcut, măicuță, să ieși din casă pe o asemenea vreme? întrebă Vitali, după ce Bulavkina se așeză, în sfîrșit, pe scaunul ce-i fusese oferit. Am fi venit noi la dumneata.

Bătrînica însă nu se grăbi să răspundă. Își netezi bineșor fusta neagră pe genunchi, își scoase ochelarii din buzunarul jachetei împletite din lînă și-i puse pe nas, virînd cu grijă brațele ochelarilor pe sub șuvițele de păr cărunt, apoi cercetă cu privirea severă pe fiecare dintre cei trei și rosti dojenitor, cu vocea ei de bas, stînsă :

— N-aveți feciori, pesemne. Asta e. Parcă miliția noastră știe să caute? Să te amendeze pentru găini, asta da, se pricepe. Să strige la tine, de față cu toată lumea — glasul ei se umplu de minie — și de asta-i bună. În treburi de-astea, Barabanov e voinicos nevoie-mare, ți-arată el ce-i poate pielea. Da' să te-ajute la necaz... Deodată o podidi plînsul și-și scoase în grabă batista, ștergîndu-și ochii pe sub ochelari, după care își suflă nasul cu zgomot.

— Cine-i Barabanov? îl întrebă încet Vitali pe Tomilin. De unde-a mai răsărit și ăsta?

Tomilin răspunse încruntat :

— E sectoristul lor. N-am reușit pînă acum să-l înlocuim.

— Nu-i nimic, descurcăm noi treaba asta — făgădui semnificativ Igor.

— Fecioru-meu spunea că au sosit niscaiva șefi de la Moscova — oftă bătrîna, vîrînd batista în buzunar. Să mi-l găsească ei pe mezinul meu. Că numai el a mai rămas pe lingă mine.

— Îl găsim, Anfisa Gordeevna — răspunse încruntat Tomilin. Îl găsim negreșit.

— Și mai e ceva de m-a făcut să intru la bănuială. Bătrîna îl privi sever pe după ochelari : Pe la prînz a venit Larka să-ntrebe dacă l-au găsit pe Sereojka, au ba. Ochii, se-nțelege, minjiți cu negru, mirosea a parfum de flori, de-a umplut curtea toată, iar fusta — arată palma cu degetele răsfirate — mai mare rușinea, doamne-iar-tă-mă ! Ce-o fi găsit la ea Sereojka al meu ?

Vitali și Otkalenko se priviră zîmbind.

— Și uite ea, Larka, mi-a spus că l-a văzut careva pe Sereojka, taman în seara cînd se pregătea să vină la dumneavoastră — urmă bătrîna. Și cică nu era singur.

— Dar unde a fost văzut ? întrebă grăbit Vitali.

— Păi pe Recinaia, aici e buba.

— Pe unde vine asta ? Vitali se uită la Tomilin.

— În celălalt capăt al orașului — răspunse ofițerul, clătînd din cap. Înseamnă că nu se ducea nici la hotel, nici la fabrică. Și, la rîndul său, întrebă : Da' cu cine mergea nu ți-a spus ?

— Nu. Am iscodit-o eu în fel și chip.

Între timp, furtuna se potolise. Cerul se luminează și, prin crăpăturile norilor, care-și pierduseră culoarea neagră-plumburie, devenind fumurii de parcă i-ar fi spălat ploaia, răzbăteau reflexele roșietice ale soarelui ascuns în spatele pădurii. De undeva de departe, dinspre zările unde se mutase furtuna, se auzea bubuind tunetul.

— Ar fi interesant să aflăm unde se ducea — rosti gînditor Vitali, scotîndu-și mașinal pipa din buzunar.

Bătrînica icni iar de plîns și, luîndu-și batista, se apucă să-și șteargă ochii, ridicîndu-și ochelarii cu mîna.

— Trebuie să-l găsiți, tovarăși milițieni. Neapărat să-l găsiți — stăruie femeia, cu vocea ei groasă, plină de amărăciune. Simte inima mea că pe Sereojka al meu l-a lovit năpasta. E rău de el și mă cheamă. În numele preasfințitului Dumnezeu, vă rog, găsiți-l !

... Noaptea tîrziu, Vitali și Otkalenko se întoarseră la hotel. Fără să se atingă de sticla cu lapte și de chiflele

acoperite cu un șervetel, care se aflau pe masă și pe care și le pregătiseră de dimineată pentru cină, se duseră la culcare. Stînd în pat, cu lumina stinsă, Vitali rosti cu convingere :

— Deocamdată, un lucru e limpede : dispariția lui Bulavkin e legată de noile cercetări în cazul Lucinin. De aici se poate trage concluzia... M-auzi ?

Dar Igor nu mai auzea nimic. Cu fața vîrită în perna pe care o ținea îmbrățișată cu amîndouă mîinile, dormea adînc.

Dimineata, Vitali porni spre procuratura municipiului.

Îl aștepta acolo o discuție grea și neplăcută. În ajun, Raskotov, șeful Inspectoratului de miliție, îl prevenise : „Dacă Pavel Iosifovici și-a format o părere fermă, nu-l mai urnești din loc. E tare ca stînca. Asta e ! Iar anchetatorul procuraturii ajunsese probabil la ideea „fermă“ că dosarul Lucinin e închis. Și la ideea asta „fermă“ ajunsese cu sprijinul aceluiași Raskotov. Încearcă acum să-i „urnești din loc“ pe amîndoi !

Vitali oftă, încetinind fără voie pasul. Era devreme încă, dar soarele ardea insuportabil. Nici pic de umbră pe nicăieri. Furtuna de ieri îi revenea în minte ca o fericire de necrezut. La colț, lîngă un scuar prăfuit, Vitali se apropie de un chioșc verde din scînduri ; se așeză răbdător la coadă, studiînd creștetele ciufulite ale băiețandrilor înșirați înaintea lui cu niște bidoane cît toate zilele și, în cele din urmă, bău o cană de cvas acrișor și călduț. După care, chinuit de căldură și de îndoieli, o luă tîrîș-grăpiș mai departe. Lîngă un chioșc de ziare avu din nou prilejul să stea la coadă : sosise presa din Moscova. Picioarele porniră singure spre chioșc, dar deodată Vitali se infurie : „Ți-e frică, ticălosule ? își zise el, minios. Du-te, tovarășul Rogovițin moare de nerăbdare să te vadă“.

Dar anchetatorul principal pesemne că nu murea de nerăbdare, fiindcă Vitali fu nevoit să aștepte destul de mult în anticamera mică : Rogovițin ocupase temporar biroul procurorului-șef al municipiului, plecat la Moscova.

Pe lîngă Vitali treceau grăbiți fel și fel de oameni preocupați, cu mape în mîini, iar ușa biroului scîrțîia întruna, nesuferit. Vitali aștepta, stînd lîngă fereastră, cu

măinile la spate. Apucase să studieze în toate amănuntele balconului verde de vizavi, ca și rufele întinse acolo la uscat. În cele din urmă îl strigă cineva :

— Tovarășe, sînteți poftit să intrați.

În clipa aceea, sentimentul ce-l stăpînea pe Vitali era furia, care învinsese demult toate îndoielile și temerile în legătură cu întîlnirea ce-l aștepta. Vitali pași hotărît pragul, închizînd ușa după el, și se trezi într-un birou spațios, semănînd ca două picături de apă cu toate biourile în care avusese prilejul să intre. Aceeasi masă de scris mare, deși cam demodată, ticsită de hîrtii, lîngă ea o măsuță cu două scaune pentru vizitatori, într-un colț un seif, iar la peretele dintre ferestre o canapea cu arcurile ușor lăsate.

La masă, un om nu prea înalt, cu părul ușor încărunțit și cu ochelari schiță o mișcare, ca și cum s-ar fi pregătît să se scoale în întîmpinarea lui Vitali. Costumul cenușiu pe care-l purta, cenușiu cu dungi, era boțit, iar cravata nițel într-o parte. Fața îngustă și cu obrajii supti, trasă parcă în jos de bărbia grea, părea separată de lumea înconjurătoare de către sticlele lucioase ale ochelarilor și-ți era greu să-i deslușești în amănunt trăsăturile. De altfel, întreaga lui înfățișare părea colbuită și ștearsă.

Vitali se prezentă.

— Pofțiți — rosti scurt Rogovițin, arătîndu-i un scaun în fața mesei, și adăugă sec : Vă rog să mă scuzați cîteva clipe.

Se aplecă deasupra unei hîrtii, ținînd în mîna ridicată un stilou de parcă se pregătea să-l arunce ca pe o sulită.

„O primire de categoria a treia — se gîndi ironic Vitali. Dacă eram o persoană mai marcantă, s-ar fi sculat să mă salute sau, mai știi, ar fi ieșit de la masă, ba poate că ar fi făcut cîteva pași spre mine, fără a mai vorbi că putea să mă întîmpine în prag. Dar pentru asta, pesemne, trebuie să fii ministru. Deși unul ca ăsta l-ar aștepta pe ministru în stradă“.

— Permiteți ? întrebă el politicoș, scoțîndu-și pipa.

— Da, da, vă rog — și anchetatorul dădu din capul cărunt, fără să-și ridice ochii de pe hîrtie.

Vitali își umplu tacticos pipa și o aprinse.

În sfîrșit, Rogovițin iscăli hîrtia cu mișcări largi, își scoase ochelarii și, lăsîndu-se pe speteaza fotoliului, rosti rezervat :

— Vă ascult.

Fără ochelari, părea mai bătrîn și mai aspru. Obrazul gălbui se dovedi a fi brăzdat în toate direcțiile de cute adînci, așezate în fel și chip pe obrajii supti, pe bărbia grea, în jurul ochilor, pe lîngă urechi, din care pricină fața părea fragmentată și-ți era cu neputință să surprinzi o trăsătură mai caracteristică în afară de duritatea aceea implacabilă, cu adevărat ca de cremene.

Vitali se căzni să expună cît mai pe scurt scopul vizi-
tei sale. Vorbea dinadins sec și inexpressiv, accentuînd
asupra misiunii pe care o primise. Vorbi și despre scri-
sorile „din partea cetățenilor“ sosite la minister și în-
cheie cu cererea de a fi pus la curent cu materialele
aflate în posesia procuraturii și de a se redeschide în mod
oficial ancheta cazului Lucinin.

Rogovițin îl asculta tăcut, frecîndu-și cu o mîină uscată
bărbia zbîrcită și fără a-și lua privirea fixă și cercetă-
toare de la Vitali, ca și cum acesta l-ar fi interesat mai
mult decît problema pe care o expunea. După ce Vitali
sfîrși de vorbit, Rogovițin tăcu un timp, apoi întrebă pe
neasteptate :

— Dumneata lucrezi de mult în miliție ?

— De circa trei ani — răspunse reținut Vitali.

— M-da... Așa mi-am închipuit și eu. Ai venit direct
de la universitate, nu-i așa ? Și încă n-ai uitat tot ce-ai
învățat acolo.

— Mă străduiesc să nu uit.

— Ei, desigur. Universitatea îți dă o bază teoretică
solidă. Rogovițin accentuă abia simțit cuvîntul „teore-
tică“. Iar acum, vasăzică, aplici totul în practică. Ca să
zic așa, verifici armonia prin matematică.

Buzele lui subțiri tresăriră într-un zîmbet.

— N-aș crede că metoda lui Salieri se potrivește aici¹.
Pușkin a avut în vedere cu totul altceva. — replică sec
Vitali.

— Posibil. Eu însă am în vedere corectivele esențiale
pe care le aduce practica, adică viața, în reprezentările
noastre teoretice. Ai avut timp să observi acest lucru ?

— Închipuiți-vă că da.

---

¹ Referire la poemul dramatic „Mozart și Salieri“ de A. S.
Pușkin. Salieri verifică legile armoniei în muzică cu ajutorul
algebrei (n.t.).

Vitali începea să se enerveze.

— Viața e un lucru complicat — oftă Rogovițin. Mai cu seamă domeniul relațiilor omenești, pe care noi doi sîntem puși să le deslușim. Iată, de pildă, să presupunem că Lucinin s-a sinucis — urmă el fără grabă, răsucind ochelarii în mînă ca și cum ar fi cugetat de unul singur. Se poate întîmpla un asemenea lucru în condițiile noastre? Nu-l amenința falimentul, șomajul, foamea nici atît, iar cinematograful și televiziunea noastră nu fac propagandă sinuciderii. Toate acestea se petrec la ei — și făcu un gest vag cu mîna. Să mergem mai departe. La noi poți oricînd obține să ți se recunoască dreptatea. Cu atît mai mult unui om energic, cultivat, descurcăreț. Trebuie să adaug: foarte descurcăreț. Ce alt motiv ar mai putea fi? O dragoste nefericită? Ei, asta s-o lăsăm pe seama tinerilor cu caș la gură. Sau a neurastenicilor. Or, Lucinin nu era nici una, nici alta.

— Vasăzică respingeți ipoteza sinuciderii?! exclamă cu mirare Vitali. Păi în cazul acesta...

— Un moment, tinere, un moment — îl întrerupse sever Rogovițin. Noi doi nu facem decît să cumpănim lucrurile, să verificăm, ca să zic așa, armonia teoretică prin matematica aspră a vieții. Deci să eliminăm dragostea nefericită. Ce alta ar mai putea fi? Lucinin era un inventator. Mai precis, se considera astfel.

— De ce „se considera”? replică vehement Vitali.

— Fiindcă n-a inventat nimic. S-a dovedit că metoda lui a mai fost descrisă în lucrarea... profesorului Elțov, pare-mi-se. Avem în acest sens un material la dosar.

Rogovițin arătă din cap un teanc întreg de dosare ce se înălța pe marginea mesei.

— Lucrul acesta mai trebuie verificat!

— După cum vezi, Lucinin n-a insistat asupra acestui lucru — zîmbi din nou abia vizibil Rogovițin. Dar să reluăm firul cugetărilor noastre. Deci Lucinin nu s-a mulțumit cu faptul că era un inginer priceput. S-a declarat inventator. Și deodată iese la iveală cartea profesorului Elțov... Știi, acum vreo cincisprezece ani am avut în practica mea un caz. Unui individ i s-a părut, tot așa, că-i prea puțin să fie doar un aviator bun. S-a declarat scriitor. A scos o carte, un roman întreg. Presa l-a lăudat. Atunci a mai scos un roman. Dădea inter-

viuri, i se publica fotografia în ziare. Glorie, ce mai ! Şi deodată noi, procuratura, primim o sesizare : „Auto-
rul sînt eu, şi nu el. El mă plătea, iar eu scriam. Regret
că m-am pretat la un compromis cu propria mea conşti-
inţă. Dar mi-era teamă că nu voi fi tipărit. Şi aveam
mare nevoie de bani“. Omul a prezentat ciorne, schiţe,
planuri. Toate scrise de mîna lui. Pe scurt, un scandal
întreg !

— Dar presupun că aviatorul acela nu s-a sinucis ?
întrebă ironic Vitali.

— Nu. De ce să se sinucidă ? N-am adus cazul în
faţa tribunalului. I-am silit să încheie totul prin bună
înţelegere. Dar cu Lucinin e altceva. El s-a pretat să
înşele statul, şi statul l-a demască. A pus mîna pe o
sumă frumuşică, şi asta din buzunarul statului. El nu
s-a mulţumit cu gloria. Aşa încît a fost deschisă o an-
chetă serioasă. Un asemenea caz nu poţi să-l închei prin
bună înţelegere. Aici îţi apare spectrul închisorii, şi încă
pentru mulţi ani.

— Dar şi lucrul acesta mai trebuie dovedit ! nu se
putu abţine din nou Vitali. Concluziile anchetei nu sînt
suficiente !

— Desigur. Şi am fi dovedit-o, îndrăznesc să te-asig-
gur. Or, în asemenea condiţii, un om ca Lucinin să se
sinucidă e, hai să nu zic firesc, dar în orice caz plau-
zibil. Trebuie să admiti. Şi cercetările noastre n-au făcut
decît să confirme acest lucru.

Vitali clătină din cap, încruntat.

— Pavel Iosifovici, eu am o misiune. Eu trebuie să
studiez cazul acesta şi să-l verific.

— Iar eu nu te împiedic s-o faci — şi Rogovîîn ri-
dică din umeri. Mă rog, verifică. Numai că, vezi care-i
situaţia ? Dosarul privind delictul lui Lucinin, după cum
îţi dai seama, noi l-am închis. Materialele legate de
sinucidere ? Ele se află la Raskotov şi dumneata le-ai
primit.

— Dar şi dumneavoastră aveţi unele materiale.

— Te referi la primul dosar ? Ți-l pun la dispoziţie.
Deşi, dă-mi voie să observ, n-are sens să-l verifici.
Fiindcă el, practic, nici nu există. Nu există decît ma-
terialele iniţiale, nişte sesizări.

— Asta înţeleg.

— Bine. Atunci e perfect. Poftim materialele. Rogovițin se sculă și, sprijinind cu o mină teancul înalt de dosare, trase de la mijloc un dosar verde, decolorat. Poftim — și i-l întinse lui Vitali. Îți găsim îndată un loc și lucrează sănătos.

— Da, dar n-am luat încă nici o hotărîre în privința redeschiderii anchetei — spuse Vitali.

— Scuză-mă, dar deocamdată nu văd necesitatea — și Rogovițin clătină din cap.

— În cazul de față, vă voi dovedi că e necesar.

— Mă rog, dovedește — oftă Rogovițin și se lăsă iar pe speteaza fotoliului. Cred că acest caz va fi pentru dumneata o bună lecție practică.

Fața lui îngustă și zbîrcită deveni din nou dură și de nepătruns. Ochii cenușii priveau stăruitor și puțin ironic la tînărul interlocutor, de parcă ar fi vrut să-l prevină de gafa pe care se pregătea s-o săvîrșească. Vitali se prefăcu că nu observă înțepătura din ultimele cuvinte, deși îl costa destule eforturi. Nu era obișnuit să lase asemenea ghimpi fără replică. Tonul cu care-și expuse argumentele era rece și sever, cu o ușoară nuanță de provocare: aici Vitali nu se mai putu controla:

— ... Așa încît, sper că sinteți de acord că noi îl cunoaștem bine pe Lucinin. Și profesorii noștri, de asemenea. De aceea nu e greu să credem că s-a sinucis. Dar lucrul acesta nu-i decît un prim argument. Al doilea este scrisoarea de amenințare pe care Lucinin a primit-o cu puțin timp înainte de a muri. Mă mir că n-ați descoperit-o. Pesemne că și el simțea că-l pîndește o primejdie. Și face aluzie la asta în scrisoarea adresată profesoarei noastre din Moscova. Iată, vă rog să luați cunoștință. După care vă voi expune al treilea argument.

Vitali îi întinse peste masă, lui Rogovițin, ambelle scrise și tăcu trăgînd nerăbdător din pipa stinsă. Punîndu-și cu un gest domol, silit parcă, ochelarii, Rogovițin citi prima scrisoare, apoi pe a doua și, frecîndu-și bărbia, observă:

— M-da... Sînt, desigur, niște documente umane. E interesant de știut cine a putut ticlui o asemenea anonimă.

— Nădăjduiesc că vom descoperi cine — răspunse Vitali, cu o expresie ascunsă de triumf.

— Aşa? Ei, şi după părerea voastră, cine e autorul ei?

— Aici nu-i vorba de părerea noastră, Pavel Iosifovici, lucrul este evident, sigur — îl corectă cu exagerată politeţe Vitali. A scris-o Serghei Bulavkin, şoferul fabricii, care, fiindcă veni vorba, a dispărut. Se pregătea să ne facă nişte declaraţii şi deodată a dispărut. Nu-i exclus....

— Dă-mi voie, dă-mi voie... — Rogoviţin schiţă un gest nerăbdător. Cum adică a dispărut?

— Uite-aşa, a dispărut. Nu-i exclus să-l fi speriat cineva sau să i se fi făcut chiar lui frică de ceva. Priviţi şi dumneavoastră: mai întâi i-a trimis o scrisoare de ameninţare lui Lucinin, apoi a făcut nu se ştie ce; în cele din urmă s-a hotărât să vină la noi ca să ne spună ceva, care, după cum s-a exprimat, „n-o să putem afla de la nimeni altul“, şi deodată a dispărut.

— Miliţia a început cercetările?

— De ieri.

— Şi ce s-a aflat?

— Deocamdată informaţiile sînt foarte vagi. Dar, în orice caz, această dispariţie ne dă, de asemenea, temeiuri să ne îndoim de sinuciderea lui Lucinin.

— Eşti foarte pripit cu concluziile, tinere — clătină batjocoritor din cap Rogoviţin. Îşi scoase ochelarii şi se lăsă din nou pe speteaza fotoliului: Foarte pripit. Tot ce e legat de acest Bulavkin e încă nebulos, confuz. Pe cînd delictul lui Lucinin e o realitate pe care amintirile voastre din copilărie n-o pot şterge. Expertiza a fost făcută de oameni serioşi, calificaţi. Cît priveşte anonima asta — Rogoviţin atîNSE cu degetul scrisoarea care se afla pe masă — am primit şi noi scrisori în legătură cu Lucinin şi, apropo, tot anonime. Scrisori în care era vorba de grosolăniile, nedreptăţile lui, despre afacerile pe care le învîrtea. O să le găseşti acolo, în dosar. Dar să te bizui pe ele în concluziile pe care le tragi, asta, ştii, ar însemna să procedezi naiv, ba aş spune, chiar şcolăreşte. Noi nu procedăm astfel. Te rog să-ţi notezi asta.

De astă dată, Vitali nu mai reuşi să-şi păstreze calmul cu care începuse discuţia: Rogoviţin îl admonestase ca pe un copil fără a-şi ascunde batjocura.

— Dar dumneavoastră priviți totul pe dos ! exclamă el, nestăpînit. Nu-i vorba numai de amintiri din copilărie. Vă rog să mai citiți o dată scrisoarea lui. A rămas la fel cum a fost ! Cît despre expertiză... Cum se poate să credeți orbește în niște hîrtii ?

— Eh, tinere, tinere — și Rogovițin clătină dojenitor din cap. Eu cred orbește în hîrtii ? Păi eu am încetat să mai cred în ele încă de pe vremea cînd dumneata nici nu erai pe lume. Dumneata ești acela care crezi. Scrisoarea aceasta... — și atinse cu degetele-i uscate scrisoarea lui Lucinin. Oare nu știi că, cel mai adesea, oamenii vorbesc și scriu una, dar gîndesc și acționează altfel ? Am văzut mulți dintr-ăstia la viața mea. Atît de mulți, că mi-a ajuns pînă aici — își trecu muchia palmei peste gît. Chiar și printre colegi. Fac meseria asta de anchetator de aproape treizeci de ani. Cei de-o seamă cu mine au ajuns departe — Rogovițin arată cu ochii spre tavan. Și crezi că-s mai prost ca ei ? Nu, de loc. Pe de-alde Lucinin ai dumitale îi cunosc eu. Crede-mă, nu era mare lucru de capul lui. Așa încît nu te lăsa înșelat. Ascultă, am trimis la închisoare pe alții mai dihai ca el. Intrau în biroul meu țănoși ca niște cocoși, iar după aceea trebuia să-i stropesc cu apă. Mi-a fost dat să văd multe. Am lucrat și la Moscova, și acolo... îi stropeam la fel. Cîrc, nu alta. Zău așa !

Rogovițin izbucni deodată într-un rîs scîrțîitor. Trupul lui puțintel și uscat începu să se scuture, zbîrciturile de pe obraz prinseră viață, amestecîndu-se ca într-un foc caleidoscopic și, înaintea lui Vitali, apărură o față cu desăvîrșire alta, însuflețită de amintiri și parcă întinerită. Dar imediat, Rogovițin își șterse cu degetul gros lacrimile ivite în colțul ochilor și-și puse iar ochelarii pe nas. Într-o clipă, chipul lui se schimbă din nou. Zbîrciturile își reluară locul și ochii îngustați priveau cu răceală din dosul lentilelor ; el rosti răspicat, cu fermitate :

— Pe scurt, deocamdată studiază dosarul. Iar cînd vei reuși să obții probe, vom hotări cum să procedăm. Probe lînsă, nu amintiri și păreri. Dacă m-aș fi lăsat călăuzit de amintiri și păreri, vai de mine, pe cîți n-aș fi băgat 'a zdup pînă acum ! Dar, spre norocul lor, n-aveam probe. Nici dumneata nu le ai. Și nici nu le vei avea. Fiindcă Lucinin al dumitale s-a sinucis : a dat de belea

și s-a sinucis. Și nu-i de mirare. Că, altminteri, ar fi fost judecat și n-ar mai fi avut unde să-și ascundă capul de rușine. Numai că el era un orgolios. Oho, și cât de orgolios! Am mai văzut noi dintr-ăștia!

— N-aveți dreptul să vorbiți astfel! exclamă furios Vitali, trezindu-se parcă din amorțeală. N-aveți dreptul! Nici n-ați început bine ancheta acestui caz! Cum de puteți trage concluzii?

Rogovițin rîse scurt și-și frecă bărbia:

— Păi eu, colega, nu fac decît să-ți împărtășesc niște păreri, și nu să formulez actul de acuzare. Păreri și atîta tot!

— Păreri inadmisibile!

— Te sfătuiesc să te abții de la asemenea aprecieri, tinere! Și să ții legătura cu procuratura. Ai venit să controlezi munca tovarășilor dumitale? Mă rog, controlează. După cum vezi, din partea mea ai toată libertatea, ba îți dau și o mînă de ajutor.

— Halal ajutor! Insist să...

— Nu e încă timpul — îi curmă sec vorba Rogovițin și se ridică din fotoliu. Nu-mi permit să te rețin. Am și eu treburi pînă peste cap — și arată cu bărbia spre teancul de dosare de pe masă. Știi și dîmneata cum merg lucrurile la noi...

Vitali se ridică și el: era aproape cu un cap mai înalt decît Rogovițin.

— Prea bine. Dar disputa noastră nu s-a încheiat.

— Cum crezi. Pînă atunci însă îți vom găsi un birouaș. Poftim! Cu un gest, îl invită pe Vitali s-o ia înaintea.

În anticameră, Rogovițin întrebă pe unul din lucrători:

— Spune-mi, Vasin s-a întors din deplasare?

— Nu, nu s-a întors.

— Ei, atunci e perfect. Să mergem — i se adresă el lui Vitali — ți-am găsit o masă de lucru.

Ieșiră pe coridor. Vitali ducea sub braț dosarul subțire, verde. În biroul mic unde intrară se aflau două mese. La una, cea de lîngă fereastră, un tînăr slab și blond, cu o cămașă cadrilată căreia îi suflecaser mînele, sorbia de zor. Vizavi de el ședea o femeie grasă și arsă de soare, îmbrăcată într-un sarafan pestriț. Femeia aruncă o privire rapidă și speriată spre noii sosiți.

La a doua masă nu era nimeni. Rogovițin îl conduse într-acolo pe Vitali și-i spuse tinărului în cămașă cadrilată :

— Iuri Sergheevici, tovarășul nostru are ceva de lucru, nu va zăbovi mult.

— Cu plăcere — mormăi tinărul, fără a-și întrerupe procesul-verbal.

Rogovițin îl salută pe Vitali dînd din cap și ieși.

— Deci unde se afla dulapul ? Încearcă să-ți amintești — se adresa tinărul femeii în sarafan.

— Da' de unde să știu eu ?... replică, ea, cu nervozitate, împreunîndu-și mîinile pe pieptul plin. Că doar n-am fost decît o dată acolo, o singură dată.

Tinărul oftă și puse tocul deoparte :

— Hai să încercăm amîndoi. Fiindcă în dulap se afla geamantanul de unde ți-a scos bluzele.

— Da' ce mă privește pe mine de unde le-a scos ? Ce-i treaba mea ? zise ea, cu dușmănie, și deodată se schimonosi și strănută zdravăn, acoperindu-și fața cu palmele.

— Noroc ! spuse tinărul.

— Nu-i treaba dumitale ! răspunse femeia, cu ochi scăpărînd de minie.

Vitali zîmbi fără să-și ridice ochii de pe hîrțiile din dosar. Discuția de la masa vecină îl împiedica să se concentreze.

Între timp găsisese în dosar actul de constatare al comisiei de expertiză — un teanc gros de file bătute la un rînd și prinse cu două olame — cîteva formulare cu interogatorii și scrisori cu plicurile atașate de ele.

Vitali cercetă în primul rînd scrisorile. Trei dintre ele erau bătute la mașină, ca și adresele de pe plicuri. Mașinile de scris, judecînd după literă, erau diferite, dar Vitali băgă de seamă că în cuvîntul „procuratură“ exista aceeași greșeală : „proculatură“. Toate trei scrisorile erau anonime. În schimb, din alte cinci, scrise de mînă, patru aveau la sfîrșit iscălituri înflorate, iar alături, în paranteze, indicat citeț, numele și prenumele autorilor. Aceleași nume erau înscrise și în formularele interogatoriilor. Pe toți patru îi interogase Rogovițin. Scrisorile sosiseră la date diferite, iar două din ele, cu aproape șase luni în urmă. „Oare i-au făcut un dosar special“ ? se gîndi dușmănos Vitali.

Se adînci apoi în citirea scrisorilor. Toate conțineau plîngerii împotriva lui Lucinin și informații în legătură cu tot soiul de matrapazlicuri săvîrșite de el. Astfel, autorii lor declarau că Lucinin livrează produsele fabricii unor persoane particulare, că a furat invenția din cartea profesorului Elțov, că a efectuat plata unor salarii de muncitori conform unor fișe de lucru inexistente, că a expediat la combinatul din Baranovsk utilaje în bună stare sub pretextul că au ieșit din uz, că a reparatizat în mod ilegal locuințele din blocul cel nou. Se arăta că Lucinin a luat pentru aceasta mită. Autorii scrisorilor se mai plîngeau de grosolanția lui, de faptul că-i amenința cu concedierea, cu retrogradări nedrepte.

Vitali citea scrisorile una după alta, cu inima bătînd. Își simțea gura uscată de emoție. Oare în toate acestea e vorba despre Jenka? Nu cumva măcar o parte din ce se spune aici este adevărat? Puse deoparte ultima scrisoare și tocmai scosese formularul unui interogatoriu, cînd din nou atenția îi fu distrasă de discuția de la masa vecină.

— Da' ce tot vrei de la mine, ce tot vrei? izbucni femeia, gata să plîngă. Păi mai curînd m-arunc în apă decît să iscălesc una ca asta.

— Te poftesc să nu ameninți — ripostă sever tînărul anchetator. Și de mărturii mincinoase n-am nevoie — continuă el, zîmbind. Din pricina lor am să m-arunc în apă înaintea duminicilor.

Femeia prinse pe loc schimbarea din tonul lui. Ochii ei mari și negri sclipiră jucăuș și ea urmă cu cochetărie:

— Și-atunci o să ne luăm amîndoi în brațe pe pod și... buf! în apă...

— Ei, dacă o să te iau în brațe, n-o să-mi mai vină să m-arunc — replică zîmbind tînărul. Da' uite, individul acela ți-a vîndut bluzele de două ori mai ieftin decît la magazin. Ți-ai pus întrebarea de ce? Păi fiindcă în orașul vecin, cu puțin timp înainte, a fost jefuit un magazin de confecții. Ai prins legătura?

— Dumnezeuule! și femeia se apucă cu miinile de cap, iar ochii ei frumoși se holbară de spaimă. Și care-i vina mea? Că doar așa cum s-au petrecut toate...

— Haide s-o luăm de la început să vedem „cum s-au petrecut toate“...

Vitali își impuse să nu mai asculte. Trebuia să citească documentele expertizei, să citească interogatoriile și, poate, să mai frunzărească o dată scrisorile. Da, da, astea-s cele mai interesante.

Interogatoriile se dovediră extrem de superficiale, de parcă Rogovițin și-ar fi propus să nu intre în amănunte, să nu scoată la lumină toate detaliile. „Precis că i-a făcut un dosar anume — conchise Vitali — ca pe urmă să arunce totul dintr-un foc în capul lui Jenka. Și ho-tărî să reia scrisorile.

Între timp, interogatoriul de la masa vecină luase sfîrșit. Femeia plecă închizînd cu grijă ușa după ea. Iar tînărul cel înalt, cu cămașă cadrilată, se întinse ca să se dezmoștească, apoi întrebă :

— Vasăzică dumneavoastră ați venit de la Moscova ? Să facem cunoștință : Saveliiev Iura — și, făcînd cu ochiul, continuă : Cum v-a plăcut bătrînul nostru ?

— Părerile noastre n-au coincis — zîmbi Vitali.

— Și nici n-au să coincidă vreodată.

— Atunci, poate-mi dai un sfat.

— Îl cunoașteți pe Kucianski ?

— Cine e ?

— Substitutul de procuror. Îl cheamă Andrei Mihailovici. Țsta om ! Și ridică, în semn de admirație, degetul gros. Îl înlocuiește în lipsă pe Aleksandr Ivanovici. Saveliiev ieși de la masă, își roti cu putere brațele-i lungi, apoi execută cîteva genuflexiuni și, cu răsufilarea tăiată, declară : Cu munca asta, faci hemoroizi și te-allegi cu paralizia mîinii drepte. Tot scrii, scrii... Se uită la ceas : Oho !... Trebuie să fug !

Vîrînd la iuteală hîrtiile în seiful vechi, Saveliiev în-hăță haina ce atîrna pe speteaza fotoliului și, schițînd un gest de rămas bun, dispăru pe ușă.

„Kucianski. Trebuie reținut — își zise Vitali. Dialogul nostru nu-i nici pe departe încheiat, stimate Pavel Iosifovici, îndrăznesc să vă asigur. Dar, deocamdată, unu—zero în favoarea dumneavoastră“.

Vitali se apucă din nou de scrisorile ce se aflau dinaintea lui. Și, tîrînd, începu să surprindă în ele un lucru nespus de interesant.

Venind în dimineața aceea la Inspectoratul de miliție, Igor Otkalenko îl rugă pe Tomilin să-i arate planul orașului.

— Hai să ne lămurim care-s rutele care ne interesează — propuse el cînd Tomilin desfășură în fața lui un sul de hîrtie, așezînd la colțuri călimara, sorumiera și propriile lui coate. Arată-mi unde-i hotelul nostru, unde-i fabrica lui Lucinin și unde locuiește Bullavkin.

Se apleacă amîndoi deasupra planului și Tomilin începu să-și plimbe degetul peste el.

— Bu-un — rosti gînditor Igor. Înseamnă că, dacă el s-ar fi pregătit să vină la noi, ar fi luat-o pe Krasnaia, uite-așa. Iar dacă s-ar fi dus direct la fabrică, trebuia să treacă pe strada Lenin.

— Întocmai — întări Tomilin. Pe Recinaia nu putea să ajungă cu nici un chip.

— Și totuși a ajuns. N-o fi avînd niscaiva prieteni pe acolo ?

— Nici unul. Eu cu Volov am controlat. Și nici unul nu l-a văzut în seara aceea.

— Și totuși cineva l-a văzut. Lara asta a lui unde stă ? Apropo, ar trebui s-o chemăm.

— Am chemat-o. Trebuie să vină. Și locuiește uite colo, pe strada Peski.

— Cu dumneata, Kolea, e o plăcere să lucreze omul — zîmbi reținut Igor. Dar unde-i Recinaia ? Aha ! Am găsit-o. Ce-o fi făcut el aici ? Ce n-aș da să știu ! Fiîndcă, după aceea, a venit totuși la fabrică și a furat mașina. Cum a mers de pe Recinaia pînă acolo ? Pe drumul ăsta, vasăzică ?

— Nu — și Tomilin clătină din cap. Planul nostru e nițel cam depășit. Uite-aici se află acum o stradă nouă. Stai s-o însemn — și, luînd creionul, trase cu băgare de seamă două linii. Cam așa vine.

Igor își aprinse o țigară și, mișcînd ochii, cercetă atent planul, apoi rosti cu îndoială :

— Poate că nu el a furat mașina.

— Ba precis că el. Și trebuie să-l mai fi văzut cineva — replică Tomilin. Imposibil să nu-l fi văzut careva. Volov împreună cu băieții lui cercetează acum ruta asta.

Mai zăboviră un timp, chibzuind aplecați deasupra planului. Deodată sună telefonul. Ofițerul de serviciu anunță că a sosit Kojevă și că a trimis-o sus, la ei. Peste un minut cineva bătu sfios la ușă, abia auzit, pe semne cu un singur deget.

Lara Kojeva era o fată subțirică, cu niște ochi mari albaștri și cu o claie de păr auriu, strâns cu o panglică sinilie. De sub fusta scurtă i se vedeau picioarele bronzate. Sandalele scilciolate își pierduseră de mult culoarea, inițial albă, și pielea lor crăpată, îmbicsită de praf negru, aducea cu coaja de mesteacăn. Fata își juca fisticită între degetele-i subțiri poșeta albă atârnată pe umăr cu o curelușă lungă.

— Intră, intră — o pofti Igor, potrivindu-și pe ascuns cămașa ieșită de sub curea.

Lara se îndreptă spre scaun și se așează pe marginea lui, strângând în mâini poșeta pe genunchi.

Igor se așează vizavi și, proptindu-și cotul pe masă, spuse :

— Uite, Lara, îl căutăm pe Serghei. Va trebui să ne-ajuti.

— Da' de ce-l căutați ? întrebă ea, speriată.

— Cum adică, de ce ? ! se miră Igor. Păi a dispărut.

— Ba n-a dispărut de loc. A plecat cu niște treburi.

— Cu niște treburi ? Igor deveni atent, privindu-l în treacăt pe Tomilin, ca și cum ar fi vrut să se incredinteze dacă acesta ascultă sau nu, apoi se uită la fată : De unde știi ? Chiar dumneata ai dat o fugă la Anfisa Gordeevna ca să întrebî de el.

— Am fost la dînsa pe la prînz. Iar seara am primit de la el un bilet, cum că a plecat.

— Ia te uită ! și Igor se întoarse iar spre Tomilin. A trimis bilete prin tot orașul.

— Dar unde a plecat și-a scris ? întrebă, sever Tomilin.

— Nu. Scrie numai că pleacă în delegație.

— Și cînd a zis că se-ntoarce ?

— Păi parcă azi...

— De ce „parcă“ ? se interesă Igor.

— A scris necitet, de-aia-i „parcă“. Iar dacă a zis el că vine, apăi vine precis. Nu-l știți ce punctual e.

Fata părea să se fi familiarizat cu nouă atmosferă și răspundea cu îndrăzneală.

— Uite ce-i, Lara — rosti hotărît Igor. Trebuie să ne aruncăm ochii peste biletul acela. E la dumneata ?

— Mi l-a luat tata — răspunse încet fata, plecînd ochii.

— Dar cine și-a transmis biletul ?

— Vecina. Sereojka a trecut pe seară, da' eu nu eram acasă. Și i l-a lăsat ei. Iar dimineața eu am plecat la lucru. Și-atunci vecina mi l-a dat abia seara.

— Dar cine l-a văzut pe Recinaia? o întrebă iar To-milin.

— Tata l-a văzut.

— Așa-a... Va trebui să stăm de vorbă cu el.

Fata plesni din palme.

— Vai, să nu care cumva! Are să mă certe.

— De ce?

— Ei, de-ai... Lara lăsa ochii în jos și adăugă abia auzit: Nu-mi da voie să mă văd cu Serghei.

Igor zîmbi:

— N-avem de gînd să vorbim cu el despre asta. Unde-i dînsul acum, la lucru?

— Acasă. Are zi liberă.

Igor se sculă hotărît:

— Să mergem. E timpul scurt.

Îeșiră tustrei în stradă. Din fericire, „Pobeda“ cafe-nie era liberă. Merse ră destul de mult. Kojevii locuiau de cealaltă parte a liniei ferate, într-o așezare muncitoarească. La barieră se strînsese un șir nesfîrșit de mașini prăfuite, în cea mai mare parte autocamioane, de la camioanele sprintene și pestrițe, la „MAZ“-urile greoaie ca niște elefanți, cu barele de remorcă strînse într-o parte, și „Kolhidele“ lungi, argintii, ca niște dirijabile retezate la capete, pentru transporturi interurbane. Șoferii stăteau adunați în grupuri și fumau, vorbind între ei.

Fură nevoiți să aștepte. Igor încercă să intre în vorbă cu fata, dar ea răspundea posac și monosilabic, fără să ridice ochii. Pesemne că întîlnirea cu taică-său nu-i făgăduia nimic bun. Dar iată că în față, undeva departe, se ridică brațul subțire al barierei.

Motoarele prinseră să huruie unul după altul și, cu un zăngănit de fiare, mașinile porniră mai departe.

„Pobeda“ abia apucă să treacă peste barieră. Gata-gata s-o atingă, brațul dungat cu felinarele clipind se lăsa din nou, în sunetul alarmant al semnalului. După ce străbătu lin două sau trei străzi pustii, cu iarbă piper-nicită pe margini și copăcei rari, pleoștiți de căldură, plantați pesemne de curînd, mașina se opri în dreptul unor porți deschise. În fundul curții se zărea o casă de

paiantă, lungă, cu un etaj, a cărei tencuială galbenă se scorojise pe alocuri, dezgolind șipcile de șindrillă împletite.

Pe o bancă, în fața porții, ședeau două femei în vîrstă, cu basmale albe. Întrerupîndu-și discuția, se uitau curioase la mașina care se oprise. Ceva mai la o parte ședea un bărbat mătăhălos, chel, îmbrăcat cu un maiou. Stătea picior peste picior, cu brațele păroase încrucișate pe piept, și privea chiorș la noii sosiți.

— Uite-l pe tata — rosti temătoare Lara, arătînd din cap spre bărbatul cu maiou.

Igor ieși din mașină și se îndreptă spre el.

— Bună ziua, Gherasim Filippovici — spuse el, apropiîndu-se. Am venit la dumneavoastră ca să stăm de vorbă.

— Da' cine sînteți dumneavoastră? întrebă acesta alene, fără să se miște, cu o voce de bas răgușit. (Pe semne că picotise pînă atunci pe bancă.)

— Păi ar fi mai bine să vorbim în casă — răspunse Igor și se uită pieziș la femeile care ședeau deoparte și ascultau cu vădită curiozitate conversația lor.

— Asta cam așa-i — răspunse bărbatul, dînd din cap, și se ridică greoi. Muierile astea ar fi bune de radio-telegrafiste pe front. Antene de recepție, nu alta!

— Ian te uită ce nătărău! șuieră supărată una din femei. A născocit nu-ș ce antene.

— Iar el îi trage la aghioase de-aseară — adăugă cealaltă.

Omul nu le învrednici cu nici un răspuns și porni posomorît prin curte către casă. Noii sosiți îl urmară. Gherasim Filippovici se dovedi a fi din cale afară de gras și înalt. În timp ce urcau la etaj, treptele scîrțiau sub pașii lui în chip îngrijorător.

— Scara asta, fir-ar să fie!... bombăni el, descuind ușa. Poftiți înăuntru.

Îi lăsă pe cei trei să treacă, fără să arunce măcar o privire spre fiică-sa.

Dintr-un coridor lung, unde zăceau îngrămădite cărucioare de copii, ligheane și niște lăzi, intrară într-o odaie înăbușitoare, scăldată în soare. Prin ușa deschisă se zărea o a doua cameră, cu un pat dublu și un șifonier cu oglindă.

Se așezară în jurul mesei, sub abajurul mare, portocaliu, și timp de o clipă tăcură cu toții. Apoi Igor se prezentă și lămurî scopul vizitei lor. Gherasim Filippovici se încruntă și, fără să se uite nici acum la fiică-sa, vorbe cu o voce de bas, frecîndu-și cu putere palmele mari și aspre :

— Eu, tovarăși milițieni, nici nu vreau să știu de piende-vară asta. Pe scurt, i-a sucit fetei capul. Iar ea mai are de învățat, să învețe, nu să umble pe la danțuri sau să șopocăie prin tufișuri. Că de-aici, știți, nu-i mare lucru să cazi în ispită...

— Tată... — scîncîi pițigăiat Lara, plecînd capul.

— Ce tată?... bubui amenințător Gherasim Filippovici. Nu-ți place? Poate că nici mie nu-mi place că te-nvîrți citu-i ziuulica în fața oglinzii. Iată, miliția a început să se ocupe de cavalerul tău. Și bine-i face. De cîte ori ți-am spus : „Asta nu-i om cu scaun la cap. E un fluieră-vînt !” și, întorcîndu-se spre Igor, rosti pe un ton mai coborît : Cît despre biletul acela, tovarășe milițian, l-am aruncat în latrină. Pe scurt, acolo îi era locul.

— Dumneavoastră, Gherasim Filippovici, ați auzit ceva rău despre el ? întrebă cu prudență Igor.

— Păi nici n-am nevoie s-aud. Eu văd cu ochii mei cum vrea s-o abată de pe drumul cel bun. Odată l-am prins la strîmtoare chiar aici. I-am vorbit pe șleau. „Lasă-te !” i-am zis. Da' el îi dă zor cu sentimentele. „Ce sentimente, îi zic, că fata n-are nici șaptesprezece ani”. Ce-i drept, după a opta s-a dus să lucreze. Da' eu am băgat-o la seral. Unde s-a mai văzut ca la șaisprezece ani să te giugiulești cu băieții ?

— Romeo și Julieta aveau paisprezece — rosti pe neașteptate Tomilin. Și ce dragoste !

— Cum adică ? ! exclamă nedumerit Gherasim Filippovici.

— Vorbeam de o operă a lui Shakespeare.

— Apăi eu, tovarăși milițieni, nu mi-s Shakespeare — se aprinse Gherasim Filippovici. Opera mea uîlte-o colo — și împunse cu degetul spre Lara, care amuțise. Și din opera asta mi-e teamă să nu-mi iasă altă năpastă.

— Bine, Gherasim Filippovici — se amestecă Igor.

Să ne spuneți altoeva. În seara aceea, cînd Serghei a adus biletul, l-ați văzut pe Recinaia ?

— Ihi. Trecea pe-acolo, nemernicul.

— Cu cine era ?

— Cine să-l știe ? Că era întuneric.

— Și încotro se duceau, n-ați observat ? întrebă din nou Igor.

— Păi, tovarăși milițieni, ce-aș putea să vă spun...

— și clătină din cap. Pe scurt, n-aveam nici un chef să mă uit la mutra lui. Și-apoi erau departe de mine cînd au intrat.

— Cum adică au intrat, unde ?

— Pe o poartă ! Unde alta să intre ?

— Care poartă ?

— Asta n-o mai știu. Pe scurt, n-am băgat de seamă.

Igor și Tomilin își luară rămas bun. În timp ce-i conducea spre ușă, Gherasim Filippovici le spuse la despărțire :

— Pe scurt, vă doresc să-l găsiți. Flăcăul ăsta are un trecut. Asta-i sigur.

Nu le fu greu s-o găsească pe vecină. Lara le explicase unde locuiește încă pe cînd stăteau la barieră. Vecina le destăinuie un amănunt important : Bulavkin venise pînă la casa Larei cu mașina. Le spuse și ora : zece și jumătate. Fiul ei împreună cu noră-sa tocmai se întorseseră de la cinematograful.

După toate acestea, Igor și Tomilin porniră spre fabrică. Trebuiau să mai stabilească o dată în ce împrejurări Bulavkin furase mașina.

— Reiese că nu se grăbea, dacă a mai apucat să ducă biletul — observă posomorît Tomilin.

— Poate că-i era în drum — replică Igor. Cînd ne întoarcem, mai facem unele precizări după plan.

Îi venise o idee pe care merita s-o verifice. Din nou așteptară chinuitor de mult la barieră.

— Eh, am pierdut o dimineață întreagă... — oftă Igor.

În cele din urmă, ajunseseră la fabrică. Revenko era foarte alarmat de cele petrecute.

— Gîndiți-vă numai — le spuse el, tulburat, în timp ce se îndreptau tustrei spre vechiul atelier. Nici nu găsesc cuvinte ca să-mi exprim indignarea ! Părea un flăcău atît de cumsecade. Ați văzut și dumneavoastră.

Și poftim ! Ba încă într-un asemenea moment ! Că doar a doua zi, adică ieri, trebuia să plece în deplasare. Dis-de-dimineață. Foarte urgent !

— În deplasare ? repetă Tomilin, care mergea în urmă.

— Ei, da. La fabrica din Cehov. Trebuia până seară să aducă de acolo niște furnituri. Fiindcă șoferul lor s-a îmbolnăvit. Mi-a virit cuțitul în spate, nu alta. Și-apoi mașina ! Fără ea, sîntem ca și fără mîini !

Revenko ba își încheia, ba își descheia haina pe pîntecel destul de proeminent, care ieșea bine în evidență sub cămașa albă, ba își netezea cu mîna părul blond și ondulat, răvășit de vînt. Chipul lui exprima o deznădejde sinceră.

Igor păsea tăcut, cu mîinile virite în buzunare, privindu-și picioarele. Era încruntat, iar bărbia proeminentă îi ieșise amenințător în afară. Ceva mai în urmă mergea Tomilin. Ocoliră clădirea atelierului și se apropiară de gard.

Spărtura fusese dreasă. Pămîntul și iarba din jur erau presărate cu talaș proaspăt și bucăți de scîndură, călcate de nenumărate picioare, și oricît se căzni Igor să descopere urme de pneuri, îi fu cu neputință. De altfel, le văzuse în dimineața aceea Volov. Era însă limpede și fără ele că mașina fusese scoasă afară prin spărtură. Igor își închîpui în gînd drumul pe care-l străbătuse Bulavkin de la șopronul de lîngă administrația fabricii pînă în locul acela. Da, fusese ușor să treacă, și portarul, în cușca lui de lîngă poartă, pesemne că nici nu auzise zgomotul motorului. Halal, Bulavkin !

Întorcîndu-se la Inspectoratul municipiului, Igor îi spuse lui Tomilin :

— Ia dă-mi planul. Și din nou încercară să se descurce în păienjenișul de străzi și fundături. Furtul unei mașini nu-i lucru de glumă — spuse Igor. Flăcăul trebuia să fugă cît mai repede din oraș. Iar el, poftim, se duce la fată să-și ia rămas bun ! . . . . .

— Înseamnă că nu se grăbea — interveni posac Tomilin.

— Asta-i bună ! Nu putea să nu se grăbească. Uite, vezi — Igor își plimbă degetul peste plan — aici e un drum direct pînă la șoseaua aceea. N-a trebuit să se abată decît foarte puțin.

Tomilin clătină din cap.

— Trebuie căutat pe toate drumurile.

— Am dat ordin să se înceapă cercetările peste tot, asta se-nțelege. Iar noi doi... Știi ceva? Hai să ne mai repezim o dată pînă la barieră. La ora aceea tîrzie erau mașini puține. Poate că cei de acolo au observat „GAZ”-ul nostru. Mai cu seamă dacă a trecut de două ori, înainte și înapoi, prin fața lor. Iar din Peski drumul te scoate fie la barieră, fie pe șosea. Să mergem.

Se întoarseră peste vreo două ore, obosiți, dar mulțumiți. Igor se tolăni pe divan, aruncîndu-și haina alături, apoi spuse :

— Ei, ai văzut ? Asta era.

„GAZ”-ul uzinei trecuse, într-adevăr, în seara aceea peste barieră, dar nu se mai întorsese. Paznica de serviciu cunoștea bine mașina. Nu mai încăpea îndoială : Bulavkin dispăruse pe șoseaua Smirsk.

Drum cu ocolișuri

Vitali își privi satisfăcut însemnările. Ei, da! Nu-i rău de loc! Dacă ar izbuti să lămurească toate punctele, multe lucruri ar deveni mai clare.

Pe un petic de hîrtie își notase următoarele: 1. La ce tipuri de mașină au fost scrise cele trei anonime? 2. Scrisorile au fost bătute la mașină de un singur om: toate trei au aceleași greșeli de ortografie. Cine-i omul? 3. A patra anonimă a fost scrisă de mină — scrisul pare cunoscut, pesemne că-i al lui Bulavkin! 4. Scrisorile iscălite conțin numai plîngerii, în timp ce anonimele, acuzații.

Ce se poate spune în legătură cu primul punct? Deocamdată nimic. Nici una din mașini nu-i identificată.

Să luăm punctul doi. Scrisorile cuprind acuzații cît se poate de concrete la adresa lui Lucinin. Se dau pînă și cifre. De pildă, valoarea reală a utilajului, chipurile scos din uz, trimis combinatului din Baranovsk. Înseamnă că au fost scrise de un om care cunoștea bine problemele fabricii și care, în plus, avea acces la acte. Un lucru de remarcă: scrisorile au fost trimise cu o lună sau două înainte de expertiză.

În sfîrșit, al treilea punct. Un punct extrem de interesant! Și prin ce anume e interesant? Păi, în primul rînd, prin stilul scrisorii. Anonima adresată lui Lucinin a fost scrisă într-un limbaj agresiv și primitiv. Pe cînd aici avem de-a face cu stilul unui om competent și instruit. De parcă Bulavkin ar fi scris după dictarea cuiva. În al doilea rînd, aici se dau date pe care Bulavkin singur e prea puțin probabil să le fi putut cunoaște. De pildă, plata ilegală a unor salarii după niște fișe de lucru false. De unde să fi știut el asta? Întîmplător? Sau

careva să fi scăpat o vorbă în prezența lui? Puțin probabil. Dar scrisoarea a scris-o totuși Bulavkin. Vitali cunoștea foarte bine scrisul acesta. Un expert ar putea să i-o confirme pe loc. O clipă! Parcă avea la el anonima către Lucinin.

Vitali deschise unul din dosarele de pe masă și se apucă să frunzărească hîrțile aflate în el. Dădu peste două file bătute la mașină și le scoase afară. Erau explicațiile lui Revenko în privința dezacordului său cu unele puncte din actul de constatare al comisiei de expertiză. Vitali cercetă cu atenție caracterele mașinii la care fuseseră scrise cele două file, apoi scoase din dosar anonimele. Sigur că da! Una din ele a fost bătută la aceeași mașină. Nu de Revenko, firește. Fie și pentru simplul fapt că acesta n-ar fi făcut greșeli de ortografie. Și, în general... Dar mașina e aceeași!

Vitali își aminti de secretara cea încruntată din anticamera lui Revenko. Probabil că nici ea n-a scris-o. Deși s-ar cuveni să controleze. Dar cui a împrumutat ea mașina de scris? În orice caz, un lucru era limpede: autorul anonimei făcea parte din personalul fabricii.

Dar unde-i anonima adresată lui Lucinin? În dosar nu este. Pesemne că a rămas la Igor.

Vitali se uită la ceas. Oho! A stat aici toată dimineața. Parcă n-ar strica să îmbuce ceva.

Luă receptorul și sună la Inspectoratul de miliție. Ofițerul de serviciu îl anunță că Otkalenko și Tomilin au plecat, lăsînd vorbă că se întorc peste vreo oră și jumătate.

Să ia masa de unul singur, nu-i venea, așa încît Vitali se hotărî să dea o raită prin oraș. Se simțea obosit după discuția dificilă cu Rogovițin, de atîta scormonit prin hîrțoage și chiar de simpla ședere la masa de scris. Hotărît lucru, nu avea chemare pentru o astfel de muncă.

Își puse haina și strînse hîrțile de pe masă. Lăsa dosarele la secretar, prevenindu-l că mai tîrziu va avea din nou nevoie de ele, și ieși ușurat în stradă.

Închizînd ochii din pricina luminii orbitoare a soarelui, rămase o clipă locului, gîndindu-se încotro s-o apuce. Să meargă la hotel, n-avea chef; la inspectorat, era prea devreme. Atunci unde? Cum adică, unde? Dar

riul? Îl și vedea de departe. Un rîu mare. Și acolo e un pod, podul acela...

Vitali se încruntă. Cum de-i scăpase tocmai asta?! Podul trebuie cercetat, chiar de-ar fi nevoie de un efort ca să-și biruie sentimentele. Era doar în strînsă legătură cu faptele. Și, fir-ar să fie, îl trecuse chiar și în planul său.

Se uită în jur. Rîul trebuie să fie în partea aceea. Da, sigur că da.

Strada se dovedi nespus de lungă și urca cu încăpățîinare în pantă. De ambele părți se înșiruiau case vechi de piatră cu un etaj, cu ganguri lungi și întunecoase la intrare și cu fel și fel de firme pe fațade. Magazinele alternau la tot pasul cu birouri și instituții. Aveai impresia că toate unitățile orașului se cuibăriseră pe o singură stradă.

Treptat, caselor de piatră cu etaj le luară locul altele, din lemn și numai cu parter. De-a lungul trotuarului se țineau lanț grădini și garduri; firmele dispărură. Șoseaua asfaltată se sfîrși, continuată cu un drum pietruit.

Vitali păsea vioi, cu haina aruncată pe umăr, și privea cu interes în toate părțile.

Strada se lăsa devale. Aici căsuțele erau și mai rare, albia zărîte prin verdeața grădinilor, iar strada începea să semene leit cu o uliță de sat. Vitali grăbi fără voie pasul. Înaintea lui se deschidea priveliștea rîului, iar dincolo de el, luncile, crîngurile de mesteacăn, și de parte, la orizont, fișia întunecată a pădurii. Sus, pe cerul albastru, deasupra luncii, pluteau doi ulii cu aripile larg desfăcute.

Strada se sfîrși pe nesimțite. De pretutindeni, cărări bătătorite duceau, de-a latul malului povîrnit, năpădit de iarbă verde-gălbui, spre șirul de sălcii puternice și de tufe ce creșteau chiar lîngă apă.

Vitali privi în jur. La stînga, în direcția orașului, deasupra rîului, se înălța mohorît un pod de cale ferată, întunecat și masiv. Iar la dreapta, pe după copaci, se zărea un altul, zvelt, construit din lemn, pe care chiar atunci trecea un autocamion.

Pornind avîntat, Vitali coborî în fugă malul, apoi cărarea ce serpuia de-a lungul apei, printre tufe și arbori. Ieși la pod neașteptat de repede. Pe sub birnela înne-

grite plescăia apa. Panglica galbenă a drumului pustiu alerga spre el, peste câmp. În schimb, pe pod, Vitali zări silueta singuratică a unei femei. Sprijinită de balustradă, femeia privea nemișcată undeva în zare.

Tinărul se opri fără voie lângă ultimul copac, îmbrățișându-i cu o mână trunchiul aspru și gros. Peisajul ce i se deschisese brusc în față părea că poartă în el pecetea unei tristeți stranie și mute: podul acela, drumul pustiu, femeia stând nemișcată, clipocitul apei, foșnetul de frunze deasupra capului...

Stătu astfel un timp, apoi o luă spre pod. Femeia era întoarsă cu spatele. Dar când Vitali păși pe bârnelor rotunde și inegale, ea se răsuci spre el. Și el o recunoscu numaidecât. Deși de astă dată purta o rochie simplă fără mâneci, de culoare închisă, un șirag subțire de mărgelile roșii în jurul gâtului și pantofi negri în picioarele înnegrite de soare. În mână ținea o servietă. Părul scurt, cu reflexe arămii, era ușor răvășit de vânt, iar ochii mari, expresivi, pe obrazul smead, îl priviră pe Vitali cu resemnare și amărăciune.

Tinărul ofițer se opri nehotărît, la câțiva pași, ușor fîstăcit, ceea ce nu se potrivea de loc cu firea lui, și murmură:

— Bună ziua.

Femeia mișcă din umeri abia vizibil:

— Nu vă cunosc.

— Ne-am întâlnit la fabrică — spuse el. În fața biroului lui Revenko. Nu vă amintiți?

— Nu. Femeia clătină din cap și se întoarse cu spatele.

— Am venit de la Moscova — adăugă Vitali, ca și cum s-ar fi dezvinovățit.

— De la Moscova? Ea se întoarse din nou și în ochii ei negri și umezi trecu o undă de neliniște. Am auzit. Și pentru ce ați venit?

— Pentru cazul Lucinin.

— Ca să-i cercetați... delictule? Făcu un efort să rostească ultimul cuvânt.

— Ca să cercetăm cauzele morții sale — spuse încet Vitali.

— Cauzele morții... — șopti femeia. Dumneavoastră nu l-ați cunoscut...

— L-am cunoscut bine — replică Vitali, sprijinindu-se și el de balustradă. Am fost prieteni zece ani, pe băncile școlii.

— Cu Jenea ? !

— Cu Jenea — întări gânditor Vitali, urmărind cu privirea șuvoaiele groase și sclipitoare ce curgeau pe sub pod, și adăugă cu glasul găuit, izbind cu pumnul în bîmă : Nu cred... nu cred că a putut s-o facă.

— Nici eu... n-aș fi crezut.

— Adevărat ? Vitali ridică iute capul și se uită la ea. Femeia avea ochii plini de lacrimi și-și mușca buzele ca să nu izbucnească în plîns.

— Și totuși, după cum vedeți... — tăcu o clipă. A făcut-o... Un om atît de puternic, atît de curajos... Glasul i se frînse din nou. Cum de a putut ?...

Se întoarse repede și-și acoperi fața cu palmele. Umerii îi tresălbau.

„Plînge — gîndi uluit Vitali. Plînge... Nu cumva e ea...”

— Vă înțeleg — spuse el cu tremur în glas. Am fost prieten cu el... Și înțeleg. Ea nu-i răspunse și, ștergîndu-și lacrimile, își aținti privirea peste rîu. Dar vă rog să-mi spuneți — urmă Vitali. Cum de s-a putut întîmpla una ca asta ? Oricum trebuia să mă văd cu dumneavoastră și v-aș fi pus această întrebare.

În loc de răspuns, femeia se mulțumi să dea din umeri, cu durere și nedumerire.

— Am citit concluziile comisiei de expertiză — adăugă după o tăcere Vitali — și scrisorile anonime de la procuratură...

— Toate-s minciuni — replică ea, cu patimă. Niște minciuni murdare și josnice !

„Sînt două femei care susțin că-s minciuni — gîndi Vitali — și amîndouă l-au iubit“.

— Asta trebuie dovedit — rosti el, cu amărăciune. Și nu-i de loc simplu.

— Dacă i-ați fost prieten, sînteți obligat s-o dovediți !

Ea se întoarse spre el și-l privi poruncitor, aproape cu mînie.

„Cît e de frumoasă ! gîndi fără voie Vitali. Jenka, Jenka, ce-ai făcut ?“...

— Am să mă străduiesc din răputeri, vă rog să mă credeți — spuse el. Însă trebuie să m-ajutați.

— Eu?... Dar cu ce vă pot ajuta eu? întrebă ea, cu neliniște.

— Vă spun îndată. Înainte de toate, trebuie să facem cunoștință. Mă numesc Vitali Losev. Dar dumneavoastră?

— Tania Filatova — și-i întinse o mână mică și bronzată.

— Iar acum vă rog să mă lămuriti — urmă tânărul. Dumneavoastră ați lucrat împreună cu Jenea la proiectul pentru combinatul din Baranovsk?

— Da... — și buzele îi tremurară iar. Aveam în sarcina mea partea tehnologică. Sînt tehnolog de serie.

— Și cine mai era în colectiv?

— Cerkasov, Piotr Andreevici. Dînsul e mecanic. Un inginer capabil și cu multă experiență.

Vitali își aminti de omul slăbănog și chel, cu ochelari, care ținea în mână o mapă de piele cu fermoar și care, împreună cu Tania, se afla atunci în anticameră.

— Ce fel de om este?

— Dînsul?... Păi v-am spus...

— Mi-ați spus ce fel de specialist este. Eu însă vă întreb ce fire are.

Vitali punea întrebări pe un ton voit profesional, energic și sec, ca să n-o lase să plîngă iar.

— Ce fire?... Ea tăcu o clipă, căzînd pe gînduri: E un om politicos... prudent. Și, poate, rău. Da, da. Foarte politicos și foarte rău. În general, e cam ciudat — Tania schiță un zîmbet. Adună tot soiul de aforisme, proverbe... Uneori îmi viră și mie cîte unul. Iată, de pildă, azi... Deschise servieta și scoase un pătrățel de hîrtie albă pe care i-l întinse lui Vitali. Și le bate singur la mașină. Poftim, admirați.

Vitali luă hîrtia și citi: „Proverb al locuitorilor din Madagascar: «Procedează precum cameleonul: privește înainte, dar nu uita să te uiți și înapoi și fii mereu cu ochii în patru». (Notă: cameleonul are o însușire unică: ochii lui pot privi în părți diferite, unul independent față de celălalt)“.

— Interesant proverb — zîmbi Vitali, apoi o rugă: Puteti să-l lăsați deocamdată la mîne?

Mai mult decît proverbul, îl interesa litera mașinii la care fusese scris.

— Vă rog — și Tania ridică cu nepăsare din umeri. Puteți să-l păstrați.

— Acum aș vrea să vă mai întreb despre un om — zise Vitali, bucuros că ea s-a liniștit, că nu-i mai tremună vocea și că lacrimile din ochii ei frumoși și severi s-au uscat.

— Despre cine ?

— Despre șoferul vostru, Serghei Bulavkin.

— Păi se spune că ar fi dispărut nu știu unde — răspunse ea, mirată. Ați auzit ?

— Da. E căutat. Ei bine, vorbiți-mi despre el.

— Ce-aș putea să vă spun ? Tania căzu pe gânduri : E un băiat flusturatic, neserios. Dar lui Jenea, nu știu de ce, îi plăcea. Lui Jenea îi plăceau mulți oameni. Și atunci nu le mai observa defectele. El... Ochii i se umplură iar de lacrimi și, mușcându-și buzele, se întoarse iute cu spatele.

— Nu plîngeți — rosti blînd Vitali. Vă rog, nu plîngeți. Și eu care voiam să vă mai întreb cîte ceva.

— Întrebați-mă — răspunse ea, cu glas înăbușit, fără să se întoarcă, apoi repetă insistent : Vă rog, întrebați-mă...

— Bine — Vitali zăbovi puțin ca s-o lase să se liniștească. N-ați auzit niciodată că Jenka ar fi fost amenințat de cineva ?

Tania se întoarse atît de brusc, încît Vitali tresări.

— Ba am auzit — șopti ea, speriată. Da, da, am auzit. Mi-a povestit... Doamne, cine mi-a povestit?... A, da ! Ivan Spiridonovici. Și...

— Stați puțin — o întrerupse Vitali. Cine-i Ivan Spiridonovici ?

— Simakov. E un om minunat ! Maistru la secția de lăcătușerie. Și cum vă spuneam, i-a mărturisit într-o zi Nosov... Era băut... Nosov i-a spus că Jenea vrea să-l înfunde, dar că o să-l înfunde el pe Jenea.

— Chiar așa a spus ? întrebă uluit Vitali. Că o să-l înfunde ?

Ținea minte aproape pe de rost anonima trimisă lui Lucinin.

— Da, da, chiar așa — întări Tania, surescitată. Am reținut bine cuvintele. A îndrăznit să spună una ca asta — ochii îi scăpărau minioși.

— Vasăzică, Nosov... — șopti Vitali. A apărut un anume Nosov...

— Vai, trebuie să plec! exclamă Filatova, uitându-se la ceas. Pauza de prînz s-a sfîrșit de mult.

— Haidem, o să vă conduc pînă în oraș. Vitali se desprinsese de balustradă. Și eu trebuie să plec.

Apoi, spontan, aruncară amîndoi o ultimă și lungă privire peste întinderea molcomă a rîului sclipind în soare și porniră agale pe drumul spre oraș.

„Nosov... Nosov... — îi stăruia în minte lui Vitali. Am mai auzit acest nume“... Memoria lui antrenată i-l proiectă într-o fracțiune de secundă în fața ochilor, din mijlocul mulțimii ce-l înconjurase pe Revenko în anticameră, pe omul scund și cu umerii lați, cu o șapcă mînjită de ulei în cap, cu haină și maio albastru ce sta să-i plesnească pe pieptul puternic și păros. Și în același timp își aminti cuvintele lui Revenko: „Lucinin voia să-l conoedieze pentru chiul...“.

...Drumul prăfos deveni pe nesimțite stradă. De o parte și de alta apărură case, se înșiruiră garduri.

De aici începea orașul.

Cînd Vitali, cu răsufllarea tăiată, își făcu în sfîrșit apariția la Inspectoratul municipiului, îi găsi pe Otkalenko și pe Tomilin stînd la masă și discutînd în surdina.

— Ei, iată-l și pe el! exclamă Igor, ridicînd capul. Ți-ai tocit pantalonii la procuratură, în timp ce noi am cutreierat tot orașul.

Vitali se trînti pe canapea, azvîrlindu-și haina alături. Igor își privi prietenul cu atenție: unul ca el, dacă și-a aruncat haina cu atîta neglijență, trebuie că i s-a întîmplat ceva deosebit.

— Hai, spune, golește-ți sacul — zise Igor, cu un calm subliniat și cu oarecare superioritate.

Vitali prinse intonația din vocea lui și zîmbi enigmatic. Apoi, fără grabă, vîrî mîna în buzunar și-și scoase pipa. Dar liniștea asta prefăcută nu dură mult.

— Hei, fraților, dac-ați ști cu cine m-am întîlnit eu azi! exclamă el. Să-ți ieși din mîni, nu alta!

Igor îl întrebă aferat:

— La procuratură?

— Nu, după aceea.

— Atunci ia-le pe rînd. Întîi cu procuratura.

— Halal șef mai am ! și Vitali se întoarse spre Tomilin, ca pentru a-i cere sprijinul. Sînt gata să-i comunc o veste zguduitoare, iar el îmi cere să le iau „pe rînd“! Ce să-i faci, să le luăm și așa. Vitali se lăsă pe spetea-za canapelei. Vasăzică... ora nouă fix, am sosit la procuratură. Ora nouă și treizeci de minute, tovarășul Rogoviîn a avut amabilitatea să mă primească...

Continuă așa o bucată de vreme, dar într-un tîrziu, infuriindu-se de adevăratelea, urmă gesticulînd vehement cu mîna în care strîngea pipa.

— ...pe scurt, ne-am certat cu toată politetea. După aceea mi-am tocit pantalonii, dar în alt birou. Și aici au început descoperirile...

Igor și Tomilin îl ascultau tăcuți, fără a-l întrerupe. Între timp, Tomilin fixa încruntat un punct din podea, iar Igor își urmărea prietenul cu un aer atent și ușor ironic. Cînd însă Vitali trecu la împlinirea sa cu Filatova, Tomilin ridică încordat capul, iar din ochii lui Igor ironia dispăru.

Vitali isprăvi, în sfîrșit, și Igor îl întrebă precipitat :

— Și care-s concluziile tale ?

— Mă rog — răspunse provocător Vitali. Prima : Nosov și Bulavkin sînt legați între ei. A doua : într-un fel oarecare, ei doi au legătură cu moartea lui Lucinin. A treia : Bulavkin a scris o anonimă către procuratură, dar, judecînd după stil, cineva i-a dictat-o.

— În cazul cînd a scris-o Bulavkin...

— De asta sînt sigur.

— Iar eu nu fac decît să presupun. Dar fie ! Vorbim mai tîrziu despre asta. Altceva ?

— Mai e a patra concluzie : celelalte anonime au fost scrise de un singur om, deși sînt bătute la mașini diferite.

— De ce crezi că-i unul singur ? întrebă Tomilin, care tăcuse pînă atunci.

— Greșelile de ortografie sînt aceleași — zîmbi Vitali. Despărțirea cuvintelor, greșită. Și scăpări de literă cu duiumul.

— Ai aflat ceva despre Nosov ?

— Unele lucruri mi le-a spus Filatova. De pildă, Lucinin i-a dat o mustrare. Nu i-a repartizat locuință în blocul cel nou. Ba avea de gînd chiar să-l concedieze.

Asta am aflat-o încă de la Revenko. Ții minte? La drept vorbind, după cum vezi, e destul. Și te-asigur...

— Nu te grăbi să m-asiguri. Mai așteaptă. Deocamdată bîjbîim în întuneric.

— Dar o rază de lumină a apărut totuși! replică aprins Vitali.

— Să admitem. Dar... poate c-ar fi bine să ne redistribuim sarcinile. Cum procedează, în asemenea cazuri, Feodor Kuzmici? Ai băgat de seamă? E șeful nostru de la Moscova — îl lămuri el pe Tomilin.

— Aha, asta era! zîmbi Vitali.

— Propun următoarele. Igor scoase tacticos o țigară din buzunar și țacăni din brichetă. Apoi urmă: În clipa de față, cercetările noastre se îndreaptă în trei direcții. Prima: către delictele de care este acuzat Lucinin.

— Delicte imaginare, sînt sigur!

— Așteaptă. Aici, măi frate, mai avem mult de scoțocit. Mai ales prin tot soiul de hîrtii. Și totul trebuie verificat de o sută de ori. Fiecare probă. Ei bine, asta o iau asupra mea. Mai departe. Biletul lui Bulavkin, anonima lui Bulavkin... Biletul să zicem că putea să-l scrie...

— Putea? exclamă uimit Vitali. Nu putea, ci l-a scris! Și l-a dus chiar el, cu mașina!

— Să admitem. Dar a putut el oare să scrie și anonima?

— Păi mîna e aceeași!

— De acord. A cui însă?

— Ei, știi că-mi plăci! Bulavkin a furat în seara aceea mașina, a venit cu ea pînă la hotel și a transmis biletul. E adevărat? Este! Atunci, biletul e al lui sau nu-i al lui? Problemă pentru un școlar de clasa întâia.

— Dar tu ai văzut scrisul autentic al lui Bulavkin?

— Din bilet?

— Nu, din alte hîrtii.

— Ei, să admitem...

— Nu putem admite nimic — i-o retează hotărît Igor. Aici e nevoie de o expertiză serioasă. Trebuie să avem toată certitudinea. Astăzi Volov va lua de la fabrică o probă a scrisului lui Bulavkin. Cît despre expertiză, din păcate se va putea face, probabil, abia luni.

— Dar ancheta n-a fost redeschisă! se aprinse Vitali. Rogovitin nu vrea s-o redeschidă. Mi-a spus-o astăzi

foarte categoric. Și n-o să dea dispozițiile necesare!

— Fleacuri! Anchetarea cazului Bulavkin se face separat. Azi e vineri? Luni mă duc chiar eu la procuratură. La acela... cum îi zice?

— Kucianski — îl ajută Tomilin.

— Da, la el! Și am să obțin redeschiderea anchetei.

— Foarte interesant — zîmbi ironic Vitali. Și mie ce sarcină îmi dai?

— Tu vei avea o sarcină dintre cele mai importante: să-l cauți pe Bulavkin. Șoseaua Svirsk. Ai uitat?

— A, da!... zise Vitali și, după o clipă, adăugă: Poate că ai dreptate...

— Acum, a treia direcție. Igor se uită la Tomilin: Trebuie să strângem informații despre Nosov. Să ne lămurim ce hram poartă.

— O să ne lămurim — răspuse Tomilin și adăugă arătînd din cap spre Vitali: Iar lui o să-i dăm pe care-va de aici, dintre ai noștri să-l ajute.

În cele din urmă totul fu stabilit. Iar la scurt timp după aceea, sosi Volov, obosit și furios.

— Am umblat peste tot — izbučni el. Și trebuie să vă spun că am constatat un lucru straniu: la ora cînd Bulavkin a trecut pe strada Recinaia, mergînd spre fabrică, în drumul său, în locuri diferite, se aflau trei băieți care-l cunoșteau și o fată. Doi dintre ei stăteau în poartă, au zăbovit acolo mai bine de un ceas discutînd nu știu ce. Iar al treilea se ducea cu fata la cinema. Au mers chiar pe strada Mendeleev, iar apoi pe Recinaia, adică direct în întîmpinarea lui Bulavkin. Și nici unul dintre ei nu l-a văzut. Nici unul! Cîndat, nu? Ai zice că a zburat prin aer. Sau, dintr-un motiv oarecare, a luat-o pe alt drum, mai ocolit.

— Bu-un... Încă o enigmă — oftă Igor.

— Aici ai la enigme cîte poțtești — /rosti supărat Tomilin.

Pe nesimțite se lăsă seara. Încă o zi grea se sfîrșise. Dar mai aveau în față alte zile, și mai anevoioase. Cercul cercetărilor se strîngea treptat.

Simbătă dimineța, Igor Otkalenko veni singur la Inspectoratul municipiului și se închise în biroul lui Tomilin. Puse pe masă, în fața lui, dosarul verde de la procuratură, apoi scoase foile împăturite în patru care

cuprindeau explicațiile lui Revenko și pătrățelelul de hirtie cu proverbul locuitorilor din Madagascar. Parcurgându-l din ochi, zîmbi și clătină din cap.

Înainte de toate, Igor se ocupă de scrisorile din dosarul verde. Pe o foaie separată transcrise din ele, punct cu punct, toate acuzațiile aduse lui Lucinin. Apoi se apucă să citească actul comisiei de expertiză. Și aici, aceleași învinuiri. Dar ce argumente se aduc? Aha, iată! Problema transferului ilegal al utilajului către combinatul din Baramovsk. Unii susțin că utilajul era în bună stare. Alții, că era scos din uz și zăcea sub zăpadă, în curte. Ba se mai referă și la un act de prescriere al acestui utilaj. Dar comisia, din motive necunoscute, dă crezare primilor.

Pe lista lui, în dreptul punctului referitor la utilaj, Igor făcu o cruciuliță. Apoi se apucă din nou să citească concluziile comisiei de expertiză. Și deodată fluieră de uimire. Se dovedea că comisia nu s-a bazat numai pe vorbe. Acuzația era mult mai întemeiată! Reieșea că serviciul de contabilitate al fabricii trimisese la combinat calculul valoric al acestui utilaj, cerînd să fie achitat. Adresa era iscălită de directorul fabricii și de contabilul-șef Oleșkovici. Cu alte cuvinte, utilajul nu fusese totuși scos din uz?

Alături de cruciuliță, Igor adăugă numele Oleșkovici, subliniat cu o linie groasă, și mai puse un semn de exclamație.

„Așa. Să mergem mai departe“ — își spuse el, simțindu-se tot mai mult năpădit de neliniște.

Actul comisiei mai cuprinde și acuzația privitoare la plata nelegală a unor salarii. Și din nou o referire la serviciul de contabilitate. În statul de plată, numele acestea figurează, dar fișele de lucru nu există. În schimb, există dispoziția lui Lucinin de a se efectua plățile.

Igor trecu din nou pe lista sa numele Oleșkovici, de astă dată în dreptul punctului privitor la salarii. Și din nou puse un semn de întrebare. Dar în aceeași clipă fu întrerupt de țîrîitul telefonului. Ofițerul de serviciu îi raportă că a sosit inginerul Cerkasov. Și aproape imediat se auzi o bătaie delicată în ușă. În prag se ivi un om nu prea înalt, uscățiv și cu ochelari; părul rar, pieptănat lîns spre spate, dezvelea o frunte înaltă cu

un început de chelie ; pe obrazul osos și vinețiu, proaspăt bărbierit, băbuța ascuțită și neagră stătea ca lipită. Cerkasov purta un costum cenușiu, cam ponosit, cămașă albă și o cravată legată în grabă, neglijent. Ținea în mîini o mapă de piele, cam roasă, cu fermoar. Părea să aibă vreo cincizeci de ani, poate ceva mai mult.

— Îmi permiteți ? întrebă el, reținut.

— Da, da, poftiți — răspunse Igor, ridicîndu-se de la masă. Vă rog să mă scuzați, dar am fost silit să vă deranjez.

— Nu e cazul să vă scuzați — răspunse Cerkasov, la fel de reținut. Era necesar. Înțeleg.

Cerkasov se așază pe scaun.

— Piotr Andreevici — începu Igor — aș vrea să cunosc părerea dumneavoastră în legătură cu invenția lui Lucinin și întreaga istorie cu proiectul pentru combinatul din Baranovsk. Sintetiți la curent cu problema ?

— Mai mult sau mai puțin — răspunse precipitat Cerkasov. Ba chiar aș zice : mai puțin. V-aș ruga să nu mă înțelegeți greșit. Sînt inginer. Am și eu propriile mele idei, îndrăznesc să sper, importante. Am nevoie de liniște. Statul va obține profituri mari dacă voi reuși să pun în practică aceste idei. De aceea nu vreau să fiu implicat în tot soiul de intrigi.

— Dar invenția lui Lucinin... — reluă Igor.

— Nu i-a fost recunoscută — îl întrerupse grăbit Cerkasov, cu un soi de satisfacție și cu un zîmbet subtil. E firesc. Știți ce a spus în legătură cu asta Max Planck ? A spus următoarele : „În știință, noile idei nu triumfă prin învingerea adversarilor lor, ci, pur și simplu, adversarii aceștia mor unul cîte unul, iar noua generație le adoptă fără să șovăie“.

— Înseamnă că trebuie să se aștepte pînă cînd murim noi ? zîmbi Igor. După care, invenția lui Lucinin va fi recunoscută fără doar și poate ? E o perspectivă cam tristă.

— Ce să-i faci ! replică netulburat Cerkasov, pipăindu-și băbuța, ca și cînd ar fi vrut să verifice dacă mai e la locul ei. Așa-s făcuți oamenii. Bertrand Russel, de pildă, scrie : „Omul este animalul cel mai interesant și, în același timp, cel mai dezgustător de pe Pămînt“.

— Ia te uită ! se miră Igor. Dar el, pare-se, nu și-a pierdut nădejdea de a îndrepta omenirea ?

Cerkasov clătină din cap :

— Puțin probabil să se mai poată face ceva. Trebuia să se înceapă cu mult mai demult. Știți, Oscar Wilde a spus odată : „Dacă oamenii căvernelor s-ar fi priceput să rîdă, istoria ar fi pornit pe un alt făgaș“.

„Naiba să-l ia, ăsta-i îndopat cu maxime — gîndi cu neliniște Igor. Trebuie să ieșim din enciclopedia asta, pînă nu-i prea târziu“.

— Piotr Andreevici, dumneavoastră ați văzut cartea profesorului Elțov ? întrebă el.

— Da, desigur.

— Și, într-adevăr, Lucinin...

— Nu știu — rosti grăbit Cerkasov. N-am cercetat.

Cînd nu făcea apel la maximele altora, devenea neșpus de succint.

— Dar se poate cerceta ?

— Nimic mai simplu.

— Înțeleg. Acum, privitor la proiectul pentru combinatul din Baranovsk. Aici se susține — Igor arată spre actul de constatare al comisiei de expertiză, aflat în fața lui — că i-au fost vîndute combinatului doar copiile proiectului după care a fost reconstruită propria dumneavoastră fabrică și că originalul a fost găsit în biroul lui Evgheni Petrovici.

— Absurd ! și Cerkasov ridică jignit capul. Nu obișnuiesc să primesc bani pe degeaba.

— Atunci cum s-au petrecut lucrurile ?

— Foarte simplu. Noi am făcut un proiect autentic. Pentru combinat. În conformitate cu condițiile tehnice de acolo. Și copiile pe foaie de calc — copiile, și nu originalul ! Evgheni Petrovici l-a oprit la dînsul pentru a completa arhiva tehnică a fabricii. Și, trebuie să adaug, semnat de noi, ca autori ai proiectului.

— Dar semnăturile nu erau — replică Igor. Proiectul purta doar ștampilele fabricii dumneavoastră.

— Nu pot să știu ce s-a făcut cu semnăturile — și își desfăcu nedumerit palmele în lături.

— Dar atunci proiectul fabricii dumneavoastră diferă de proiectul celălalt ?

— Bineînțeles. Cerkasov zîmbi și-și pipăi din nou bărbuța. În noul proiect eu am inclus și ideile mele.

— În cazul acesta, unde-i proiectul fabricii dumneavoastră ?

— N-a existat.

— Cum adică, n-a existat ?

— Reconstrucția s-a efectuat sub conducerea lui Evgheni Petrovici. Din mers. Direct după schițe.

— Însă comisia susține că asta e imposibil. Că proiectul găsit în biroul lui Evgheni Petrovici e chiar proiectul fabricii dumneavoastră.

— O afirmație lipsită de competență.

Igor zîmbi :

— Chiar așa ați declarat în fața comisiei ?

— N-am fost întrebat — și Cerkasov ridică nervos din umeri.

„Ei, Vitali s-ar fi luat acum de gît cu tine — își zise minios Igor în sinea lui. Dar nu-i bine așa, nu-i bine. Aici trebuie procedat într-alt fel“.

— E logic, nimic de zis — rosti el, calm.

— Nu-i așa ? La urma urmei, m-am gîndit că-i mai bine să-i las să se lămurească singuri. Ce amestec am eu în treaba asta ?

— Perfect logic — repetă Igor și nici un mușchi de pe fața lui nu tresări. Doar ochii îi deveniră mai închiși la culoare și bărbia pătrată îi ieși puțin înainte. Dar îmi permiteți, Piotr Andreevici, să notez părerea dumneavoastră ?

Cerkasov își plimbă neliniștit degetele peste barbă :

— E absolut necesar ?

— Desigur.

— Păi, după cîte știu... ancheta s-a terminat ?...

— Nu chiar. Ar fi mai bine să scrieți chiar dumneavoastră. Sub forma unei sesizări sau informări.

— În nici un caz — replică grăbit Cerkasov, făcînd un gest cu mîna, de parcă ar fi vrut să alunge o asemenea propunere. De ce să scriu eu ? Dumneavoastră m-ați chemat, mi-ați pus întrebări, iar eu n-am făcut decît să răspund.

— Ei, da. E logic și asta. Atunci scriu eu. N-aveți nimic împotrivă ?

— Cum doriți — rosti Cerkasov, cu voce stinsă, și din nou își duse mîna la barbă, mîngîind-o cu degetele-i țepene.

Igor scoase tăcut din sertarul mesei o coală de hîrtie, o puse înaintea lui și-și aprinse fără grabă o țigară, tăcînd cu zgomot din brichetă. Cerkasov îi urmărea neli-

niștit pregătirile și, la zgomotul brichetei, tresări imperceptibil.

— Atunci să începem — spuse Igor. Am să vă pun aceleași întrebări. Apropo, aveți buletinul la dumneavoastră?

— Da, firește.

Cu mâini tremurînde, Cerkasov scoase portvizitul și-l deschise, dar nu-și găsi dintr-o dată buletinul. De tulburare, își împinse ochelarii pe frunte și ridică portvizitul pînă în dreptul ochilor.

După ce totul se isprăvi, Igor îi întinse colile scrise.

— Citiți. Dacă totul e exact, semnați aici, jos.

Ștergîndu-și cu degetele sticlele ochelarilor de parcă s-ar fi aburit, Cerkasov dădu tăcut din cap și se adînci în lectură. Igor fuma, cu spatele sprijinit de speteaza fotoliului. Fața lui oacheșă cu nasul lătăreț și bărbia mare părea impasibilă. Așa cum ședea, aducea cu un boxer care se odihnește după o rundă grea.

— Cu îngăduința dumneavoastră, aș vrea să corectez uite-aici — rosti deodată Cerkasov, ridicînd capul. Aici, vedeți dumneavoastră, scrie așa... — Cerkasov își șterse din nou, fără motiv, lentilele ochelarilor și citi, apropiind hîrtia de ochi: „Lucinin a oprit copiile la el, ca să completeze arhiva uzinei“. Dacă nu vă este greu, v-aș ruga să introduceți cuvîntul „probabil“. Nu pot să garantez.

— Dar pentru ce alt motiv să le fi oprit?

— Nu știu, nu știu. Pot numai să presupun.

— Mă rog... Igor introduse cuvîntul și făcu mențiunea în josul paginii. Apoi întrebă: Asta-i tot?

— O clipă, o clipă — rosti grăbit Cerkasov, continuînd să citească. Iată... și aici... Dumneavoastră ați scris: „Pe copii se aflau semnăturile noastre, în calitate de autori“. V-aș ruga să introduceți: „După cite-mi amintesc“. Știți, toate astea s-au întîmplat demult. Poate că am uitat. De aceea vă rog foarte mult...

— Sigur, se poate...

Igor corectă din nou. Cerkasov citi mai departe, ținînd hîrtia în dreptul ochilor.

— Am mai găsit ceva — spuse el peste un minut. Nu pot să afirm categoric că proiectul fabricii noastre n-a existat.

— Dar ați văzut chiar dumneavoastră că s-a lucrat după schițe ?

— Schițele le-am văzut, dar proiectul nu — și clătină din cap cu încăpăținare. Ce n-am văzut, nu pot să afirm. E un lucru elementar, vă dați seama.

— Bu-un. Vasăzică scriem că n-ați văzut proiectul. Acum e exact ?

— Cred că da. Deși... totuși... ar fi mai bine să formulăm așa : „De regulă, proiectul ar fi trebuit să existe, dar personal n-am văzut decît schițele“.

— În privința proiectului e doar o presupunere ?

— Într-un anume sens, desigur.

— N-avem nevoie de presupuneri. Să notăm faptele: proiectul nu l-ați văzut, dar schițele da. N-aveți nimic împotriva ?

— Ei, poate... — rosti Cerkasov, șovăielnic.

— Aveți vreo îndoială ?

— Nu, nu...

Igor mai corectă o dată declarația.

„Mare noroc că Vitali nu a dat ochii cu el — se gîndi Igor. Îmi închipui ce-ar fi ieșit“.

Cînd Cerkasov semnă, în sfîrșit, pe ultima filă a declarației, Igor îl întrebă ca într-o doară :

— Apropo, Piotr Andreevici, mi se pare că aveți acasă o mașină de scris ?

— Da — răspunse speriat Cerkasov. Dar presupun că nu-i o crimă ?

— Da' de unde. Igor se sili să zîmbească. Am vrut numai să știu dacă n-ați împrumutat-o cuiva. Nu vă amintiți ?

— Nu. Deși... un moment, un moment... Cerkasov își trecu palma peste frunte. După cîte mi-amințesc, i-am dat-o cuiva...

— Aș vrea să știu cui.

— Mă rog ! consimți Cersakov, cam fără chef. Mă voi strădui să-mi aduc aminte. Dacă am să reușesc, vă dau pe seară un telefon.

Rămase stabilit ca Igor să aștepte telefonul. Cerkasov își luă ceremonios rămas bun și plecă. Igor nu-i dădu mîna, iar Cerkasov, instinctiv, nu i-o întinse nici el pe a lui.

„Nu-i nimic — se gîndi Igor, plimbîndu-se prin birou — pare-se că totuși nu m-am chinuit degeaba cu tine“.

Principală acuzație îndreptată împotriva lui Lucinin devenise acum mai mult decât îndoielnică. Cît despre Cerkasov, era nesincer și invidios. Și pesemne că-l invidia pe Lucinin. Ce-i drept, era fricos și singur n-ar fi întreprins nimic. Dar să îndemne pe un altul... și să-i împrumute mașina de scris... Cui i-o fi dat-o? Ar fi interesant de văzut dacă o să se decidă „să-și amintească” sau nu.

... Cerkasov telefonă nu „pe seară”, ci exact peste un ceas.

— Mi-am amintit — anunță el, triumfător, ca și cum asta ar fi trebuit să compenseze purtarea sa în biroul lui Igor. Am dat-o, cuiva.

— Cui? întrebă Igor, abia stăpînindu-și nerăbdarea și trase spre el, cu cotul, o foaie de hîrtie. „Să fie oare Nosov?” îi fulgeră prin minte.

— Vedeți dumneavoastră, e vorba de Slava Nebogov. Lucrează la redacția unui ziar. Mai mult n-am dat-o nimănui. Nimănui, pe onoarea mea!

Ultimele cuvinte sunară, poate, nu prea sincer.

„Asta-i bună! își zise mirat Igor. Cine o mai fi și Slava Nebogov?”

Zorile l-au surprins pe Vitali în afara orașului, pe șoseaua Svirsk, încinsă de soare și bătută de vînt. Panglica de asfalt, cenușie și îngustă, pe care răzbăteau ici și colo, ca niște pecingini, pete rotunde, inegale, din fosta șosea pietruită, șerpuia prin lanuri nesfîrșite de secară unduind ca o mare aurie în suflarea vîntului, ori printre semănăturile de ovăz și hrișcă ce se întindeau, ai-doma unui covor pufos de culoarea smaraldului. Drumul mergea cînd neabătut în sus, cînd începea deodată să coboare cîte un povîrniș lung, afundîndu-se pentru o clipă în umbra răcoroasă a unei pădurici și ieșind apoi din nou în căldura zăpușitoare a cîmpului.

Pe alocuri, de la marginea șoselei, se tirau înspre ogoare drumuri prăfuite de care. Atunci Vitali ordona să se oprească mașina și ieșea afară împreună cu plutonierul de miliție Ivan Uglov, un bărbat sever, cu o ținută militărească, inspector al acestui raion nesfîrșit, care cunoștea aici nu numai fiecare sat, dar și fiecare copac, fiecare hîrtop de pe drum.

Uglov era foarte încîntat de sarcina pe care o primise de a-l însoți pe „tovarășul de la Moscova”, deși mul-

țumirea aceasta se manifesta doar printr-o atitudine rezervată și tăcută în primele momente și prin răspunsuri laconice, de o precizie cu adevărat ostășească, la întrebările lui Vitali. El însuși nu îndrăznea să pună întrebări. Dar era greu să rămii multă vreme cu Vitali în asemenea raporturi. Așa încît, într-o oră-două, chipul ars de soare și de vînt al lui Uglov se destinse într-un zîmbet larg și el nu-și mai lua ochii plini de admirație de la noua lui cunoștință.

Ieșind din mașină — pentru a cîta oară? — Vitali cercetă atent drumul de țară ce pornea într-o parte, căutînd urme de mașini și de căre.

— Unde duce? îl întrebă el pe Uglov.

— La Cuțitari, tovarășe locotenent-major.

— Ce zici, așa-i că nu putea s-o ia pe drumul ăsta?

— Întocmai.

— Atunci să pornim. Mai e un alt sat pe-aproape?

— Este, să trăiți. La unsprezece kilometri, Pojaruri.

— Halal raion! Cuțitari, Pojaruri...

— Nu-u, pe la noi e liniște — rise Uglov.

— Ei, atunci le-o fi mers buhul strămoșilor.

Șoseaua porni în sus, pe o pantă din ce în ce mai abruptă. Dincolo de dîmbul înalt nu se mai zărea nimic, doar norii ușori și albi, ca niște smocuri de vată, ce ieșeau plutind alene din spatele lui, prin picla străbătută de razele soarelui.

— Acuși vine rîul — spuse Uglov, cu un oftat. Bugra.

Mașina urca din greu, cu răbufneli surde și mîriind la viteza a doua. Cînd, în sfîrșit, ajunse pe creasta dealului, de unde șoseaua începea s-o ia la vale, Vitali rămase mut de incîntare. La poalele dealului se rostogolea lin, printre tufe, insulite galbene de nisip și sălcii argintii, un rîu superb, năpădit pe alocuri de nuferi și trestii, ale cărui valuri sidefii și alb-albăstrii luceau delicat în razele soarelui. Pe celălalt mal pădurile se întindeau pînă la linia orizontului, involburîndu-se dantelate ca apele mării, în toate nuanțele de verde: de la mesteceii tineri și voioși avînd culoarea vie a smaraldului, pînă la brazii cu creștetele aproape negre. Iar mai aproape de malul rîpos răzbăteau pinii drepți bronz-aurii, aidoma unor șiruri înaintate de oșteni în armură de luptă și cu coifuri verzi pe cap.

Panglica cenușie a drumului alerga grăbit în jos, spre rîu, și, domolită parcă, o cotea de-a lungul malului înalt, așternîndu-se dreaptă prin lunca verde.

— Măi fraților, ce frumos e aici la voi! rosti fermecat Vitali.

Peste cîtva timp, jos, chiar în preajma apei, se ivi pe neașteptate, dintre tufe și copaci, o poiană nu prea întinsă. În poiană ardea vioi un foc în preajma căruia trebăluiau trei femei în șorturi și cu bluze pestrițe. Deasupra focului atîrnau ceaune negre, afumate. În apropiere se zărea o masă improvizată — două scînduri așezate peste niște țaruși prinși între ei cu sîrmă — iar de-o parte și de alta a mesei, bănci întocmite din prăjini lungi și inegale. La marginea poienii, în mijlocul verdeții tufişurilor se lîceau cîteva corturi galbene. Foarte aproape de rîu era înfipt un stîlp înalt, cioplit de mină, în vîrfurile căruia flutura un steag negru, ciudat, cu o tăietură lungă la mijloc. Lîngă stîlp își făceau de lucru, cu o barcă trasă la mal, doi bărbați bronzăți în costume de baie și doi băiețandri îmbrăcați la fel și cu pălării albe de soare în cap.

— Turiști — zise aferat Uglov.

Vitali arătă spre steag și izbucni în rîs.

— Fraților, păi ăștia-s pantaloni, zău-așa, niște pantaloni negri de sport... Și deodată porunci: Stop! Sînt primii oameni pe care-i întîlnim. Trebuie să stăm de vorbă cu ei.

Între timp, una din femei, micuță și cu părul roșcat, începu să strige bătîndu-se cu palma peste gură și chemînd vesel:

— A-a-a-a...

Vitali ascultă și spuse:

— E un semnal de alpinști. Ca ecoul să se împrăștie prin munți. Hai să mergem.

Se dădu jos din mașină și începu să coboare spre mal pe cărarea abruptă și îngustă ce șerpuia printre copaci. Uglov îl urmă. Dar cărarea o luă brusc într-o parte și Vitali, după o clipă de șovăială, o porni de-a dreptul prin hățișuri. Cînd el și Uglov ajunseră în poiană, turiștii se așezau veseli în jurul mesei improvizate, iar femeia cu părul roșcat le striga băieților, care zăboveau lîngă barcă:

— Iura! Alik!... Hai, repede, repede!... La masă!... Că altminteri nu mai căpătați ciorbă de pește!...

— Dar știuca!... Ce facem cu știuca? strigă din răspuțeri unul dintre băieți. O să moară!...

Celălalt însă o și pornise în fugă spre masă, ținând în mîna întinsă peșteles ce se zbătea. Din partea opusă a poienii ieși din hățisuri un bărbat cam chel, în chiloi de baie. Cu trupul lucind de sudoare, tîra mîndru în urma lui niște vreascuri. Cel care ședea la masă, un bărbat cu nasul mare și cu buza de jos ușor răsfrîntă, văzîndu-l, rosti cumpănit:

— În loc să fi pregătit cu toții lemnele încă de dimineată, te-ai apucat, bineînțeles...

Dojana era adresată femeii care turna ciorba în farfurii. Gîfîind nițel, Vitali se opri în dosul unui copac din marginea poienii și-i spuse lui Uglov:

— Poți să mori de invidie, ce zici? Hai totuși să ne aranjăm nițel. Oricum, sînt și cucoane acolo.

Între timp, unul din turiști începu să cînte vesel:

*Pe Bugra cea cu maluri abrupte,
Ne mîngîiară țințarii pe rupte...*

Și deodată, cîteva glasuri vesele dădură replica:

*Aroma de fum și a ciorbei de pește
De Bugra în veci tuturor ne-amîntește...*

Vitali și Uglov ieșiră în poiană.

— Ia priviți, ia priviți! Avem oaspeți! exclamă ușa din femeii.

Cu toții se întoarseră spre noii sosiți.

— Poftă bună, tovarăși! zise Vitali, apropiîndu-se de masă. Vă rugăm să ne scuzați pentru deranj. Dar noi...

— Nici vorbă! Ședeți, luați loc... — îl întrerupse unul din bărbați, făcîndu-le loc lîngă el, pe bancă. Avem loc berechet.

— Luați loc, poftiți... — se agită femeia care turna în străchini ciorba aburîndă.

— Nu, nu, nu stăm decît o clipă — răspunse Vitali, dînd din mîini.

Celălalt bărbat, înalt și cu ochelari, se ridică de la locul lui și rosti, cu vorbe alese și pline de politețe, dar în același timp hotărît:

— Vă rog să mă scuzați, dar o clipă nu-i de ajuns. Vedeți dumneavoastră, aici se petrece un eveniment epo-

cal. Tovarășul acesta — îl arăta pe bărbatul chel care cărase lemnele — își serbează ziua de naștere. Acum e momentul cel mai important. Rog pe toată lumea să-și umple paharele — și, întorcându-se spre unul din băieți, adăugă : Hai, Iurik, fuga !

Băiatul sări ca o zvîrlugă de la masă, repezindu-se spre unul din corturi, de unde ieși peste o clipă ducînd în mîini o pungă lungă de celofan. Bărbatul cu ochelari luă punga, o sprijini de marginea mesei și, ținînd-o cu o mîină, recită cu glas tare și cu intonații, adresîndu-se sărbătoritului, care zîmbea intimidat :

*În liniște poartă-ți chelia, căci anii
În van te-amenință cu păru-nspicat.
Și fiindcă amicilor nu le umfli banii,
În dar îți aducem saltea de umflat,*

Apoi, cu un aer solemn, îi întinse punga. Poiana tresări de uralele învălmășite, pe mai multe voci.

— Tovarăși ! anunță Vitali. Dați-mi voie — și ochii îi luciră șiret — ca în numele miliției sovietice și al nostru personal să-i înmîinăm sărbătoritului modestul nostru dar.

Se întoarse spre Uglov, care stătea fisticit, vîrî mîna în buzunarul hainei acestuia, apoi o ridică deasupra capului. Cei de față zăriră între degetele lui un fluier albastru de plastic. Vitali suflă în el, scoțînd un șuiurat puternic și melodios, după care i-l întinse bărbatului chel.

— Respectarea ordinei publice este o datorie sfîntă a fiecărui cetățean sovietic — rosti el, cu patos. Fluierul acesta e fermecat. La prima lui chemare, sosim cît ai clipi.

Și din nou în poiană răsună un „ura !“ vesel. Băieții se rugau de sărbătorit să le dea voie să sufle ei primii.

— De-azi înainte s-a isprăvit ! observă acesta ironic. Liniștea noastră a fost doar o iluzie.

Vitali le explică scopul vizitei lor :

— Am venit la dumneavoastră, dragi tovarăși, să ne dați o mîină de ajutor. V-ați stabilit de mult aici ?

— Doar de patru zile — răspunse una dintre femei.

— Perfect. Iată despre ce-i vorba — urmă Vitali. Acum două zile, pe la orele unsprezece sau douăsprezece

noaptea, prin fața dumneavoastră trebuie să fi trecut o mașină, un „GAZ“ verde. N-ați zărit-o cumva?

— Păi cum s-o fi văzut?! La ora unsprezece dormim de mult — răspunse cealaltă femeie, cu fața rotundă, prietenoasă, cea care servise ciorba. Aici, știți dumneavoastră...

— O clipă! o întrerupse bărbatul înalt și cu ochelari, care recitase versurile, și se adresează peste masă prietenului său: Sașa, te rog să mă scuzi, dar mi se pare că tocmai în ziua aceea ți-a scăpat o știucă din plasă. Și de supărare tu n-ai dormit toată noaptea.

— Mi-a scăpat! zise omul, dînd necăjit din cap, și se întoarse spre Vitali: Absolut exact, a trecut o mașină. Un „GAZ“ cam vechi. Semnalizatorul stîng nu ardea, iar farurile erau desperecheate. Și cred că avea bătaie la cardan.

— Exact! exclamă bucuros Vitali. Totul corespunde. Asta e.

— Mergea cu o viteză periculoasă — adăugă bărbatul și zîmbea. Dacă aveam atunci fluierul acesta...

— Și eu!... Și eu am auzit de mașina asta: se amestecă vioi în vorbă cel mai mare dintre băieți. Mi-a spus Vitka, el locuiește în sat.

Vitali deveni atent:

— Care sat?

— Păi eu și tata am făcut ieri semn cu mîna unei mașini și ne-am dus pînă-n sat, după lapte.

— La Pojaruri — preciză Uglov. La șapte kilometri de aici.

— Și ce ți-a spus Vitka? îl întrebă Vitali pe băiat.

Dar acesta se fîstîci deodată și murmură cu capul în piept:

— Mi-a zis că să nu spun...

— Ei, Alik! spuse neliniștit bărbatul cu ochelari. Scuză-mă, dar e o chestiune importantă. Tovarășul e doar de la miliție. Nu te supăra, dar mi-e rușine pentru tine.

Băiatul își ridică obrazul în flăcări:

— Tată, dar mi-am dat cuvîntul de onoare!

Sărbătoritul cel bronzat îl întrebă pe celălalt băiat:

— Iurik, și tu ți-ai dat cuvîntul de onoare? z

— Nu — răspunse puștiul cu nepăsare, și ochisorii lui șireți scînteiară. Nu mi-a cerut nimeni să mi-l dau.

— Dar de mașină ai auzit?

— Sigur că da. Eu aud tot. Și ce trebuie, și ce nu trebuie — și se uită ștregărește, cu coada ochiului, la maică-sa, care ședea alături.

— Și ce-i cu mașina asta ? continuă să-l descoasă tăică-său, zîmbind pe sub mustață.

— Băieții din sat au găsit-o în pădure. Ei, și s-au vorbit între ei să nu spună deocamdată nimic. S-au speriat de ceva.

— De ce anume ?

— Nu ne-au spus nici nouă. Țin secret.

— Îi cunosc eu pe vitejii ăia — rosti neliniștit Uglov. Și pe Vitka îl cunosc. E băiatul lui Gheorghe Semeonovici Vederkov.

— Trebuie să mergem acolo — spuse Vitali, sculindu-se, și începu să-și ia rămas bun.

După el se ridică îndată și Uglov. Bărbații, însoțiți de cei doi băieți, se grăbiră să-i petreacă pînă la șosea.

... Se întunecase de-a binelea cînd Vitali, obosit de moarte și flămînd, mînjit tot de pămînt și cu pantalonii boțiți, cu pete verzi pe genunchi de cît se tîrise prin iarbă și cu cămașa ruptă pe alocuri, telefonă la oraș, lui Otkalenko, de la oficiul poștal din sat. Înainte de asta învîrtise îndelung și cu nerăbdare mînerul telefonului, privind pieziș spre o hartă veche a planiglobului atîrnată alături pe peretele din birne, înnegrit de vreme, și la un afiș cu marginile zdrențuite : „Distrugeți gîndacul de Colorado !“.

În spatele ghișeului înalt, lîngă un seif, ședea o femeie grasă, cu obrații rumeni și cu niște ochi înguști și iscoditori. Lucra aici și venise împreună cu Vitali, iar acum aștepta ca acesta să obțină legătura și să poată închide iar oficiul. Din cînd în cînd, în ochii ei se citea o expresie de milă, atunci cînd se uita la chipul obosit și murdar al lui Vitali și la degetul înșingerat, legat în grabă cu o batistă.

În sfîrșit, Vitali obțină legătura și auzi glasul alarmat al lui Igor.

— Eu sînt — rosti el, cu glas scăzut. M-auzi ? Vorbesc din Pojaruri. Am găsit mașina. Era în pădure. Mîine trimite de urgență un expert și un însoțitor cu un cîine.

— S-a făcut — răspunse Igor. Și la mine, aici, a început să răsară cîte ceva. Am descoperit unele lucruri. Cînd te întorci, ai să rămîi uimit.

O nouă verigă

Cînd Cerkasov ieși, închizînd binișor ușa după el, Igor se ridică de la masă și începu să se plimbe îngîndurat dintr-un capăt în altul al biroului. Iritarea i se domolea treptat, dar rămase cu o ciudată senzație de nemulțumire față de sine. I se părea că a greșit sau greșește pe undeva. Da, da, și-a neglijat ținta, nu merge pe drumul care l-ar călăuzi spre ea. Korșunov le dăduse o sarcină foarte, foarte precisă : să descopere adevărata cauză a morții lui Lucinin — sinucidere sau crimă ? La întrebarea aceasta, cercetarea acuzațiilor aduse lui Lucinin nu va putea da un răspuns. Fie că erau false sau nu, în ambele cazuri ele puteau împinge un om la sinucidere. Înseamnă oare atunci că trebuie să se ocupe numai de faptele petrecute în seara morții lui Lucinin ? Dar, fir-ar să fie, nu-i de loc indiferent dacă Lucinin a fost calomniat sau a săvîrșit într-adevăr un delict ! Igor percepea aproape fizic cum se șterg, cum se destramă datele și probele acuzațiilor ridicate împotriva lui Lucinin. Încă nu s-au năruit definitiv, dar unele amănunte, unele detalii de mică însemnătate încep să le dea o altă pondere, să le schimbe semnificația... Nu, Igor nu putea să părăsească această pistă, s-o lase în plata domnului. Și, la urma urmei, nu va putea să scoată la iveală în ce împrejurări a murit Lucinin pînă nu va lămuri ce fel de om a murit, cine era, de fapt, acest Lucinin : un infractor sau o victimă ?

Igor se plimbă îndelung de colo-colo prin birou, fumînd țigară după țigară și apropiindu-se din cînd în cînd de masă ca să scuture scrumul. Apoi se uită la ceas. Oho !... Își adună în grabă hîrțiile, le puse în seif și-i telefonă ofițerului de serviciu :

— Aveți o carte de telefon? Sînt trecute și instituțiile, și telefoanele particulare?... Perfect! Vin îndată s-o iau. Și se îndreaptă grăbit spre ușă.

Peste un minut, Igor suna la redacția ziarului raional și, aflînd că Nebogov se află la serviciu, rugă să i se transmită să nu plece nicăieri. Căpitanul de miliție Otkalenko va sosi îndată acolo. Da, trebuia să stea de vorbă cu Nebogov. Abia închise telefonul și Igor își aduse aminte că mai există o problemă pe care trebuie s-o lămurască: ce fel de articol fusese pregătit împotriva lui Lucinin? Apoi frunzări grăbit cartea de telefon și puse din nou mîna pe receptor.

— Aș putea să vorbesc cu Valentin Grigorievici?... Vă salut. La telefon Inspectoratul municipiului de miliție, căpitanul Otkalenko. Aș vrea să stau de vorbă cu dumneavoastră... Cînd? Cît de curînd. Să zicem, mîine dimineată... Înțeleg că-i duminică. Dar poate că ne-am putea vedea... la dumneavoastră acasă. Și dacă va fi nevoie de acte, le vom cerceta luni. N-aveți nimic împotriva?... Atunci e perfect. Vă rog să mă scuzați pentru deranj... Da, da, la ora unsprezece. Am înțeles.

Igor puse receptorul în furcă și-și notă cele convenite în carnet. „Un exemplar interesant“ — zîmbi el.

Redacția ziarului se afla pe strada vecină, foarte aproape de inspectorat. „Un avantaj al orașelor mici — zîmbi Igor în sinea lui, pășind pe asfaltul încins al trotuarului, în care ți se infundau tălpile ca în lut. Toate-ți sînt la îndemînă, nu dai bani pe autobuz“.

Găsi repede vila cu etaj, împodobită cu basoreliefuri. Balconul masiv sta sprijinit pe niște torsuri puternice de bărbați. De o parte și de alta a ușii mari, către care urcau, dinspre trotuar, niște trepte tocite ce se îngustau în unghi ascuțit, atîrnau cîteva firme de dimensiuni diferite cu numele instituțiilor înghesuite în clădirea veche. Printre ele Igor citi: *Redacția ziarului «Steagul roșu»*; și cu litere mai mărunte: *Etajul întâi. La dreapta*.

Într-o încăpere uriașă, cu ferestre venetiene în ogivă și cu false coloane de marmură — care cîndva fusese pesemne un salon — se înșiruiău mese de scris, în zigzaguri complicate, alcătuiind numeroase fundături, ieșinduri și treceri. Un vuiet discordant de glasuri umplea încăperea.

Strecurîndu-se printre mese și cerîndu-și scuze la tot pasul, Igor îl găsi, în sfîrșit, pe Nebogov.

Era un tînăr în cămașă albă, cu mînecele suflecate, cu părul scurt ca un arici. O barbă neagră, deasă înconjura ca o potcoavă obrazul lui neted și trandafiriu. Scria ceva grăbit, lăbărțat, cu pieptul lipit de masă și cu un zîmbet șiret pe buze.

— Vă salut, dragă tovarășe — i se adresă el voios lui Igor. Sînt cu totul la dispoziția dumneavoastră pentru... — se uită la ceas — pentru zece minute. Trebuie să scriu un material urgent care intră în pagină. Sarcină de la șef. Așa încît, vă dați seama...

Ochii lui scăpărători, trădîndu-i vîrsta tînă, aveau o privire plină de siguranță și ironie.

— Numai dacă vom reuși să ne încadrăm în timp — replică Igor și zîmbi. La dumneavoastră se poate fuma?

— La noi se poate orice — îl încredință Nebogov. Deunăzi a fost pe la noi un dresor de la circ și a adus o cobră în buzunar. Ce dandana a mai fost! Fetele s-au cocoțat pe mese, iar noi nu știam la ce să ne uităm mai întîi: la cobră sau la picioarele lor. Dar cobra, între noi fie vorba, era mai nostimă. Am scris după aceea un material clasa întîi: „O cobră în vizită la redacție“. Și sub titlul acesta am înșirat toate problemele circului. A intrat în pagină și a mers strună! Alteori, compozitorii își cîntă aici cîntecele. Ba chiar îți urlă la ureche, nu alta. Nici ăștia nu te lasă să te plictisești. Iar acum o săptămînă a fost aici o explozie. O explozie adevărată, pe cuvîntul meu. S-au spart două geamuri și a căzut tencuiala, uite în colțul acela. Venise în vizită un inventator...

Nebogov uitase pesemne că-i acordase lui Igor doar zece minute.

— Slava! îl strigă careva de la o masă vecină. N-ai vreo cinci informații cam la vreo cincisprezece rînduri?

— Bonjur! răspunse ironic Nebogov și flutură din mină. Ți-am mai dat patru, miercuri!

— Mai numără-le și pe cele de anul trecut! Își dă aere de parc-ar fi Mihail Kolțov¹. Nu scrie decît foiletoane!

---

¹ Mihail Kolțov — cunoscut și talentat ziarist sovietic.

— Bine, bine! Lasă gălăgia! Furnizez informații numai miercuri! Nebogov se uită la Igor, care zîmbea, și-și aminti: A, da! Cred că ne-am abătut nițel de la discuție.

— Eu, personal, nu m-am abătut — observă Igor.

— Știți, așa e la ziar. Bine, vă ascult.

— Slavka! strigă careva din celălalt capăt al odăii. Unde-s șpalturile „Mesei rotunde“?

— La Marina! Totu-i la Marina! urlă Nebogov. Lăsați-mă să stau de vorbă cu tovarășul. E de la miliție, la urma urmei!

Cîteva capete curioase se întoarseră spre ei.

— Știți ceva? spuse Igor. Nu mă dau în vînt după popularitate. Și-apoi, cobra am lăsat-o acasă. Hai mai bine să facem cîteva pași. Ce ziceți?

— O clipă! Nebogov ridică mîna. Acuși aranjez totul. Să mergem.

Sări de pe scaun, îi șopti ceva unui tînăr care ședea alături și, strecurîndu-se abil printre mese, porni spre ușă. Igor abia se ținea după el. Nebogov îl conduse în celălalt capăt al unui coridor lung și deschise o ușă scundă. Se treziră într-o încăpere mititică, fără ferestre, cu tavanul povîrnit, de care atîrna, la capătul unui fir electric, un bec slab. În jur zăceau alandala găleți, cîrpe, bobine de fir electric, niște frînghii, iar într-un colț erau îngrămădite mături și-perii de parchet. Tot aici se aflau și două taburete șchioape.

— Asta-i domeniul mătușii Pașa — anunță Nebogov. E folosit pentru spovedanie și întîlniri secrete. Luați loc. Aici nu ne va stînjiți nimeni, fiți fără grijă.

— Dar dacă mai e cineva care și-a fixat o întîlnire secretă? rîse Igor.

— Halt! E ocupat. Ca la toaletă — replică Nebogov și puse la ușă cîrligul lung și încovoiat. Vă ascult.

Și se așeză călare pe celălalt taburet.

— Deci iată — începu Igor. Prima întrebare: ați auzit ceva despre directorul fabricii de electrozi?

— Ba bine că nu! În ce mă privește, expresia „ați auzit“ e un eufemism. Am scris despre el un foileton.

— Și a fost publicat?

— Nu, n-a fost.

— De ce?

— Ei, vedeți dumneavoastră. Aici, în redacție, au existat unele rațiuni... — răspunse în doi peri Nebogov.

— Bine. Mai vorbim despre asta. Dar deocamdată s-o luăm cu începutul. Pe ce v-ați bazat când ați scris foiletonul ?

Nebogov se scărpină gînditor în barbă.

— E neapărată nevoie să știți ? întrebă el. Vedeți dumneavoastră, etica unui ziarist...

— Acum nu ne arde de etică — i-o reteză scurt Igor. E vorba de moartea unui om...

— Un om bun ! izbucni deodată Nebogov. V-o spun eu !

— Păi atunci de ce... — începu Igor.

— Bine ! îl întrerupse din nou Nebogov. La naiba cu etica ! Vă spun îndată totul. Dumneavoastră cercetați cazul, așa-i ? Am auzit că ați sosit de la Moscova.

— Da, de la Moscova.

— Just ! Faceți cercetări și cît mai temeinice.

— Iar dumneavoastră dați-ne o mîină de ajutor.

— Asta și fac — răspunse încrunțat Nebogov. Totul a început de la o scrisoare anonimă sosită la redacție.

— Așa-a... — rosti tărăgănat Igor și deveni atent.

— O anonimă ascunde fie ticăloșie, fie lașitate. Și, oricum, e o porcărie. Asta am aflat-o din experiență. Dar aceasta conținea fapte concrete. Și grave. Ele trebuiau verificate. Dar verificate cu prudență, ca să nu jignești persoana în cauză. Pricepeți ? Ei, și treaba asta mi-au dat-o mie în sarcină.

— Când s-a primit anonima ? întrebă Igor.

— Pot să vă spun precis. Azi sîntem în douăzeci și șapte ? Inseamnă că exact acum două luni.

— Vasăzică, înaintea expertizei de la fabrică ?

— Tocmai începuse cînd m-am dus eu acolo.

— E clar. Și mai departe ?

— Mai departe, am vîrit anonima sub sticla biroului. Ca pe o „cobră sub pernă“. Ați citit romanul ? Și am așteptat.

— Ce anume ? se interesează Igor, trecînd peste întrebarea cu privire la roman.

— Să se termine expertiza, firește. Și iată că faptele s-au confirmat. Atunci am scris foiletonul. Nebogov oftă. Un foileton strălucit. Mi-au spus-o toți.

— Și de ce nu l-ați publicat ?

Nebogov oftă iar, se încrunță și se scărpină în barbă cu degetul mic.

— Așa am hotărât eu.

— Dumneavoastră ? !

— Da, închipuiți-vă. De fapt, fiindcă l-am cunoscut pe Lucinin. A venit la mine chiar el și am stat de vorbă. Nebogov schiță un zîmbet. Chiar aici, la mătușa Pașa.

— Și ?

— Și ... omul mi-a plăcut.

— Asta nu pare prea principial — observă Igor.

— Nu m-ați înțeles ! De indignare, Nebogov se roși : Mie-mi plac numai oamenii cinstiți ! Absolut cinstiți ! Pe aceștia îi simt. Slavă domnului, am avut de-a face cu tot soiul de lume. Și, închipuiți-vă, n-am dat crezare expertizei. M-am gândit că omul are să se lupte. Și adăugă cu glas tremurat : Cel puțin, mi-a lăsat această impresie.

Igor se uită la chipul lui bărbos, tineresc, cu ochi căprui, plini de vioiciune, care deveniseră brusc severi, aproape răi, la buzele lui strînse cu îndârjire, și deodată simția nevoia să-l îmbrățișeze pe băiatul acesta.

— Ați putea să-mi arătați anonima aceea ? Și, o dată cu ea, foiletonul ?

— Anonima, desigur. Cît privește foiletonul... pe cuvînt de onoare, l-am aruncat la coș. Toate trei exemplarele. Și șeful nici măcar nu m-a certat. Konstantin Dormidontovici m-a înțeles.

Apoi Nebogov aduse scrisoarea. Igor recunoscuse scrisul dintr-o aruncătură de ochi. Era același ! Să fie oare Bulavkin ?

Totuși era de neînțeles : de unde putuse lua Bulavkin datele pe care le înșira ? Și să le expună atît de corect — atît problemele tehnice cît și cele economice. Ciudat, foarte ciudat.

— Scrisoarea voi fi nevoit s-o opresc — zise Igor.

— Naiba s-o ia ! Oprîți-o — răspunse Nebogov, cu dezgust.

— Acum a doua întrebare — continuă Igor. Aveți acasă o mașină de scris ?

Nebogov îl privi mirat :

— Am. Ce-i cu ea ?

— Atunci de ce ați împrumutat-o pe a lui Cérkasov ?

— Pe-a lui Piotr Andreevici? A-a, da, am împrumutat-o o dată! O dădusem pe a mea la reparat. Aveam o treabă urgentă. Și-apoi ... Nebogov zîmbi fîstîcit: Mi-am transcris niște versuri.

— Și n-ați mai dat-o nimănui? întrebă neliniștit Igor. N-a mai bătut nimeni la ea?

— Păi cui s-o fi dat? Mi-am bătut totul singur, se-nțelege.

„Bu-un — gîndi Igor. Pare-se, stimat Piotr Andreevici, că nu prea reușim să ne înțelegem“.

Cînd ieși afară, începuse să se întunece și Igor porni mașinal spre Inspectoratul municipiului. La hotel n-avea chef să meangă. Iar peste vreo două ore îl sună Vitali.

Satul se ivi pe neașteptate în clipă cînd mașina ajunsese în vîrfurile povîrnișului lung și domol. Lui Vitali îi mai răsunau în urechi ultimele cuvinte de rămas bun ale simpaticilor turiști, iar în ochi mai păstra chipurile fericite ale celor doi ștregari care suflaseră pe rînd, în urma lui, în fluierul albastru. Și iată că avea acum în față satul Pojaruri, unde locuia un anume Vitka Veder-nikov.

Cele douăzeci-treizeci de case, cu acoperișuri de șindrîlă, împodobite cu izvoade și înnegrite de vreme, se înșirau, într-o aparentă dezordine, de o parte și de alta a șoselei, înconjurate de copaci rari, cu grădinițe de flori ce dădeau în uliță și lungi grădini de zarzavat în spate. Ici-colo, în mijlocul vreunui maidan, se înălțau birnele albe ale unor case în construcție. Pe lîngă șirul de case, se zăreau șerpuiind prin iarbă și nisip brazde neregulate, lăsate de roțile tractoarelor.

De-a lungul șoselei se ridica un gard, rupt pe alocuri, lîngă care, în dreptul unui șopron lung, zăceau boroane pline de țărîină, două roți de tractor, un autocamion pe butuci și o combină uriașă și greoaie. Vizavi se vedea o casă mare, de culoare închisă, cu o firmă: Ceainăria „Munca“. Iar alături, o altă casă, mai mică, tot cu o firmă: „Magazin“. În dreptul lor se aflau mașini prăfuite și căruțe.

Printre case, prin iarbă și prin șanțuri, rătăceau niște găini; două capre legate cu sfori lungi își întindeau cu încăpățîinare gîturile, să smulgă cîteva fire de iarbă, și tot trăgîndu-se, își răsuceau piciorul de care erau pri-

ponite. Pe băncile din preajma caselor ședeau bătrîne cu basmale pe cap.

Apariția unui autoturism, care se opri pe șosea lângă ceainărie, atrase atenția tuturor. Întrerupîndu-și taifasul, bătrînele se uitară la noii sosiți. Rarii trecători se opreau și, ducîndu-și palma streașină la ochi, se uitau și ei la mașină. Copiii, ca atrași de un magnet nevăzut, porniră de prin toate colțurile satului spre ceainărie.

Vitali coborî din mașină, privi nerăbdător în jur și-i spuse lui Uglov :

— Ei, adu-mi-l pe Vitka acela.

— Sosește într-o clipă — zîmbi Uglov. Vine cu toată gașca.

Și, într-adevăr, peste un minut, chemă, cu un semn din deget, pe un băiețandru ciufulit, cu părul galben ca paiul și cu niște pantaloni lungi, gata să-i lunece pe pîntecele gol. Ștregarul se desprinsese fisticit de ceata prietenilor și se apropie cam silnic, privindu-și stăruitor picioarele desculțe, pline de praf.

— Noroc, Vitea ! spuse Uglov.

— Bună ziua, nene Vanea ! răspunse băiatul, cu glas spăsit, pentru orice eventualitate.

— Ce tot cauți tu pe jos ?

— Nu caut nimic. Că mare nevoie am !

— Ei, sigur. Fiindcă ai și găsit cîte ceva, așa-i ?

Băiatul tresări și ridică spre Uglov niște ochi albaștri, speriați.

— Ce tot spui, nene Vanea ?

Uglov zîmbi :

— Ian mai bine suie în mașină și-o să afli tu ce spun. Ia-l și pe Sereoja al tău — și arată din cap spre un băiețandru oacheș, care tot dădea să se ascundă în spațele copiilor grămădiți mai încolo. Prieteni la toată lămuri el, întorcînd capul spre Vitali. Ștengăriile și urecheala, toate le împart pe din două. Și-l chemă pe băiat : Hai, Sereoja, ieși de-acolo !

Acesta lăsă ochii în jos și se apropie de Uglov, stîrnind praful cu picioarele desculțe.

— Uite ce-i, fraților — începu milițianul sever. Avem nevoie de ajutorul vostru. Și vă poftesc să nu mă faceți să roșesc pentru voi. E clar ?

În mașină, cei doi băieți se însuflețiră deodată și, dîndu-și seama că nu-i amenință nici o pedeapsă, se por-

niră să povestească pe întrecute, adresându-se când lui Uglov, când lui Vitali.

Da, da, s-au dus la pădure după ciuperci — găsești acum la mînăstîrci și bureți cît poțtești! — și au dat acolo peste o mașină. Înăuntru era sînge — pe cuvînt de onoare, să-i trăsnească dacă nu era sînge! Îndată, chiar acuși, au să-i arate lui nenea pe unde a cotit-o mașina aceea spre pădure.

Și, într-adevăr, după vreo trei kilometri începură descoperirile.

Primul lucru pe care-l văzură cu toții fură niște cioburi de sticlă presărate pe șosea și dîra neagră, ca de grafit, a roților frîmate brusc. Vitali le porunci băieților să nu iasă din mașină și, împreună cu Uglov, se apucă să examineze locul. Ba se lăsa pe vine cercetînd cu atenție asfaltul crăpat și cîrpit pe alocuri, ba făcea cîțiva pași înainte, încet și cu prudență, ocolind parcă ceva, ca să incremenească din nou, cu privirea ațintită în jos.

— Mda, mda ... interesant, nimic de zis ... — îi spuse el cu glas scăzut lui Uglov, care-l urma pas cu pas. Aici, măi frate, nu-i vorba de un accident. O altă mașină n-a fost. Și parbrizul l-au spart ... dar dinăuntru, din interior, trebuie să-ți spun. Toate cioburile au căzut, cred, afară ... Și iată, privește ... Vitali se lăsă pe vine, apoi se așeză în genunchi, cu mîinile sprijinite în asfalt. Sînge ... Uite, pe ciobul ăsta ... Și nu-i o tăietură. Sticla e mînjită de sînge, vezi? ... Și-i mînjită pe partea dinăuntru.

Vitali se sculă, își scutură pantalonii la genunchi și se convinse îndată că n-a făcut decît să întindă și mai tare praful cu mîinile. Zimbi scurt și, devenind deodată grav, se uită la Uglov.

— A fost o bătaie — rosti el cu convingere. O bătaie înăuntru în mașină. Bulavkin s-a păruit cu cineva. Înainte de asta, încă în oraș fiind, l-a luat cu el în mașină. Înseamnă că-l cunoștea. Iar locu-i pustiu ... — și se uită în jur: Uite ce pădure deasă-i peste tot. Aici nu te-aude nimeni dacă țipi.

— Nici chiar dacă tragi cu pistolul — observă mohorît Uglov. Știa el unde să vină!

— Da, ai dreptate. Vitali oftă. Ei, să mergem mai departe. Vășăzică s-au bătut. Cum s-a terminat cearta, deocamdată nu știm. Fapt e că mașina a mers mai departe.

Vezi? Abia acolo, lângă marginea șoselei ... Vitali porni cu pași rari de-a lungul urmei. Uglov se luă după el, ca o umbră. Așa ... — continuă Vitali și se opri. Uite, aici mașina a luat-o peste șanț și a pornit pe cărare ... Cum de a găsit el cărarea asta pe întuneric? Înseamnă că s-a dat jos și s-a uitat ... Ce zici, intrăm în pădure? și se întoarse spre Uglov.

— Să intrăm — încuviință acesta, coborînd în șanț.

Vitali făcu semn cu mîna și strigă :

— Băieți ! Veniți încoace !

Cei doi ștregari, care așteptau cu nerăbdare clipa aceasta, săriră afară cît ai zice pește. Cărarea îngustă, toată numai mușuroaie, năpădită de iarbă crescută în voia ei și puieți de brad un pic mai înalți decît iarbă, păstrase bine urmele mașinii lui Bulavkin. Copiii strigau agitați, care mai de care :

— Nu mai e mult, nene ... Uite, lângă pinul ăla strîmb ... Iar aici uite cum s-a hurducat, că s-au împărștiat toate cioburile ...

Vitali nu-și lua ochii de la urma șerpuită a mașinii, întreruptă pe alocuri. Cioburile de sticlă le zărise înaintea băieților. Ceilalți îl așteptară să pornească mai departe. În sfîrșit, ajunseră la pinul cel strîmb. Și acolo, printre tufe, aproape lipit de copac, Vitali zări „GAZ“-ul vechi, de un verde șters, același cu care Bulavkin i-a dus, pe el și pe Igor, la hotel. Mașina se lăsase într-o rină, cu portierele larg deschise, și avea o înfățișare tristă și singuratică, de parcă ar fi cerut ajutor.

— Pesemne că ați bătătorit tot locul, împielitaților — rosti inciudat Vitali. Și ați scotocit peste tot cu mîinile voastre.

Copiii ciripiră speriați :

— Ba nu, nene, nici pomeneală ! ... Noi cum am văzut că înăuntru-s urme de sînge, cum am luat-o la goană ... Vitka a citit într-o carte că nu-i voie să te-atingi de nimic.

— Bine, bine ... Vedem noi acuși. Voi stați aici.

Vitali le făcu semn cu mîna și porni încetîșor spre mașină. Da, urme erau, ce-i drept, multe, însă nu reuși să descopere tiparul vreunei tălpi de încălțăminte, care să fi rămas intact. Vitali se tîrî, aproape în genunchi, peste tot. Iarba, florile, mușchiul, totul era călcat, stri-

vit, infundat în țărână. Se depărtă tot mai mult de mașină și deodată încremeni.

— Un corp a fost tirat pe-aici ... — șopti el și simți dintr-o dată cum începe să-i bată inima, ca de-o presimțire rea.

O fișie lată de iarbă, dînd ocol tufelor din preajmă, fusese culcată de curînd și tulpinile nu apucaseră încă să se ridice. Vitali se aplecă și ochiul său ager descoperi pe cîteva fire de iarbă picături de sînge închise la culoare. Mîine, expertul le va controla, desigur. Dar e sînge, nu încape îndoiială !

Vitali porni mai departe, fără să scape din ochi fișia de iarbă culcată la pămînt, strecurîndu-se printre tufe și căutînd să nu calce peste firele ce reveniseră la loc. Deodată zări ceva pe jos. Se repezi într-acolo, dar se împiedică izbindu-se cu genunchiul într-un ciot și zdrelindu-și mîna în cădere, în timp ce închidea ochii ca să și-i ferească de creanga ce-l sfîchiiu peste obraz. Cînd se ridică, nu mai văzu obiectul ce zăcea în iarbă. Atunci se tirî afară dintre tufe și se apucă încet și cu prudență să scotocească în jurul său. Speriat de zgomotul iscat, Uglov se ivi de îndată.

— Caută — îi porunci Vitali, răsuflînd anevoie. Pe aici, pe-unde va pe jos, este ceva ...

Se tiră îndelung prin iarbă, cercetînd pretutindeni. Deodată Vitali strigă bucuros :

— Iată-l !

Era un muc de țigară ieftină. Vitali îl privi cu atenție, ferindu-se să-l atingă. Apoi, împreună cu Uglov, porni mai departe. După ce făcură cîteva pași ocolînd un tufiș, zăriră amîndoi o adîncitură în iarbă, după care urmele se întrupeau.

— Aici a zăcut ... — spuse Vitali. Iar apoi ... ai zice că s-a sculat și a plecat.

— Sau l-au ridicat și l-a dus pe brațe — completă Uglov.

— Așa e — încuviință Vitali. L-au dus, probabil ...

Mai zăboviră preț de-o clipă, privind tăcuți iarba strivită, apoi se întoarseră la mașină.

— Mîine vine un expert — spuse pe drum Vitali. Toate urmele astea trebuie păstrate pînă atunci.

Începuse să se întunece, așa încît examinarea mașinii în grabă și nu prea minuțios. Înăuntru era, de aseme-

nea, singe — pe bancheta din față, pe jos, pe pereți, pe tabloul de comandă. Pe volan găsiră niște amprente, dintre care unele puteau fi în mod sigur folosite pentru identificare. În pădure, umbrele se îngroșau cu repezi-ciune. Vitali mai aruncă o ultimă privire mașinii și repetă preocupat :

— Toate aceste urme trebuie păstrate pînă mîine. Și, gîndindu-se o clipă, adăugă : Uite ce-i, Vanea. Va trebui să rămîi aici. Eu o să plec acum în sat să-i duc pe copii și să vorbesc la telefon cu orașul, după care mă întorc. O să înnoptăm în pădure. Mîine dimineată au să vină ai noștri. Iar în noaptea asta ... În noaptea asta s-ar putea să se întoarcă careva ... Pricepi ?

Uglov încurviîntă din cap :

— Bine, du-te. Că acuși se întunecă de tot. Și s-aduci ceva de mîncare.

Vitali împreună cu băieții merseră mult pe cărare, lovindu-se într-una de tufe și copaci. Drumul pînă în sat fu și el lung. Iar telefonul, după cum i se păru lui Vitali, dură la nesfîrșit, din pricină că în tot timpul ăsta era cu gîndul la Uglov, rămas singur în pădure, lîngă mașină, unde în fiecare clipă putea să se furișeze cineva, profitînd de întuneric. Și dacă se furișează doi ?

A doua zi era duminică.

Și totuși Igor Otkalenko se trezi odată cu primele raze de soare ce poleiau tîpsia albă a lămpii din tavan. Primul gînd fu la Vitali. Ce-o fi făcut acolo ? Și ce găsisese oare ? Bun ! Să zicem că a găsit mașina lui Bulavkin, și pare-se că în pădure. Toate astea Vitali apucase să i le spună la telefon. Dar mai departe ? Eh, ar fi trebuit să plece chiar el acolo. Da, dar în cazul acesta, Vitali ar fi trebuit să stea de vorbă cu Cerkasov ... Igor își aduse amînte de Cerkasov în timp ce se bărbierea. Și din clipa aceea nu se mai gîndi decît la un singur lucru : să ajungă cît mai repede la Inspectoratul municipiului ! Grupul operativ urma să plece la Pôjaruri în zori. Trebuia să verifice neapărat ! Igor nu înțelegea nici el de ce l-a cuprîns brusc o asemenea neliniște.

Și mai trebuia să se pregătească pentru întîlnirea cu contabilul-șef. Domnul acela îi declarase ieri : „Duminica, la ora zece, îmi beau cafeaua. Așa încît v-aș ruga să poftiți pe la unsprezece“. Îi vorbise pe tonul unui

profesor universitar care acceptă să fie deranjat de un student căzut la examen. „Las' că vedem noi, stimat Valentin Grigorievici, cum ai să-ți justifici trucurile contabilicești“ ...

Igor porni spre Inspectoratul municipiului, aproape alergând pe străzile pustii. Or fi plecat sau nu? ...

Au plecat! Ofițerul de serviciu îi raportă toate acestea pe un ton vioi și răspicat, sărind în picioare de la masa unde ședea. S-ar fi zis că se aștepta la apariția căpitanului Otkalenko la ora aceea matinală. Fără să ezite, îi enumeră pe toți cei care plecaseră. Reținuse până și numele straniu al câinelui: Dumnezeu.

— Avem pe-aici o vorbă — rîse el. „Au plecat cu Dumnezeu“. Asta înseamnă că totul va fi în ordine. Știți, asta nu e câine, ci ... — făcu un gest cu mîna în semn că nu mai are cuvinte spre a-și exprima admirația. Îl cunosc pînă și cei de la Moscova!

Apoi Igor urcă în biroul lui Tomilin și scoase dinsef documentele. Peste o oră, ofițerul de serviciu îi aduse un buletin al faptelor diverse din oraș.

— O să primim în curînd și buletinul pe regiune.

Igor îl parcurse atent. O încăierare în gară, o motocicletă furată, beție cu scandal într-o locuință, un incendiu pe strada Gogol, la centrul de dezalcoolizare au fost aduși doi bețivi, un hambar jefuit ... Nimic care să-l intereseze.

Și Igor se adînci iar în lectura documentelor ... La ora unsprezece fix suna la ușa locuinței de la etajul doi al unui bloc nou de pe strada Decembristilor. Îi deschise o femeie scundă, căruntă, cu șorț. Îl măsură pe sub sprîncene cu o privire bănuitoare și spuse:

— Valentin Grigorievici vă așteaptă. Pofțiți acolo. Și-i arată cu degetul noduros una din uși.

Igor bătu.

— Da, da! Pofțiți! îi răspunse dinăuntru o voce de bas profund.

Un bărbat înalt și corpulent, îmbrăcat într-un halat zmeuriu, puse deoparte cartea pe care o citea și se sculă de pe canapea venind în întîmpinarea lui Igor. Fața lui îngrijită și impunătoare, cu obrajii căzuți și cu pungi sub ochi, purta amprenta unei vieți calme și îndestulate. „Digestia funcționează perfect — își zise Igor, cu ironie. Și sistemul nervos la fel“.

Oleșkovici își trecu peste părul cărunt mâna grăsună cu inelul sugrumat de o verighetă groasă, apoi o întinse musafirului. Avea o mână uriașă, dar neașteptat de moale.

— Poftiți — repetă el, arătând cu un gest domol spre fotoliul de lângă măsuta cu ziare, după care se așază și el în cel de vizavi, strângându-și poalele halatului. Cu ce vă pot fi de folos? Întrebă apoi.

— Valentin Grigorievici, aș fi vrut să precizăm unele fapte în legătură cu cazul Lucinin — îi răspunse Igor. Dar, înainte de asta, ce părere aveți, în linii mari, despre cazul acesta?

— Hm, „în linii mari“ ... Oleșkovici se lăsă pe spătarul fotoliului, ca să-i fie mai comod, își împleti degetele pe pîntece și începu să-și învîrtească policarele, apoi ridică din sprîncenele stufoase și morfoli nehotărît din buze: Vedeți dumneavoastră, în linii mari, aș putea să vă spun, neoficial, că Evgheni Petrovici îmi inspira mult respect. Foarte mult respect! Un om de acțiune, inteligent și, în plus, fermecător. În schimb, o fire aprinsă și nestăpînită. Uneori eram nevoit, ca să zic așa, să-l mai temperez. Dar trebuie să recunosc că nu se supăra. Da ... pe scurt ... — Oleșkovici își desfăcu brațele — ... orice-ați zice, dar nu-s în stare să cred în acuzațiile ce i s-au adus. Da, nu-s în stare.

— Și totuși, unele fapte se cer precizate! replică încăpățînat Igor, scoțîndu-și hîrțiile.

— Mă rog. Acolo unde pot, voi face precizări.

— Iată, de pildă — Igor luă în mînă una din hîrtii — faptul că s-a efectuat plata salariilor unor muncitori, conform dispoziției date de Lucinin, deși nu existau fișe de lucru care să certifice munca prestată de ei. Cum se explică asta?

— Foarte simplu. — și Oleșkovici dădu din umeri, apoi se aplecă spre măsută și împinse cu două degete spre Igor o cutie lustruită cu suport. Vă rog. Fumați.

Săltă ușor cutia și pe suprafața capacului apăru o tăietură din care sări afară o țigară lungă.

— Mulțumesc. M-am obișnuit cu ale mele — răspunse Igor, scoțîndu-și din buzunar țigările cu filtru.

— Da, da, desigur — consimți Oleșkovici, luînd țigara. Eu, unul, știți, nu mă pot obișnui de loc să fumez țigări cu filtru.

Își aprinseră țigările de la bricheta pe care Igor i-o întinse prevenitor, peste masă, lui Oleșkovici. După ce trase adânc un fum, acesta continuă :

— Da-a ... Așadar, dați-mi voie să remarc că explicația e cât se poate de simplă. Faimoasele fișe de lucru au existat. Ele figurează în registrele noastre ca intrate. Dar când a început expertiza nu mai erau.

— Cum adică, nu mai erau?! exclamă uimit Igor.

— Uite-așa, nu mai erau — și Oleșkovici dădu din mîini. I-am făcut subalternei mele de la contabilitate o admonestare severă.

— Dar, dați-mi voie, Valentin Grigorievici, cine ar fi avut interesul să le fure?

— Nu-mi pot închipui nici eu. Însă faptul rămîne fapt : au fost furate. Și, notați, vă rog, n-au făcut-o contabilii mei. Altminteri, ar fi umblat și la registrul de evidență. Ei știu cum vin treburile astea.

— Da-a ... — rosti târăgănat Igor, căzînd pe gînduri. Și cum a reacționat comisia?

— A refuzat să ia în considerație faptul. Mai precis, a declarat că fișele de lucru au fost, pesemne, false și că, aflînd de revizie, cineva s-a grăbit să le distrugă. O absurditate mai gogonată n-am pomenit. Nu mi-am ascuns părerea nici în fața comisiei.

Igor își notă ceva pe o hîrtie și întrebă :

— O să-mi permiteți mai tîrziu să văd și eu registrul?

— Vă rog. Și cu acest prilej o să puteți sta de vorbă și cu contabila mea. O cheamă Burașnikova, Anna Nikolaevna. Un om cu multă experiență în meserie. Cu neputință să fi rătăcit ea fișele.

„Burașnikova, Burașnikova ... Parcă am mai întîlnit undeva acest nume“ ... — se gîndi Igor.

— Bine, Valentin Grigorievici — spuse el. Dar cum se explică, de pildă, următorul fapt? Lucinin a cedat combinatului din Baranovsk niște utilaje, declarîndu-le scoase din uz. Iar dumneavoastră, peste patru luni, trimiteți combinatului o factură pentru aceste utilaje. Înseamnă că nu erau scoase din uz? Așa reiese.

— Nu tocmai — zîmbi Oleșkovici. Aici, îmi permit să vă atrag atenția, mai este un amănunt. Utilajele pe care le-am livrat erau într-adevăr scoase din uz.

Dar pe urmă combinatul ne-a trimis decontul pentru niște deplasări efectuate. Iar noi, la capitolul ăsta, nu mai aveam bani. Ce era de făcut? Și-atunci mi-am adus aminte de utilajele acelea. Evgheni Petrovici era furios. Eu i-am prezentat argumentele mele. El nu voia să cedeze cu nici un chip. S-au iscat discuții. Dar pînă la urmă a iscălit. Combinatul a primit factura și bilanțul a ieșit. Nici asta n-am ascuns comisiei: însă nici de astă dată n-au vrut să țină seama.

Cei doi discutară îndelung diverse puncte ale rezultatului expertizei.

În ciuda atitudinii sale afectate și superioare, a expresiilor căutate și a halatului zmeuriu cu ciucuri aurii la cordon, Oleșkovici îi plăcea din ce în ce mai mult lui Igor. În spatele tuturor acestora se simțea în chip vădit o cinste fără de cusur, un spirit de observație ascutit și o judecată curajoasă și sinceră.

Igor consimți chiar să bea o ceașcă de cafea, pe care i-o aduse pe tavă bătrîna aceea mărunțică cu șorț. Cafeaua se dovedi excelentă. În legătură cu aceasta, Oleșkovici observă :

— Rețeta am adus-o din Iran. Am fost acolo în timpul războiului. Pot să vă împărtășesc secretul dacă doriți. Veți avea o reală desfătare.

— Mulțumesc, Valentin Grigorievici. Dar n-ar fi mai bine să-mi împărtășiți părerea dumneavoastră în legătură cu unii tovarăși? Că doar îi cunoașteți bine pe oamenii de la fabrică.

— Bineînțeles, dacă vă pot ajuta cît de cît.

Se vedea că și lui Oleșkovici îi era simpatic tînărul său interlocutor. Despre Cerkasov spuse cu oarecare dispreț :

— Ca specialist, desigur, nu e rău, dar ca om ... Mărturisesc că nu-i port prea mult respect.

— Dar aveți acolo un șofer, Bulavkin. Ce fel de om e, după părerea dumneavoastră?

Oleșkovici ridică din umeri :

— Pe acesta îl cunosc prea puțin. Dar vedeți ce figură a făcut ! ...

— Se preă poate să nu se fi mulțumit numai cu o figură — observă Igor. Iată, priviți scrisoarea asta trimisă la redacția ziarului.

Oleșkovici parcurse atent scrisoarea, ținînd-o departe de ochi, apoi clătină din capul masiv :

— N-a scris-o el.

— De ce credeți asta ?

— De unde avea toate datele ?

— Asta mă-ntreb și eu : de unde ? Apoi, după o ezitare, Igor întrebă brusc : Vă rog să-mi spuneți : Cerkasov putea să cunoască datele astea ?

— De ce nu ? Putea, desigur — și ridică din umeri, strimbându-se dezgustat : Oribil ! După un asemenea „document“, ar trebui să te speli pe mâini. Dar să știți că avem și oameni excelenți. Iată, de pildă, Simakov, Ivan Spiridonovici. E un suflet alles, vă rog să mă credeți. Și inteligent. E maestru la lăcătușerie. Și aflați că bașbu-zucii de-acolo sînt morți după el, vă rog să notați. Printre altele, e și membru în biroul de partid. Se bucură de mare stimă. Vă recomand călduros să faceți cunoștință cu el.

„Simakov, Simakov ... — își aminti Igor. El e acela care i-a vorbit Filatovei de Nosov. Ce bine s-a potrivit ...“

— Cum aş putea să mă văd cu el, Valentin Grigorievici ? Ar fi bine chiar azi.

— Păi să-i dăm un telefon.

Și Oleskovici se sculă greoi, sprijinindu-se cu mâinile de brațele fotoliului.

... Peste un ceas, Igor se ducea în celălalt capăt al orașului, căutînd strada care purta un nume ciudat : Fundătura Pădurii. Pe drum se gîndea la convorbirea avută cu Oleskovici, căutînd răspuns la întrebările care-l frământau. Vasăzică cineva a furat fișele de lucru. Dar cine ? Bulavkin nu putea s-o facă. N-avea acces la contabilitate, și chiar dacă ar fi pătruns acolo, nu s-ar fi priceput cu nici un chip să le găsească. Cine atunci ? Nosov ? La fel de improbabil. Dacă ar fi să accepte versiunea că el cu Bulavkin l-au ucis pe Lucinin, că l-au „îngropat“, atunci la ce a mai fost nevoie să scrie anonime ? Iar dacă ar decis să-l „îngroape“ la figurat, adică să-l calomnieze doar, de unde au putut să aibă asemenea probe ? Ceva nu se potrivește aici. Trebuie că mai există și o altă verigă în lanțul acesta ...

Strada cu denumirea atât de ciudată se dovedi a fi la periferia orașului și se infunda într-adevăr într-o pădure. Ultimele ei case se pierdeau printre copaci. Era aproape de orele patru și Igor se simțea destul de obosit. În plus, era foarte flămînd.

Căsuța lui Simakov se afla printre ultimele, în plină pădure, cu poarta dînd într-o poieniță. Igor văzu un bărbat slab, cu mustați, care ședea pe banca de lîngă poartă, cu o fetiță în brațe, și ghici îndată că-i Simakov. Acesta pesemne că-l recunoscuse și el. Se sculă cu stîngăcie, ținînd fetița cu un braț, și-i făcu semn cu mîna.

— Probabil că pe mine mă căutați ... hm, așa ... pe mine — rosti el cu o ușoară gîngăveală. Sînt Simakov.

— Chiar așa, Ivan Spiridonovici, pe matala te caut — zîmbi Igor, apropiindu-se de el. Bună ziua.

— Ei, poftim în casă.

— Poate c-ar fi mai bine să stăm nițel pe bancă? E frumos aici la mata, parc-ai fi în villegiatură. Și uite ce umbră plăcută!

— Putem sta și aici — se învoui Simakov. Numai ... hm ... să duc copilul la bunica ... Că tinerii noștri is plecați la odihnă, și-apăi noi cu bunica ... hm, așa ... ne căznim, uite ... — și mîngîie dragăstos căpșorul bălai al fetiței. Da' stai jos, stai jos — îl pofti el, arătînd spre bancă. Mă întorc acuși.

Și, cu un pas neașteptat de sprinten, de ai fi zis că nici nu atinge pămîntul, se îndreaptă spre casă strîngînd fetița la piept, de parcă nici nu i-ar fi simțit greutatea. Peste un minut se întoarse și se așază lîngă Igor pe bancă, apoi își aprinse o țigară și se așază picior peste picior, sprijinindu-se cu cotul pe genunchi.

— Și ce pricină te-aduce ... hm, așa ... pe la mine? întrebă el calm, fără umbră de curiozitate.

— Păi uite, aș vrea să stăm de vorbă în legătură cu Lucinin — rosti Igor, cu glas scăzut, de parcă s-ar fi scuzat pentru subiectul trist al discuției.

— Înțeleg — și Simakov dădu din cap, apoi întrebă iar: De la Moscova, carevasăzică?

— Da, de la Moscova.

— Înțeleg — repetă Simakov și suflă scrumul țigării scurte și turtite.

— Ce s-a întîmplat cu el, Ivan Spiridonovici? începu Igor. Mata ce zici?

— Zic că nu pricep ... hm, așa ... cum de a putut să-și pună capăt zilelor — rosti Simakov, cu ciudă. Nu pot pricepe de fel cu mintea mea proastă.

— Bine, dar toate neplăcerile care s-au iscat? Și, pe de altă parte, Filatova ...

Simakov se întoarse brusc spre Igor și rosti sever, aproape tăios :

— Cît despre dînsa, hm ... așa să știți că n-are nici un amestec aici.

— Altceva am vrut să spun ...

— Poate că oi fi vrut să zici altceva, dar ți-e gîndul la asta, de vreme ce ai aflat — ripostă Simakov. Așa încît o să te lămuresc pe loc. Ca să nu ne mai întoarcem la povestea asta. Tania are suflîet curat ca lacrima. O cunosc, hm ... așa ... de cînd era atîtica — și-și întinse palma bătătorită deasupra pămîntului. A avut destul de tras de pe urma dragostei ei. Și el pare-se că o iubea. Dar dînsa n-a vrut să-i strice casa. S-a hotărît să-și dea demisia și să plece din orașul nostru, ăsta-i adevărul. Așa a vrut să facă. Dar ca din pricina asta el să-și ia viața, hm ... așa ... uite n-o cred. Evgheni Petrovici era un om tare, un om bun, ți-o spun eu. Strivi între degete mucul țigării și-l aruncă într-o parte, apoi adăugă mîhnit: Cît despre scornelile care s-au iscat în jurul lui, apăi noi ... hm ... așa ... i-am spus-o deschis: „Cazul dumitale, Petrovici, nu s-a încheiat. O să mergem mai departe“. Iar el țin minte că s-a supărat: „Și eu, zice, am să merg mai departe“. Și uite unde s-a dus ...

Tăcură amîndoi. Apoi Igor spuse :

— Filatova mi-a povestit că l-a amenințat Nosov. Zicea că-l îngroapă. Și dînsa, cică, se teme de Nosov acela.

— În privința asta îmi amintesc, hm ... așa ... i-am spus-o chiar eu — și Simakov clătină din cap, dus pe gînduri. E un om ascuns.

— Și-i purta pică lui Evgheni Petrovici ?

— Țsta le poartă pică tuturor.

— Ce muncă face la voi ?

— E maistru, hm ... așa. Evgheni Petrovici i-a dat de două ori mustrare, iar mai tîrziu avea de gînd să-l dea afară de tot.

Simakov ședea cocîrjat, cu bărbia sprijinită în palmă, și privea țintă într-un punct. Tăcură din nou. Apoi Igor rosti îngîndurat :

— Sinuciderea s-a petrecut pe data de doisprezece, într-o vineri. Nu știi întîmplător unde era în ziua aceea Nosov ? și adăugă cu un zîmbet vag : De altfel, de unde ai putea mata să știi ?

— Aşa e — încuviinţă Simakov. N-am de unde, hm...
aşa. Dar era bine să fi ştiut ...

Cînd îşi luară rămas bun, se însera. La despărţire, Igor
îşi notă adresa lui Nosov.

„Ei, pe ziua de azi ajunge — îşi spuse el, păşind os-
tenit pe stradă. Acum nu-mi rămîne decît să îmbuc
ceva“. Deodată îşi aminti cu nelinişte de Vitali. Ce s-o
fi petrecînd acum în Pojarurile alea? Ce-o fi aflat acolo
Vitali? ... Nosov ... Oare s-a pretat la o crimă? Îm-
preună cu Bullavkin? În cazul acesta, la ce-au servit
anonimele? ...

Ajungînd la o răspîntie, Igor se uită în jur. Începuse
să se orienteze destul de bine în oraşul acesta. Acum, de
pildă, trebuie s-o ia la dreapta. Iar dacă merge înainte,
poate ajunge pe strada Gogol. Acolo locuieşte Nosov ...
Fără să cotească, porni hotărît înainte.

Peste cîteva minute mergea pe strada Gogol, uitîn-
du-se pieziş la numerele caselor, pe care, de altfel, nu
era prea uşor să le distingi în întunericul tot mai des.
Dar iată că în faţa lui se ivi silueta unei case cu etaj,
nu prea înaltă. Pe uşa de la intrare ţîşni afară un băr-
bat. Fluierînd o melodie, omul mergea năvalnic şi în
acelaşi timp cu un aer lipsit de griji drept în întîmpi-
narea lui Igor. Cînd ajunse lîngă el, Igor exclamă ui-
mit :

— Silava ! Dumneata erai ? !

În faţa lui se afla bărbosul Nebogov, mirat şi el de
întîlnirea neaşteptată.

— A, dumneata eşti ? întrebă ziaristul la rîndul său.

— Închipuieşte-ţi — rîse Igor. Dar cum de-ai nimerit
aici ?

Nebogov se înclină ironic :

— Nu vă întreb, sir, cum de-aţi nimerit aici dumnea-
voastră înşivă ! În ceea ce mă priveşte, am onoarea să
locuiesc în casa aceea — şi arată spre intrarea de unde
tocmai ieşise.

— În casa aceea ? întrebă nedumerit Igor, ascunzîn-
du-şi cu greu tulburarea ce-l cuprinsese. Şi în ce apar-
tament ?

— Cu voia dumneavoastră, în apartamentul şapte —
răspunse Nebogov, la fel de ironic, deşi întrucitva îngri-
jorât.

— Şi locuieşti acolo... singur ?

— Nu, de ce singur? În primul rînd am o soră, de loc rea. O foarte simpatică învățătoare cu părul roșcat. Pot să vă fac cunoștință. În al doilea rînd, am, din păcate, un vecin. Un personaj extrem de antipatic.

— Vecin?

— Întocmai. Pe numele lui de familie Nosov. Pe numele mic Vasile Pavlovici. Să-mi crape ochii dacă nu-i așa, cum se zice la Odesa.

Între timp, Igor își recăpătase stăpînirea de sine și, luîndu-l pe Nebogov de braț, îi spuse cu voioșie:

— Perfect. Am să te conduc, oriunde te-ai duce. Tot n-am nimic de făcut.

Uitase de foame și de oboseală și se gîndea înfrigurat cum să procedeze.

Era prima oră a dimineții. La răsărit, cerul abia se împurpura. În iarbă luciră picăturile de rouă și undeva sus, în tumultul verde al frunzișului, se auzi o ciocănitoare. Dar pe sub crengile rășchirate ale brazilor bătrîni, pe după tufe și în adîncul depărtat al pădurii mai stăruia întunericul nopții. În schimb, pe cărare se topea în văzduh aburul alburui al ceții.

Mașina, care zăcea într-o rîină printre tufe și care noaptea părea uriașă și misterioasă, ieșea acum la iveală, ca într-un abțibild, cu toate cele patru roți negre ale ei lucind de rouă, cu portiera de un verde murdar larg deschisă, cu cioburile de sticlă rămase în parbriz și cu botul bont, parcă retezat. Micul „GAZ“ părea că întrebă: „Ce s-a întîmplat cu mine? Cum de-am ajuns aici?“

Vitali își mută pistolul în cealaltă mînă și, sprijinindu-se de pămînt, își întinse cu băgare de seamă piciorul amortit, străduindu-se să nu-l trezească pe Uglov, care dormea alături. Vasăzică, noaptea trecuse și nimeni nu apăruse lingă mașina părăsită.

Dinspre șosea, un claxon de automobil, lung și strident, sfîșie dintr-o dată liniștea pădurii. Urmă al doilea, al treilea...

Vitali sări bucuros, dar pe loc se strîmbă de durere, sprijinindu-se de trunchiul unui copac. Ce rău i-au amorțit șalele! Nu putea nici să se îndrepte, nici să-și tragă răsufllarea, iar picioarele îi erau ca de vată.

— Ptiu, drace! rosti el anevoie.

— Ar trebui să mergi mai des la vinătoare — rîse Uglov, care se trezise, apoi dădu din cap în direcția șo-

selei : Au sosit ai noștri. Haidem să-i întâmpinăm.

Peste o jumătate de oră, în jurul „GAZ“-ului care stătea singuratic, munca era în toi. Experta, o femeie grasă și nu prea tânără, cu veston de uniformă și cizme, scoase grijulie, cu ajutorul unei membrane speciale, amprentele digitale de pe volan și de pe tabloul de comandă, răzui petele de sânge de pe pernele banchetei și, cu ajutorul unei lupe, se apucă să cerceteze interiorul mașinii.

Între timp, Vitali desena pe o foaie de hîrtie schema locului cu pricina. Înfățișă sînguincios pătura, cărarea, soseaua, dîndu-și din cînd în cînd capul pe spate ca să-și admire opera. Apoi se apucă să măsoare distanțele cu pașii. Deodată îl chemă experta. Descoperise în mașină un muc de țigară cu o mușcătură caracteristică. Privindu-l cu băgare de seamă, Vitali se gîndi : „Dintele stîng din față e ascuțit ca la un lup“. Înapoie expertei mucul și-și aduse amînte de cel pe care-l găsise.

— E identic — și adăugă, îngîndurat : Dar nu-i al lui Bulavkin. O să mă interesez de grupa salivară.

Un lucrător de miliție, cu un uriaș cîine ciobănesc pe care-l ținea de lesă, se învîrtea în jurul mașinii, bombănind.

— Nici o turmă de elefanți n-ar fi bătătorit locul mai bine. Parcă poți găsi vreo urmă ? Tu ce zici ? se adresă el cîinelui.

Animalul își ridică ochii cafenii, inteligenți, și-și frecă botul de cizma lui, ca și cum i-ar fi spus : „Nu-i nimic, să încercăm totuși să ne facem treaba“. Milițianul zîmbi și-l bătu peste grumazul puternic.

Vitali se apropie de ei.

— Dă-i ca să-și facă o idee — și-i întinse milițianului o cutiuță în care se aflau cele două mucuri și un nasture găsit în mașină.

Dar milițianul o mirosi mai întîi el, apoi spuse dejenitor :

— În cutiuță a fost tutun. Apoi răsturnă în palmă mucurile și nasturele și i le întinse cîinelui să le miroasă.

Dulăul adulmecă zgomotos, ca un aspirator de praf, după care începu să se foiască jur împrejur, vîrîndu-și botul în iarbă.

— Caută, Dumnezeu, caută ! rosti poruncitor milițianul.

— Bizuie-te pe Dumnezeu, dar ajută-te singur — rise Vitali. Ați găsit și voi un nume! Nu cruțați de loc sentimentele dreptoredincioșilor.

— El și l-a ales — zîmbi milițianul. A început odată să răspundă la numele ăsta. Încă din școală. Cum mă infuriam și pomeneam de Dumnezeu, cum venea fuga la mine. Și uite așa l-am botezat. Nu mai zic că șefii ...

Între timp, ciinele smuci brusc lesa într-o parte și milițianul, pierzîndu-și echilibrul, se prăvăli peste Vitali.

— Tii, drace! Ia te uită, a prins-o!

Amîndoi se repeziră spre dulăul care-i trăgea undeva în tufăriș. Animalul alerga tot mai departe, fără să șovăie și fără să zăbovească pe nicăieri, ocolind cu sprinteneală copacii, trecînd de-a dreptul printre tufele mai rare, trăgînd cu zgomot aer pe nări și, din timp în timp, mirînd nerăbdător și supărat. Fugiră multă vreme prin pădure, sleiți de puteri, cu răsufllarea tăiată, zgîriați și biciuiți de ramuri, fără a îndrăzni să-l oprească și să-și tragă răsufllarea măcar o clipă.

Între timp, pădurea începu să se rărească și în curînd se ivi satul. Fumul se înălța pasnic deasupra caselor. Prin curți, cocoșii trîmbețau răgușiți. Undeva dudui un tractor și, în ohip de răspuns parcă, se porniră să chelălăie îndârjiți cîinii satului. În depărtare, rătăcită parcă de ogradă, mugi o vacă. Satul se trezea din somn.

Vitali și milițianul, learcă de sudoare, suflînd anevoie și poticiondu-se la fiecare pas, alergau prin luncă. Mai bine zis, li se părea doar că aleargă, și dulăul, înțelegînd pesemne că nu poate pretinde mai mult de la ei, slăbi lesa întinsă ca o coardă. Oboșise și el; coastele lui, acoperite cu blană mițoasă, pătată cu negru, se ridicau greoi, dar botul, ca și înainte, și-l ținea aplecat spre pămînt. Doar din cînd în cînd se întorcea brusc și scheuna încetîșor, cu nerăbdare, ca și cînd ar fi vrut să-i spună stăpînului: „De ce rămîi în urmă? Hai, fuga!”

Dar în preajma primelor case încrederea îl părăsi. Începu să alerge dintr-o parte în alta, căutînd urma pierdută. Milițianul îl aduse înapoi. Ciinele își vîrî botul în iarbă, se repezi înainte, însă peste o clipă începu din nou să scheaune răsucindu-se pe loc. Asta se repetă de cîteva ori. În oele din urmă animalul se așeză ostenit în

iarbă, înălțându-și capul inteligent, cu un aer plin de vinovăție.

— Pînă aici ne-a fost ! oftă milițianul, ștergîndu-și cu mîneca fruntea nădușită.

— Înseamnă că omul acela s-a dus în sat — spuse Vitali.

Se lăsă greoi pe pămînt, lîngă o căsuță, sprijinindu-se cu spatele de gardul scund. Alături de el se așază și milițianul. Ciinele se întinse la picioarele lor, cu botul sprijinit pe labele întinse și cu ochii închiși ; doar urechile îi tresăreau, simțitoare la orice zgomot.

— Să încercăm să chibzuim — rosti Vitali, scoțîndu-și pipa. Omul acela, după toate probabilitățile Bulavkin, după ce s-a bătut cu celălalt, plin de sînge cum era, a venit în sat. În plină noapte. De ce o fi venit aici ?

— Poate că era rănit ?

— Probabil. Deși nu prea grav. Altminteri, n-ar fi mers atîta prin pădure, și încă pe întuneric. La drept vorbind, e clar că nu în sat avusese el de gînd să vină. Aici era prea aproape ca să se poată ascunde, în cazul cînd voia să dispară. Și nu merita să fure mașina pentru atîta distanță. De ce a venit atunci ? Timp de un minut Vitali pufăi îngîndurat din pipă. Apoi rosti cu hotărîre : Un lucru e limpede : aici are cunoscuți. S-a decis, pesemne, să înnopteze la ei, să se schimbe și dimineata să pornească mai departe.

— S-ar putea să fie așa — căzu de acord milițianul.

— Dumneata întoarce-te — îi spuse Vitali. Du-te la ai noștri și întoarceți-vă cu toții în oraș. Mașina luați-o cu voi. E inutil să mai stăm la pîndă lîngă ea. N-are să mai vină nimeni. Iar Uglov să mă caute aici. Hai să zicem, la ceainărie. Cu ocazia asta luăm o gustare.

Rămase hotărît astfel, Vitali se sculă cu un efort, se scutură, de bine de rău, pe haine, își netezi cămașa pătată și porni prin sat, către șosea.

„Îmi închipui cum arăt“ — se gîndi el, surprinzînd privirea mirată a două femei care treceau cu gălețile la fîntînă.

Lîngă ceainărie, ca și în ajun, se aflau mașini și căruțe ; caii, scuturînd din cap, mestecau fin. Înăuntru era lume multă. Așezați la măsuțe, oamenii mîncau, fumau, vorbind cu glas tare ; unii rîdeau, alții se certau. Vitali se strecură pînă la teighea, ținînd mîna în buzunarul

unde avea pistolul. O femeie tânără, cu băsmăluță colorată, legată cu cochetărie, și cu șorț alb, care tocmai glumise voioasă cu cineva, i se adresa încruntată :

— Băuturile alcoolice se servesc după douăsprezece. Până atunci, umblă sănătos ! ...

Vitali zîmbi. „Înfățișarea mea continuă să impresioneze populația locală” — se gîndi el și ceru o sticlă cu lapte și un cîrnat.

— Băuturi spirtoase nu obișnuiesc să consum — replică el, sever.

— Se vede cît de colo ...

— Vezi prost, cumătră.

Femeia îl privi, de astă dată mai atentă, și ceva o făcu pesemne să se îndoiască de vorbele ei dinainte. Toate măsutele erau ocupate și Vitali își făcu loc la capătul tejghelei lungi.

— Da' de ce ești așa de murdar ? îl întrebă femeia, cu îndoială în glas și, fără să mai creadă nici ea prea mult ce spune, adăugă : Ai fi înnoptat pesemne pe sub un gard ?

Vitali, cu gura plină, clătină din cap în semn că nu, apoi lămuri scurt :

— În pădure.

Între timp, ultimii clienți plecaseră de la tejghea și femeia se întoarse curioasă spre Vitali.

— Păi de ce în pădure ? întrebă ea, așezîndu-se pe taburetul din partea cealaltă a tejghelei.

— Asta mi-i slujba — răspune Vitali. Căutăm un om.

Femeia dădu compătimitor din cap :

— Ia te uită ... Și ce fel de om e ăla de-l cauți ?

— Miercuri noaptea a venit la voi în sat. A înnoptat pe la careva.

— Un străin, vasăzică ?

— Ihi ...

— N-a fost pe la noi nici un străin. Că eu aș fi știut. Dumneavoastră ați sosit ieri cu mașina, de i-ați plimbat pe băieții noștri ?

— Noi ...

Vitali mînca cu lăcomie și, drept răspuns, dădea doar din cap. Apoi își aduse deodată aminte cum obișnuia să-i spună maică-sa la cină : „Nu-ți mai umple gura așa că nu-i frumos”, și zîmbi.

— De ce rideți? întrebă femeia. Nu mă credeți? Bărbatu-meu e brigadier pe-aici. Joi în zori s-a nimerit să umble din casă în casă să întrebe de vaci. N-au fost străini în sat, asta-i sigur.

Încruntat, Vitali isprăvi de băut laptele. Mai târziu, în ceainărie își făcu apariția Uglov. Se strecură printre măsuțe, abia mai prididind să strângă mâinile ce i se întindeau.

— Vă salut, Ivan Kirillovici ... Noroc, Vanea... Șezi, că-ți facem loc ... Vanea, treci încoace! ... se auzea de pretutindeni.

Uglov era, pesemne, aici o figură cunoscută și respectată.

— Bună ziua, Ivan Kirillovici — și femeia se luminea la față în clipa când Uglov ajunsese în dreptul tejghelei. Cu ce te ospătez?

— Pune-mi, Duniașa, o stacană — răspunse cu voioșie Uglov.

— Știu eu ce stacană îți trebuie — rîse ea, scoțind o sticlă cu lapte. Uite, numai cu tovarășul duminicilor am dat greș.

Peste o jumătate de oră, Vitali și Uglov ședeau pe o bancă în dreptul unei case și discutau situația creată.

— Știu pe de rost ogrăzile de-aici — spuse Uglov, trăgînd din țigară. Sînt, se înțelege, vreo doi-trei țărani mai fără căpătii. Își beau la ceainărie tot cîștigul. Îi cunosc eu.

— Dar care dintre ei are legături cu orașul? întrebă Vitali. Cu cine putea fi aici prieten Bulavkin?

— Legături cu orașul? repetă Uglov, dus pe gânduri. Legături au, firește. Iată, de pildă, fata lui Burakov lucrează la oraș. Vine pe-aici cu bărbatu-său. Fratele lui Anașin, la fel.

— Și unde lucrează fratele ăsta?

— Al lui Anașin? La fabrica de electrozi. Vitali se uită încordat la Uglov. Iar acesta adăugă oftînd: Între noi fie vorba, amîndoi frații, nu-s buni de nimica. Se îmbată repede, că nu țin la băutură, și sar imediat la bătaie. În fiecare duminică avem de furcă cu ei.

— Păi astăzi e chiar duminică.

— Pînă una alta, văd că e liniște.

— Știi ceva? propuse Vitali. Hai să trecem pe la ei, ce zici? Oricum, Bulavkin e și el de la fabrica de electrozi.

! — Asta se poate — încuviință Uglov și, iscodindu-l cu un ochi critic pe Vitali, adăugă: Numai că ... mai întâi ... ar trebui, ca să zic așa, să te mai ... — și făcu un gest vag cu mâinile, ca și cum ar fi modelat ceva prin văzduh. Să mergem la brigadier. Mi-e cuseru.

În casa brigadierului fură întâmpinați cu veselie zgomotoasă. Cu strigăte de bucurie, copiii se agătară de Uglov. Gazda, un bărbat uriaș și mustăcios, îmbrăcat de dimineată în haine de duminică, cu cămașă albă și cu cravată, ședea lângă fereastră, citind toate ziarele de săptămîna trecută. Ochelarii îi stăteau strîmb și inco-mod pe nasul lătareț. Brigadierul îi scutură îndelung mîna lui Vitali.

— Mă bucur. Mă bucur din suflet — tună el cu voce de bas în care se ghicea mulțumirea. Să ne fiți oaspete ...

După ce Uglov explică pentru ce veniseră, în jurul lui Vitali se stîrni forfotă. În cele din urmă, spălat și ras, cu cămașă curată, cu pantalonii călcați și pantofii lucind ca oglinda, roșu tot de fîstîceală, Vitali ieși pe uliță în urma lui Uglov.

Vitka, pe care acum îl cunostea, veni într-un suflet la ei și le spuse, sufocat de încîntare, că au sosit două mașini cu un ciine. Și au adus „GAZ”-ul remorcat. Motorul e întreg, dar nenea zicea că bateria s-a dus pe copcă. Pe urmă au plecat cu toții la oraș, iar una din mașini a rămas la ceainărie. Fură nevoiți să meargă mai întâi acolo.

Soarele trecuse de nămiezi cînd Vitali și Uglov se apropiară, în sfîrșit, de casa lui Anișin. Pe stăpînul casei nu-l găsiră.

— A plecat la oraș — le spuse nevastă-sa, o femeie înaltă și palidă, cu chipul încruntat. Pe-acasă nu prea se omoară cu treaba.

— Păi frate-său n-a venit ? întrebă Uglov.

— E-a treia duminică de cînd chefuiesc la oraș — răspunse femeia, supărată, ștergîndu-și cu șorțul mîinile ude.

— Am vrea să intrăm, oă avem o vorbă cu dumneata — zise Uglov.

— Poftiți. Numai că n-am ce pune pe masă. Cu tîntălăul de bărbatu-meu, mare minune să nu crăpi de foame !

— Știm, Pelagheia Feodorovna, știm — oftă Uglov, intrînd în casă.

Pe podeaua cu scîndurile roase erau așternute preșuri grosolane, pestrițe. Soba, de mult nevăruită, cu dire de rugină și ușița prost pusă, dădea în ambele odăi, despărțite printr-un perete de scînduri. Pe un perete, într-o ramă mare, scorojită, cu un ciob de geam într-un colț, erau înșirate niște fotografii. Din ele te priveau tot soiul de oameni, singuri sau în grup. Multe fotografii erau vechi, îngălbenite, cu colțurile rupte. Lîngă fereastră se afla o masă așternută cu o mușama.

Trecînd prin tinda mare, întunecoasă, Vitali zări într-un colț, aruncate claie peste grămadă, undițe, virșe vechi, găleți și niște visle sprijinite de perete. Iar în odaie, lîngă sobă, atîrna un treni vechi și sub el se aflau niște cizme înalte, pescărești. Pe pervaz erau înșirate tot soiul de unelte pescărești: cîrlige de toate mărimile, plumburi de undiță, gheme de sfoară încîlcită, momeli artificiale.

Stăpîna casei șterse cu marginea șorțului două scaune de lîngă masă și spuse :

— Poftiți de ședeți.

— Gospodarul matale e pescar ? întrebă Vitali.

— Pescuiește și el cînd e treaz — răspunse posomorîtă femeia. Da' mai mult Egorka se ocupă cu de-alde astea. Frate-său.

— Singur ?

— Păi mai aduce pe cîte unul în casă. Care să bea, care să pescuiască...

— Și pe cine a adus să pescuiască ?

— A fost într-un rînd pe la noi un om de treabă. Unul arătos. Și-apoi Egorka se învîrtea ca un titirez în jurul lui. Îi era șef, pare-se. Nu m-am lămurit eu prea bine. Da' acu', nu știu de ce, nu mai vine pe-aici. Să tot fie o lună de cînd n-a mai fost. S-o fi lămurit că frățiorii îs oameni de nimica — și adăugă oftînd : Egorka al nostru a stat la pușcărie.

— Dar cine-i acela care a venit. Cum îl chema ? întrebă prudent Vitali.

— Cum îl chema ? Nu mai țin minte.

— Te rog, amintește-ți, Pelagheia Feodorovna — o rugă Uglov.

Femeia căzu pe gânduri, mototolind între degete cutele șorțului de pe genunchi.

Cuprins de o tulburare inexplicabilă, Vitali se sculă, se plimbă prin odaie și iar se așează pe scaun.

— Parcă-l chema Evgheni Ivanovici, sau Evgheni Petrovici... — rosti, în sfârșit, cu șovăială gazda, fără să-și ridice ochii din pământ.

Vitali îi aruncă lui Uglov o privire neliniștită.

— Așa-a... — rosti acesta târăgănat, ușor răgușit, și tuși ca să-și dreagă glasul. Evgheni Petrovici... Și zici... c-a venit să pescuiască?...

— Da, să pescuiască — și femeia încuviință din cap fără să ridice ochii, iar după ce se gândi puțin, adăugă: Mai mult tăcea, părea ostenit, stătea mereu încruntat...

Vitali nu se putu stăpîni și din nou începu să se plimbe prin odaie, strîngînd între dinți pipa goală.

— Bine, și cine a venit cu el ca să bea? întrebă Uglov, urmărindu-l îngrijorat pe Vitali.

— Să bea? întrebă la rîndul ei femeia și oftă din greu. Păi Vaska, cine altul?!... și băgînd de seamă că Vitali s-a oprit înaintea ramei cu fotografii, făcu un semn din cap într-acolo: Uite-l colo, împreună cu Egorka și-au pus mutrele la vedere.

— Unde? și Vitali se întoarse spre ea.

Femeia se ridică greoi de pe scaun. Apropiindu-se de fotografii, scoase una și i-o întinse lui Vitali:...

— Țștia sînt. Iar pe dos, a scris Egorka mai tîrziu, cînd era beat.

Și fie că ea i-a întins lui Vitali fotografia întoarsă, fie că a întors-o chiar el pe cînd o lua din mîna ei, dar înainte de toate, i-a sărit în ochi inscripția scurtă de pe dos: „Prietenie bună, vîfor și furtună“. De pe partea cealaltă îl priveau două chipuri. Unul necunoscut, uscățiv, cu buze subțiri și strînse, cu nas acvilin și un breton negru căzut peste ochii obraznici, ușor mînjiți. Celălalt chip părea ciudat de cunoscut, o față cîrnoasă și mohorîtă.

Între timp, Uglov întrebă:

— Dar ia spune-mi, Pelagheia Feodorovna, în noaptea de miercurea trecută, nu s-a întîmplat să treacă pe la dumneavoastră un om străin?

— Miercuri? femeia ridică neliniștită din umeri. Nu-u... Miercuri n-a fost nici un străin pe la noi.

— Poate că dormeai și n-ai auzit? Iar Anton i-o fi dat drumul în casă.

— Păi ăsta, cîtu-i lumea și pămîntu' nu aude nimic noaptea. Că mereu se culcă beat. Și Egorka-i la fel. Pe cînd eu... Doamne! Am și uitat de cînd n-am mai dormit în tihnă.

În timp ce ei doi vorbeau, Vitali se uita țintă la fotografie. Apoi întrebă :

— Da' cum îl mai cheamă pe Vaska ăsta? Nu știți?

— Pe Vaska? femeia se întoarse spre el. Cum să nu știu! Nosov îi zice.

— Nosov?! repetă uluit Vitali și din nou se uită la fotografie.

„Prietenie bună, vifor și furtună“.

Lucrurile luau o întorsătură neînțeleasă și stranie.

Un dram de vină și-un dram de nenoroc

Seara, Vitali năvăli în camera de la hotel, plin de praf, ostenit și cu o cămașă străină pe el. La apariția lui, Igor își ascunse bucuria și exclamă ironic :

— Pe cine vād ?! Să fie oare Losev, filfizonul moscovit ?

— Dă-i înainte ! ripostă Vitali, privind pofticios la sticla cu lapte, la salam și la celelalte merinde aflate pe masă. Dă-i înainte cu ironiile, dă-i înainte în timp ce eu îmi umplu burta. Că tot n-ajunge pentru amândoi.

— Bine, am înțeles tot. Dar pe cine ai dezbrăcat de cămașă ? Și cum ai procedat : prin efracție sau jaf la drumul mare ? ...

La un moment dat însă, Igor, înspăimîntat de monstruoasa poftă de mîncare a prietenului său, își luă seama și se repezi să salveze ce mai putea fi salvat. Nici el nu mîncase nimic toată ziua și abia de cîteva clipe sosise la hotel, despărțindu-se de Nebogov. După ce își amăgîră cit de cit foamea, Igor întrebă :

— Ei, cine raportează primul ? Cred că ar trebui să începem cu gradele inferioare. Treci la raport, tovarășe Losev.

— Spune măcar în două cuvinte ce-ai aflat — se rugă de el Vitali. Pînă-mi mai vin în fire.

— În două cuvinte ? Bine. Iar tu între timp spală-te. Și, pentru Dumnezeu, scoate de pe tine cămașa asta de căpătat.

— Am înțeles, tovarășe căpitan !

În timp ce Vitali se bălăcea la chiuvetă, Igor se tolăni alături pe un scaun, își scoase pantofii — îl obosise și pe el îndeajuns ziua aceea — și relată discuția cu Cer-

kasov, apoi întrevvedereea cu Oleşkovici, Simakóv şi Nebogov.

— Slavka ăsta e un flăcău de nădejde. Iar soră-sa...

— Aha, vasăzică există şi o soră!... interveni zeflemitor Vitali, întorcându-se spre el pe deasupra chiuvetei.

— Da. O profesoară foarte severă. Deşi e roşcată. Pe frate-său îl ţine uite-aşa — şi Igor îşi vîntură pumnul în aer.

— Dar pe tine, toate acestea, bineînţeles, nu te-au speriat?

— Am oarecare experienţă. Deci iată! după ce l-am condus pe Slavka, am trecut pe la ea. Da! Am omis lucrul cel mai important. Vecinul lor s-a dovedit a fi chiar Nosov. Îşi imaginezi?

— M-m-m... — mugi uluit Vitali, continuînd să-şi săpunească cu înversunare gîtul şi obrazul şi nefiind în stare, din această pricină, să scoată un sunet cît de cît articulat.

— Deci iată — urmă Igor. A ieşit la iveală că Nosov a luat de la dînsii maşina de scris împrumutată de la Cerkasov. Şi a făcut-o cu îngăduinţa lui Cerkasov însuşi. Pricepi?

Vitali rămase o clipă încremenit, cu ochii închişi, apoi se apucă în grabă să-şi spele săpunul de pe faţă.

— Înseamnă deci că Nosov a bătut la maşină anonimă? întrebă el în timp ce se ştergea. Iar Cerkasov...

— Exact. Deşi nu mi-e nici pe departe limpede totul — şi Igor clătină din cap, îngîndurat. Va trebui să le mai pun unele întrebări. Şi mai e ceva. Cineva, un bărbat, îl vizita pe Nosov mai des ca alţii. Din păcate, Leolea nu ştie cum îl cheamă. Şi Otkalenko se grăbi să lămurească: Leolea e sora lui Nebogov.

— Înţeleg — răspunse Vitali, cu prefăcută modestie. Leolea şi alit. Fără politeţuri inutile.

— Lasă-te de fleacuri! Igor dădu nerăbdător din mină: Deci cum îţi spuneam. Omul acesta e tînăr, uscăţiv, are obrazul îngust, nasul acvilin şi un breton care-i cade în ochi...

— Anişin!... Egor Anişin — interveni Vitali, zîmbind. Sînt prieteni la toartă. „Prietenie bună, vifor şi furtună“.

— Ce mai e şi asta?! se miră Igor.

— Nimic altceva decît că noi doi ne-am apropiat, de la două capete, de același punct. Asta muncă ! Las' că-ți povestesc totul mai pe urmă.

— Pe scurt, Nosov ăsta trebuie strîns cu ușa.

— Știi — rosti visător Vitali — toate acestea îmi amintesc de un joc de copii foarte cunoscut. Întîi e rece, apoi e cald, mai cald... iar acum frige. Dar unde e ascuns gajul, deocamdată nu-mi dau seama, nici dacă mă omori. Acum ascultă ce fapte de arme am săvîrșit eu.

Vitali începu să povestească.

— ...Dintre cei doi frați, mai periculos pare să fie Egor. Pelagheia Feodorovna zicea așa : „Bărbatu-meu e prost, da' Egorka al nostru a stat la pușcărie“.

— Un soț îi pare întotdeauna nevastei mai prost decît alții — observă filozofic Igor. Așa încît ăsta nu-i un argument.

— Desigur, tu știi mai bine — încuviință Vitali, ascunzîndu-și zîmbetul. Mai departe : Lucinin a fost pe la ei. De două ori. Venise la pescuit. Pricepi ? Iar ultima oară, cu puțin înainte de a muri.

— Singur ? Fără prieteni ? Păi ce fel de pescuit e ăsta ?

— Pesemne că pescuitul ăsta n-a fost de loc vesel. Eu cred că Lucinin căuta să rămînă singur. Fiindcă, în perioada aceea, se abătuseră peste el toate necazurile. Și pe deasupra, îl aștepta banca acuzațiilor.

— Înțeleg. Dar totuși unde a dispărut Bulavkin ? rosti iar Igor. Și cine a fost cu el în mașină ? Fiindcă unul din ei a plecat în sat de vreme ce cîinele v-a dus pînă acolo.

— Păi tocmai asta-i problema ! Dar în sat n-a venit nici un străin... Un străin... Ce zici ? Vitali se uită întrebător la Igor. Asta ar fi o idee.

— Da. Trebuie verificat.

Între timp răsună o bătaie grăbită în ușă. Igor se sculă dintr-un salt. Vitali se repezi după el, dar se opri la timp ca să-și tragă la iuțeală cămașa. Igor răsuci yala. În prag sta administratoarea cea subțirică, în halat albăstru.

— Sînteți chemat la telefon ! anunță ea, gîfîind. Moscova !

Igor se repezi pe coridorul întunecos, spre scară. „O fi Alla — îi fulgeră prin minte. Să se fi întîmplat ceva cu

Dimka ? Şi eu care n-am sunat-o nici măcar o dată şi nici nu i-am scris“.

Cuprins de nelinişte, apucă în grabă receptorul, care se afla pe masă :

— Da ! ... Alo ! ... strigă el. La telefon !

Pe fir se auzi un foşnet şi nişte păcănituri, apoi răzbi pînă la el glasul telefonistei :

— Aveţi îndată legătura. Nu închideţi... Alo, alo, Moscova ! Vorbiţi ! ... Tovarăşul Otkalenko ? răsună, în sfîrşit, o voce depărtată şi cunoscută parcă.

— Da, da ! Cine-i la telefon ?

— Maţulevici. Te salut, dragul meu.

— O-o ! Grigori Osipovici ! Vă salut ! exclamă uşurat Igor. Cum merg treburile pe-acolo ? ...

— Păi ascultă şi o să afli. Am intrat noi tare în comisia aceea, de-a văzut stele verzi. Închipuieşte-ţi că acest Kobet, preşedintele comisiei, s-a dovedit a fi de specialitate hidrolog ! Şi în meseria noastră e, ca să zic aşa, ageamiu. Are numai tupeu şi-atît ! Iar eu, trebuie să ştii, cînd am de-a face cu impertinenţi de soiul ăsta, devin şi eu impertinent. M-am dus la ministru. De ce să nu mă fi dus ? La urma urmei, nu pentru mine mă zbat.

— Dar de unde a pornit totul, Grigori Osipovici ? De ce a fost trimisă comisia ?

— Aşa, aşa ! Nici asta nu-i lipsit de interes. Totul a pornit de la o scrisoare anonimă. Am văzut-o cu ochii mei.

— Adresată cui ?

— Ministrului adjunct.

— Dar Kobet cine e ?

— Consilierul lui. Îţi vine să crezi că toate s-au potrivit dinadins.

— Interesant ...

— Întocmai, dragul meu. Întocmai !

— Dar Kobet a mai fost înainte de asta la fabrică ?

— Nu pot să-ţi spun nimic. Nu ştiu.

— Vă rog să aflaţi, Grigori Osipovici. Şi dacă se poate, cît mai amănunţit. Şi încă ceva... — Igor se gîndi o clipă : Nu s-ar putea să ne trimiteţi anonima aceea ?

— Am să încerc. Am să fac tot ce pot. Dar pe la voi, frăţioare, cum merg treburile ?

— Şi la noi se clarifică lucrurile cam în acelaşi sens, Grigori Osipovici.

— Perfect ! Straşnic ! Minunat ! ...

Își luară rămas bun. Igor ceru pe loc o nouă convorbire cu Moscova. Era copleșit de remușcările care-l chinuiseră în timp ce alerga spre telefon. Legătura îi fu promisă nu mai înainte de o oră și Igor, prevenind-o pe administratoare, se duse în cameră. Îmbrăcat cu o cămașă proaspătă, cu cravată la gît, cu obrazul ras, cu pantofii oglindă, Vitali se plimba gînditor în jurul mesei, ținînd mîinile în buzunare și pufăind din pipa pe care o strîngea între dinți.

— Nu-ți mai lipsește decît vioara — rosti batjocoritor Igor.

— Tocmai mă gîndeam — răspunse cu seriozitate Vitali, fără să riposteze la glumă. Acest Anișin...

— Poate c-ai vrea să afli mai întîi cine a telefonat?

— Bănuiesc — făcu Vitali, inclînîndu-se galant.

— De astă dată ați greșit, domnule. A telefonat Mațulevici... Igor îi relată convorbirea avută și deodată se încrunță preocupat. Ah, da! Trebuie să-l sunăm pe Tomilin. Fiindcă el strînge informațiile despre Nosov. Și eu, și tu avem nevoie de ele. Iar mîine dimineată ne luăm iar zborul în direcții diferite. Igor coborî din nou la telefon. Cînd se întoarse, anunță: S-a făcut. Peste un ceas sosește aici. Și acum, hai să chibzuim nițel.

Igor se cuibări pe canapea în timp ce Vitali, cu pipa între dinți, continua să se învîrtească de colo-colo prin odaie. În cele din urmă se opri în fața prietenului său:

— Ai cerut, bineînțeles, o convorbire cu Alka?

— Ihi.

— La drept vorbind, ar trebui să fac la fel.

— Și ce te oprește? Cere legătura. Presupune că, între timp, anumite rude au și plecat. Încît nu-i exclus să ți se ducă dorul.

— Mai întîi aș vrea să ne oprim puțin asupra cîtorva probleme.

— Dă-i drumul.

— Înțelegi.. — și Vitali se înflăcăără iar: Există trei forme de frică. Prima e forma astenică. Atunci cînd omul e cuprins de panică și nu-i în stare să judece asupra faptelor sale. Respectivul intră, ca să zic așa, în categoria lașilor înnașcuți. Dar șaiszeci la sută dintre oameni prezintă forma normostenică a fricii. În situația asta, luciditatea în comportamentul individului e mult scăzută, dar nici faptele săvîrșite cu mintea limpede nu

sînt excluse. Și, în sfîrșit, există o a treia formă, cea stenică. Oamenii care au această reacție manifestă în fața oricărei primejdii mai multă inventivitate și stăpînire de sine decît în mod obișnuit, capătă mai multă forță și devin mai activi.

— Tu, firește, intri în această categorie — îl completă Igor.

— În clipa de față nu despre mine e vorba. Mă gîndesc că Anișin e poate un laș. În cazul acesta, la cea mai mică primejdie, va intra în panică. Și nu va fi în stare de nici o faptă chibzuită. De aici ar putea să rezulte atitudinea noastră de mîine față de el.

— N-ar strica totuși să te lămurești mai exact, fiindcă s-ar putea să nu fie de loc laș. Pe mine însă mă așteaptă mîine întîlnirea cu Nosov. Asta nu-i un laș, te-asigur. Iar discuția cu el va fi dintre cele mai dificile.

Curînd sosi Tomilin, înalt, adus de spate, cu trenți albaștru și cu șapcă în cap. Și salută, ca de obicei, laconic și încruntat, apoi își scoase cu foșnet trențiul bățos, ca de tablă.

— Ei, cum e Nosov? întrebă Igor după ce Tomilin se lăsă pe un scaun și frămîntă o țigară între degetele lui puternice.

— Unele lucruri le mai știi și tu — și Tomilin zîmbi scurt. În privința vecinilor și a slujbei.

— Ia te uită! rîse Igor. Vasăzică ai strîns informații și despre noi. Bine, dă-i drumul, spune ce nu știm.

— Deci așa — începu Tomilin. Nosov Vasili Pavlovici, anul de naștere o mie nouă sute douăzeci și doi. Trecut în evidența populației... Dar asta o știi. La fabrică are caracterizări proaste. Și pe-asta o știi.

— Totuși și-a păstrat postul — observă Igor.

— Aici e aici — și Tomilin ridică semnificativ un deget. Se spune chiar că i s-a promis o locuință.

— Istet, n-ai ce zice — zîmbi Vitali.

Tomilin nu răspunse și continuă, de astă dată schimbînd tonul.

— Am aflat numele unui prieten de-al lui. E vorba de...

— Anișin? întrebă pripit Vitali.

— Întocmai. Și pe-asta o știți? Ei, și mai departe lucrurile stau așa: înainte de a veni aici, Nosov a lucrat la Leningrad. La aceeași uzină cu Lucinin. S-a mutat în

orașul nostru cu un an înaintea lui. S-au întâlnit deci ca două vechi cunoștințe.

— Ia te uită ! exclamă Vitali. Asta e chiar interesant !

— Trebuie să cerem de îndată informații prin tovarășii noștri de acolo. Pe linia interurbană specială.

Tomilin dădu din cap :

— Mîine luăm legătura cu ei. Acum, mai departe. I-a făcut curte Filatovei. Cică se ținea de dînsa scai. Asta s-a întîmplat înainte de a veni Lucinin. Dar ea l-a respins. Ce-a mai rămas de spus ? Cu trei zile înainte de moartea lui Lucinin a plecat în deplasare, la combinatul din Cehov. S-a întors peste o săptămînă. În seara cînd a dispărut Bulavkin, s-a dus la club, la un concert. A fost văzut acolo. Deocamdată, asta-i tot ce știm despre Nosov.

— Bu-un — rosti tărăgănat Igor. Nu-i puțin, dacă e să vorbim sincer. Ce zici ? și se uită la Vitali.

— Ceva date avem — încuviință acesta. Le putem folosi.

— Uite, chiar mîine vom face încercarea. Igor își frecă energic mîinile.

În clipa aceea fu chemat la telefon. Pe fir era din nou Moscova.

— Spune-i Alkăi să le telefoneze alor mei — îi strigă din urmă Vitali. Totul e în ordine, sînt teafăr și sănătos... Apoi, adresîndu-se lui Tomilin, adăugă : Of, ce zi mă așteaptă mîine ! Simt eu...

A doua zi dimineată, Igor sosi la inspectoratul de miliție și se închise în biroul lui Tomilin. Trebuia să se pregătească pentru întîlnirea cu Nosov. Vitali avusese dreptate. Sosise momentul cînd putea să spună : „Frige“, ca în jocul acela de copii. Și n-avea voie să greșească.

Igor își trase scaunul mai spre masă și rosti cu glas tare :

— Să facem deci cunoștință cu tovarășul Kucianski, cu atît mai mult, cu cît se spune despre el că-i un tip clasa întîi — și ridică semnificativ degetul gros. Frunzări cartea de telefon, apoi formă numărul procuraturii. Discuția fu scurtă. Sosesc cu mașina — spuse Igor, dar îndată corectă zîmbind : Adică, vin pe jos. Mereu uit proporțiile.

După ce se întoarse de la Kucianski, dădu o dispoziție laconică în legătură cu Nosov și urcă în biroul lui.

Reciti procesele-verbale ale interogatoriilor, apoi propriile sale însemnări, actul de constatare al comisiei de expertiză, materialele procuraturii, scrisorile, după care se uită speriat la ceas. Ba nu, mai avea destulă vreme. Nosov urma să vină abia peste vreo două ore.

Vasăzică, ce probe există împotriva acestui Nosov ? La drept vorbind, una singură : scrisorile anonime pe care le-a bătut la mașina lui Cerkasov. O probă, ca să fim sinceri, cam slabă. Nosov o poate tăgădui ca pe nimica. Fiindcă o mașină de scris poate nimeri la cine vrei și la cine nu vrei. Iar alte probe deocamdată nu-s. În schimb, există bănuieli. Pe ce se bazează ele ? Pe caracterizarea, în general, proastă a lui Nosov. Pe neîndoielnica lui ură împotriva lui Lucinin — aici avea motive destule. Pe prietenia lui cu Anișin. O pistă foarte promițătoare, deși duce undeva într-altă parte. Dar de ea se ocupă în clipa de față Vitali. Ce mai e ? Mai sînt, în sfîrșit, amenințările directe la adresa lui Lucinin. Da, motive de bănuială sînt destule. Dar numai de bănuială. Și în cazul acesta, cum să orientezi primul interogatoriu ? Ce tactică să adopți ? Poate că ar trebui să i se ofere lui Nosov posibilitatea de a-și face depozitia, fără să intre cu el în polemică. Să-i adormi bănuielile. Și încă ceva : să folosești factorul surpriză. Dar să-l demaști pe Nosov, să-l strîngi cu ușa, e prea devreme. Dimpotrivă, nu trebuie să-i atragi atenția, nu trebuie să-l alarmezi. Dar nici să-l lași să se liniștească.

Multe depindeau de felul de a fi al lui Nosov, de caracterul său. Igor își aminti de fotografia pe care i-o arătase ieri Vitali și ce impresie îi făcuse atunci, în anticamera lui Revenko. Nu părea prost, nici fricos și nici irascibil. Mă rog, nu părea... Dar cum era în realitate ? Asta, Igor trebuia să ghicească pe loc, în clipa cînd avea să înceapă interogatoriul, judecînd după primele lui răspunsuri, după intonația vocii, după atitudine.

Și mai trebuie să țină seamă de un lucru. Nosov a scris la mașină scrisorile anonime. Asta e limpede. Dar putea el oare să le compună singur ? Oare ar fi avut el posibilitatea să strîngă singur toate datele ? Prea puțin probabil. Fiindcă Nosov asta e un om cu carte puțină. Și dacă-i așa, înseamnă... că cineva l-a ajutat. Că a cerut sfatul cuiva. Nu va alerga el oare și acum la acest cineva, după sprijin și sfat ? Asta ar lămuri multe. Dar pentru

asa ceva ar fi nevoie să-l alarmeze pe Nosov, să-l sperie. Or, nu e prea devreme să procedeze astfel ? Și-atunci, ce cale să aleagă ? Totuși ar fi bine ca Nosov să alerge la sfătuitorul său.

Igor își bătu mult capul chibzuind îndelung asupra interogatoriului care-l aștepta, formulând întrebările și stabilind ordinea în care le va pune. Simțea cu toată ființa lui că de interogatoriul acesta depindeau multe, foarte multe.

Vasăzică, a rămas hotărît. Interogatoriul nu trebuie să decurgă calm și egal. E necesar un joc al încordării și destinderii. Nu trebuie uitată Filatova. Și nici Bulavkin. Ar fi interesant de știut ce-o să spună despre el Nosov. Că doar ei doi se pregăteau să-l „îngroape” pe Lucinin. Desigur, în cazul cînd scrisoarea a scris-o Bulavkin.

Vremea se scurgea pe nesimțite. Igor era cu totul absorbit de munca lui, și cînd telefonul de pe masă începuse să țîrîie, tresări surprins.

— Noroc, tovarășe Otkalenko — auzi el în clipa cînd ridică receptorul. La telefon Saveliev de la procuratură.

— A-a, Iuri Sergheevici ! Vă aștept cum ne-am înțeles.

— Nu pot — răspunse amărît Saveliev. Sînt prins cu treburi. Ia dumneata interogatoriul. Pe urmă discutăm totul în amănunt.

— Am înțeles. Dar expertiza în legătură cu Bulavkin n-ați uitat-o ? Avem urgentă nevoie de ea.

— Se poate ? ! Pînă diseară e gata. Apropo, e condusă de expertul de la regiunea voastră de miliție.

Își luară rămas bun. Saveliev era grăbit și nervos. Cazul Lucinin îi căzuse pe cap atît de neașteptat, încît nu mai prididea să-și ducă la bun sfîrșit problemele curente.

Curînd ofițerul de serviciu raportă că a venit Nosov. Igor își strînse în grabă hîrțile de pe masă, își potrivea cravata, ba chiar, fără să-și dea seama de ce, își trecu pieptănul prin păr.

Auzi o bătaie în ușă.

— Intră ! strigă el.

În prag apăru un om lat în umeri, nu prea înalt, cu o cămașă sport de mătase albastră care i se mula pe pieptul puternic și păros și cu pantofi moderni, cu virful ascuțit. Avea o față cărnoasă și mohorîtă, iar ochii mijii îl priveau pe Igor calm, aproape somnolent.

— Dumneavoastră m-ați chemat ? întrebă el pe un ton cam grosolan, dar pașnic, oprindu-se la ușă.

— Eu. Întră — răspunse scurt Igor. „S-a gătit — își zise în sinea lui. Și, fără doar și poate, s-a pregătit. Iar toate avantajele sînt, deocamdată, de partea lui. Ei, dar mai vedem noi“.

Nosov traversă fără grabă odaia și se așează pe scaun.

— Servește-te, Vasili Pavlovici — spuse Igor și împinse spre el pachetul cu țigări. Țigări din Moscova. Și să stăm puțin de vorbă. Am dori să ne-ajuti să lămurim unele lucruri.

— Asta se poate — rosti cu importanță Nosov, trăgînd cu degetele groase o țigară din pachetul pe care i-l împinsese Igor.

— Noi am mai stat pînă acum de vorbă cu cîtiva tovarăși de pe la voi. Ai auzit pesemne.

— Cum nu, am auzit.

— Atunci e perfect. Cunoști, desigur, și rezultatele expertizei la fabrica voastră. Cum crezi : tot ce scrie acolo e exact ?

— Asta o știu mai bine șefii — zîmbi Nosov. Că de-aia îs plătiți.

— Așa e. Dar presupun că nu întotdeauna ai fost de acord cu șefii ?

În ochii lui Nosov fulgeră neliniștea.

— Cum adică ? întrebă el.

„Bun, s-a speriat“ — își notă în gînd Igor.

— Păi să-ți dau un exemplu — urmă el. Am citit actul comisiei de expertiză. Acolo, printre altele, se spune că Lucinin a livrat combinatului din Baranovsk un utilaj soos din uz, rebutat.

— Nu era rebutat — replică Nosov. Putea fi folosit foarte bine. Se trezesc șiăștia vorbind.

— Păi vezi ? urmă cu vioiciune Igor. Lucinin susținea că-i scos din uz, iar dumneata nu ești de acord. Așa-i ?

— Nu-s de acord. Cine știe ce-o să mai susțină Lucinin.

— N-o să mai susțină nimic, Vasili Pavlovici — replică Igor, cu sinceră amărăciune.

— Ei, da, m-a luat gura pe dinainte — se corectă posomorît Nosov. Sigur că n-o să mai susțină de vreme ce-i mort.

„Așa, așa, drăguțule, acum trecem la destindere — se gîndi Igor. Deocamdată nu e cazul să te alarmăm prea tare“.

— Dar în legătură cu intenția lui — întrebă el din nou — n-ai auzit nimic? Se zice că ar fi vîndut combinatului din Baranovsk proiectul fabricii voastre?

— Asta nu mai știu — răspunse Nosov, cu vădită ușurare. Nu mă privește.

— Dar ce te privește din constatările expertizei?

— Păi despre utilajul acela, asta, da, știu. Sau, să zicem, despre banii pe care i-a plătit unora pe degeaba. Și asta știu. Că oamenii mai ocărau.

— Care oameni?

Nosov se scărpină gînditor la ceafă:

— Cine să-i știe? Parcă poți să-i ții mînte?

— Ești poate prieten cu vreunii de la voi de la fabrică?

— Ce prieten! și dădu din mîină. Că la noi, drept să vă spun, îs oameni de nimica.

„Ia te uită! se gîndi Igor. Păi tu, drăguțule, pesemne că te-ai liniștit de-a binelea“.

— Ei, nu chiar toți — replică tînrul anchetator. Iată, de pildă, Filatova....

Și din nou Nosov deveni neliniștit, ba chiar se foi pe scaun și, trăgînd cu lăcomie din țigară, răspunse în silă:

— Nu încape îndoială, e o femeie arătoasă. Dar nici ea... — și schiță un gest cu mîna. Mare încredere n-am într-însa, drept să vă spun.

— Păi de ce?

Nosov zîmbi dușmănos:

— Prea își dă aere. Dumneaei vrea să aibă de-a face numai cu șefii. Tot șefi d-ăia mari. La de-alde noi nu se uită.

— Sîntem la curent — zîmbi la rîndul său Igor. „Să creăm o apropiere“ — își spuse caustic.

Cît despre Nosov, acesta sesiză îndată „apropierea“ și, fără să se mai rețină, adăugă pe același ton:

— Nu poate trăi fără asta. Dacă nu-i unul, e altul.

„La cine face aluzie? se întrebă Igor. Bine, unul e Lucinin. Dar altul? Ah, ticălosule!“

— N-o fi chiar inginerul vostru șef? întrebă Otkalenko, zîmbind iar.

— Și ăsta s-a dat la ea — răspunse Nosov, cu răutate. Vorbea lumea... Dar, luîndu-și seama, se grăbi să adauge : Dînsul măcar e om de treabă, zic eu. Iși dă seama ce și cum.

„Mai ești și diplomat, pe deasupra — se gîndi Igor. Cu șefii nu vrei să-ți strici relațiile“.

— Bine, aici e clar — replică Igor. Dar contabilitatea voastră ține bine socotelile ?

— Poți să și răgușești certîndu-te cu contabilitatea asta. Pînă să-i dovedești ceva, te trec toate nădușelile. Scormonești și scormonești întruna prin fișele astea de lucru, naiba să le ieie ...

„Scormonești ?“ deveni Igor atent și întrebă pe un ton indiferent :

— Păi de ce să scormonești ? Ei trebuie să le găsească.

— Vezi să nu ! Pînă nu-i viri cu nasul în ele, nu obții nimic.

— Bu-un. Ei, îți mulțumesc. E un fapt important. Dar pe Bulavkin îl cunoști ? Ce năzbîtii a făcut pe la voi ?

Nosov pesemne că se liniștise de-a binelea și-și luase rolul unuia care vrea să ajute miliția.

— ăsta, drept să vă spun, e belaliu rău. De la el te poți aștepta la orice. Azi... să zicem, a furat mașina, da' mîine poate că-i dă prin cap să facă una și mai și.

— Sau ieri.

— Cum adică ? făcu Nosov, neînțelegînd.

— Sau i-a și dat prin cap să facă una și mai și, asta am vrut să spun.

— E-n stare — se grăbi să încuviințeze Nosov și strivi delicat mucul țigării în scrumieră. ăsta nu ține seamă de nici o lege.

„Ia te uită, își bagă prietenul la apă !“ se miră Igor în sinea lui.

— Și cam ce-ar fi în stare să facă ? Dumneata ce părere ai, Vasili Pavlovici ? întrebă el, cu un aer încrezător, profitînd de „apropierea“ creată.

— Ce-ar fi în stare ? Păi ce vrei și ce nu vrei. Că-i trecut prin ciur și prin dirmon flăcăul. Poate, de pildă, să-ți pună în cîrcă o hoție sau să mînjească cu noroi un om cumsecade. Că așa e el.

„Asta-i bună ! se miră și mai tare Igor. Face aluzie la anonime. E hotărît să-l înfunde de-a binelea. Dar de ce oare ?“

— Și chiar s-a întâmplat să facă asemenea lucruri ?

— Zicea lumea ! răspunse Nosov, evaziv, dar cu tîlc Da', ca să zic așa, nu l-a prins nimeni cu mîța-n sac. Și hoțul neprins e om cinstit. Cînd o să-l găsiți, mai scuturați-l și dumneavoastră.

„Văd că ți-ai dat drumul — se gîndi Igor — ba ai început să găsești și limbajul corespunzător. E timpul să punem capăt destinderii“.

— Mai întîi trebuie să-l găsim — oftă el. Da' dumneata cum te împaci cu noua conducere, n-ai motive să te plîngi ?

— Eu ? În ochii mîoi ai lui Nosov fulgeră din nou bănuiala. Păi nu. De ce să mă plîng ? Nu-mi place să le scot nume rău oamenilor pe degeaba.

„Așa, vasăzică — gîndi Igor. Să mai insistăm nițel. Am să te fac, drăguțule, să dai fuga după sfat, dacă ai pe undeva vreun sfătuitoar“.

— Asta așa-i — consimți el. Nu face să bîrfești fără motiv. Bine, dar dacă ai unul ?

— Cum adică ? nu pricepu din nou Nosov, dar de astă dată se prefăcu doar că nu pricepe.

Igor era gata să jure că nu s-a înșelat. Avea nervii atît de încordați, se străduia din răputeri să prindă orice nuanță din glasul lui Nosov, orice reacție la fiecare cuvînt rostit de el, de Nosov, încît era cu neputință să greșească : Nosov se prefăcuse doar că nu înțelege, voia să cîștige timp. Ori tocmai timpul acesta nu trebuia să-l aibă. Prima lor întîlnire se apropia de sfîrșit și trebuia încheiată în așa fel, încît să-l scuture bine pe Nosov, să-i zdruncine nervii, ca el să nu reziste după ce va ieși de acolo.

Și Igor, schimbînd brusc tonul, îl întrebă cu subînțeles :

— N-ai făcut, din întîmplare, niscaiva sesizări ? N-ai avut prilejul să semnalezi în scris unele nereguli sau alte lucruri și mai grave ?

— Eu ? ... Păi de ce să fi scris ? ... mormăi descumpănit Nosov. Păi eu ... cum să vă spun ? Poate ... cîndva ... da' parcă nu-mi amintesc ...

— Ei, asta-i tot, Vasili Pavlovici — îl întrerupse cu hotărîre Igor. O să-ți amintești cînd o să ai mai mult răgaz. Iar acum o să-ți repet principalele mele întrebări, iar dumneata îmi repeți răspunsurile. Și o să le

notăm. Ne-ai fost de ajutor și-ți mulțumim pentru asta. N-ai nimic împotriva?

— Păi eu ce să... E meseria dumneavoastră.

Nosov încă nu-și revenise după ultima lovitură, deși mulțumirile lui Igor avuseseră darul să-i adoarnă principalele temeri. Era vădit și acest lucru.

Igor scoase niște formulare de interogatoriu și se apucă să scrie. De astă dată întrebările lui se refereau numai la problemele fabricii și la caracterizarea lui Bulavkin. După ce isprăvi de scris, îi întinse foile lui Nosov.

— Te rog să le citești și să te iscălești în josul fiecărei file. Iar la sfârșit să notezi: „Corespunde declarației verbale și a fost citită de subsemnatul“ și te iscălești din nou.

— Da' de ce să mai scriu? replică deodată Nosov, cu grosolănie. Mă iscălesc și basta.

— Așa-i regula.

— Ba, cu voia dumneavoastră, n-am să scriu nimic.

— Păi de ce?! întrebă mirat Igor. Am impresia că am trecut totul exact.

— De exact e exact. Da' de scris nu pot... că am un scris că n-o să-l deslușiți citu-i lumea.

— N-are a face — rosti sever Igor. Trebuie să ne conformăm instrucțiunilor.

„Ce l-o fi apucat?“ se întrebă Igor, nedumerit.

— Mă rog, cum doriți.

Și Nosov scrisese pe hîrtie cele cerute, cu litere strîmbe și necitețe.

Apoi plecă. Îndată ce ușa se închise în urma lui, Igor îi telefonă ofițerului de serviciu.

— Am isprăvit — rosti el cu jumătate glas. Coboară spre dumneata.

— Am înțeles — răspunse grăbit ofițerul de serviciu.

Dimineata, Vitali veni împreună cu Igor la inspectoratul de miliție și primul lucru pe care-l făcu fu să pună mina pe receptor. Obțină destul de repede legătura cu satul Pojaruri.

— Pornesc — anunță Vitali. Ne întâlnim la brigadier. Tu cum stai? Bine, am înțeles.

Și din nou prin fața ochilor lui începu să se perinde binecunoscuta panglică cenușie a șoselei. Cînd suind, cînd

coborînd pe cîmpuri galben-verzui și crînguri umbroase, pe colbuite drumuri de țară pe care le recunoștea. Urmă apoi un urcuș lung și din nou, ca prin farmec, se întindea, cît vezi cu ochii, o mare nesfîrșită de păduri cuprinzînd întreaga zare, apoi cursul domol al frumoasei Bugra.

Vitali trăgea îngîndurat din pipa stinsă și privea distrat în jur. Orice s-ar spune, dar toate păreau nespuse de ciudate, fir-ar să fie! Cîinele i-a dus pînă-n sat, ceea ce înseamnă că omul cu pricina s-a dus și el într-acolo. Să fie oare un străin? Dar în noaptea de miercuri spre joi nici un om străin nu s-a arătat prin sat — asta o susțin toți într-un glas. Chiar și Uglov a confirmat-o cu puțin înainte. Prin urmare, nu era un străin și deci știa unde se duce, cunoștea acea casă — singura pentru el — unde, cu hainele sfîșiate, mînjit de sînge, putea fi primit, ascuns și unde nimeni nu avea să divulge sosirea lui. Dar care anume o fi casa aceea? Uglov îi cunoaște pe toți în sat și acolo toți se cunosc înde ei. Asemenea case pot fi numai două: casa lui Anișin și a lui Borovkov — un bețiv înrăit care făcea rachiu pe ascuns. Dar Borovkov zace de o lună în spital, casa-i încuiată cu lacăt, iar în curte se plimbă un cîine rău ca o fiară și în plus flămînd. Deci Borovkov cade. Rămîne Anișin. Dar Pelagheia Feodorovna a spus că n-a venit nimeni la ei în noaptea aceea. Să se fi speriat? Sau a vrut să-și cruțe bărbatul? Nu prea arată să fie așa. Dar poate că era chiar Anton? Și-atunci, în pădure a rămas Bulavkin. Dar de ce l-a luat Bulavkin pe Anton din oraș? L-o fi rugat Anton să-l ducă pînă-n sat? Nu, cînd ai de gînd să furi o mașină, nu-ți iei tovarăși de drum. Sau poate că Anton l-a recunoscut și Bulavkin l-a luat dinadins, ca să scape mai tîrziu de un martor ocular? Dar au străbătut tot satul și Anton ar fi strigat dacă Bulavkin n-ar fi oprit mașina. Să fi fost Anton beat și să fi adormit? Dar atunci Bulavkin l-ar fi achitat ușor în pădure. Ciudat, foarte ciudat. Și totuși, oricum o întorci, firul duce la casa lui Anișin. Te pomenești că în noaptea aceea a venit acolo nu Anton, nici Bulavkin, ci...

— Am ajuns — spuse șoferul. Acolo-s Pojarurile.

De-a lungul șoselei se perindă casele pe care Vitali le cunoștea. Undeva prin preajmă duduia un tractor. În fața ceainăriei, ca de obicei, se înșiruiau mașini și căruțe.

Iar simpatica Duniaşa pesemne că trebăluia în dosul tejelei.

Vitali îşi luă rămas bun de la şofer şi, cu haina pe umeri, se depărtă de şosea, luînd-o spre casa brigadierului. Uglov îl întâmpină bucuros şi-i scutură îndelung mîna, de parcă nu abia de ieri se despărţiseră.

— Ei, să mergem — rosti Vitali. Să-i facem o vizită Pelagheiei Feodorovna. Gospodarul ei s-a întors ?

— Nu încă, e la oraş — şi Uglov dădu din mîină. Precis că trage la măsă cîine ştie pe unde, în tovărăşia lui frăţine-său.

— Deocamdată nici n-o să-l căutăm. E prea devreme să-i alarmăm.

Ieşiră pe uliţă. Pentru prima oară, după atîtea zile, cerul era acoperit de nori. Arşiţa se mai domolise. În cerdacul casei lui Anişin, şedeau burzuluite găinile. Pe treapta cea mai de sus stătea un cocoş negru-roşcat, privind semeţ în jur. Văzînd că se apropie oameni, coborî cu multă demnitate, iar găinile, scuturîndu-şi penele, îl urmară supuse.

Uglov bătui în uşă. Le deschise Pelagheia Feodorovna.

— Am venit iar la dumneata — îi spuse Uglov. Am mai avea de vorbit cîte ceva. Iartă-ne că venim pe nepută masă.

— Poftiţi, intraţi — răspunse femeia, oftînd ostenită.

În casă toate se înfăţişau ca mai înainte. Doar cuptorul era încins şi în odaie plutea miros de ciorbă şi de cartofi copti.

— Dînsul unde-i ? întrebă Uglov.

— Păi un' să fie ? La oraş — răspunse minioasă Pelagheia Feodorovna. De-acum mai vine diseară, la culcare. Staţi jos. Nu vreţi niţică ciorbă ?

— Mulţumim, am mîncat — răspunse Uglov.

Intrară în vorbă. Pelagheia Feodorovna trebăluia pe lingă cuptor şi răspundea cam în silă. Se purta mai reţinut ca în ajun şi noua lor vizită o neliniştea vădit.

— Ce-a făcut Anton miercuri ? întrebă Uglov. Nu-ţi aduci cumva aminte ?

— Pare-mi-se că a fost la rîu, cu Egorka, să pună vîrşe. După aia le-a controlat. Nu, nu ţin minte, zău... Am şi eu treburi pînă peste cap.

— Au prins ceva ?

— Păi da, parcă au adus ceva.

— Barca-i a lui Anton ? întrebă Vitali.

— Păi a cui să fie ?

Vitali se uită distrat în jur. Nu, hotărît, nimic nu se schimbase aici de ieri pînă azi. În odaie nu era nici o urmă a prezenței stăpînului sau a altcuiva. Atunci de ce s-o fi schimbat așa femeia ?

Privirea i se opri pe pervaz. Acolo, la fel ca ieri, erau puse grămadă tot soiul de cîrlige, vîrcolaci, plute, gheme de sfoară pentru undiță, șuruburi și găici, bucăți de sîrmă, cutii de chibrituri. Și undeva, în colțul pervazului, zăcea un muc de țigară, îngălbenit de vreme. Vitali întinse alene mîna și, luînd într-o doară cîteva cîrlige, apucă și mucul. Cum de nu-l văzuse ieri ? Aceeași mușcătură adîncă la capăt, cu urme de colți ca de lup, și marca țigării identică cu cea din mașină : „Sever“. A cui să fie ? A lui Anton ? Sau a lui Egor ? Sau un al treilea fusese la ei mai demult ? Cine, Nosov ? Nu, Nosov a fost văzut în seara aceea la club. Deci bănuiala împotriva lui Nosov cade. Cine altul, atunci ? Un lucru însă era limpede : omul din mașină a fost în casa lui Anișin.

Fără să vrea, Vitali deveni atent la discuția dintre Uglov și Pelagheia Feodorovna.

— Nu mai scap de chin — se plîngea ea. Altă dată se întîmplă să-și bea și hainele de pe el. Ba mai vine și bă-tut, cu mutra numai sînge... tot de ortacii lui de beție, dar-ar boala în ei ! După aia zace o săptămînă. Alte mu-ieri au parte de bărbați ca lumea. Pe cînd al meu... Of, Doamne, de ce-o trebui să îndur eu pedeapsa asta ?

— Ar fi bine să le mai închizi ușa în nas prietenilor ăstora — se amestecă în vorbă Vitali. Vin des pe-aici ?

— Să-ndrăznească numai să vină — răspunse cu năduf Pelagheia Feodorovna. Nu mi-ar părea rău să rup vă-traiul pe spinarea lor. Bărbatu-meu știe asta. Doar pe Vaska îndrăznește să-l aducă în casă. Și Vaska vine cu Egorka...

Cînd ieșiră din casa lui Anișin, Vitali spuse cu glas scăzut :

— Hai să vedem barca.

— Se poate — se învoi pe loc Uglov.

Dădură ocol grădinilor de zarzavat, apoi traversară lunca și intrară într-o pădurice care cobora în pantă lină spre rîu.

— Crezi că o găsim ? întrebă Vitali.

— Nu-ți face griji. Sînt pescari cîți vrei acolo. Pe o vreme ca asta, știi ce de pește se prinde ?

Și, într-adevăr, n-apucară bine să iasă pe mal, că și întîlniră un flăcăiandru cu undițele pe umăr. În mina liberă ducea o gălețică. Se vede că se întorcea acasă, în sat.

— Noroc, Pavlik ! spuse Uglov. Ei, cum e cu peștele, se prinde ?

— Nu mă pot plinge, nene Vanea — răspunse voios flăcăul, legănînd gălețica.

— Ne-arăți și nouă unde-i barca lui Anișin ?

— Păi e pe-aproape. Uite colo, între tufe. Vrei să te duc ? se oferi el numaidecît.

— Las' c-o găsim noi. Mulțumesc.

Și, într-adevăr, descoperiră curînd barca în tufărișul des de salcie. Lanțul ei era petrecut pe după trunchiul unei sălcii mai apropiate și închis cu lacătul.

— Privește — băgă de seamă Uglov. Știe să-și rostuiască lucrurile.

Vitali își puse haina pe un buștean și rosti privind în jur :

— Ar trebui s-o tragem la mal.

— Unde s-o tragi ? se împotrivi Uglov. Numai tufe peste tot.

— Mda... N-avem încotro, ne facem treaba și așa.

Și Vitali sări sprinten în barcă ; aceasta nici nu se clătină măcar, sprijinită cum era între crengi și tulpini de rogoz.

— Tii, ce de apă e aici ! exclamă Vitali. Cu ce s-o scot ? Aha, am găsit !

Trase de sub bancă o cutie veche de conserve și se apucă să arunce cu zgomot apa din barcă. Uglov își scoase chipiul de uniformă, își șterse fruntea cu batista și se lungi în voie la umbra unui tufiș. Vitali îl privi pieziș și-l întrebă batjocoritor :

— Vanea, din a cui împuternicire te afli aici ?

— Cum adică ? ! se miră Uglov.

— Vreau să zic că n-am nevoie de observatori din partea ONU-ului.

— Mai bine mi-ai spune răspicat ce să fac — și Uglov păru să se supere pentru întîia dată. Cît despre funcția de observator, să știi că sînt împuternicit de statul sovietic.

— Unu la unu — rîse Vitali, continuînd să arunce apa din barcă.

Chipul blajin al lui Uglov se luminează de un zîmbet, oricît se căzni el să pară supărat. Se ridică de jos și, scu-turîndu-și hainele, întrebă :

— Deci ce trebuie să fac ?

Vitali se întinse cu desfătare, apoi rosti cu tălc, apăsînd pe fiecare silabă :

— Trebuie să știm dacă Anton Anișin a fost sau nu miercurea trecută la oraș. Și dacă a fost, cînd s-a întors și cu ce mijloc de locomotie. Și trebuie s-o aflăm nu de la Pelagheia Feodorovna, ci de la ceilalți oameni. E clar ?

— Clar — răspunse scurt Uglov.

— Asta ți-e sarcina. Iar eu o să-mi mai fac de lucru cu drăguța asta — și Vitali arată din cap barca. Aici trebuie cercetată fiecă crăpătură.

— Vii la prînz să mîncînci la cuscru-meu ? Vezi cum faci, că altminteri se supără.

— Cum isprăvesc, vin. Chiar acolo să mă și aștepți.

Vitali se apucă din nou să scoată apa. Uglov dispăru în tufăriș. Se auzea doar cum trosnesc sub tălpile lui vreascurile. Zgomotul se depărta tot mai mult...

Vitali rămase singur. Mai munci un timp cu rîvnă, zgîrîind cu cutia fundul bărcii ; apă aproape că nu mai rămăsese. În cele din urmă se așeză pe banchetă și-și șterse fruntea asudată. „Așa — își spuse el — acum putem începe“.

Își potrivea mai bine pistolul în buzunar, iar din celălalt scoase o lupă, apoi, cercetîndu-și cu un ochi critic pantalonii, oftă și se lăsă în genunchi. „Naiba să vă ia — se gîndi el. Mai răbdați pînă ajungem la Moscova, cum rabd și eu“. Se lungi apoi cu burta pe banchetă și începu să examineze marginile bărcii. Ori de cîte ori o pată sau vreo crăpătură îi atrăgeau luarea-aminte, așeza cu băgare de seamă lupa deasupra lor. Dăr nu izbuti să găsească nimic demn de luat în seamă.

Între timp, soarele răzbătu prin perdeaua de nori care începu să se subțieze și să se destrame, scoțînd la iveală petice albastre de cer. Raze aurii, ascuțite ca niște ațe, străpungeau frunzișul des al tufelor și se cufundau, frîngîndu-se, în apa întunecoasă.

Vitali se îndreptă anevoie din șale, frecîndu-și spinarea amortită, și se uită cu dezgust la pantalonii lui umezi și

boțiți. Apoi se cățără pe mal, se întinse sub tufe, unde cu două sau trei ceasuri în urmă se tolănise Uglov și, luînd între dinți un fir de iarbă, căzu pe gânduri.

Vasăzică se poate afirma aproape sigur că unul din frații Anișin fusese în mașina lui Bulavkin. Ba, mai mult, se suise în ea încă din oraș. Și a străbătut tot satul. După care a început bătaia. Dar unde se ducea Bulavkin? De ce s-a iscat bătaia? De ce a furat mașina? Și, ce era mai important, unde a dispărut Bulavkin? Fiindcă amîndoi frații sînt prezenți. Și ce legătură au toate astea cu moartea lui Lucinin?

Vitali nu mai știa de cînd stă culcat acolo. Deodată scoase un țipăt și sări în picioare. Apoi își sumese în grabă cracul pantalonului umed. Furnici mari, roșcate se foiau pe piciorul lui. Le scutură cu înversunare, zîmbi și din nou se urcă în barcă. „Versiunea aceasta trebuie analizată pentru a fi respinsă” — își repetă el în gînd vorba preferată a lui Tvetkov, șeful său.

Iar timpul trecea.

„Ei, am impresia că versiunea a fost analizată — își zise în cele din urmă Vitali. Așa încît pot s-o resping liniștit. Barcă nu mi-a dezbăluit nimic nou”. Și în aceeași clipă descoperi pe margine, lîngă bancă, sub furca vislei, urme de sînge. „Pete de culoare cafenie care arată ca niște pete de sînge — se corectă Vitali, străduindu-se să-și stăpînească tulburarea ce-l cuprinsese. Seamănă doar, ia, aminte”.

De atîta încordare nervoasă, toate îi jucau prin fața ochilor, trupul amortit îl durea al naibii și lupa îi tremura în mînă. „Trebuie să mă odihnesc” — hotărî Vitali.

Din nou ieși din barcă. Privind temător locul unde stătuse culcat mai înainte, se așeză mai la o parte și se apucă să-și îndese pipa cu tutun. La urma urmei, de ce s-a bucurat atît? Să presupunem că-i chiar sînge. Dar al cui? Oricare dintre Anișini putea să-și zdrelească degetul, să se rănească la picior și cîte și mai cîte. În definitiv, chiar și Jenka, în vreme ce pescuia cu ei, putea să pătească ceva asemănător. Asta încă nu spune nimic. Și totuși e sînge! . . .

Vitali tot mai ședea, trăgînd din pipă, cînd auzi cren-gile uscate trosnind sub pașii cuiva. „Vine Ivan — se gîndi el. Nu l-a răbdât inima să aștepte”. Tufele foșniră aproape de tot. Și deodată, din spatele lor se ivi un om

cu totul necunoscut, slab și deșirat. Avea obrazul îngust, ars de soare, și niște mâini grele și umflate, ca două baroase; cămașa verde, în pătrățele, îi era pe jumătate ieșită din pantaloni. Își aținti ochii negri, mijiiți, asupra lui Vitali, privindu-l dușmănos.

— Carevasăzică, te-am prins... — rosti omul, cu un zîmbet periculos, virîndu-și mâinile în buzunare și clătinîndu-se ușor. Îți crăp capul, ticălosule!

Situația devenea neplăcută. „Asta ar mai lipsi, să-i rup vreun mădular“ — se gîndi Vitali și, fără să se ridice de jos, îl întrebă pașnic:

— De ce să-mi crăpi capul, nene?

— Mai întrebă? se interesă acesta răutăcios. Mai întrebă, ticălosule? Păi pe de-alde tine... — și se apropie amenințător de Vitali — îi strivesc ca pe niște păduchi! U-u-u!...

Ochii necunoscutului îl sfredeleau furios pe Vitali, în colțul buzelor se vedeau firicele de salivă uscată. Își scoase cu o smucitură mâinile din buzunare și, în pumnul lui drept, în clipa cînd îl ridică, luci palid ceva.

Vitali se smuci într-o parte și sări în picioare.

— Bagă de seamă, nene — rosti el, sever, urmărind cu atenție mîna lui dreaptă. Și eu știu să mă bat.

— A-ha... nemernicule! mîrii acesta, ascunzîndu-și la spate mîna dreaptă. Bine, hai, dă-i drumul. Lipie te fac, acușica!...

— Înainte de toate, poate c-ar fi mai bine să mă lămurești... — începu Vitali, zîbind.

— Las' că te lămuresc eu! strigă celălalt cu o scăpărare turbată în ochi și năpustindu-se asupra lui Vitali.

Pumnul lui uriaș se abătu de undeva de sus. Vitali se aplecă la timp și pumnul trecu pe lîngă capul lui, de-a lungul spinării. O durere cumplită îi arse spatele. Fără a mai sta pe gînduri, Vitali se răsuci cu o mișcare de luptător antrenat și, adunîndu-și toată puterea corpului în brațul îndoit, aplică o lovitură piezișă, de jos în sus, în falca nerasă, tremurătoare, ce se descoperi o clipă. În același timp, întinse aproape automat piciorul, ca să-l împiedice pe adversar să reziste loviturii. Și omul, scoțînd un țipăt scurt, se prăbuși la pămînt, se rostogoli și se ridică în patru labe, urlînd în surdină, iar apoi în picioare. Cu ochi turbați, înroșit de sîngele ce-i năvălise la cap, se repezi din nou la Vitali. Acesta zări deodată în mîna

lui dreaptă un box mic; inelele mate de oțel, cu zimți ascuțiți, îi încolăceau degetele. „Oho! se gândi Vitali, simțind arsura din spate. Aici nu-i de glumit“.

Fără a-i da răgaz adversarului să-și vină în fire, țîșni înainte, pe sub pumnul pe care acesta îl ridicase. Urmă o lovitură scurtă și precisă. Și din nou îi puse piedică. Iar omul se prăvăli ca secerat. Vitali îi prinse din zbor mîna, i-o răsuci la spate și peste o clipă ședea călare pe adversar. Cu obrazul îngropat în iarbă, omul se zvîrcolea mugind de durere și injurînd îngrozitor. În cele din urmă se liniști.

— Ei, cum e, nene? spuse Vitali, răsufînd din greu. Poate că acuma stăm de vorbă?

— Lasă-mă, năpîrcă ce ești! răspunse acesta înăbușit, fără să ridice capul.

— Te las. Dar mai întîi să-mi spui de ce te dai la oameni.

Dar, în loc să răspundă, omul izbucni pe neașteptate în plîns, vîrîndu-și și mai mult capul în iarbă, cu trupul zguduit de suspine.

— Ce te-a apucat?! întrebă mirat Vitali.

— Da' tu... de ce... furi barca altuia?

Și abia acum Vitali își dădu seama cu cine are de-a face.

— Cum, a ta era barca? întrebă el ca să fie mai sigur.

— Păi... a cui să fie?

Vitali zîmbi. Vasăzică asta-i Anișin!

— Sucit mai ești. Nici prin gînd nu-mi trecea să ți-o fur.

— Minți... mi-au spus copiii... „Îți dezleagă barca.“ Și am dat fuga... Omul se smuci iar: Lasă-mă, îți spun!... Dacă mor, uite-aici, o să ai de dat socoteală. Și să știi că mor acu-u-și!... se porni el să strige cu glas de bețiv, zvîrcolindu-se și mușcînd țărîna.

„Un isteric, naiba să-l ia — se gândi cu teamă Vitali. Te pomenești că mai moare aici, sub mîna mea.“

— Bine — rosti el. Îți dau drumul. Numai că fiarele acelea mi le dai mie.

— Vezi să nu! Și Anișin injură cu furie.

— Ți le iau cu sila, nene.

— Mo-o-or!... Aoleu, mo-oor!... urlă din nou Anișin.

— Bine, dracu să te ia — se înduplecă Vitali. Scoală-te.

Îi dădu drumul și Vitali se ridică în picioare, simțind la fiecare mișcare cum îl arde spinarea rănită. Omul rămase o clipă nemișcat, apoi se răsuci pe spate și se uită de jos în sus la Vitali. Obrazul lui uscățiv era ud de lacrimi și mînjit cu pămînt.

— Îmi dai de-un litru? întrebă el, neașteptat de pașnic. Atuncea mă scol.

— De ce să-ți dau? se miră Vitali.

— Păi nu m-ai chinuit? Sectoristul e acolo, în sat. Dacă-i spun...

— Asta-i bună... rosti uimit Vitali, dar deodată se răzgîndi și urmă blajin: Bine. Fie cum vrei. Îți dau și de doi litri. Dar cu o condiție: să rămînem prieteni.

— Bun! Așa mai merge! Anișin se săltă cu repeziune și se așază cu picioarele lungi strînse sub el. Da' nu mă minți?

— Ține arvuna — zîmbi Vitali, scoțind portofelul.

Anișin îi smulse lacom banii din mînă și-i viri într-o clipă în buzunar, apoi, sprijinindu-se în pămînt, se sculă în picioare.

— Să facem pace — rosti el și întinse mîna. Eu sîs Anton. Ție cum îți zice?

— Vitea.

— Bun! Așa mai merge! repetă bucuros Anișin și adăugă grăbit: Acuma dă-mi și de-al doilea litru.

— Prea ești grăbit, nene — rise Vitali. Ai de gînd să bei de unul singur?

— Ba ferit-a sfîntul! Beau cu prietenul meu. Anișin îl bătu pe Vitali pe umăr. O clipă! Tu scoți trei ruble, iar eu scot o sticlă! Merge?

— Așa, deodată, o sticlă?

— Păi cum credeai? Anișin îi făcu șiret cu ochiul. La noi treaba asta-i pusă pe roate, poți să fii sigur.

Vitali îl privi cu interes:

— Bine, ține, dacă-i așa.

Anișin îi smulse banii și dispăru pe loc în tufăriș. Apoi se ivi tot atît de repede, ținînd în mînă o servietă de mușama, roasă.

— Așa mai zic și eu — se sili Vitali să pară încîntat.

„Dacă vine Ivan, îmi strică toată distracția“ — se gîndi el cu neliniște și propuse:

— Numai că hai s-o ștergem de-aici. Să nu ne pice careva pe nepusă masă. Că ai scos niște urlete de s-a auzit în tot satul.

— Ți-e teamă de sectorist? chicoti Anișin, dar se învoui pe dată! Că bine zici. Într-o treabă ca asta e nevoie de liniște. Să mergem. Știu eu un loc. Oricum, mi-e peste mână acum să mă învîrt prin sat. Am o trebușoară — și clipi din ochi cu tîlc.

— Așteaptă — îl opri Vitali. Mai întîi dă-mă cu apă pe spate. Că mă ustură rău, afurisenia dracului!

— Te dau, drăguțule — răspunse însuflețit Anișin. Te dau, cum să nu...

Vitali își scoase cămașa zdrențuită. Peste un minut, amîndoi păseau pe cărarea îngustă ce șerpuia printre tufe și se depărta tot mai mult de rîu.

Intrară în pădure. „Chiar aici era“ — se gîndi Vitali. Pădurea era bătrînă, întunecoasă, lăsată în părăsire. Se vedeau întruna nevoiți să ocolească trunchiuri căzute sau cioturi putrede, mîncate de vreme, cu mușuroaie uriașe de furnici, să se strecoare printre tufe și mormane de crengi uscate. În văzduh stăruia un miros de putregai, de ace de pin încinse și ierburi de tot soiul.

În cele din urmă, Anișin se opri într-o poieniță însorită, printre tufe, și uitîndu-se în jur, declară hotărît:

— Să ne oprim aici.

Scoase cu grijă din servietă o sticlă mare, verzuie, cu un lichid tulbure într-însa și astupată cu un dop din hîrtie de ziar, apoi o jumătate de pîine neagră, cîteva căpățîni albe de ceapă tînără, cu cozile verzi rupte pe jumătate și o cană de nichel, turtită.

„Rachiu de casă — se gîndi Vitali. De unde l-o fi procurat, ticălosul?“

Așezîndu-le pe toate în iarbă, Anișin turnă rachiu în cană și i-o întinse lui Vitali:

— Ține, drăguțule. Eu o să trag direct din păcătoasa asta — și arată din cap sticla.

Ciocniră. Anișin duse sticla la gură și o ținu îndelung, în timp ce mărul lui Adam, proeminent, îi juca ritmic pe gîtul slab și murdar. Vitali duse cana la buze, apoi, pe furiș, vărsă rachiu în iarbă. Începură să mănînce.

Anișin se plîngea cu foc de viața lui distrusă, de nevastă-sa.

— ...Nu are alta în cap decât cum să mă muște mai bine. Potaie, nu muiere ! Și latră, bestia, de dimineată pînă seara ... Băură iar. Și mai am și un frate — urmă Anișin, aprinzîndu-se tot mai virtos — unul mai mic ca mine. Tare mă tem să nu-și frîgă gîtul într-o zi ! Că-i aprig, nevoie-mare ! Și viața lui e isprăvită, la fel ca și a mea. Și cu dușmănie ridică pumnul amenințînd pe cineva. Numai că eu pentru Egorka sînt gata să fac moarte de om. Nu mă uit la nimeni !

— Așa și trebuie. Că doar ți-e frate — încuviință Vitali.

— Frate de sînge ! Anișin se izbi cu pumnul în piept și deodată sughită a plîns. Frate de sînge ! Și cum s-au purtat cu el ? A vrut să intre la fabrică și nu l-au primit, leprele ! A sucit-o el și-ncolo, și-ncoace. Pînă și pe șef l-a adus la noi la pescuit, ca să vezi pînă unde a mers ! ... Vitali își simți brusc gura uscată și inima bătînd nebunește ... Da' la lucru nu l-a primit, șarpele ! O fi aflat, pesemne, că Egorka al nostru are trecutul pătat. Bine. L-a strîns Dumnezeu pe ăla. A venit altul. Acela, nimic de zis, l-a primit. Numai că Egorka din nou și-a pus în gînd să-și strice viața. Pot eu să rabd una ca asta ? Cum crezi ?

— Nu ... — și Vitali clătină din cap. Nu poți să rabzi.

— Aaia e ! îi prinse vorba din zbor Anișin. Și eu zic la fel. Să mai bem, dară ! Și îi turnă iar rachiul lui Vitali. Mîinile îi tremurau. Trase o dușcă și deodată își aduse aminte de ceva : Doamnă ! Trebuie s-o șterg. Apoi adăugă cu glas scăzut, arătînd temător din cap undeva, într-o parte : Iacă ce isprăvi face frăține-meu ! ...

— Poate vrei să-ți dau o mînă de ajutor ? se oferi Vitali.

Surprins, Anișin rămase cu dopul de hîrtie în mînă, căci tocmai astupa sticla neisprăvită, și se uită bănuitor la Vitali :

— Da' n-ai să te sperii ?

— Nu mă sperii eu nici de dracu !

— Atunci să mergem. Chiar că m-ai ajutat. Sări sprinten, apucă servieta și deodată se răsuci cu fața spre Vitali. Obrazul lui slab, nebărbierit zvicnea amenințător. Dar bagă de seamă, prietene, să nu-ți vină în gînd să-mi faci vreo glumă ! Cum vād ceva, ți-am pus capacul.

„Dinții ... îi fulgeră brusc prin mînte lui Vitali. Erau dinții lui !“

— Să mergem — şuiere el. N-o să-ţi fac nici o glumă. De-asta poţi fi sigur.

Anişin mută servieta în mîna stîngă şi, fără să mai privească înapoi, se îndreaptă grăbit spre desişul pădurii, pe o cărare abia zărită.

Vitali îl urmă.

După interogatoriu, Igor se plimbă îndelung dintr-un capăt în altul al biroului. Halal peste i-a nimerit în plasă, cum spunea Tvetkov. Mare ticălos Nosov ăsta !

Ar fi interesant de aflat ce lucru nou va aduce expertiza în cazul Bulavkin. Tovarăşii însă întîrzie cu telefonul. Dar, de fapt, ziua de lucru nu s-a sfîrşit încă.

Şi ar mai trebui să apuce să verifice cîte ceva la fabrică. Pe cine să sune acolo, ca să nu işte discuţii şi bănuieli ? Pe Filatova, pe Revenko, pe Simakov ? Nu, pe nici unul, parcă. Cît despre Cerkasov, acesta nu mai merită acum nici o încredere. Dar ce-ar fi dacă...

Igor se așează iar la masa pe care se aflau formularele interogatoriului încheiat cu puţin înainte. Trase spre el telefonul şi, uitîndu-se în carnetul său de note, formă un număr.

— Valentin Grigorievici ? Bună ziua. Vă deranjează Otkalenko de la inspectoratul de miliţie.

— Bună ziua, dragul meu — se auzi vocea catifelată de bas a lui Oleşkovici. Cu ce-ţi pot fi de folos ?

— Aş avea nevoie de o informaţie. Dar în așa fel, încît să ştim de ea numai noi doi.

— Înţeleg, înţeleg. Sînt cît se poate de măgulit. Îţi voi comunica totul în modul cel mai confidenţial.

Igor îşi expuse rugămîntea. Uluît, Oleşkovici făgădui să le facă pe toate cum i s-a cerut. Se înţelesesă ca Igor să-i telefoneze peste o jumătate de oră.

Stînd la masă, Igor se gîndea la treburile care-l mai aşteptau şi-şi plimba maşinal privirile peste hîrţile care stăteau în faţa lui. Deodată, ochii lui deveniră atenţi ; se încruntă şi-şi trase scaunul mai aproape de masă. La naiba, i se pare numai sau... Dar nu-ţi poţi schimba cu desăvîrşire scrisul ! Deşi, pe de altă parte...

Smulse receptorul din furcă şi-l sună pe ofiţerul de serviciu :

— Spune, expertul de la regiune mai e aici, n-a plecat ? Da ? Şi unde se află ? mai întrebă el, bucuros.

Igor trînti receptorul și, înhățînd ultima filă a interogatorului, ca și mapa verde de la procuratură, se repezi la ușă. Uită chiar să vîre în seif celelalte hîrtii, își uită și haina pe scaun, uită, pare-se, totul pe lumea asta ! Bănuiala ivită îl uluise. Apucă doar să răsucescă mașinal cheia în broasca ușii și se năpusti în jos pe scări, sărînd peste trepte.

Se întoarse peste un ceas, sleit de puteri, și se lăsă pe canapea, zvîrlind pe masă un dosar subțire cu hîrtii. Apoi, învălui cu o privire absentă încăperea. Ce mai descoperire ! Dar n-avea voie să se grăbească. Era doar o concluzie preliminară. Deocamdată au coincis doar una sau două caracteristici. Dă-le răgaz să mai lucreze pînă mîine și să se convingă definitiv. Cît despre asta...

Privirea lui Igor se opri asupra dosarului pe care-l adusese de la expert. Concluzia oficială în privința lui Bulavkin. Ce să-i faci ? Era de așteptat.

Telefonul de pe masă începu să sune. Igor se sculă alene de pe canapea și ridică receptorul.

— Ți-am îndeplinit toate însărcinările în modul cel mai conștiincios — se auzi basul lui Oleșkovici. Iar dumneata, dă-mi voie să-ți spun, nu te-ai grăbit de loc să mă sune.

— Da, da, Valentin Grigorievici ! își aminti Igor. Pentru Dumnezeu, iartă-mă !

Trase o foaie de hîrtie și luă un creion.

... Igor se întoarse la hotel abia seara tîrziu și atît de istovit, încît nu izbuti decît să se dezbrace și să se prăbușească în pat. Începuse să doarmă încă pe cînd se dezbrăca.

Dar a doua zi dimineăța, la ora nouă fix, se și afla la Inspectoratul municipiului. Iar peste o jumătate de oră, pe masa lui se afla un act oficial. Expertul grafolog confirma că atît scrisorile cît și adnotarea din procesul-verbal al interogatoriului, prezentate expertizei, au fost scrise de una și aceeași mînă.

De una și aceeași mînă ! Vasăzică, Nosov le-a scris pe toate ! Nu Bulavkin, ci Nosov ! Ai priceput, Vitali ? Pe toate le-a scris Nosov ! Deși se aștepta la această concluzie, deși era pregătit s-o vadă confirmată, în timp ce ținea în fața ochilor rezultatul expertizei, simți cum îi tremură mîna, trădîndu-i tulburarea.

Prea bine. Pofteste acum, Nosov. Acum vom avea cu totul altă discuție. Și n-ai să mai alergi, ca ieri, la sfătuitoarea dumată. Fiindcă ai un sfătuitoare, asta-i sigur. Da, da! Nici în privința asta nu ne-am înșelat. Nu-i nimic. Cu el o să discutăm separat. Cerkasov e, firește, un ticălos și-un laș, dar totuși...

Da, tovarășe Otkalenko, totuși ai ceva în tine, nu s-ar putea spune că ești lipsit de haz. Asta ți-o spun deschis.

Igor ședea la masă, răsturnat pe spătarul fotoliului, și zîmbea fericit, plimbîndu-și ochii peste pereții austeri ai biroului. „Uite, de dragul unor asemenea clipe ești gata să dăruiești tot ce ai mai scump“ — se gîndi el deodată. Și, ridicînd receptorul, telefonă la procuratură.

Curînd veni și Nosov.

Ca și în ajun, se așază calm la masă, îmbrăcat în cămașa lui de sport din mătase albastră, cu pantofii lustruiți, scund, îndesat, cu brațele lungi și musculoase. De data aceasta, primul lucru care-l izbi pe Igor fură tocmai aceste brațe disproporționat de lungi, și se miră. Dar obrazul cărnos și mohorit al lui Nosov nu mai arăta la fel de adormit, iar în ochi îi mocnea o neliniște ascunsă.

— Ei, ce mai vreți de la mine? întrebă el, pe un ton cam grosolan.

— Același lucru — răspunse Igor, căutînd să-i prindă privirea pe care acesta și-o tot ferea. Vrem adevărul. „Capeți acuși o scurtătură, de o să-ți pierzi liniștea pe vecie“ — se gîndi Igor. Încă nu știa ce dezamăgire îl aștepta.

— Care adevăr?

— O să afli îndată care — făgădui Igor și scoase formularul anchetei. De astă dată o să notăm de la început întrebările și răspunsurile.

— Și eu ce treabă am? zise el, dînd din umerii lui lați. Asta vă privește pe dumneavoastră.

— Just. Deci iată prima întrebare: ce știi despre invenția lui Lucinin?

— M-ați mai întrebat o dată.

— Te mai întreb și-acum. Poate că te-ai mai gîndit și-mi răspunzi într-alt fel.

— N-am de ce să mă gîndesc. Ce-am spus e bun spus

— Repetă.

— Nu știu nimic despre asta. Punct.

— Așa o să și notăm. A doua întrebare : de ce ai cerut cu împrumut de la vecinul dumitale mașina de scris ?

Nosov îi aruncă lui Igor o privire rapidă pe sub sprâncene, apoi imediat se uită în altă parte. Zăbozi totuși cu răspunsul.

— Nu-mi amintesc. Oi fi luat-o cu împrumut, cine știe pentru ce...

— Adu-ți aminte.

— Dar ce importanță are dacă am luat-o sau nu ?

— Întrebările le pun eu — replică Igor, tăios. Și ține minte : de ieri s-au schimbat multe. Ei bine, ai luat mașina de scris sau nu ?

— Ei, să presupunem că am luat-o.

— Notez fără „să presupunem“. Sau poate vrei să-ți fac o confruntare cu Leolea Nebogova ?

— Mare nevoie am de confruntarea voastră.

Nosov dădea răspunsuri grosolane și era vădit că începe să se enerveze.

— Vasăzică ai împrumutat-o, da ?

— Bine, am împrumutat-o. Și mai departe ?

— De ce ai împrumutat-o ?

— Nu-mi mai aduc aminte. Și cu asta, basta !

— Bine. Ai să-ți amintești mai târziu. Următoarea întrebare : unde-i Bulavkin ?

— Cum ? ! Nosov ridică ochii. Ceafa începu să i se înroșească treptat. Din somnolența de dinainte nu mai rămăsese nici urmă. Îl privea pe Igor furios și încordat, ca și cum ar fi vrut să-i ghicească gândurile. Ce vreți să-mi mai puneți în circă ? întrebă el, răgușit.

— Limbajul ăsta golănesc nu te pune în lumina cea mai favorabilă, așa să știi, Nosov. Așa încît alege-ți expresiile — rosti batjocoritor Igor. Și răspunde la întrebare : unde-i Bulavkin ?

— De unde să știu unde-i ? Că doar nu eu...

Nosov se opri brusc la jumătatea frazei și tăcu.

— O să notăm că nu știi — spuse Igor după o pauză. Acum răspunde : de ce ai scris în numele lui un bilet pentru noi, la hotel ? Scoase biletul și i-l arată.

— N-am scris nimic.

— N-ai scris ? Atunci citește constatarea expertizei. Ai mai scris dumneata multe, Nosov. Și pe toate va trebui să le recunoști. Citește.

Igor îi întinse peste masă foile cu rezultatul expertizei. Nosov zîmbi neîncrezător, le luă, le răsuci în mîini, apoi le citi în silă. Urmă o tăcere apăsătoare. Nosov, pesemne, își făcea niște socoteli. Apoi rosti posomorît, privind în podea :

— Bine. Recunosc. Am scris.

Igor nu se aștepta la o mărturisire atît de rapidă. Dar mai cu seamă nu-i plăcea calmul cu care Nosov o făcuse. De ce nu-i plăcea, nu putu să-și dea seama dintr-o dată.

— Bu-un — rosti el. Acum poate c-ai să-mi răspunzi într-alt fel la întrebarea : unde-i Bulavkin ?

— Într-altfel nu pot. Nu știu unde se află. L-am întîlnit în seara aceea, iar el m-a rugat să vă transmit că n-are să vină că maică-sa-i bolnavă. Ei, și mi-a fost peste mîină să intru la dumneavoastră. Așa că am scris un bilet.

— Afară de asta nu ți-a mai spus nimic ?

— Nimic.

— Ai venit la hotel cu o mașină ?

— De unde să am eu mașină ?

— Dar mașina a fost văzută, Nosov.

— Cine a văzut-o, ăla să zică. Eu n-am văzut.

„Ia te uită ! se gîndi cu nelișițe Igor. E din ce în ce mai arogant“.

— Bine. Acum explică : de ce ai trimis scrisori anonime și unde le-ai trimis ?

— Unde ? repetă întrebarea Nosov, cu un aer posomorît, dar calm. Am trimis la procuratură și la ziar. Ca să afle și ei.

— Te ții de calomnii ?

— De ce calomnii ? În glasul lui Nosov se făcu deodată simțită o nuanță de batjocură. Comisia de la Moscova a confirmat totul, punct cu punct. Înseamnă că n-a fost nici o calomnie. Am dat un semnal de alarmă și atît.

— Las' că mai verificăm noi constatările comisiei.

— Eu ce treabă am ? N-aveți decît să verificați.

Igor simți cum îi scapă din mîină inițiativa interogatoriului. Abil, Nosov răsturnase cu rapiditate problema. Același Nosov, care nu mai devreme decît ieri urma supus toate sinuozitățile interogatoriului și care, la sfîrșit, se speriasse atît de tare. La naiba, ce s-o fi întîmplat cu el ? Iar descoperirea hotărîtoare pe care o făcuse Igor

rămăsese în aer și nu mai putea de loc, dar absolut de loc, să ajute la demascarea acestui ticălos. Iată de ce a mărturisit atât de repede și cu atîta ușurință. Dar oare numai de aceea?... Lui Igor nu-i rămînea decît să se stăpînească și să se retragă cu prudență.

— N-am ce zice, aici ai dreptate — rosti el, gînditor, apoi continuă cu dojană, aproape blînd, deși blîndețea asta îl costa scump: Totuși nu e bine să trimiți anonime. Că, uite, ai atras bănuiele asupra dumatăle și ne-ai dat și nouă mai mult de furcă.

— Da-a, îndrăznește numai să iscălești o asemenea scrisoare. Oricum, ai de-a face cu șefii. Dacă te prind, te strivesc ca pe-o furnică. Și Nosov zîmbi. Glasul nu-i mai suna dușmănos.

Igor își frecă fruntea și întrebă brusc :

— Explică-mi, te rog, Vasili Pavlovici, în ce constă particularitatea invenției lui Lucinin, din punct de vedere constructiv și tehnologic ? Nu reușesc să mă descurc de fel în treaba asta.

— Dumnezeu s-o știe ! exclamă Nosov, dînd din mîină. Întrebați și dumneavoastră pe careva mai învățat.

— În actul comisiei scrie că ar fi luat totul dintr-o carte...

— N-am citit în viața mea cărți dintr-astea. Nu-i treaba mea ! Eu așa zic. Nosov zîmbi, mulțumit de sine. Că doar nu primesc plată pentru asta.

„Aici, drăguțule, nu te-ai pregătit — se gîndi Igor. Sau nu te-au pregătit. Se cuvenea să știi asta, de vreme ce...” Și cu un glas monoton, de parcă ar fi îndeplinit o simplă formalitate, rosti :

— Hai s-o scriem și pe asta. N-ai nimic împotrivă ?

— Fie — răspunse mărinimos Nosov.

Se liniștise de tot, ba chiar își recăpătase buna dispoziție.

Interogatoriul luă sfîrșit.

De astă dată, Nosov își iscăli depozitiile fără să obiecteze, ba chiar cu dragă inimă. În clipa cînd se pregătea să plece, Igor, schimbînd brusc tonul, îi spuse sec :

— Totuși mîine, Vasili Pavlovici, va trebui să-mi explici în ce a constatat invenția lui Lucinin și ce reprezintă invenția profesorului Elțov. Măcar atît cît ai scris despre asta în scrisorile dumatăle anonime.

Și deodată în atitudinea lui Nosov se petrecu o schimbare de neînțeles. Expresia de siguranță și mulțumire de sine pieri într-o clipită de pe obrazul lui cărnos; privirile îi rățăceau speriate în jur, ceafa groasă i se roșea treptat.

— Care... Elțov? întrebă el, bîlbîindu-se.

— Acela despre care ai scris — rosti Igor, ironic, și adăugă cu amenințare în glas: Dar să nu-ți treacă prin gînd să alergi din nou la sfătuitoarul dumitale. N-ai să-l găsești nici la slujbă, nici acasă.

În clipa aceea, Nosov îi făcea milă să-l privești. Se uita ca un animal hăituit, cînd într-o parte, cînd într-alta, obrații palizi îi tremurau și parcă auzeai și cum îi clănțăne dinții în gură.

— Ah, așa vasăzică?... hîrîi el și se uită deodată cu furie în ochii lui Igor. Ați dezgropat-o și pe-asta, vasăzică? Ei, atunci basta!... Cămașa-i mai aproape de trup... Scrie! strigă el. Scrie totul! Mama lui!... și-și smuci gulerul cămășii. Nasturele alb se rupse și se rostogoli pe podea, descriind un cerc, apoi dispăru sub canapea.

După ce isprăvi de scris, Igor rosti cu răceală, apăsînd pe cuvinte:

— Toate acestea trebuiesc dovedite.

— Și am să le dovedesc.

Otkalenko se gîndi o clipă și spuse pe neașteptate:

— Nu te simți bine. De aceea trei zile n-ai să ieși din casă. Și n-ai să vezi pe nimeni. În treaba asta o să te-ajutăm noi. E clar? Iar acum o să fii condus. De arestat, nu te arestez.

Și ridică receptorul din furcă.

După ce plecă Nosov, Igor își strînse hîrțile de pe masă, ca să le pună în seif. Și deodată încremeni, privind parcă cu alți ochi biroul binecunoscut. „Iată, acum, adevăratul ucigaș o să deschidă, în sfîrșit, ușa biroului ăsta — își zise el. Dar e aproape sigur că n-am să pot nici măcar să-l arestez“. Sună telefonul. Un glas îndepărtat, plin de neliniște, întrebă:

— Căpitanul Otkalenko?

— La telefon.

— Raportează inspectorul de sector Uglov. Vă rog insistent să veniți pînă la noi. Locotenentul-major Losev a dispărut. Am cercetat peste tot. Nu-i nicaieri!

Ucigaşul a deschis uşa...

Anişin se opri brusc şi ascultă, făcându-i semn lui Vitali cu mîna ca să-l prevină. Dar în afară de foşnetul frunzelor şi chemările voioase ale păsărilor nu se auzea nici un zgomot străin care să te alarmeze.

— Mi s-a părut — zise Anișin, liniștindu-se şi porni din nou, mormăind ceva pe sub nas.

Vitali se strădui să-l ajungă din urmă, iuțind pasul. Crengile uscate îl trădau, trosnindu-i sub picioare.

— ... Ți-e capul prost — cugeta cu glas tare Anișin, supărat. E prost, zic... O treabă ca asta, se poate?... Păi pentru așa ceva, știi cu cît te-alegi?... Și doar te-am prevenit, pramatie... Taci! Ascunde-te în gaură de șarpe și nu piscui! Nu-ți strica viața!

Pășea grăbit, în zigzag, printre copaci, uneori părăsind cărarea și luînd-o de-a dreptul prin tufăriș, din ce în ce mai iritat și vizibil mai treaz. În sfîrșit, ieșiră la un drumeag. Aici, Anișin privi din nou în jur, de astă dată descumpănit, și spuse cu neliniște:

— Unde o fi, blestemata? Înseamnă că n-am ieșit unde trebuie.

Intră din nou în pădure și, luînd-o prin dreptul drumeagului, o porni în direcția șoselei, privind mereu în părți și căutînd ceva.

„Caută mașina“ — ghici Vitali. Începuse să se orienteze destul de bine în pădurea asta și știa că îndată au să ajungă la locul cu pricina. Pesemne că și Anișin și-a dat seama de asta. Iuți pasul, fără să se mai uite înapoi. Curînd se apropiară de pinul strîmb alături de care, în mijlocul tufelor, stătuse pînă ieri „GAZ“-ul lui Bulavkin. Aici Anișin se opri brusc, privind cu spaimă la iarba bătorită din jur.

— Unde o fi, blestemata ? repetă el. Unde a dispărut ?

— Ai pierdut ceva ? întrebă Vitali.

Anișin îl privi năuc.

— Uite aici stătea — și arată spre tufe. Și-acuma nu-i. . .

— Ce stătea ?

— Păi afurisita aia de mașină ! răspunse Anișin. Și-acuma nu-i. . .

Vitali făcu pe miratul :

— Las-o păcatelor ! Ți s-o fi părut, la beție. Cum naiba să fie aici o mașină ? !

Anișin era atât de uluit de cele petrecute, încât uită să mai fie prudent. Simțea nevoia să spună ce avea pe suflet, să împărtășească cuiva năpasta care-l lovise, să audă vorbe de compătimire.

— Ei, cum naiba ! Egorka. . . mă-nțelegi. . . a venit pînă aici și a lăsat-o. Iar eu trebuie s-o caut acum !. . . A avut de încheiat niște socoteli cu unul. . . mă-nțelegi. . .

— Ce socoteli ? se sili să se mire Vitali. De altfel, mirarea lui era sinceră : ce socoteli puteau să existe între Anișin și Bulavkin ? Trebuia să ascundă doar tulburarea ce-l cuprinsese.

— Asta nu-i treaba mea — răspunse Anișin, iritat. Da' totuna-i. . . Se poate s-ajungi din asta la omor ?

— Omor ? !

Anișin îi aruncă lui Vitali o privire încordată.

— Ce-ai rămas cu gura căscată ? întrebă el, grosolan. S-a întîmplat la beție. Egorka parcă-și pierduse mințile. A lovit și a fugit. Pe urmă am venit împreună. Am căutat, am căutat pe întuneric și nu l-am găsit. Și totuși singur n-a putut să plece. Aici e clenciul. Iar acum nu-i nici mașina.

— Mare lucru ! O fi găsit-o careva și a luat-o — rosti nepăsător Vitali. Niscaiva femeii sau copii s-or fi dus după ciuperci, și de aici toată povestea. . .

— S-ar fi stîrnit zarvă-n sat — și Anișin clătină din cap a îndoială. Iar mașina. . . ce mai încolo și-ncoace, era lovită. Și adăugă cu neliniște : Da' mai cu seamă flăcăul ăla nu știu unde-i, asta-i nenorocirea.

— Ce nevoie ai de el ?

— Ce nevoie ? Trebuie să-l scap pe Egorka, de-aia am nevoie.

Anişin chibzui ceva în sinea lui, muşcându-şi buzele cu îndîrjire.

— S-a trezit din leşin şi a plecat — îşi dădu părerea Vitali, pe un ton pe care-l voia cît mai nepăsător. Un' să-l mai cauţi acum ?

— Pe dracu ! Nu te mai trezeşti cînd te atinge Egorka. Anişin se scărpină la ceafă, apoi spuse cu hotărîre : Uite ce-i : pe-aici, pe-aproape mai e un sat. Trebuie să dăm pe-acolo, ca să fim mai siguri. Te pomeneşti că şarpele ăla s-a tîrît într-acolo.

Şi deodată Vitali îşi închipui pentru o clipă pădurea cufundată în noapte şi pe Bulavkin tîrindu-se prin iarbă, rănit, pierzîndu-şi puterile ; îi văzu mîinile zgîriate, negre de ţărină, auzi strigătul unei păsări de noapte şi trosnetul vreascurilor în întuneric — şi Losev simţi un fior pe şira spinării.

— Să mergem — rosti el, aspru. Nu te las eu... așa...

Anişin îi aruncă o căutătură fulgerătoare, şi nu puteai şti dacă exprima bănuială sau recunoştinţă, apoi îşi mută servieta în cealaltă mînă şi mormăi :

— Să mergem !

Trecură de drumeag şi se adînciră iar în pădure. Aici pădurea era mai rară, tufişurile dispăruseră şi un covor neted de iarbă se aşternea pe sub copaci. Mersul deveni mai uşor. „Şi tîrîutul“ — se gîndi Vitali. Treptat dispărură mestecenii, aninii şi plopilor şi rămaseră doar pinii înalţi de bronz, alternînd arareori cu brazi negri, învăluiţi în păienjeniş fumuriu, sub ale căror cetîni late şi dese se adunau neguri umede.

Anişin şi Vitali păseau acum alături, mînaţi aproape de aceeaşi nerăbdare şi nelinişte. Anişin îşi legăna servieta şi, înfierbîntat de mersul repede, părea că s-a trezit de-a binelea. Şi se mai părea că tovarăşul său de drum îi trezeşte tot mai multă încredere. În orice caz, ardea de dorinţa de a-şi vărsa înaintea lui toate necazurile. După ce aminti pentru a nu ştiu cîtă oară de nevastă-sa şi de firea ei „de viperă“, trecu iar la temerile care-l chinuiau în legătură cu frate-su.

— ... Îi zic ticălosului : „Ce-ţi mai trebuie acum ? Cu lucrul, slavă domnului, eşti aranjat, ai cu ce să-ţi plăteşti o duşcă, să hoinăreşti, aşijderea. Ce dracu îţi mai trebuie ?“. Ei bine, el nu şi nu. Tremură nu ştiu pentru ce, pricepi, tremură într-una...

„Așteaptă tu — se gîndi cu furie Vitali. Mă ocup eu îndată de Egorka al tău. Las' că ți-l fac eu să tremure pe ticălosul ăsta“.

— ... Are el ceva pe suflet — urmă Anișin. Ceva care nu-i dă pace. Și mai e și Vaska, prietenul lui. Cînd se întîlnesc și cînd își dau drumul... mă uit la ei și clatin din cap.

„Vaska? deveni atent Vitali. Țasta-i desigur Nosov. Așa, așa“. Și întrebă zîmbind :

— Păi cu ce-și dau drumul? Vorbesc despre muieri, pesemne?

— Astea-s fleacuri — și Anișin dădu din mîină. Mai au ei ceva. Numai că nu spun. Iar mie mi-e și frică să-ntreb, zău așa! Țstia-s oameni amarnici, hîrșliți de viață. Eu... Ei, fir-ai să fii!... Se împiedică de un ciot în iarbă și scăpă servieta; o ridică în grabă și o deschise ca să controleze sticla cu rachiul. E întregă, drăguța de ea — oftă el, ușurat, și propuse: Poate mai bem ce-a rămas, ce zici?

— Haide, ce mai...

Se așezară în iarbă. Anișin începu să-și scoată proviziile. Le făcea pe toate pripit, fie de nerăbdare să bea mai repede, fie din dorința de a nu zăbovi și a porni mai departe.

Vitali abia apucă să verse pe furiș rachiul, că Anișin prinse să înfulece cu repeziciune, mușcînd cu zgomot din ceapă. Apoi scoase un pachet boțit de țigări „Sever“ și, aprinzîndu-și una, sări în picioare.

— Trebuie să plecăm — hotări el.

Pădurea începu să se rărească. În stînga se înșira un tufăriș des, în dosul căruia se zări sclipind riul. Înaintea lor se întindea o luncă. În văzduh plutea un miros înăbușitor de iarbă încinsă. Doar cîțiva pini răzleți mai răsăreau ici-colo, ca și cum nu s-au putut opri din fugă, alături de tovarășii lor, la marginea pădurii. După luncă, aproape de malul riului, se ivi satul. Pe un dîmb se înălța o bisericuță albă. Departe, pe șosea, trecu plutind o mașină, după ea, alta.

— Iată-l — și Anișin arătă cu capul, apoi se opri ștergîndu-și sudoarea cu mîineca: Satul Blajinilor.

„După Cuțitari și Pojaruri, nu-i rău de loc“ — se gîndi Vitali, cu un zîmbet, și observă:

— Aici sînt case mai puține decît într-al vostru.

— Dacă are biserică, înseamnă că-i sat — îl lămurî Anişin, cu importanță. Ei, haidem. Vezi numai să nu rămii în urmă — adăugă el, aruncîndu-i o privire piezișă.

În privirea lui apăruse brusc și inexplicabil o undă de bănuială. Ai fi zis că lui Anişin îi părea rău că l-a luat cu el pe omul acesta necunoscut, împreună cu care mai și băuse, deschizîndu-și inima.

„Ce-o fi cu el ? se gîndi neliniștit Vitali. După cît se pare, nu m-am trădat cu nimic“. Ar fi vrut și el să scape de Anişin, care-l irita cu fiecîce cuvînt al său, cu fiecîce gest, și care acum nu făcea decît să-i îngreuneze căutarea lui Bulavkin. Dar nu putea să-l lase să plece de lîngă el. Anişin l-ar fi prevenit pe Egor. Iar Egor trebuia luat prin surprindere, ca să nu aibă timp să se ascundă. Că Egor Anişin trebuie arestat și asta cît de curînd, Vitali nu se îndoia cîtuși de puțin. Fie și pentru atacul împotriva lui Bulavkin. Iar mai departe o să vadă ce-i cu el. Fiindcă nu degeaba tremură el. Nu degeaba...

Acum păseau prin luncă. Picioarele li se încurcau în iarba înaltă. Soarele ardea necrutător, de parcă ar fi vrut să se despăgubească pentru ceea ce n-apucase să facă de dimineață.

— Cum o să-l găsim ? întrebă Vitali. Avea la el vreun act ?

— Nu-i treaba ta — i-o reteză posomorît Anişin.

— Uite ce-i, nene — nu se putu abține Vitali — după cît se vede, îți sînt de prisos. De ce m-ai mai tras după dumneată ?

Anişin părea că abia așteaptă această întrebare. Se întoarse brusc și începu să urle :

— Cine te-a tras ? Cine ? Tu singur te-ai legat de mine ! Mă cunoști ? Ai jinduit după rachiul altuia ! Obrazul lui supt, năpădit de barbă, tresărea nervos, iar în ochii lăcrimoși licărea furia. Șterge-o de unde ai venit că acum te trăsnesc ! Mare nevoie am de tine ! Și ridică servieta, gata să-l lovească pe Vitali.

— Ei, nene, te cam întreci cu gluma ! rosti uluit Vitali, sărînd într-o parte. Cine a băut cu mine pentru prietenie ? Și bani pentru rachiul mi-ai luat.

— Bani ? ! Las' că te-am ghicit eu ! ... Un ticălos, asta ești !

— Dar tu ce ești ? întrebă provocător Vitali, pe care începea să-l înfurie și totodată să-l amuze această scenă.

— Eu ? ! Eu pot să și omor și tot nu răspund de mine ! Care comisie vrei îmi dai hîrtie pentru asta ! Sint scrîntit la cap și încă rău de tot ! Pricepi ? Of, doamnă ! se tîngui el deodată. Măcar de-ar fi crăpat nemernicul ăla ! Măcar de-ar fi cră-pa-at !...

— Ai căpiat de tot ? îl întrebă supărat Vitali, mirat de schimbarea neașteptată a lui Anișin. Ce naiba tot strigi ?

— Păi au să-l condamne pe Egorka. Au să-l condamne !... Dacă ăla moare, au să-l condamne și mai rău. Da' cine o să afle ? Cine ? Pe cînd lui, pe lumea ailaltă, îi e totuna. La ce să mai nenorocească un suflet ? Of, doamnă !... Să mergem, dară — propuse el, de astă dată pașnic.

— Să mergem — oftă Vitali. Naiba să te ia ! „E într-adevăr scrîntit la cap — se gîndi el. De la unul ca ăsta te poți aștepta la orice“.

Și totuși, cele ce se petrecură în scurtă vreme îl luară pe Vitali prin surprindere. Traversară lunca, apoi un cîmp întins, semănat cu cartofi care se transforma pe neobservate în grădini de zarzavat și intrară într-o uliță colbuită.

În dreptul unei case poposea o căruță și un țăran descărca din ea niște scînduri. Căluțul pag scutura din cap, alungind tăunii.

Cu mers clătinat, zîmbind larg și lingușitor, Anișin se apropie de căruță.

— Noroc, cumetre ! strigă el. Dumnezeu să te-ajute !

— Mulțumesc — răspunse aspru țăranul, văzîndu-și de treaba lui. Iar ai venit să faci scandal ?

Anișin era pesemne cunoscut și aici.

— Nu, ferit-ă sfîntul ! Am venit cu o treabă — răspunse acesta, cu un aer jignit.

— N-am avut și n-am treabă cu tine. Hai, plimbă ursul !...

Și omul privi dezaprobator, cu coada ochiului, la Vitali, care stătea deoparte.

— Păi vreau doar să te-ntreb ceva ! se rugă Anișin. Că doar și dumneata porți cruce !

— Nu port cruce. Omul mai aruncă din căruță o scîndură și se îndreptă din spate. Hai întreabă !

— Spune — începui agitat Anișin — poate știi. Nu cumva oamenii de pe-aici au găsit un flăcău? Trebuie că a venit târziu.

Țăranul se uită bănuitor la Anișin :

— Vasăzică e isprava ta, nemernicule !

— Nu, Doamne ferește ! se apără Anișin, dînd speriat din mîini. Ce tot spui? Uite ... — și-l arată deodată pe Vitali — îl caută neamurile lui.

De astă dată, țăranul se uită cercetător la Vitali și întrebă :

— Al vostru e flăcăul, vasăzică ?

— Al nostru — confirmă Vitali.

Între timp, din casă ieși o femeie și se opri în cerdac, ascultînd discuția.

— L-am găsit noi ! rosti țăranul, cu un oftat. Zăcea fără simțire. Am vrut să-l ducem la spital, da' ca un făcut, nu trecea nici o mașină pe șosea. Deodată vedem niște turiști pe o plută — și arată din cap în direcția riului. Ei, și ăia l-au luat. Spitalul e la doi pași, în Ciudilovka. Chiar pe malul apei.

— Și cînd s-a întîmplat asta ? întrebă Vitali, ca să fie mai sigur.

— Cînd ? Azi e marți ... Înseamnă că ... Și omul începui să numere în gînd, îndoind degetele.

— S-a întîmplat taman joi — spuse femeia din cerdac. Tocmai te pregăteai să pleci la oraș.

— Vasăzică, spitalul ăsta ... începui Vitali.

— Știu, știu unde e — se amestecă Anișin, nemulțumit. Să tot fie vreo trei kilometri pînă acolo. Dacă o iei de-a dreptul.

Țăranul încuviință din cap :

— Așa-i. Nu-i mai mult. Dacă vreți, vă duc cu căruța.

Iar femeia întrebă compătimitoare :

— Poate vreți nițel lapte ? Văd c-ați ostenit.

— Mare nevoie avem de laptele tău — i-o reteză Anișin, grosolan. Las' că nu murim noi. Și-i făcu semn lui Vitali : Să mergem.

— Vă mulțumesc — spuse Vitali. Cu o călăuză nărăvașă ca asta, trebuie să merg, n-am încotro.

„Vită încălțată ! zise el furios, cu gîndul la Anișin. Las' că-ți arăt eu !“

Tăcuți, trecură de sat și din nou intrară în pădure.

Anişin fuma nervos şi nu se uita la Vitali. Era din ce în ce mai tulburat, nu mai încăpea îndoiială. Nu-i mai oferi nici să bea, deşi ducea servieta la fel de gri-juliu, privind din când în când cu coada ochiului la gîtul sticlei, care se îţea într-o parte, astupat cu dopul de hîrtie.

Căderea nu se vedea. Mergeau de-a dreptul prin pă-dure, ocolind tufele şi copacii căzuţi. Anişin păşea cu siguranţă — era limpede că cunoaşte bine locurile. Amîn-doi tăceau şi tăcerea asta devenea din ce în ce mai duscănoasă.

Vitali se gîndea la situaţia creată. Vasăzică, Bulavkin, rănit, a fost probabil dus la spital. Acum cinci zile. Dar de ce spitalul n-a înştiinţat oraşul? Omul era rănit, deci era clar că fusese victima unui atac. Ciudat. Sau poate că Bulavkin a murit la spital? Dar cu atît mai mult trebuiau să anunţe. Dacă însă nu l-au dus la spi-tal ... Dar asta e imposibil. Totuşi de ce spitalul n-a anunţat miliţia? Cei de-acolo erau obligaţi s-o facă. Ei, dar în clipa de faţă nu asta era lucrul cel mai impor-tant. Important era ca Bulavkin să fi rămas în viaţă, să vorbească, să vrea să povestească totul. De ce a scris scrisori anonime? De ce a minţit şi a fugit? De ce a furat maşina? Numai de-ar vrea Bulavkin să spună to-tul. Mai degrabă n-o să vrea. Vor trebui să vină cu probe. Dar, înainte de toate, vor trebui să-l vindece. Sărmana Anfisa Gordeevna! Dacă ar şti ce s-a întîm-plat cu Seriojka al ei ... Şi-apoi va trebui să telefo-neze de la spital la oraş, ca să-l aresteze neîntîrziat pe ...

— Stai! rosti pe neaşteptate Anişin. Am ajuns. Vezi? Uite Ciudflovka şi uite şi spitalul.

Pădurea se sfîrşise. Mai departe se revărsa un lan auriu de grîne. În spatele lui se zărea un sat mare. Avea la case cît nu puteai cuprinde cu ochiul. În centru se înălţau chiar unele cu etaj, construite din piatră. Şi nu numai în centru. Două dintre ele, albe şi cu acoperişuri verzi, lucioase, se ridicau mai într-o parte, chiar pe ma-lul riului. Pesemne că pe acelea i le arătase Anişin. Era spitalul.

— Hai să bem o duşcă, să mai prindem curaj! rosti posomorît Anişin, lăsîndu-şi servieta în iarbă, la umbra ultimilor copaci din marginea pădurii.

— Hai! se învoi Vitali. „Lasă-l să se ameţească — îşi zise în gînd. O să-mi fie mai uşor să scap de el“.

Anişin scoase sticlă goliță pe jumătate, un codru de pline și câteva cepe. Amândoi erau obosiți din cale afară. Vitali simți cum îi zvînesc picioarele în clipa cînd se întinse în iarbă. Orice-ai zice, au dat gata vreo cincisprezece kilometri, ba prin pădure, ba prin luncă, și încă pe o căldură ca asta. Ce plăcut ar fi fost să poată închide ochii măcar pentru o clipă !

Soarele cobora spre asfințit. Căldura începuse să scadă. O adiere ușoară le răcorea fața. Anişin își făcea de lucru cu sticlă, încercînd să scoată cu dinții dopul din hîrtie de ziar. În cele din urmă îl trase afară, turnă rachiu în cană și o așeză lîngă Vitali, împingînd spre el pîinea și ceapa. Apoi mormăi ceva, se sculă, scotoci într-un tufiș și păru că scoate ceva de acolo. Vitali deschise alene ochii, care i se lipeau de somn. Și în aceeași clipă o lovitură înspăimîntătoare se abătu asupra lui.

Igor lăsă receptorul, iritat. Ce prostie ! Cum vine asta : „a dispărut“ ? Unde putea să dispară Vitali ? O fi ocupat cu vreo treabă, o fi dat poate peste vreo urmă și n-are timp sau nu poate să ne anunțe. Asta-i tot. Uglov ăsta e-un panicard. „Veniți pînă la noi“. Parc-ar fi luat foc, nu alta. Adevăratul foc e aici, la Igor. Vitali ar fi spus : „Frige, frige rău !“.

Igor începu să se plimbe nerăbdător prin birou. Poate că a făcut o greșală nearestîndu-l pe Nosov. Fiindcă substitutul de procuror, Kucianski, a emis ordinul de arestare. Nosov i-a scris o scrisoare de amenințare lui Lucinin și Lucinin a murit curînd după aceea ; a scris un billet suspect în numele lui Bulavkin și Bulavkin a dispărut. Nosov umblă mereu „pe undeva pe-alături“, pe lîngă toate aceste întîmplări. Dar lanțul lor se întinde undeva într-o parte, spre Anişin, de pildă. Nici aici lucrurile nu-s deocamdată limpezi. În schimb, anonimele ... În urma depoziției sale, reiese că Nosov e un pion, o jucărie în mîinile altcuiva. Principalul vinovat nu e el ! Și arestarea lui Nosov putea să-l neliniștească pe celălalt, pe principalul vinovat, să-l facă atent ! Pe cînd așa, Nosov n-o să iasă trei zile din casă. N-are nici telefon la îndemînă. N-are nici pe cine să trimită. Înseamnă că nu va putea să prevină pe nimeni. Asta-i esențial. În clipa de față, să acționezi prin surprindere e hotărîtor. Prin urmare, trebuie să se grăbească. Mîine chiar se va întîlni cu ...

Igor se apropie de masă și se apucă să-și schițeze planul de acțiune pentru a doua zi. Punctul unu, punctul doi, punctul trei ... Iată cu câți oameni trebuia să se vadă. Și-atunci, mai poate să plece? Să lase totul și să se repeadă la Pojaruri?! Dar Vitali? ...

Igor smulse receptorul telefonului și chemă ofițerul de serviciu.

— La telefon Otkalenko. Volov n-a apărut încă? Așa. Dar unde-i Tomilin? Aha, e clar! Apăsă pe furcă și formă alt număr. Nikolai Ignatievici?... De ce nu treci pe la mine? ... Da, înțeleg. Atunci uite ce-i: pleacă la Pojaruri. Losev e acolo, a dispărut nu știu pe unde. Și-apoi, știi și dumneata, am mare nevoie de Bullavkin. Ce mai, o să te descurci pe loc. Te-așteaptă acolo Uglov.

— E limpede — zise Tomilin. Anunță-l pe ofițerul de serviciu.

Igor așază ușurat receptorul. O treabă era ca și făcută. Pe Tomilin te poți bizui. Curios, totuși unde o fi dispărut Vitali?

Îl sună din nou pe ofițerul de serviciu.

— Tovarășe Skvortov, te rog notează: să se pregătească o mașină. Tomilin pleacă la Pojaruri, chiar acum. Transmite asta lui Volov. Măine dimineată sînt la procuratură. Pentru ora unsprezece, te rog să-mi convoci pe ... pentru ora treisprezece, pe ... pentru ora cincisprezece, pe ... După ce-i dictă toate numele, Igor adăugă: Nosov să fie urmărit pas cu pas. Dimineată să-i schimbi pe tovarăși. Pe Raskotov îl previn eu îndată. E la el în birou?

Igor așază receptorul în furcă, strînse de pe masă hîrțile și, punîndu-și haina pe umeri, ieși din birou.

Se întoarse la hotel, ca de obicei, tîrziu.

...Atunci cînd îți dorești ca noaptea să treacă mai repede, ea se prelungește la nesfîrșit; cînd încerci să mîni timpul din urmă, el se întinde ca un elastic și simți cum minutele se transformă în ore. Igor se răsucea pe întuneric, încredințîndu-se de acest adevăr ori de cîte ori aprindea veioza ... Și, collac peste pupăză, i-a mai venit chef și lui Vitali să dispară nu știu unde! ...

Dimineata s-osi pe neașteptate, cînd Igor pierduse orice nădejde s-o mai apuce. Se trezi și-și dădu seama că e în întîrziere. S-a dus gimnastica de dimineată, s-a dus și

micul dejun! Igor izbuti să se taie chiar și cu mașina de ras electrică ...

La procuratură îl așteptau Saveliev și substitutul de procuror Kucianski, un bărbat elegant, bronzat, cu sprâncene negre și lungi și cu niște ochi căprui, veseli, pe fața prelungă. Aducea întrucîtva cu Vitali, deși era oacheș, cu părul negru și cu vreo zece ani mai în vîrstă. Cu el era plăcut și ușor să lucrezi. Te înțelegea de la jumătatea cuvîntului, îți sugera un lucru pe nesimțite, se pricepea să riposteze sau să-și exprime dezacordul într-un fel care nu te jignează de loc și se bucura de succesul altora.

— Strașnic l-ai mai strîns cu ușa pe Nosov! spuse Kucianski. Asta, știți, se cheamă pilotaj de înaltă clasă. Dar ... — și-și scutură îngîndurat țigara — el a cedat totuși, din punct de vedere psihologic, mai repede decît ne-am fi așteptat. Nu găsești?

— Ba da — și Igor încuviință din cap. Și aici mi-a venit o idee. Nosov mai este legat de Anișin și de Bulavkin. Or, lanțul acesta duce, de asemenea, către Lucinin.

— În problema asta te cam pripești — observă Saveliev. Lucinin a fost de două ori la Anișin, ca să pescuiască. Probabil că despre Lucinin voia să-ți spună unele lucruri Bulavkin. Asta nu se poate numi încă un lanț.

— Dar totuși trebuie cercetat — replică blînd Kucianski. Vă sfătuiesc însă să nu vă risipiți forțele. Al doilea lanț e deocamdată ipotetic, pe cînd primul e absolut real. El explică totul, pînă și moartea lui Lucinin.

— Probabil că da — încuviință Igor, cam șovăielnic. Kucianski izbuoni în rîs.

— Dumneata n-ai voie să te îndoiești în clipa de față! exclamă el, hotărît. Te afli aproape de potou. Cum ai de gînd să acționezi acum?

— Mi-am făcut următorul plan. Priviți.

Către orele unsprezece, Igor izbuti totuși să se întoarcă la Inspectoratul municipal. Și aproape imediat după el sosi Filatova.

— Da — rosti ea, ostilă. Mi-a făcut cîrte. Mi-a oferit mîna și inima. A fost chiar și la părinții mei ca să-i convingă.

— Ați avut o explicație cu el ?
— Am avut ...
— Și ?
— Mi-a spus ... că pînă la urmă, tot am să-l îndrăgesc. Un om dezgustător.

Igor tăcu un timp. Era stîmjenit că trebuie să scormonească asemenea lucruri.

— Vă rog să mă scuzați că sînt silît ...
— Înțeleg — îl întrerupse ea. Întrebați-mă.
— El știa de ... de relațiile dumneavoastră cu Lucinin ?

— Probabil ... În orice caz, bănuia.
— Și asta nu l-a făcut să dea înapoi ?
— Pe el ? Nu-i omul acela. E blînd și politicoș numai în aparență. Și știe să se prefacă. V-am spus-o doar.

— Cu dumneavoastră n-a vorbit de Lucinin ?
— Niciodată.
— Dar era gelos, probabil ?
— Probabil ... Da, sigur că era gelos. Odată i-am surprins privirea în timp ce se uita la Jenea.

Ochii i se umplură brusc de lacrimi și-și mușcă grăbită buzele.

— V-a scris vreodată ?
— Da ...
— I-ați păstrat scrisorile ?
— Cum puteți crede una ca asta ? ! și își ridică, mirată, ochii spre el.
— Da, desigur — se fîstăci Igor. Vă rog să mă scuzați. Și o ultimă întrebare : v-a vorbit vreodată despre planurile lui de viitor ?

— O, își făcea cele mai mari planuri ! Filatova schiță un zîmbet. E foarte orgolios. Deși ... Dar v-am mai spus, știe să se prefacă.

— În cazul acesta mai am o întrebare : cunoașteți pe careva dintre prietenii lui dinafara fabricii ?

Filatova rămase pe gînduri, mototolînd cu degetele-i subțiri baticul pe care-l ținea pe genunchi.

— Da — rosti ea, într-un tîrziu și se uită la Igor. Mi-a vorbit chiar despre omul acela. Sînt prieteni.

— Nu v-a spus unde s-au cunoscut ?
— Mi se pare c-au fost cîndva colegi de școală.
— Imposibil ! exclamă Igor, dar pe loc adăugă cu un zîmbet : De altfel, în viață se întîmplă multe.

— Da — repetă cu glas stins Tania. În viață se întâmplă multe ...

Apoi plecă.

Iar peste câteva minute, la ușa biroului bătu Anna Nikolaevna Burașnikova, o femeie micuță, foarte grasă, cu niște ochelari rotunzi; pămul închis la culoare, cu șuvițe invizibile de cărunțeală, îl purta strâns într-un coc îngrijit. De braț îi atârna o geantă mare al cărei mîner îngust se săpase adînc în cuta grăsulie de la îndoitura cotului. Obrazul rotund al Burașnikovei era luminat de o bunătate sfioasă, atît de vădită, încît putea să pară cam simpluță dacă n-ar fi fost privirea înțeleaptă și răbdătoare pe care o aruncau de după ochelari ochii ei ușor decolorați.

Igor făcu repede cunoștință cu ea — Burașnikova nici n-apucă bine să se așeze în fața mesei, cu geanta uriașă pusă grămadă pe genunchi, și să-și șteargă cu batista umedă, strînsă în pumn, picăturile de sudoare de pe frunte.

— A fost pe la mine, cum să nu — răspunse ea la întrebarea lui Igor. Și prin fișele de lucru s-a uitat.

— Dar le-a scos de la serviciul de contabilitate?

— De ce să v-ascund, le-a scos. „Vreau, zicea, să le studiez în toate amănuntele“. Îi zic eu: „Nu e permis“. Iar el mie: „Vă rog să faceți pentru mine o excepție. Trebuie să mă pregătesc. Sosește o comisie de la Moscova“. Ce era să fac? Și la ce i-ar fi trebuit? Că doar contabilitatea nu intră în atribuțiile lui. Și ca un făcut, Valentin Grigorievici nu venise la slujbă, era bolnav. Că de față cu el n-ar fi îndrăznit.

— Dumneavoastră le permiteți și altora să scoatocească prin fișele de lucru?

— Ferească sfîntul! Doar vreunui mai obraznic. Și asta numai de față cu mine. Burașnikova zîmbi fîstăcită. Nu izbutesc cu nici un chip să fiu autoritară. Mă iau mereu cu „mătușă Ania“ în sus, „mătușă Ania“ în jos. Ce poți să le faci?! Dar ca să dispară ceva, asta n-am pățit.

— După cum vezi, mătușă Ania, n-ai pățit-o pînă într-o zi — zîmbi Igor.

Îi venea ușor și simplu să discute cu ea, mai ales după discuția grea cu Filatova, care-i răscolise inima. Ce să-i faci, durerea e durere, n-ai cum să te ascunzi de ea, să te ferești, chiar dacă-i vorba de durerea al-

tuia. De altfel, Igor se obișnuise să împartă cu oamenii neocazurile lor — asta era munca. Ce poți face? Iar dacă nu simți povara durerii altuia apăsînd pe propriii tăi umeri, dacă nu simți tu însuți nemăsurata amărăciune, tristețe și minie care se ascunde în ea, ce să mai cauți într-o asemenea muncă, ce folos poți aduce? Și durerea Filatovei era acum și durerea lui: doar murise un om bun, util tuturor.

O umbră trecu peste chipul lui Igor și el se încruntă fără voie, alungînd gîndurile acestea, ivite la timp nepotrivit. Și pesemne că Burasnikova băgă de seamă și i se transmise ceva din ele. Oftă din greu și-și șterse obrazul cu batista, de parcă ar fi vrut să șteargă de pe el zîmbetul blajin, nelalocul lui în clipa aceea. Și fața ei grasă deveni brusc încordată, îngîndurată și tristă. Pesemne că-și amintise și ea de Lucinin — Igor era gata să jure că-i așa. Și deodată simți că tot ce fusese plăcut și ușor în conversația lor se spulberase, mai precis dispăruse aparența unei conversații plăcute, pe care o păstraseră la început.

— Dacă e nevoie, am să confirm prin iscălitură — oftă Barasnikova. Nimeni altul nu putea să le ia în afară de el. Asta-i sigur.

— Dar nu e încă totul, Anna Nikolaevna.

Igor scoase dosarul verde de la procuratură și se apucă să frunzărească filele interrogatoriilor. În dosarul acesta fuseseră adunate toate procesele-verbale: și cele întocmite la Rogoviîn, și cele pe care le predase Raskotov în prima zi a sosirii lui Igor și Vitali la Okladinsk. În cele din urmă, Igor găsi ce căuta și, după ce parcurse din ochi o foaie scrisă, rosti:

— Anna Nikolaevna, dumneata spuneași că l-ai văzut pe Lucinin în seara cu pricina. Și că era însoțit de cineva.

Burasnikova dădu din cap cu amărăciune:

— L-am văzut, cum să nu. Ce-i drept, se întune-case.

— L-ai văzut de aproape?

— Cît se poate de aproape. Au trecut prin dreptul gardului meu.

— Și cine era ou el?

— Ca un făcut, nu-l cunosc pe omul acela.

— Dar dacă l-ai vedea, l-ai recunoaște?

— Of, dragul meu, nu sînt sigură. Am memorie numai pentru cifre și acte. Pe-astea mi le amintesc, chiar dacă mă trezești în toiul nopții. Cît despre persoane, nu le rețin de loc. Dar de loc, zău așa — repetă ea, necăjită și, ca și cînd ar fi vrut să-l consoleze pe Igor, adăugă: Cît despre cealaltă problemă, îți spun precis: nimeni altul nu putea să le ia. I-am spus-o ieri și lui Valentin Grigorievici cînd m-a întrebat conf... conf... nu mai țin minte cum a zis. Pe scurt, m-a întrebat în secret, ca de la sufluet la sufluet. Mi-a cerut să nu spun nimănui decît dumitale.

— Este un lucru foarte important, Anna Nikolaevna — încuviință din cap Igor.

Apoi plecă și Burasnikova. Iar puțin după aceea, pe locul ei ședea, picior peste picior, cu cotul ascuțit sprijinit pe genunchi, mustăciosul și uscățivul Simakov. Suflîndu-și întruna scrumul din țigară pe covor și din pricina tulburării nedîndu-și seama ce face, rosti:

— Eu, ce mai încolo-încoace, pot s-o spun deschis: nu se bucură de respect. Ochii lui, nițel sașii, priveau țintă la Igor, iar sprîncenele, împreunate la rădăcina nasului, făceau ca privirea aceasta să pară oarecum dojenitoare. ... Deocamdată le-am spus oamenilor: „Ce mai încolo-încoace, trebuie să-i dăm o mîină de ajutor“ — urmă Simakov. Dar văd din ce în ce mai limpede că nu ajutăm pe cine trebuie. Ne-am săturat cu toții de Nosov pînă-n gît. Simakov schiță un gest semnificativ, ducîndu-și muchia palmei la bărbie. Și el ce face? Păi noi o să mai stăm cît o să mai stăm și-l chemăm să dea socoteală în fața biroului de partid. Ce mai încolo-încoace ...

„Bun om — se gîndi deodată Igor. Bun și drept. Și cu glagorie. Iar toți ceilalți simt asta. De aceea peșemne că-l și iubesc. Și mai e și dîrz“.

— Cu Nosov e limpede — spuse el. Dar uite, Anișin ăsta de unde a răsărit?

— Pe ăsta nu-l cunoaștem — și Simakov clătină din cap. Dar a și început să se poarte ca un neobrăzat.

— Și cine l-a primit în fabrică? Că doar a avut o condamnare.

— Ce-are a face! Simakov îi aruncă o privire dojenitoare de sub triungiul sprîncenelor sale. Uite, e la noi unul, Valerka Gonciarov. A avut și el o condam-

nare. Da' știți cum trage? Sită pe panoul de onoare, ce mai încolo-încoace. Și nimeni nu-i amintește de trecut. Că numai să-ncerce! ...

— Asta așa-i — încuviință Igor. Numai că dumneata m-ai înțeles greșit. Cei care au avut o condamnare nu prea sînt angajați cu dragă inimă. Uneori și noi sîntem nevoiți să intervenim. Pe cînd aici, un-doi și s-a făcut. De ce?

— Ei, dragul meu. Se întîmplă de toate, ce mai încoace-încolo. Cîne să-l fi știut ce fel de om este?

— Poate că-l știa careva. Te-aș ruga, Ivan Spiridonovici, să te interesezi în ce împrejurări a fost angajat Anișin, la cine s-a prezentat. Că mie mi-e peste mîină s-o fac. S-ar stîrni numai discuții inutile.

— Se poate, de ce nu.

Își luară rămas bun. Igor îl conduse pînă jos și-l întrebă pe ofițerul de serviciu:

— Tomilin n-a telefonat?

— N-a telefonat, tovarășe căpitan — răspunse acesta, sculîndu-se în picioare.

Igor dădu din cap, inciudat. Nu-și putea stăpîni neliniștea crescîndă.

— Tovarășul locotenent-colonel v-a rugat să treceți pe la dînsul — adăugă ofițerul de serviciu.

Igor porni în sus pe scări. Baskotov îl luă să prînzească împreună.

— Cu ocazia asta ai să-mi povestești dacă s-au mai limpezit lucrurile pe-acolo, pe la voi — rosti el, cu glasul ferm al omului care știe să ia măsurile cuvenite. Și ce trebuie să mai facem noi. Ce ajutor să vă dăm.

Discuția continuă în biroul lui Raskotov. Încruntat, Igor îl informă despre dispariția lui Losev. Raskotov îl privi într-un chip anume și spuse:

— Nu-l cunoști bine pe Tomilin. Și nu-l cunoști de loc pe Uglov. Poți să te bizui pe ei ca pe tine însuși. Ei, frate dragă, au să facă tot ce trebuie. Sînt niște băieți cum rar găsești. Ai priceput?

Cînd Igor se ridică să plece, Raskotov îi puse pe umăr mîna lui uriașă și, conducîndu-l pînă la ușă, rosti îngîndurat:

— Cazul Lucinin are rădăcini adînci și întinse. Ați săpat cum trebuie. Și sînt de acord întru totul cu tine.

Așa că, dă-i înainte, dragul meu ! Acționează precum ai hotărît.

Apoi Igor primi vizita soției lui Lucinin, o femeie tăcută, închisă, îmbrăcată într-o rochie sobră, cu un guleras alb, îngust, în jurul gâtului subțire. Obrazul ei palid, imobil, părea ca de marmură. Iar părul foarte blond, pieptănat în sus părea cărunț.

— Vă rog să mă scuzați, Olga Andreeevna, dar am fost silit să vă deranjez — spuse Igor, simțind că-i vine greu să vorbească, ba chiar să și respire, privind ochii aceia stinși, chinuiți. Și vă mai rog să mă scuzați dacă am să vă tulbur o amintire... niște amintiri atât de dureroase.

— Nu-i nevoie să vă scuzați — răspunse inexpressiv Lucinina, și degetele ei nervoase, străvezii răsuciră cap pe o sfoară batista pe care o ținea în mână.

— Iată despre ce-i vorba — urmă Igor. Trebuie să vă povestesc unele lucruri. Și să vă întreb de altele. Colegul meu a fost la dumneavoastră acum o săptămână, când abia sosisem și nu știam încă nimic. În această săptămână am lămurit multe — tăcu o clipă, căutând cuvintele potrivite, apoi continuă cu aceeași încetineală, răsucind în mâini țigara neaprinasă. Deocamdată am să vă spun numai ceea ce se poate spune. Noi am aflat că atât la minister cât și la redacția ziarului și la procuratură au sosit scrisori anonime conținând acuzații împotriva lui Evgheni Petrovici, și asta încă înainte de a se începe ancheta la fabrică. La ora asta sîntem aproape siguri că-s calomnii. Și l-am găsit pe autorul scrisorilor...

Lucinina tresări, privindu-l iscoditor pe Igor.

— ... Am aflat — urmă acesta, aprinzîndu-și, în sfîrșit, țigara — că nu le-a scris singur, mai precis, că i s-a sugerat ce să scrie. În afară de anonima pe care ați găsit-o dumneavoastră. Pe aceea a scris-o chiar el. Am aflat și cine l-a instigat.

— Ce ticăloșie ! ... șopti Lucinina, plecînd capul. Acum înțeleg...

— Ticăloșia nu se încheie aici — replică Igor. În parte, v-a atîns și pe dumneavoastră.

— Pe mine?... Lucinina ridică iute capul. Da, da... înțeleg.

— E o calomnie murdară.

— Nu! exclamă ea nervos. Nu-i calomnie! E adevărat! și pentru întâia oară fața ei palidă se crispă de suferință. E adevărat ... — repetă ea stins, Igor clătină tăcut din cap. Știți ceva ... — Lușinina se uită fix la Igor. Dacă-i așa, hai să spunem lucrurilor pe nume.

Se dovedise mai tare decât credea el.

— De acord — încuviință Igor. Iată deci, întâi le vom spune pe cele care-s adevărate. Dînsa ... Igor nu îndrăzni să rostească numele Taniei — dînsa l-a iubit cu adevărat pe Evgheni Petrovici. Probabil că și el a iubit-o. Dar... aici se termină adevărul și începe minciuna. El nu vă înșela. Suferea numai. S-ar fi putut întâmpla s-o uite. Ea a hotărît să plece din oraș. Nu era exclus ca el să nu poată suporta despărțirea. Numai în acest caz ați fi aflat totul, chiar din gura lui. Și numai după aceea ... v-ar fi părăsit. În mod deschis, sincer. Fiindcă el așa era, știți doar.

— Da, știu ... — încuviință ea, cu glas înăbușit. Dar și eu m-am chinuit ... Mi se închidea telefonul ... Doamne, cîte nu mi s-au spus ... Și-mi strecurau scrisori murdare. Și ...

— Și nu știți cine le făcea pe toate?

— O! Erau glasuri diferite. Dar mai târziu ... a venit la mine. Zicea chiar că mi-e prieten. Eu însă ... l-am dat afară. Nu mai știam încotro s-o apuc ... Și nu i-am spus nimic lui Jenea ... Nimic ... pînă la sfîrșit ...

— Vedeti — rosti Igor — acum cunoașteți toată mîrșăvia. Și asta pornește de la el.

— Acum mi-e totuna, vă rog să mă credeți ...

— Ba nu. Aici nu sînt de acord cu dumneavoastră. O mîrșăvie trebuie pedepsită. Igor strînse fără voie pumnul; țigara se frînse și el o aruncă sub masă, în coș.

... Seara, la hotel, la Igor veni Kucianski. Îl ascultă în tăcere, trăgînd din țigară, apoi spuse cu un oftat:

— Da-a. Ați avut destule frămîntări, după cum văd. Și din motive binecunoscute, firește. Afurisită muncă! Dar eu, de pildă, n-aș putea trăi fără ea. Știți ce-a spus despre meseria noastră Kvacevski, încă acum o sută de ani? Eh, se pricepea să le zică bătrînul! Am și transoris citatul. Iată, ascultă. Își scoase carnetul de notițe și, după ce-l frunzări o clipă, citi: „Un anchetator e obligat să privească la nenorocirile altora fără să se simtă zguduit, să vadă cele mai îngrozitoare fărădelegi fără să

se indigneze, pentru ca în acțiunile lui și în dispozițiile pe care le dă să nu se lase influențat de sentimente, să nu cedeze acestor impresii în dauna datoriei și a adevărului“. E absolut exact.

Tăcură amindoi. Apoi Igor replică cu încăpăținare :

— Eu însă nu pot să nu mă indignez. Nu sînt o mașină de calculat și de dat sentințe. Principalul e să nu-ți arăți sentimentele, asta e.

— Nu — răspunse Kucianski. Dacă e să vorbim, atunci principalul e ca indignarea pe care o simți să nu te stînjenească, ci, dimpotrivă, să te ajute să afli adevărul, să obții dreptatea. Adevărul, iată Dumnezeu! căruia mă închin eu ! exclamă el, și aceste cuvinte, în gura lui, nu sunară emfatic.

— Vă pricepeți să vorbiți frumos — zîmbi Igor. Vitali al meu nu s-ar mai sătura să vă asculte.

— Cel mai important e că am dreptate — replică cu aprindere Kucianski.

— Da-a — rosti tărăgănat Igor. Mîine am o discuție cu tipul acela. O discuție hotărîtoare. Și Iura Saveliiev, ca un făcut, e din nou ocupat. Încearcă să mai fii calm în condițiile astea.

În clipa aceea cineva bătu la ușă. Igor sări de pe divan, de parcă ar fi așteptat de mult acest semn. În prag sta ofițerul de serviciu, gîfîind de alergătură.

— Sînteti chemat la telefon ... repede ...

— Mă întorc îndată ! îi strigă Igor lui Kucianski și se repezi pe culoarul întunecos, spre scară.

Receptorul negru se afla jos, pe ghișeu.

— La telefon ! strigă Igor, lipindu-l febril de ureche. La telefon Otkalenko !

— Aici Tomilin ! răsună un glas îndepărtat, abia auzit. Ți l-am găsit pe Losev al tău ... Vorbesc de la spitalul din Ciudfilovka ...

— Cum, cum ? strigă Igor. Te rog mai tare !

— Vorbesc ... de la spital — glasul îndepărtat se pierdea în vuietul și pîrîitul paraziților. Bulavkin e aici ... într-o stare gravă ... Ai înțeles ? ... Facem cercetări ... Mîine te sun de la Pojaruri ... Se aude mai bine ... Sălut ...

Un mesteacăn bătea cu crengile de un verde gingaș în geamul ferestrei. Vîntul sufla de undeva dintr-o parte, ramurile foșneau, se frecau de geam, și în micul ca-

bimet al medicului pete de soare aurii dăntuiau pe mese și pe pereții văruiți.

Pe pereți atârnavă orare de gardă, instrucțiuni bătute la mașină, afișe care te învățau cum să dai primul ajutor în caz de fracturi, accidente de circulație și arsuri. Într-un dulap de sticlă, însemnat cu crucea-roșie, perafiturile de cristal, erau înșirate cutiute și sticlute cu medicamente. În aer plutea un miros puternic de iod, amoniac și un altul, specific spitalelor.

În dreptul geamului, la masă, ședea o femeie plină, cu halat și tichie albă, de sub care ieșeau șuvițe din părul tuns scurt și cărunț. Femeia fuma, cu ochii mișiți, din care pricină nenumăratele riduri de pe fața ei energică și bronzată păreau mai adânci și mai vizibile. Din buzunarul halatului se șteau arcușii și tuburile de cauciuc ale stetoscopului. De cealaltă parte a mesei se afla Tomilin, părînd uriaș și stîngaci în treniul lui albastru ce sta țepăn pe el. Iar între cei doi, călare pe scaun, ședea Vitali. Avea fruntea înfășurată strîns cu o fișie de tifon alb care-i sălta un smoc de păr blond în creștet. Era îmbrăcat cu pantaloni albaștri de satin din uniforma spitalului și o cămașă tot de spital, cu mîneți lungi și șireturi la gît. Cu toate acestea avea o înfățișare vioaie. Trăgea energic din pipă, adresîndu-se femeii care ședea încrunțată :

— Păi cum se poate, Tamara Anisimovna ? Omul zace la voi de cinci zile, fără să-și recapete cunoștința, iar voi ...

— Iar noi — îi luă femeia vorba din gură — am făcut tot posibilul ca să și-o recapete măcar într-a șasea zi.

— Da, dar în asemenea cazuri nu trebuie anunțată miliția ?

— O știm și fără dumneata. Dar telefonul nostru nu funcționează, vedeți doar ! Îl folosim pe cel de la poștă. Așa s-a și produs încurcătura. Doctorița de gardă credea că a telefonat sora, iar sora, vezi dumneata, era sigură că a telefonat medicul de gardă. Eu, în schimb, nu mă îndoiam nici o clipă că a telefonat fie una, fie cealaltă. Într-un cuvînt, a fost o neînțelegere. Și în plus, bolnavul era în stare foarte gravă. Nu plecam de lîngă el nici o clipă, nici ziua, nici noaptea. O soră a dat sîn-

ge și a zăcut pe urmă și ea în spital douăzeci și patru de ore.

Doctorița fuma mînioasă.

— Toate astea le înțeleg — rosti blind Vitali. Dar trebuie să recunoașteți că-i o neregulă la mijloc. Ne-am sperit căutîndu-l.

— Și noi la fel, dacă vrei să știi. Numai că voi l-ați căutat, pe cînd noi l-am salvat. E o mică diferență.

— Tamara Anisimovna, am un respect profund pentru medicină. Vitali își duse mîna la piept. În primul rînd, părinții mei sînt și ei medici, iar eu am fost cît pe ce să îmbrățișez această meserie. Mama nu poate să mi-o ierte pînă azi. În al doilea rînd — și-si duse mîna la bandaj — ați consumat cu generozitate atîta tifon pentru mine. Sper numai că mîine dimineată o să-l...

— Degeaba speri — îl întrerupse doctorița. Trei zile ai să-l porți. Pe urmă îl înlocuim cu un bandaj ușor. Și te poftesc să stai culcat ! încheie ea, autoritară.

Vitali o privi dojenitor :

— Tot trei zile ?

— Da, da. Nu uita că ai mai avut și un șoc.

— Da, bine ... — oftă supus Vitali. Mîine organizăm un consiliu sub președinția lui — și-l arată pe Tomilin. Iar pînă atunci vă rog să ne povestiți totul despre bolnavul Bulavkin.

— Păi ce să vă povestesc ? Doctorița își aprinse altă țigară. L-au adus niște turiști, joi dimineată. Pierdere de sînge foarte mare, răni de cuțit, un plămîn atins. Era fără cunoștință. Pulsul aproape că nu se mai simțea. Am luat măsuri urgente. Dar astea țin de domeniul profesional. Și-a revenit de două ori, însă pentru scurt timp. Abia azi și-a recăpătat definitiv cunoștința. Sper că o să scape.

Doctorița își frecă obosită fața cu palma.

— A vorbit ceva în timpul cît a delirat ? întrebă Vitali.

— Rostea niște nume, striga ceva, îngîna, chema pe cineva...

— Așa, așa... Uite asta-i interesant. Vă rog mult, Tamara Anisimova, să vă amintiți ce anume striga, pe cine striga.

— Ei, striga „Te omor !“, o chema pe maică-sa. Și încă pe o anume Lara. O chema știi cum... Odată a șoptit, asta am auzit-o chiar eu : „Evgheni Petrovici, eu pentru dumneavoastră...“.

— Ce anume „pentru dumneavoastră“? întrebă Vitali, cu glas tremurând.

— Mai departe n-am auzit. A mișcat doar din buze. Și îndată a urmat un leșin adânc. Dumneata ar trebui să stai de vorbă cu Vera. E sora noastră. A stat la căpătîiul lui patru zile și patru nopți. I-a dat și sînge. Aur curat fetișcana asta! Cît n-am încercat s-o alung acasă, a venit și mamică-sa, a rugat-o, a certat-o! Nimic. N-a vrut să plece. Pîlîngea și nu pleca.

— Și unde-i acum Vera dumneavoastră? întrebă Vitali.

— Acum e obosită. Nu se mai poate ține pe picioare. Iar el a cerut de mîncare. Apropo, e băiat bun, după cît se vede. Se cunoaște după ochi.

Vitali se uită la ea și zise strîmbîndu-se:

— E bun ați spus?

— Da. Iar dumneata trebuie să te culci. Imediat — rosti ea sever. Poți să te întinzi chiar aici, la mine — și arată spre patul înalt, alb, de lîngă perete. Iar eu mă duc la bolnavi. Pentru vizita de seară. Peste o oră mă-ntorc.

— Poate c-ar trebui într-adevăr să mă culc. Iar tu — îi spuse el lui Tomilin — așază-te lîngă mine, ca să-mi povestești. Își duse mîna la capul bandajat: Parcă a început să mi se învîrtească.

Tomilin îl ajută să se culce. Doctorița se sculă sprijinindu-se greoi cu mîinile de genunchi, vîrî mașinal o șuviță cărunță sub tichie și se îndreptă spre ușă.

— Tamara Anisimovna — o strigă Vitali, cu ochii în tavan. Cînd vom putea să stăm de vorbă cu Bulavkin?

— Mîine. Și cu el, și cu Vera, numai mîine. Pînă atunci odihnește-te.

Ieși cu pas legănat, închizînd bine ușa după ea. Vitali se întoarse nerăbdător spre Tomilin.

— Înainte de toate, unde-i bestia aia de Anisin?

— La sovietul sătesc. Uglov îl păzește acolo.

— Bun. Mîine îl ducem în oraș.

— Crezi că te lasă? și Tomilin arată din cap spre ușă.

— Ba bine că nu. Ei, și acum povestește-mi cum m-ați găsit.

Tomilin zîmbi mirat:

— Ce-i cu tine? Ți-ai pierdut memoria? Eu cu Uglov am sosit cu mașina la poarta spitalului. Cînd collo, îl

vedem pe Anișin învîrtindu-se prin preajmă. Cum ne-a zărit, a luat-o la sănătoasa. Ei, și l-am ajuns din urmă. „Ce cauți aici?” îl întrebăm. „Și de ce te-ai speriat de noi?” Îl ducem înapoi la spital. Și deodată te vedem pe tine: mergi pe cîmp, te clatini și te ții cu mâinile de cap. Anișin, cum a dat cu ochii de tine, buf! în genunchi, își face cruce cu ochii holbați și urlă ca din gură de șarpe: „Vine!... Nu știu nimic!... Vine!”... Delira, nu alta. De parcă ai fi venit de pe cealaltă lume.

— Tocmai acolo și voia să mă trimită, ticălosul!

— Și așa. Eu, vasăzică, îl țin. Iar Uglov s-a repezit la tine. Arătai de mai mare dragul! Dar scăfirlia s-a dovedit rezistentă. Mai târziu am făcut o descindere la fața locului, cu tot dichisul, am luat cu noi și martori. Chiar Anișin ne-a dus acolo. Ne-a arătat și ciotul cu care te-a altoit. Solid, nimic de zis.

În odaie se făcu mai întuneric. Soarele coborîse la orizont și spre apus cerul se înroși, trecînd apoi treptat de la albastru-portocaliu la albastru-închis, aproape negru.

— Ce frumos!... rosti îngîndurat Tomilin, privind pe fereastră și fîcînd o țigară între degetele lui puternice. Ca la teatru. Uită-te și tu.

Vitali se ridică într-un cot. Ușa scîrîli. Din coridor, o gîșie galbenă de lumină căzu pe podea. Intră Tamara Anisimovna.

— Stați de vorbă pe întuneric? întrebă ea și răsuci comutatorul de lîngă ușă. Îndată o să vi se aducă cina.

— Eu o să cam plec — spuse Tomilin, sculîndu-se. Că lui Ivan al meu i s-o fi urît să tot aștepte.

— Unde înnoptați?

— Păi tot acolo, la sovietul sătesc. Unde să te duci cu dulăul ăla? Ivan are neamuri pe-aici, așa încît de-ale gurii facem noi rost.

— Ia te uită! Pretutindeni are neamuri — zise Vitali cu invidie și zîmbi. De la Nikita și Matreona s-au tras toți.

Posomoritul Tomilin zîmbi și el.

— Mi-a povestit Uglov despre bancurile tale.

Apoi, luîndu-și rămas bun, plecă.

Se lăasă o noapte zăpușitoare. Vitali se răsuci multă vreme pe o parte și pe alta, fără să-și găsească o poziție comodă. Capul îi trecuse. În schimb, nu se știe de

ce, îl durea tot trupul. Gîndurile i se învălmășeau în minte și creierul surescitat nu reușea să le pună în ordine. Tîmplele îi zvicneau puternic. Îi era sete.

Sora de gardă se apropie cu pași ușori, îi dădu un pahar cu apă și-i ordonă să ia un praf. Cu o mînă răcoroasă îi mîngîie fața. Vitali adormi.

Dimineata se simțea admirabil. Mîncă cu poftă, glumi cu sora, cu medicii, amenință că o să facă exerciții de gimnastică și că o să sară pe fereastră dacă n-au să-i scoată bandajul acela îngrozitor. Apoi sosi Tomilin, nedormit, cu ochii înroșiți. I se dădu un halat. Vitali era cuprins de o asemenea nerăbdare, încît abia se stăpîni să aștepte întoarcerea medicului-șef, dus la vizita de dimineată. Și cînd, în sfîrșit, ea intră pe ușa cabinetului, o întrebă precipitat, cu emoție :

— Ei, acum se poate ?

— Se poate. Du-te. A treia ușă la stînga. Numai, ține minte, stai cinci minute, nu mai mult. Vin chiar eu și te dau afară. Ia seama !

Vitali, urmat de Tomilin, ieși pe coridor. Într-o cameră mică și luminoasă se aflau patru paturi. Pe unul din ele, lîngă fereastră, zăcea, bandajat tot, Bullavkin, foarte palid, cu cearcăne vinetii în jurul ochilor și cu o față trasă, de nerecunoscut. Îi urmări tăcut din ochi pe cei care intraseră. Celelalte paturi erau goale.

Vitali și Tomilin se așezară lîngă el pe patul de vizavi și Vitali îl rugă încet și calm, așa cum îl povățuise în ajun Tamara Anisimovna :

— Povestește, Serghei, tot ce voiai să ne spui la hotel.

Genele lui Bullavkin tresăriră pe chipul palid, ochii i se împînziră brusc de lacrimi și el șopti abia auzit :

— Am să... spun... tot... Da' cu mine... pare-se... s-a isprăvit...

Cînd Igor sosi dimineata la Inspectoratul municipiului, ofițerul de serviciu îi raportă :

— A sosit corespondentă de la Moscova, tovarășe căpitan. Pe numele dumneavoastră — și-i întinse un plic gros.

— Aștept o vizită — îl preveni Igor. O să fiu tot timpul în biroul meu.

Abia după ce se așează la masă și dădu mai întâi un telefon undeva, Igor desfăcu plicul.

Scrisoarea era de la Mațulevici. La drept vorbind, din partea lui era doar un bilețel. Iar restul... După ce parcurse rapid din ochi foile aflate în plic, Igor își frecă mâinile agitat. „Bravo, Grigori Osipovici! Bine l-au mai strâns cu ușa, acolo, pe Kobet, ăla. Că toate astea au fost scrise cu mâna lui. Se teme, ticălosul, pentru propria lui piele!“

Igor își aprinse o țigară și se apucă să recitească cu atenție hîrțurile care se aflau în fața lui, făcîndu-și note pe o foaie separată.

Cineva bătu în ușă.

— Da, da! strigă Igor, grăbindu-se să transcrie o nouă observație.

În birou intră un om nu prea înalt, uscățiv, cu o valiză mică în mînă.

— Vii din partea lui Saveliiev? întrebă Igor. Ia loc, te rog. Decizia procurorului o ai asupra dumitale?

— Cum să nu? zîmbi omul. Fără asta nu putem lucra. Ca și dumneavoastră.

— Perfect. Am și telefonat la fabrică. Acolo totu-i în ordine. Iuri... — Igor uită brusc numele patronimic al lui Saveliiev.

— ... Sergheevici — îi suflă vizitatorul.

— Da, da, Iuri Sergheevici. Ți-a spus el în ce constă sarcina dumitale?

— În linii mari. Amănuntele trebuie să mi le comunicați dumneavoastră. Că eu mă aflu aici în cu totul altă problemă.

— Știu asta. Iată care-i sarcina dumitale.

Igor începu să-i explice. Omul asculta cu atenție.

— E limpede totul — rosti el, în sfîrșit. Cînd aveți nevoie de actul de constatare?

— Îmi trebuie urgent. Igor se uită la ceas: Să zicem către ora două. Interogatoriul îl începem mai devreme.

Dar dumneata să intri fără să te jenezi. Și-ți doresc succes: Ți-l doresc din toată inima, după cum îți dai și singur seama. Igor, zîmbi: Și, în general, îți mulțumesc pentru ajutor.

— Ei, ce mai! Că interesele-s aceleași.

Își luară rămas bun și omul plecă. Apoi intră locotenent-colonelul Raskotov. Îi strînse mîna lui Igor și rosti zîbind enigmatic:

— Aseară, după plecarea dumitale, mi-a telefonat Korșunov, Serghei Pavlovici. Tii, ce mințe ascuțită! Am rezolvat cîndva, împreună cu el, un caz. Atunci a arătat el ce poate!

„Văd că nu-ți mai iese din mințe cazul ăsta“ — se gîndi Igor.

— Ei bine — urmă Raskotov. Află că a fost la el Mațulevici al dumitale...

— A-a, atunci e limpede totul! exclamă bucuros Igor.

— Tocmai. Și Serghei Pavlovici a stat de vorbă personal cu Kobeț ăla. Uite-așa. Ei, și pe urmă s-a interesat cum lucrează aici șoimii lui — și Raskotov zîmbi. Te roagă să-l suni diseară. Raskotov se plimbă prin birou, cu mîinile la spate, apoi se opri în fața lui Igor și adăugă: Aș vrea să asist la interogatoriul de azi. N-ai nimic împotrivă?

— Vă rog — răspunse Igor, reținut.

„I-o fi cerut-o Korșunov, sau o face din inițiativă proprie?“ se întrebă el și pe dată își dădu răspunsul: „Nu, a venit singur. Cazul ia o întorsătură nouă, de aceea“.

Curînd sosi Revenko. Deschise ușa cu zgomot, salută cu glas tare, sigur pe el, aproape vesel.

— Salut, Igor Vasilievici, salut! A, și dumneata erai aici? se întoarce el spre Raskotov, care ședea deoparte, pe canapea. Nu ne-am văzut de multșor, Vikenti Petrovici. De multșor. Cum stai cu ficatul, s-a mai potolit? Îți permite? și zîbind șiret, își dădu un bobîrnac peste gît.

Raskotov mormăi sec:

— De-ar fi toate în ordine ca ficatul meu...

Revenko se întoarse spre Igor. Întreaga lui înfățișare — trupul scurt și gras, cu pîntecele proeminent pe sub cămașa albă, cu cravata legată neglijent în jurul cuto-
lor gîtului roz ca un jambon — totu! exprima siguranță
de sine și calm imperturbabil. Chipul lui trandafiriu
din pricina soarelui, cu pungi umflalte pe sub ochi,
zîmbea deschis și prietenos.

— Vasăzică mă aflu la dispoziția dumneavoastră —
spuse el, așezîndu-se și punîndu-și pe genunchi servieta
mare, cu două încuietori. Cu ce vă pot fi de folos?

— Veți afla îndată totul — răspunse Igor, liniștit,
scotînd formularele interogatoriului. Să completăm mai
întîi partea introductivă.

— Interogatoriu în toată regula — zîmbi Revenko
și-și netezi părul blond, ondulat.

— Așa e regulamentul.

— Ei, ce să-i faci? Dacă așa e regulamentul...

Răspunse repede la întrebările cerute și Igor îi în-
tinse un formular:

— Aici trebuie să semnați.

— Dar ce-i asta? întrebă Revenko, cu interes.

— Avertismentul. În cazul unor declarații false, după
cum vedeți, sînt prevăzute sancțiuni.

— Ce prostie! Dar, mă rog... Revenko iscăli cu
mișcări largi. Era, ca și mai înainte, calm și sigur de
sine, atîta doar că se încordase parcă, imperceptibil, iar
ochii lui căpătără un luci! rece. Ce urmează? întrebă
el, lăsîndu-se pe speteaza scaunului.

— Urmează ancheta, Vladimir Iakovlevici. Dar în-
ainte de toate, vă rog să-mi spuneți ce sentimente nu-
treacă față de Lucini?

— Eu? Cele mai bune sentimente. Susțin și azi. că
era un inginer și un organizator talentat, aici nu încap
dubiu. Deși nu se pricepea să se înțeleagă întotdeauna
cu oamenii: Eram nevoit uneori să atenuez unele si-
tuații.

— Perfect. Așa am să și notez. Dar invenția lui? Îi
recunoașteți această invenție?

— Cum să vă spun? În treaba asta, mărturisesc, nu
sînt prea competent — și Revenko dădu din umeri. Se
spune că a împrumutat-o de undeva.

— Dar părerea dumneavoastră?

— Ce nu știu, dragul meu, nu știu.

— Se întâmplă. Așa am să și notez. Acum, în legătură cu reconstrucția fabricii dumneavoastră. Ați participat la ea, nu-i așa?

— Da, desigur.

— După care proiect s-a desfășurat?

— După care? Păi după același proiect care a fost descoperit mai târziu la combinatul din Baranovsk.

— Sînteți sigur, Vladimir Iakovlevici?

— Ba bine că nu! Dar de ce mă întrebați despre asta?

— Fiindcă dumneavoastră, în timp ce reconstruiati fabrica, v-ați abătut, pare-se, foarte mult de la proiect. De ce s-a întâmplat așa?

— Ei, știți — pe chipul concentrat al lui Revenko se ivi o clipă un zîmbet îngăduitor. În cursul unei lucrări ești întotdeauna nevoit să aduci unele corective. Fără asta nu se poate.

— Dar de ce atît de multe? Chiar și în compoziția și cantitatea utilajului, în construcția lui, în schema tehnologică, la urma urmei.

— A, nu, asta să-i întrebați pe proiectanți.

— I-am întrebat. Apropo, ei au participat alături de dumneavoastră la reconstrucția fabricii.

— Nădăjduiesc că ei v-au explicat?...

— Da, mi-au explicat că acest proiect a fost făcut după reconstrucție.

— Asta-i bună! Și atunci cum credeți că am reconstruit fabrica? rîse Revenko. Fața lui rotundă nu trăda nici dezorientare, nici ciudă.

„Are nervi de oțel!” se gîndi Igor și lămuri:

— Ei spun că reconstrucția s-a făcut după schițe. Nu v-ați dat seama de asta?

— Nu, nu mi-am dat seama.

— Curios! și Igor clătină din cap. Nu găsiți? Toți au știut-o, afară de dumneavoastră.

— Mie, în schimb, altceva îmi pare curios.

— Ce anume?

— Tonul dumneavoastră — rosti sever Revenko. Vorbiți cu mine de parcă ați încerca să mă prindeți cu vreo neregulă.

— Nu tonul contează, ci faptele. Faptele vă nemulțumesc? Pe mine ele mă miră. Doar sînteți un om inteligent, Vladimir Iakovlevici. Vedeti și dumneavoastră

ce situații se creează : fabrica a fost reconstruită cu importante abateri de la proiect. Așa-i ?

— Așa-i. Și ce contează ?

— Pe cînd combinatul din Baranovsk și-a construit atelierul în strictă conformitate cu acest proiect. Iată adevărul respectiv. Ce înseamnă asta ? Oricine v-ar putea-o spune : asta înseamnă că proiectul de față era destinat combinatului din Baranovsk. În cazul acesta, unde-i proiectul după care s-a reconstruit fabrica dumneavoastră ? Poate că-a fost distrus ? Ori s-a pierdut ?

— Absurd !

— Sînt întru totul de acord cu dumneavoastră. Rămîne o singură ipoteză : că proiectul, pur și simplu, n-a existat. Au fost doar niște schițe.

— Ceea ce ar fi însemnat o ilegalitate dintre cele mai grosolane ! exclamă Revenko, strîngînd convulsiv servieta în mîini, încît încheieturile degetelor i se albiră.

„Ehei, drăguțule, ai început să-ți pierzi calmul — zîmbi Igor în sinea lui. Nici chiar nervii tăi de oțel pare-se că nu rezistă“. Și observă cu liniște :

— Sigur că ar fi fost o ilegalitate. Dar Lucinin, care era autorul proiectului, a condus el însuși reconstrucția. S-a lucrat în mare grabă. Așa încît existența unor schițe, chiar dacă nu e justificată, e explicabilă.

— Obligația dumneavoastră nu este de a explica, ci de a asculta niște explicații !

— Ceea ce am și făcut. Și chiar așa mi-au explicat toți, afară de dumneavoastră. Dumneavoastră îmi dați niște explicații extrem de stranii.

— Plutonul întreg greșeste pasul, numai el ține pasul — rosti cu voce de bas Raskotov, din colțul său de pe canapea.

— Iar dumneata... — și Revenko se întoarse spre el. Dumneata... — și deodată încheie calm și ironic : Dumneata, Vilenți Petrovici, după cîte știu, erai de altă părere. Oare ți-ai schimbat-o atît de repede ?

— Nu prea repede — mormăi Raskotov. Cîtuși de puțin repede. Deși s-ar fi ouvenit.

— O clipă, Vladimir Iakovlevici — se amestecă Igor. Notez explicația dumneavoastră. Deci fabrica a fost reconstruită conform proiectului după care, mai tîrziu, a fost construit atelierul de la combinatul din Baranovsk. În cursul lucrărilor, dumneavoastră ați introdus

în proiect schimbări mari, uneori chiar înrăutățindu-l prin aceste schimbări.

— Dați-mi voie! De ce să-l fi înrăutățit?

— Calitatea producției dumneavoastră e ceva mai scăzută. Iar productivitatea e mai mică. Iată confirmarea din partea inginerului-șef al combinatului.

— Păi bine, dar noi eram cei care construiam pentru înția oară!

— Desigur. Deci considerați că v-am înțeles bine?

— Da — răspunse tăios Revenko. Și o comisie competentă din minister...

— Să trecem acum la această comisie — îl întrerupse Igor. Îl cunoașteți de mult pe președintele ei?

— Eu?... Relativ de mult.

— Pare-se că ați fost colegi?

Revenko zîmbi, dînd dovadă de o uimitoare stăpînire de sine, și-și netezi părul cu mîna:

— Cine v-a spus asta? Ah, vă rog să mă scuzați. N-am voie să vă pun întrebări. Și dumneavoastră aveți... da... metode proprii.

— În cazul de față, metoda a fost extrem de simplă — răspunse netulburat Igor. Ne-a spus-o chiar Mihail Nikitovici Kobeț.

— Chiar el?! nu-și putu stăpîni uimirea Revenko. Dar dați-mi voie! Cum ați putut...

— Lăsați întrebările — i-o retează sec Igor. Am eu prea multe să vă pun. Iată deci. Kobeț și-a recunoscut totala incompetență în problema de față. Dar o să ne mai întoarcem la asta. Deocamdată vă rog să-mi spuneți: erați la curent cu scrisorile anonime împotriva lui Lucinin, care au sosit la procuratură, la ziar și la minister?

Revenko se stăpîni din nou, cu un efort, și răspunse calm:

— Desigur. Le-am și citit.

— În linii mari, conțin toate aceleași acuzații, nu-i așa?

— Da, poate.

— Nu ați avut senzația că au fost scrise de una și aceeași persoană?

— Nu m-am gîndit la asta.

— Dar nu v-ați gîndit la faptul că autorul lor cunoaște foarte bine problemele fabricii și că s-ar putea să facă parte din personalul ei?

— Foarte posibil.

Rêvenko era calm, uimitor de calm, însă obrazul lui plin părea încremenit, pînă și ochii; doar buzele i se mișcau.

— Și noi ne-am gîndit la toate astea — rosti rar Igor. Și l-am găsit pe autorul scrisorilor.

— Vă felicit.

— Și el a mărturisit. Propriu zis, nici nu-i mai rămînea altceva de făcut. Este un anume Nosov. Îl cunoașteți?

— Îl cunosc — răspunse sec Revenko.

— Perfect. Iată însă ce pare ciudat la prima vedere. Toate acuzațiile conținute în scrisori au fost confirmate de comisie. Or, dumneavoastră ați fost acela care ați furnizat comisiei lămuririle necesare...

— Nu numai eu.

— Bineînțeles. Dar dumneavoastră ați dat lămuriri chiar la aceste puncte. Așa ne scrie Kobeț. Igor arată spre una din hîrțiile aflate pe masă. Și aceleași puncte, mai bine zis aceleași acuzații i le-ați sugerat lui Nosov, pentru anonimele sale. Iată depoziția lui.

— Minciună — rosti calm Revenko. Și adaug: o minciună sfruntată!

— Chiar așa?! se miră Igor. Dar Kobeț e o persoană oficială și, în plus, un vechi prieten de-al dumneavoastră. De ce ar fi...

— Mă refer la Nosov — rosti rar și ferm Revenko, apăsînd pe fiecare cuvînt. Chipul îi rămăsese încremenit, iar ochii priveau într-un punct.

— La Nosov? repetă Igor. Deci Kobeț are dreptate?

— Da.

— Așa o să și notăm... Acum în privința lui Nosov. Sînt de acord cu dumneavoastră. Omul acesta nu merită încredere. Dar el nu-i numai ticălos, mai e și viclean pe deasupra. Și v-a dus de nas. Bănuiți cum anume?

— Nu.

— Nu vă amintiți că i-ați cerut să vă înapoieze o hîrtie, mai precis un bilețel, iar el v-a spus că l-a pierdut?

— Și asta-i minciună.

— Se prea poate. Numai că hîrtia aceea se află acum la noi. Acolo stau scrise de mîna dumneavoastră unele cuvinte și formulări mai dificile pentru Nosov. Și mai

e notat: „Vezi să scrii corect, altminteri n-au să înțeleagă“.

— Minciună!

— Iată biletul acela. Igor luă de pe masă o foaie mică, boțită și i-o arată lui Revenko.

— Dați-mi voie... — și acesta întinse mîna.

— Nu. O să-l recunoașteți și așa.

— Dați-mi voie! repetă Revenko, amenințător, continuînd să stea încremenit pe scaun, cu mîna întinsă.

— Nu. Priviți-l de departe. E suficient de...

— Atunci mi-l iau singur!...

Revenko sări brusc de pe scaun, răsturnînd cu zgomot servieta, îi smulse lui Igor biletul din mîna și-l vîri fulgerător în gură. N-apucă însă să-l înghită, că de pe canapea sări la el Raskotov și-l apucă de gîtlej.

— Scuipă-l! îi strigă el, sufocîndu-se.

Lui Revenko îi năvăli singele în obraz, începu să horcăie cu zgomot și încercă să desclăteze, să-i frîngă degetele lui Raskotov. Dar acesta, cu cealaltă mîna, îi strînse maxilarele atît de strașnic, încît Revenko, gemînd, își desfăcu dinții înclătați și ghemotocul de hîrtie se rostogoli pe podea. Raskotov îl împinse cu piciorul spre Igor. Acesta netezi atent și cu dezgust biletul umed și-l puse pe o sugativă, presîndu-l cu un dosar gros.

Revenko căzu sleit pe scaun, ținîndu-se cu o mîna de gît și mișcîndu-și fălcile. Obrazul lui își recăpătă treptat culoarea normală. Nu era în stare să scoată un cuvînt, îl urmărea doar cu ochi plini de ură pe Raskotov, care se întorcea agale spre canapea. Pe spinarea lată a acestuia, sub bluza militară, se zăriră omoplații zvîcnind. Raskotov, ca și cum ar fi făcut niște exerciții de înviorare, își dezdoi de cîteva ori, cu putere, brațele. Pesemne că-i amortiseră. Se așeză pe canapea, clocotind încă de indignare, și rosti răgușit:

— Te-aș fi sugrumat, dacă era după mine...

Revenko își reveni, în sfîrșit, și i se adresă lui Igor, zîmbind în silă:

— Întrucît tot n-am de gînd să iscălesc procesul-verbal, nu e cazul să vă osteniți să-l scrieți.

— Ba nu, am să mă ostenesc — replică Igor. Iar după aceea om mai vedea. Numai că am să notez îndată și fapta eroică pe care ați săvîrșit-o.

— Cum doriți. Revenko se înclină ceremonios, cu o poli-tețe agresivă, dar se vedea bine că are gîtul cam țeapăn.

În clipa aceea cineva bătu în ușă, apoi intră un bărbat cu o valiză mică în mînă.

— Tovarășe Dolin — spuse Igor — păcat că ai întîr-ziat. Cetățeanul acesta a încercat adîneauri, în chip ne-fericit, să înghită o hîrtie.

— Nu-i nimic. Am mai văzut eu treburi din astea — răspunse calm noul-venit. Iată actul de constatare. To-tul s-a petrecut așa cum ați presupus. Iar eu...

— Îți mulțumesc foarte mult. Acum discuția noastră o să decurgă și mai vioi — răspunse Igor.

Își luară rămas bun și omul plecă. Calm, de parcă nu s-ar fi întîmplat nimic, Igor îl întrebă pe Revenko:

— Inginerii Cerkasov și Filatova au lucrat împreună cu Lucinin la proiectul pentru combinat?

— Dacă asta se poate numi lucru!

— Adică?

— Citiți constatările comisiei — răspunse Revenko, batjocoritor, continuînd să-și frece mașinal gîtul.

— Le-am citit. Deci, cum spuneam, ei susțin că pro-iectul nu purta ștampila fabricii, ci doar semnăturile lor. Ulterior însă, în momentul cînd a început ancheta, s-a constatat că, dimpotrivă, proiectul are ștampila, în schimb lipseau semnăturile. E ciudat, nu-i așa?

— Asta nu mă privește.

— Da? Dar dumneavoastră ați fost acela care ați prezentat comisiei proiectul. Iată, Kobeț ne confirmă asta în scris.

— Mi s-a cerut să-l prezint și l-am prezentat.

— Dar de ce nu i s-a cerut lui Lucinin?

— Era bolnav în perioada aceea.

— Și de unde ați luat proiectul?

— De la el din birou.

— De unde anume, din birou?

— Nu-mi mai aduc amînte. Și, în general...

— O clipă. Nu-i nevoie să vă enervați. Lucinin a sus-ținut că-și ținea copiile proiectului încuiate în sertarul mesei.

— Sertarul era deschis!

— Așa? Igor zăbovi o clipă, apoi întrebă brusc: Unde-s cheile de la sertarele dumneavoastră?

Revenko își pipăi buzunarul, dar în aceeași clipă lăsă să-i cadă încet mîna și se uită țintă la Igor.

— Le-am lăsat la secretară — rosti el rar. Broasca s-a stricat și se descuie greu. Am rugat-o s-o repare.

— Nu broasca s-a stricat, ci cheia — replică Igor cu răceală. Ați descuiat cu cheia aceasta sertarul lui Lucinin și cheia s-a îndoit; mai mult, i s-a rupt unul din zimți. Broasca s-a descuiat greu și ați stricat-o, la fel ca și cheia. Iată rezultatul expertizei. Igor arată spre hîrtia pe care o adusese cu puțin înainte Dolin. De ce ați făcut asta? De ce ați luat de la secretară ștampila fabricii? Iată depozitiile ei — și scoase din dosar o altă hîrtie pe care i-o întinse lui Revenko. Puteți să luați cunoștință.

— V-am mai spus — răspunse acesta rar. N-am să iscălesc procesul-verbal. Și nici n-am să mai răspund la întrebări.

— Nici nu mai e nevoie — răspunse Igor. Totul e limpede și așa. Vă pot spune chiar de ce îl urați pe Lucinin. Era mai strălucit, mai talentat decît dumneavoastră. Îl invidiați. Devenise directorul fabricii. Or, pînă atunci, director fuseseți dumneavoastră. Și, în sfîrșit, pe el, și nu pe dumneavoastră îl iubea Filatova...

— Vă poftesc... — strigă deodată poruncitor Revenko — vă poftesc să nu vă amestecați în problema asta!... E o problemă personală!... Este... este o ticăloșie, la urma urmei!

— Dumneavoastră îmi vorbiți de ticăloșie? întrebă mirat Igor. Dumneavoastră?! De ce ați urmărit-o pe Filatova? De ce v-ați dus la soția lui Lucinin? De ce i-ați dat telefoane și i-ați strecurat scrisori anonime? Toate astea cum se cheamă, vă întreb eu?

Singele năvăli iar în obrazul gras al lui Revenko. Nu-și mai putea stăpîni turbarea care-l cuprinsese. Izbi puternic cu pumnul în masă, scăpînd din nou servieta pe podea, și strigă:

— Vă repet să nu vă amestecați!... Nu vă privește! E limpede?!... Nu sînteți decît un funcționăraș, o mașină fără suflet!! Știți dumeavoastră ce-i aceea dragoste?! Sînteți în stare să jertfiți totul pentru ea? Tot ce aveți mai scump în viață? Pe cînd eu pot! Pot! Și eu o iubesc! Puteți să mă și uicideți! N-aveți decît! Dăr am s-o iubesc și acolo, și acolo!...

În glasul lui sacadat se simțea atîta furie, atîta patimă, încît Igor se cutremură gîndindu-se numai la ce era în stare să facă omul acesta în numele iubirii lui.

— Dar ei, în afară de durere, nu i-ai adus nimic — rosti el încet.

— Este și durerea mea! Este durerea mea și a ei! Revenko se aplecase, cu pîntecele lipit de masă, și continua să izbească convulsiv cu pumnul. Și să nu vă amestecați în treaba asta! Este durerea noastră! Este iubirea noastră!

— Bine, ajunge — spuse Igor, sever, și clătină din cap, ca și cînd ar fi vrut să alunge înțepeneala care-l cuprinsese o clipă. Ajunge! Nu se poate să săvîrșești crime în numele iubirii.

— Ba se poate! Se poate orice!...

— În cazul acesta, trebuie să dai socoteală pentru ele. L-ai învăluit pe Lucinin într-o rețea de minciuni și calomnii. L-ai împins la sinucidere, dacă vrei să știi! Iată decizia procurorului. Ești arestat, Revenko.

— Asta-i provocare!... strigă el, sărind în picioare. O provocare! Încălcarea legalității! O să fiți trași la răspundere!...

Începu să alerge agitat prin birou, mic, gras, cu pumnii încheștați. Privindu-i obrazul roșu, în care năvălise sîngele, părul blond răvășit, cu şuvițe lipite pe frunte, ochii bulbucați de turbare, Igor crezu o clipă că Revenko și-a pierdut mințile.

— O provocare! continuă să strige Revenko din ce în ce mai răgușit și deodată se repezi spre ușă.

Dar Raskotov îi tăie calea.

— Înapoi! rosti el, amenințător.

Cînd Revenko fu dus, în sfîrșit, Igor se lăsă istovit pe speteaza scaunului. Sună telefonul. Igor ridică receptorul cu mîna vlăguită, dar pe loc uită de oboseală: recunoscuse vocea lui Tomilin.

— Mîine dimineată sosim. Cu Losev e în regulă. Pe la tine ce mai e?

Igor îi relată pe scurt rezultatul interogatoriului care tocmai se sfîrșise.

Tomilin tăcea.

— Mă auzi? strigă Igor.

— Te-aud — răspunse Tomilin după o pauză. Toate-s precum spui, și nu tocmai. Bulavkin a vorbit...

Bulavkin a vorbit

Dimineata, în fața Inspectoratului municipiului se opri un „GAZ” prăfuit. Primul sări din el Vitali Losev, cu o șapcă cenușie în cap, trasă aproape pînă peste ochi; haina și-o aruncase pe spate și o ținea cu mîna. În urma lui Losev apărură Tomilin. Coborî fără grabă din mașină și chemă milițianul care stătea lingă ușă. Apoi intră și el în clădirea inspectoratului.

Ofițerul de serviciu sări bucuros de la locul lui și strînse mîna noilor sosiți. Între timp, pe scară, sărea venind în întîmpinarea lor Igor. Îl îmbrățișă pe Vitali :

— Nici focul nu ne prinde, nici apa nu ne ia, așa-i?

— Așa-i — răspunse Vitali. Să mergem mai repede, am un sac de noutăți.

Tot atunci milițianul îl scoase din „GAZ” pe Anton Anișin, care arunca priviri cercetătoare în jur.

Intrînd în birou, Vitali închise bine ușa și, întorcîndu-se spre Igor, spuse emoționat :

— Află că Bulavkin și-a amintit ultimele cuvinte ale lui Lucinin din ziua aceea, înaintea morții sale : „Eu, Serreojă, o să mă mai bat. Să nu creadă ăia că-s Hristos. Nu mă las eu îngropat cu una cu două”. Iată ce voia să ne spună Serghei.

De cîte ori era emoționat, Igor, spre deosebire de Vitali, devenea zgîrcit la vorbă și aspru. De astă dată, la fel, aruncă răs-picat și tăios, așezîndu-se la masă :

— Ia-le pe rînd ! Ce s-a întîmplat la Bulavkin ? Și, pentru Dumnezeu, stai jos odată, nu te mai foi de colo-colo !

Față de un asemenea ton, Vitali se simțea de fiecare dată ofensat și trecea pe loc la o conversație voit rece, oficială.

— Cum doriți, tovarășe căpitan. Pot să stau jos și să le iau pe rînd. Se așază pe canapea lîngă Tomilin și, luînd din mîna acestuia un dosar subțire, se apucă să-i dezlege șnurul. Iată depoziția lui Bulavkin — zise el, reținut. Faptele, după spusele lui, s-au desfășurat în modul următor. Bulavkin se pregătea să vină la noi în seara zilei de douăzeci și doi. Iar a doua zi dimineață trebuia să plece în deplasare la combinatul din Cehov și să aducă de acolo un camion cu panouri, lambriuri, pentru construcție. Șoferul lor era bolnav. Dar în seara aceea, exact cînd se pregătea să vină la noi, l-a întîlnit în stradă, chiar lîngă casa lui, pe Nosov, care i-a transmis că Revenko a dat dispoziție să plece imediat la combinat. Tot Nosov i-a înmînat și ordinul de deplasare și banii, zicînd că treaba e foarte urgentă și că de aceea trebuie să plece cu mașina, împreună cu muncitorul Anișin. Mașina îl și așteaptă în dreptul casei lui Anișin; pe strada Recinaia. Bulavkin e un băiat disciplinat. S-a mirat, ce-i drept, că Nosov a scos mașina din fabrică fără el, dar n-a refuzat să plece. Și au pornit spre strada Recinaia. Acolo Bulavkin a băgat de seamă că mașina nu era în stradă, ci fusese trasă în curte, dar n-a dat importanță acestui lucru. Iar mai tîrziu, cînd au trecut de Pojaruri, Anișin l-a atacat pe neașteptate. Ce s-a întîmplat mai departe, știm și noi. Iată depoziția. Puteți să luați cunoștință de cele scrise, tovarășe căpitan.

Vitali se sculă și puse hîrțile pe masă, în fața lui Igor. Păstra o atitudine demonstrativ oficială.

Igor zîmbi.

— Bine, nu mai face pe nebunul. Bulavkin nu ți-a spus de ce l-a atacat Anișin? Poate că s-au certat pe drum.

— Nu pricepe nici el de ce. N-a fost nici o ceartă între ei. Și, de fapt, abia dacă se cunoșteau.

— Bu-un. Tabloul devine interesant.

— Dar deocamdată — începui Vitali, căruia încă nu-i trecuse năduful — trebuie neapărat...

Sonerie telefonului îl întrerupse. Ofițerul de serviciu raportă :

— O fată cere să intre la dumneavoastră, tovarășe căpitan.

Peste cîteva clipe se auzi o bătaie în uşă. În prag se ivi o fată slăbuţă, cu o claie de păr auriu în cap, ţinut de o panglică albastră; purta o fustă scurtă în mai multe culori, iar în picioarele arse de soare nişte sandale albe, scîlciate.

Igor o recunoscî îndată.

— Intră, Lara, intră — spuse el, sculîndu-se. Bună ziua. Hai intră, ce-ai rămas acolo?

Fata îşi săltă dirz bărbia ascuţită şi aruncă o privire spre Vitali şi Tomilin, care şedeau pe canapea. Apoi întrebă provocător:

— Dumneavoastră îl căutaţi pe Serioja sau nu? Cît se mai poate aştepta? Au trecut... — giasul îi tremură puţin — au trecut nouă zile şi tot n-a apărut. Şi asta se cheamă că-l căutaţi?

Fata se lupta din greu să-şi biruie timiditatea şi din această pricină părea mai mînioasă şi mai agresivă.

— L-am găsit — rosti Igor, grav.

— Atunci de ce nu spuneţi nimic? izbucni fata, aproape plîngînd, continuînd să stea în prag. Noi... Anfisiei Gordeevna i-au secăt lacrimile de atîta plîns... Se poate să... chinuiţi aşa oamenii?

— I s-a întîmplat o nenorocire...

— Cum aşa?! şi se încordă toată. Trăieşte? Spuneţi-mi numai atît...

— Trăieşte. E la spital. În Ciudilovka.

— Vai de mine! exclamă ea, plesnindu-şi palmele una de alta. Plec chiar acum! E un autobuz care merge pînă acolo! Numai să mă învoiesc de la serviciu...

— Şi cum rămîne cu tata? zîmbi Igor.

— Ce-are a face tata? Doar n-am să-i cer voie... Puse mîna pe clanţa uşii, dar în aceeaşi clipă se întoar-se din nou spre Igor: Vasăzică trăieşte, aşa-i? Mi-ai spus adevărul?

— Bineînţeles.

— Vai de mine, alerg! Vă rog să mă scuzaţi!...

Uşa se trînti în urma ei cu atîta repeziciune, că Igor n-apucă să-i mai spună nimic. Se uită la Tomilin şi zise cu un oftat:

— Şi mai vorbeai de Shakespeare! Romeo şi Julieta!...

— Halal fată!... făcu tărăgănat Vitali, plin de admiraţie.

— Ce voiai să spui cînd a intrat ea? îl întrebă Igor.

— Eu?... A, da. Vitali se încruntă iar: Trebuie să-l arestăm imediat pe Egor Anișin. Imediat! Mă duc chiar eu.

— Ți-ajunge unul din frățiori — răspunse Igor. Hai să-i împărțim. Îl sun acuși pe Saveliev.

— A! Ați și făcut cunoștință?

— Desigur. Ancheta s-a redeschis în mod oficial. Și i-a fost încredințată lui.

— Mamă-doamne! Și cum rămîne cu prietenul meu Rogovișin? întrebă Vitali, cu o disperare comică, apucându-se de cap.

— A fost desărcinat. Pe motiv că-i supraîncărcat — zimbi Igor.

— Vai, vai! Și cine a îndrăznit s-o facă?

— Kucianski. Un băiat grozav. Are să-ți placă. Igor formă numărul procuraturii. Iuri Sergheevici? Salut. Vă deranjează Otkalenko. Iată despre ce-i vorba...

În timp ce Igor vorbea la telefon, Vitali îi șopti ceva lui Tomilin, și acesta, ridicându-se greoi de pe canapea, se îndreptă spre ușă. Se întoarse peste un minut cu un pachet mare, învelit în hîrtie de ziar.

Cînd Igor puse receptorul în furcă, Vitali îi spuse:

— Mai e o chestiune. Arată-i, Nikolai Ignatievici.

Tomilin desfăcu pachetul pe genunchi. În el se afla o bucată de scîndură înnegrită, umedă la un capăt, cu urme proaspete de ferăstrău pe margine. Tomilin așeză ziarul cu bucata de scîndură pe masă, în fața lui Igor.

— Asta ce mai e?! se miră acesta.

— A fost luată din barca lui Anișin — lămuri Vitali. Ieri, în timp ce zăceam la spital, Nikolai Ignatievici a procedat la o confiscare oficială. Privește numai cît sînge e acolo. Mai bine zis — zimbi el — cîte pete care par a fi de sînge. E nevoie de o expertiză.

— Interesant...

Igor cercetă cu atenție bucata de scîndură din fața lui, apoi o întoarse cu băgare de seamă:

— A-a... Văd, văd... Halal urme, nimic de zis... Își aprinse fără grabă o țigară și, mijind ochii din pricina fumului, se uită la Vitali: Și ce concluzii se pot trage din asta?

— Multe... — răspunse evaziv Vitali. Ar fi util, de pildă, să se compare rezultatele expertizei cu declarațiile lui Bulavkin.

— Aşa, aşa. Şi nu numai cu ale lui Bulavkin. Igor se gîndi o clipă, apoi adăugă : Şi cu ale Annei Nikolaevna.

— Cine-i Anna Nikolaevna ?

— O femeie foarte simpatică. Lucrează la fabrică, la contabilitate — răspunse Igor. Ea l-a văzut în ultima seară pe Lucinin. Şi pare-se că nu mergea singur.

— Dar cu cine ?

— Nu ştie. Dar dacă...

— Exact ! exclamă Vitali. Chiar aşa o să şi trebuiască să facem. Uitase jignirea, iar din glasul lui dispăruse tonul acela oficial şi ironic. Tii, drace ! Grozav ! şi îşi frecă mîinile de bucurie. Chiar acum mi-am adus aminte. „O cheamă Buraşnikova, nu-i aşa ?

— Întocmai. Şi acum, în privinţa expertizei biologice — şi Igor se încrunţă din nou, uitîndu-se la Tomilin. Te rog să te ocupi tu, Nikolai. Va trebui s-o trimiţi la direcţia regională.

— Şi cît mai urgent — adăugă Vitali.

Mai discutară despre alte treburi, cu adevărat importante şi urgente, dar între timp tustrei se gîndeau la acelaşi lucru : vasăzică, Lucinin nu s-a sinucis ? Vasăzică, e vorba de... un omor ? Dar atunci cine-i criminalul ? Ce motive a avut să ucidă ? Şi cum ? Principalul, desigur, era să afle cine-i. Oare scrisoarea de ameninţare a lui Nosov fusese mai mult decît o simplă tentativă de intimidare ?

După ce Tomilin plecă, luînd cu el pachetul cu scîndura, Vitali fu primul care izbucni.

— Gîndeşte-te ! exclamă el. Nu, nu, gîndeşte-te ! Aşadar, e vorba totuşi de un omor ? Şi eu care începusem să cred...

— Cînd ai să citeşti toate materialele şi, mai cu seamă, interogatoriul lui Revenko, ai să mai auzi şi altele — rosti posomorît Igor. Află că-i un ticălos cum nu s-a văzut.

— Da, da ! Trebuie să le citesc — se repezi Vitali. Unde sînt ?

— Ți le dau acuşi... — Igor ezită. Totuşi trebuie verificat de zece ori fiecare amănunt. Că omul e om : acum gîndeşte într-un fel, peste un minut într-alt fel... Mai ales în starea în care se afla Lucinin.

— Asta așa-i, firește — consimți Vitali. Era într-o stare îngrozitoare. Toate se dărimau în jurul lui...

— Tocmai. Și nervii îi erau praf făcuți...

— Dar Bulavkin spune...

— Nu asta-i lucrul cel mai important — și Igor clătină din cap. Important e să știm ce s-a întâmplat cu el. Or, dacă aflăm ce s-a întâmplat cu Bulavkin, vom ști și ce-a fost cu Luginin. Sînt sigur.

— S-ar putea să ai dreptate...

— Da! Își aminti deodată Igor. Am uitat să-ți spun. Aseară am vorbit la telefon cu Korșunov.

— Și?... întrebă nerăbdător Vitali.

— S-a interesat cum merg treburile. Printre altele, trebuie să știi că ne-a ajutat strașnic acolo, la Moscova. Mațulevici a fost pe la el. Iar el a stat de vorbă personal cu Kobeț.

— Formidabil! exclamă Vitali. Îmi imaginez rezultatul.

— Ba nu poți să ți-l imaginezi. Kobeț a scris cu mîna lui totul. Tot adevărul. Ai să citești aici — și Igor bătu cu palma peste dosar: O spovedanie întreagă.

— Și ce-a mai spus Korșunov?

— Ce-a mai spus? I-am raportat totul. Am vorbit pe fir special.

— Asta îmi închipui — observă nerăbdător Vitali. Și mai departe?

Igor zîmbi:

— Mai departe, a fost de acord cu felul cum am lucrat. Ba mai mult, închipuie-ți, ne-a lăudat. Și a mai spus că Svetlov nu mai vine. Crede că ne putem descurca și singuri. Iar el se pregătește să plece într-altă parte.

— Oare unde?

— Undeva în Asia, la Frunze sau la Tașkent, nu știu sigur.

— Oho! Înseamnă că s-a întâmplat ceva!

— Ții minte afacerea în legătură cu Barskul? Cu pașapoartele și stupefiantele?

— Ba bine că nu!

— Ei bine, firul duce într-acolo.

— Foarte interesant... — rosti tărăgănat Vitali, cu invidie.

— Pe scurt, deocamdată citește materialele. Igor de-veni din nou aferat. Iar eu am plecat...

Telefonul sună iar. Igor recunoscuse vocea lui Simakov.

— Tovarășul Otkalenko ?

— Da. Bună ziua, Ivan Spiridonovici.

— Vă rog să mă scuzați că nu v-am chemat ieri. Ce mai încolo-încoace, am căutat să aflu cele ce m-ați rugat.

— Și ați aflat ?

— Cum să nu. Pe cererea de angajare se află avizul personal al lui Vladimir Iakovlevici Revenko : „Să se facă formele pentru atelierul de dozare“. Toate în regulă, cum scrie la carte.

— Deci în atelierul lui Nosov ?

— Întocmai. Și mai zic băieții că l-a adus chiar Nosov. Cică ar fi prieteni. Ce mai încolo-încoace. Dar noi pe prietenii ăștia...

— Ba nu, Ivan Spiridonovici — replică Igor; ferm. De prietenii ăștia ne vom ocupa noi de-acum încolo. Anișin e la lucru ?

— Da. Aud că s-a și sfădit cu careva.

— Aveți grijă să nu plece nicăieri. Sosim îndată. Numai fiți cu băgare de seamă, Ivan Spiridonovici. Cu mare băgare de seamă. Înțelegeți ce vreau să spun ?

— Cum să nu ! În privința asta-i limpede ce mai încolo-încoace. Numai că s-a ivit o altă chestie.

— Ce s-a mai ivit ?

— Se zice că Revenko e arestat... Ce mai încolo-încoace, ar trebui să-i lămurim pe oameni. Că n-are rost să umble vorba. Sigur că da, îl cunoaștem ca pe-un cal breaz...

— Ca pe un cal breaz îl cunoaștem deocamdată numai noi — rîse Igor. Și o să lămurim, o să povestim tot. Ivan Spiridonovici. În privința asta nu te îndoi.

— Atunci e bine, ce mai încolo-încoace... — rosti mulțumit Simakov. Dar ce-a făcut ? Aș fi curios să aflu.

— Multe. Însă deocamdată e prea devreme să vorbim despre asta, Ivan Spiridonovici. Ancheta nu s-a terminat încă.

— Atunci e clar. Toate cele bune.

Igor puse receptorul în furcă.

— Un om de aur. Îți crește inima cînd stai de vorbă cu unul ca el. Iată dosarele. Ia cunoștință. Iar eu am plecat. Ne ducem să-l arestăm pe Anișin.

Vitali deveni dintr-o dată serios și se uită la prietenul său.

— Ai grijă — rosti el, sever. Aici nu-i de glumă. E un bandit periculos. Și nu poți ști ce poartă ascuns în buzunar. Așa încît, fiți prudenți. Poate c-ar fi bine să merg și eu cu voi?

Se sculă de pe divan și-și îndreptă șapca, pe sub care se zărea o fișie albă de bandaj.

— Ba nu — replică Igor. Tu ți-ai făcut suma. Și-apoi, țeasta ta mai are nevoie de nițică îngrijire.

— Ce-are a face țeasta? zise Vitali și dădu din mină a lehamite. Dar Anișin, pricepi...

— Cu Anișin o să fie în regulă. Nu te teme.

Igor își puse haina și-și potrive pistolul în buzunar.

— Ba închipsește-ți că mă tem — replică Vitali, provocător.

În primul rînd trebuiră să treacă pe la procuratură, pe la Kucianski, pentru a primi ordinul de arestare împotriva lui Anișin și de percheziție a locuinței lui. Atacul asupra lui Bulavkin și rănirea gravă a acestuia constituiau temeiuri suficiente pentru asemenea măsuri.

În timp ce Igor se afla la Kucianski, Tomilin, Volov și încă un lucrător de miliție îl așteptau în mașină. Cu toții fumau nerăbdători, uitîndu-se din cînd în cînd la ceas. Discuția nu se lega. Fiecare își dădea seama că aveau de îndeplinit o misiune dificilă. Anișin nu era omul care să se împace ușor cu situația creată.

În cele din urmă apăru Igor. Intră grăbit în mașină și, trîntind cu putere portiera, se întoarse spre tovarășii săi.

— Am o idee — spuse el cînd mașina porni. Crezi că noi doi, Nikolai, n-o să ne descurcăm singuri cu individul ăsta? Iar dumneata — i se adresă el lui Volov — du-te împreună cu tovarășul pe Recinaia. Aveți sarcina să faceți percheziție și, pentru orice eventualitate, să-l arestați acolo. Ca să fiu mai sigur... Iată ordinul de percheziție. Într-acolo se-ndreaptă acum și Saveliev. Sînt obiecții?

Obiecții nu erau. În orice caz, nimeni nu le exprimă cu glas tare. Igor scoase fotografia lui Anișin, unde acesta se afla alături de Nosov. Toți priviră cu atenție —

pentru a cita oară ? — obrazul uscățiv, nervos, cu buze subțiri și strînse, cu nasul acvilin și cu smocul de păr negru ce-i cădea peste ochii obraznic mijiiți.

— Amarnic flăcău, după cît se vede — observă Tomilin.

— Periculos — îl corectă îngîndurat Volov.

Mașina se opri la capătul străzii Recinaia, la mare depărtare de casa lui Anișin. Cei doi milițieni coborîră. Igor și Tomilin le strînseră mîna la despărțire, iar Igor îi mai preveni o dată :

— Să nu intrați brusc, băieți. Și să faceți o percheziție în toată regula.

Mașina porni mai departe. Igor își șterse fruntea de sudoare. Era cald și zăpușitor. Curentul de aer fierbinte ce năvălea în mașină nu le aduse nici o ușurare. Soarele plutea sus pe cerul palid-albăstrui, decolorat parcă, și razele lui ardeau necrutător. Străzile erau aproape pustii. Casele păreau somnolente, nepăsătoare, moleșite parcă și ele de arșiță. În clipa cînd se apropiau de fabrică, Igor simți brusc o neliniște inexplicabilă.

— Nu ții minte unde-i atelierul de dozare ? îl întrebă el pe Tomilin.

— Ultima clădire. Cea mai veche.

— Acolo să tragi mașina — îi spuse Igor șoferului. La vreo cinci minute după ce am intrat noi. Și din nou își șterse fruntea.

Lîngă poarta fabricii, Igor zări pe neașteptate silueta înaltă a lui Simakov, cu o cămașă albastră cu mîneci scurte și cu șapca dată pe ceafă. Lîngă el stătea un flăcău cu părul ciufulit, îmbrăcat într-o salopetă pătată de ulei. Ambii se uitau în jur, iar Simakov, supărat, îl certa pe flăcău.

Mașina n-apucă să stopeze, că Igor și sări din ea :

— Ce s-a întîmplat, Ivan Spiridonovici ?

— Să spună singur, ce mai încolo-ncoace... — zise acesta, mînios, arătîndu-l pe flăcăul ciufulit. Cap sec, ce mai încolo-încoace. Nu poți ști ce-i în stare să-ți trîntească peste o clipă și să-și dea în petic.

— Da' eu ce știam ? E nebun de-a binelea !... Încerca să se dezvinovățească flăcăul, stînjinit de prezența unor străini și dîndu-și seama de gravitatea gafei sale. Nu i-am spus nimic deosebit — acum i se adresa lui Igor, și acesta își dădu seama că-i vorba de Anișin. Iar el, mă rog, a

început să facă gălăgie. „Nu vreau să car, zice, asta nu-i treaba mea. Eu îl am pe șeful meu. Când s-o face bine, o să-mi poruncească el. „Se gîndea la Vaska Nosov — și flăcăul zîmbi disprețuitor. Iar eu i-am spus doar atît : «Vezi să nu fie bolnav Vaska al tău. Treceam azi pe strada Gogol și-l văd că se uită pe fereastră. I-a crescut o barbă de zici că-i dracu gol. I-am strigat de ce nu vine la lucru. Iar el dă din căpățîină și-mi face semn cu mîna, adică : „Pleacă de-aici“. Și am plecat.» Asta-i tot... Iar Egor, cum a auzit una ca asta, odată s-a schimbat la față. M-a apucat de piept. . .

— Unde-i acum ? îl întrerupse nerăbdător Igor.

— Păi a fugit ! exclamă flăcăul. Uite, chiar în clipa asta a fugit. Eu cu Ivan Spiridonovici am zbughit-o afară, da' el nu mai era ! Și noi, se-nțelege. . .

— E clar ! îl întrerupse din nou Igor și-l întrebă grăbit : Care-i drumul cel mai scurt spre strada Gogol ?

— Știu eu ! strigă șoferul din mașină și dădu drumul la motor. Urcăți-vă. Plecăm.

Igor abia apucă să sară în mașină, că aceasta scoase un huruit și se smuci turbată din loc.

— Ia-o mai încet — îi spuse Igor șoferului. Fii atent ! . . .

Peste un minut cotiră pe altă stradă, dreaptă și de asemenea pustie. De-a lungul trotuarului creșteau copăcei tineri, piperniciți. Deodată, undeva departe, înaintea lor, în dosul copacilor, se zări silueta unui om care alerga.

— Dă-i drumul ! strigă Igor, aplecîndu-se înainte.

Întredeschise portiera, pregătîndu-se să sară. În spatele lui, Tomilin făcu același lucru. Vîntul le șuiera pe la urechi. În clipa cînd mașina ajunsese aproape în dreptul omului care alerga, Igor îl recunoscu pe Anișin. Acesta se uită pieziș la mașină, trase convulsiv aer pe gură și n-apucă Igor să sară pe trotuar, că Anișin se repezi la un gard înalt și compact și zbură peste el dintr-un salt. La aproape un pas de el, Igor făcu același lucru. Acum alergau amîndoi prin curte, spre casa ce se afla în fund.

— Stai ! strigă Igor. Stai, îți spun ! . . .

Dar lui Anișin nici prin cap nu-i trecea să se oprească. Alerga ca un iepure în zigzag, cînd într-o parte, cînd în alta, de la un copac la altul, temîndu-se, pesemne, ca Igor să nu tragă. Și deodată, de după casă, se repezi spre ei un cîine alb, cu pete cafenii. Dar cîinele nu la Anișin

sări, ci la Igor și se agăță dintr-o parte de poalele hainei ce fluturau. Igor fu cît pe ce să cadă din pricina smuciturii și, fără să stea pe gînduri, lăsă să-i lungeze haina de pe mînci și continuă să fugă.

Între timp, Anișin dădea ocol casei. Iar cîinele lepădă haina, mîrlînd, și se repezi undeva în spate, spre gard. În aceeași clipă, din casă bubui brusc o împușcătură, pesemne chiar în urechea lui Anișin. Acesta sări într-o parte și căzu, împiedicîndu-se de ceva. Tot atunci Igor se prăvăli peste el.

Anișin se zbătea cu înverșunare. La un moment dat, Igor se trezi sub el, apoi, îndoindu-se din spate și apucînd brațul adversarului, fu din nou deasupra, dar pe loc se văzu iar prîntit la pămînt. Igor nu izbutea cu nici un chip să-l imobilizeze pe Anișin, iar acesta, la rîndul său, nu izbutea să scape din mîinile lui puternice. Cei doi se rostogoleau prin iarbă, răsuflînd anevoie, aproape orbiți de furie. Din casă se repezi afară un om. Între timp, dinspre gard, alerga Tomilin, urmărit de cîinele care lătra cu turbare.

Omul strigă cu glas întretăiat :

— Lord ! . . . Înapoi ! . . . Și se opri descumpănit lîngă cei ce se băteau, neștiind de partea cui să fie. În clipa aceea sosi în fugă și Tomilin. Peste un minut totul se isprăvi.

Tomilin îl prinse pe Anișin de ceafă, cu degetele lui de fier, și-l smuci spre el cu atîta putere, încît acesta, sufocat, se muie îndată în brațele lui. Răsuflînd din greu, Igor se ridică de jos. De sub cămașa sfîșiată se prelingea sînge. Mîrlînd întăritat, cîinele se foia printre ei, dar neîndrăznind să mai atace pe nici unul.

— Știți — le explică tulburat stăpînul dulăului. Tocmai mă pregăteam să plec la vinătoare. Și tocmai îmi făceam de lucru cu arma. Cînd, deodată, văd că aleargă doi. Asta, iar în urma lui, dînsul. Ei, și mi-am dat seama că trebuie să-l opresc. Și nu știu cum, fără să mă gîndesc, am tras. Iar după aceea . . . Știți, după aceea nu mai știam de loc care-i unul și care-i altul . . .

— La drept vorbind, vă mulțumim — rosti Igor, răgușit, vîrîndu-și cămașa pe sub curea. Numai că nu știu unde mi-e haina !

— Lord ! strigă stăpînul cîinelui, poruncitor. Caută ! și-l arătă pe Igor.

Ciinele, de parcă s-ar fi bucurat că i se acordă, în sfârșit, atenție și că vâlmășagul ăsta de oameni s-a mai potolit, își vîrî botul în iarbă și, întinzîndu-și coada subțire ca o vergea, se repezi spre gard. Peste o clipă aduse tîriș haina botită și sfișiată și o așeză la picioarele stăpînului său.

— Știți, e un ciine grozav! zise omul cu mîndrie, întinzîndu-i lui Igor haina. Ce-i drept, a fost dresat numai pentru păsări. Dar după cum vedeți. . .

Anișin fu dus la mașină. Peste o jumătate de oră se și afla în biroul lui Tomilin. Din însărcinarea anchetatorului, interogatoriul îl lua Vitali.

Igor plecă la hotel. Trebuia să se schimbe, să se spele, să-și bandajeze înina și, cît de cît, să-și vină în fire. Și, de fapt, interogatoriul acesta nu se cădea să-l ia el. Cu puțin în urmă participase la prinderea lui Anișin, și acesta nu i-ar mai fi răspuns acum la nici o întrebare.

Înainte de a fi introdus Anișin, Vitali cercetă cu atenție brațul mînjit de sînge al prietenului său și clătină din cap :

— M-da . . . Rămii cu semne pe toată viața. Ce bestii !... Măcar fă niște injecții împotriva turbării.

Vitali îl întîmpină pe Anișin cu aerul cel mai calm din lume.

— Ei, Egor, ai să vorbești singur ? îl întrebă el.

— N-am ce să vorbesc — se rățoi acesta, înverșunat, și ochii îi scăpărară sub părul încilcît ce-i cădea pe frunte. Și dacă mai puneți mîna pe mine, mă plîng procurorului.

— Ia te uită, pe toate le știi ! zîmbi Vitali. Păi cum să nu fi pus mîna pe tine ? Că doar n-ai fi venit singur. Știi și tu cum ai luat-o la sănătoasa. Iar să vorbești despre isprăvile tale, nu-i cine știe ce mare bucurie. Înțeleg asta. Dar trebuie să înțelegi și tu. Înainte de a ajunge la tine, am străbătut un drum lung. Și am aflat multe. Cu mine, de pildă, a fost în mare prietenie Anton al tău. Ce-i drept, numai un timp. Pe urmă, ne-am certat. Dar a apucat să-mi spună multe.

Anișin îi aruncă din nou o privire dușmănoasă, însă de astă dată bănuitoare.

— Las' că vă cunosc eu poveștile. . .

— Nu le cunoști bine. N-am de ce să mint. Și nu numai Anton mi-a povestit de tine, ci și Palagheia Feodorovna.

Și, bineînțeles, Nosov. „Prietenie bună, vifor și furtună”. Așa-i ?

— Nu știu.

— Ba știi — Vitali clătină din cap și, scoțind din buzunar pipa, se apucă s-o umple pe-ndelete. Mai bine ți-ai descărca inima. E mai ușor să trăiești cu inima curată. Că doar pentru tine nu-i prea târziu. În ce an ești născut ?

— În patruzeci și patru... — mormăi Anișin.

— Ei, vezi ! ...

Anișin ridică deodată capul și zîmbi :

— Vrei să mă-ndupleci, șefule ? Eu îs hîrșit, știu cum vine treaba. Dacă vrei să mă-ndupleci, înseamnă că n-ai împotriva mea nici pe dracu. Și deodată sări în picioare strigînd : Să vină procurorul ! ...

— Stai jos ! rosti sever Vitali. O să ai și procuror.

Se stăpînea cu greu să nu izbucnească, să nu strige și el, să nu lovească în mutra asta obraznică. Dar a fost numai o secundă de minie pustiitoare, pornită de undeva din adîncul ființei sale. Nu, n-avea voie să strige și cu atît mai puțin să lovească. Asta s-ar fi putut acolo, în curtea casei aceleia, în timpul încăierării. Dar acum Anișin era în mîinile sale. Și zîmbetele astea provocatoare, strigătele acestea, toate proveneau din furie neputincioasă, din aroganță, din obișnuința de a poza. Căci el, Anișin, știa tot ce-a făcut, știa ce consecințe decurg din faptele lui.

— Bine — spuse Vitali, redobîndindu-și calmul. Bine. Ai să povestești totul mai târziu, Egor. Iar pînă atunci, o să-ți povestesc eu cîte ceva. Și după aceea, judecă și tu dacă te cunosc sau nu te cunosc.

Anișin se lăsă comod pe speteaza scaunului și rosti batjocoritor :

— Am s-ascult cu plăcere. Numai, îmi dați și mie să trag un fum ?

Era limpede că a înțeles greșit răbdarea lui Vitali, tonul lui pașnic și-și spunea că „șeful” nu știe, într-adevăr, nimic și că o să înceapă să-l roage, să-l ia cu bi-nișorul, să-l înduplece.

— Șezi cum se cuvine ! îi spuse tăios Vitali. Nu ești musafir aici. Dar de fumat, îți dau. Ține !

Trase cu o smucitură sertarul și aruncă peste masă un pachet de țigări început. Apoi își recăpătă din nou stăpînirea de sine și se apucă, preocupat, să-și aprindă pipa.

Anişin îşi schimbă poziţia pe scaun, cu mişcări dinadins leneşe, ca şi când ar fi făcut cuiva o favoare, şi-şi aprinse şi el ţigara. Totuşi părea uşor descumpănit şi sta la pîndă. Trupul lui slab, vînos era ca o coardă răsucită, ca un arc, şi fiecare muşchi, fiecare nerv al său era încordat, în aşteptare. Fuma lacom, trăgînd la intervale scurte din ţigară, de parcă ar fi căutat să se ametească mai repede, să se liniştească.

— Aşadar, iată — începu Vitali. Ascultă : tu cu Anton aţi fost crescuţi la Casa copilului. Pe mama voastră n-o cunoaşteţi, tatăl de asemenea. Deşi Anton îşi aminteşte totuşi de maică-sa. Era frumoasă, zice. Şi veselă.

— I-a ieşit veselia pe nas... — aruncă Anişin, morocănos.

— Nu-i așa, draguţule ? ! Ce zici ? Atîta s-a veselit, că a ajuns să-şi dea copiii la orfelinat ! Eşti un prost, Egor ! Află că în patruzeci şi şase, lumea nu se veselea. Pe-alocuri, cîte unii mai mureau de foame. Fasciştii au devastat ţara. Asta e. Maică-ta v-a dus la Casa copilului. A spus cum vă cheamă. Venea pe la voi. Iar pe urmă se spune că s-a îmbolnăvit. Şi basta ! N-aţi mai avut mamă. Şi așa aţi crescut unul lîngă altul. V-a hrănit ţara din ultimele ei puteri. Anton, acela-i fire slabă, sperioasă, se atasează uşor de oameni. Pe cînd tu eşti fluieră-vînt, un ciulin. Anton s-a obișnuit la Casa copilului, a învăţat să rabde. Era rău acolo, asta așa-i. Pe cînd tu ai fugit. Ai pornit-o prin lume. Prin gări, prin trenuri, pe la talciocuri, prin berării, prin centre de reeducare, colonii, în detenţiuni provizorii... Un vagabond...

Anişin tresări şi ridică iute capul, uitîndu-se fix la Vitali, fără să clipească, dar tăcu trăgînd mai adînc din ţigară.

— Cîţi ani au trecut în felul acesta, n-ai numărat — urmă Vitali, cuprins din ce în ce mai mult de un soi de amărăciune şi antrenîndu-se pe neşimţite. În locul tău, îi numărau cei care scriau hotărîrile, adevărurile şi sentinţele. Dar şi tu, pînă la urmă, ai început să oboseşti şi să-ţi mai aduni minţile. Şi într-o bună zi te-ai hotărît să-ţi cauţi fratele, unica ta rudă pe lumea asta. L-ai găsit. Fratele tău era însurat, avea casă. Şi el îţi ducea dorul. Rămăsese aceeaşi fire slabă, ca şi înainte. Trăgea la băutură. Se văicărea, scîncea, nu muncea şi o chinuia pe nevastă-sa.

— A avut ea de tras cu el — mormăi, pe neașteptate Anișin.

— Ce-i drept, a avut. Iar pe tine te-a îndrăgit ca pe propriul ei fiu. Și plîngea nopțile din pricina amîndurora. Și pentru soarta ei, desigur...

Anișin ședea încovoiat, cu coatele sprijinite pe genunchi, și fuma fără să ridice capul.

— Ajunge, șefule — rosti el surd, înspre podea. Nu-mi mai răscoli inima. Că n-are să-ți ajute. Așa să știi.

— Ba nu, Egor, am să spun tot pînă la capăt — ripostă Vitali. Ca să-ți fie de folos. De altfel, mă și apropii de sfîrșit. Ai hotărît, pînă la urmă, să-ți cauți de lucru. Ți-ai găsit și un prieten, pe Vaska. El ți-a povestit despre fabrica lui, despre director. Și te-ai dus la el. Dar directorul nu te-a primit.

— M-au alungat din prag — rosti Anișin, cu același glas înăbușit, dar de astă dată cu furie. N-a binevoit să mă primească, bestia!

Vitali făcu un efort să nu-și piardă stăpînirea de sine; tăcu doar o clipă, aprinzîndu-și pipa cu mîini ușor tremurătoare. „De unde mai am atîta putere? se gîndi el, cu tristețe. De unde?” Și urmă cu o voce egală, poate prea egală:

— Nu era o bestie, Egor. Avea mari necazuri în perioada aceea. Era hăituit. Era amenințat cu închisoarea.

— Nu zău?

Anișin ridică iute capul, cu o smucitură, și se uită la Vitali, neîncrezător și cu bănuială. Iar Vitali, privindu-l drept în ochi, adăugă încet:

— Un altul ar fi ajuns la sinucidere. Pe cînd el nu făcea decît să vină la tine, la pescuit.

Și deodată Vitali văzu cum fruntea lui Anișin se acoperi cu picături mici de sudoare, în timp ce broboane mari îi curgeau pe tîmple, pe obraji, pe gît, și cum pe frunte i se umflară brusc două vine șerpuite și începură să zvîcnească. Anișin ședea cu fălcile încleștate, ațintindu-și în gol privirea ochilor săi negri, ca două fărîme de cărbune. Peste o clipă, își șterse bine fruntea cu palma și, cu o mîină tremurătoare, își duse țigara la gură, dar ea îi căzu dintre degete. Se aplecă grăbit și o ridică.

Iar Vitali urmă:

— Ei, și după aceea... după aceea — repetă el, apăsînd pe cuvinte — te-ai angajat la fabrică. Te-a aranjat

Vaska. Noul director, nu se știe de ce, îl asculta grozav pe Vaska. Iar tu, Egor, nu se știe de ce, ți-ai pierdut liniștea... — roști încet de tot Vitali. Într-atîta ți-ai pierdut-o, încît...

— Ba nu mi-am pierdut-o!... țipă deodată isteric Anișin, dînd din mîini spre Vitali, ca și cînd ar fi vrut să-l alunge din fața ochilor. Nu mi-am pierdut-o!...

— Liniște! strigă la el Vitali.

Și Anișin tăcu la fel de brusc, continuînd doar să miște din buze, fără să scoată un sunet.

— ... Ți-ai pierdut-o pînă într-atît — urmă Vitali, cu tonul dinainte — încît, cu primul prilej ivit, l-ai atacat pe Bulavkin. De ce l-ai atacat?

— Nu l-am atacat!... zbieră cu turbare Anișin, ștergîndu-și iar fruntea. Nu l-am atacat!

— Dar Bulavkin trăiește — roști încet Vitali. Trăiește, înțelegi? Și noi l-am găsit.

Anișin îi aruncă o privire sălbatică lui Vitali. Nervii săi cedară. Căzu cu capul pe masă, hohotind amarnic și mușcîndu-și mîneca cămășii. Fu scos afară. Iar către sfîrșitul zilei sosi Anna Nikolaevna Burașnikova. În biroul lui Tomilin îi fură arătați patru tineri cu părul închis la culoare. Al doilea din dreapta era Anișin. Anna Nikolaevna îi privi pe rînd, mijindu-și ochii miopi, apoi se întoarse către Saveliev, care ședea la masă, și spuse fisticită, strîngîndu-și geanta în mînă.

— Nu pot să-mi iau un păcat pe suflet. Nu cunosc pe nici unul dintre ei.

— Ce să-i faci, Anna Nikolaevna, așa o să și scriem — răspunse imperturbabil Saveliev.

Iar cînd rămaseră singuri, Burașnikova, necăjită și înciudată împotriva ei însăși, izbucni:

— N-am de fel tinere de minte cînd e vorba de fețele oamenilor. V-am mai spus asta. Să mori de necaz, nu alta! Păi eu, dacă puteam... și deodată tăcu, silindu-se să-și amintească ceva. Ia stai, ia stai... zise ea, în cele din urmă. Cum am putut să uit? Și încheie grăbită: Păi sigur că da! Tocmai atunci a venit la mine nepoată-mea. Trebuie că s-a întîlnit față-n față cu ei. Doamne! Și are fata asta niște ochi ageri!... Nimic nu-i scapă!...

Fata cu ochi ageri se dovedi a fi... Lara Kojeva. Dar în ziua aceea Lara nu era în oraș.

Seara, cei doi prieteni primiră din nou vizita lui Kucianski. Tînărul substituit de procuror se împrietenise pe neașteptate cu moscoviții nou-sosiți. Băură cu toții ceaia tare, preparat de Vitali. Kucianski spuse rîzînd :

— Ei, acum sînteți amîndoi accidentați. Unul lovit, celălalt mușcat. Fii atent, Igor Sergheevici, să nu începi să muști și dumneata.

— Da, o să încep... — răspunse morocănos Igor. De pildă, lui Revenko ăsta i-aș înfige colții în gît, pe cuvîntul meu. M-a adus în pragul nebuniei, nu alta. Și, pe deasupra, vezi mata, mai aruncă toată vina pe dragostea lui, ticălosul !

Iar Vitali rosti cu tristețe :

— Eh, dac-ați ști ce om era Jenka !...

— Știu — răspunse Igor. Acum știm și noi ce om era — și, aparent, fără nici o legătură cu cele spuse, adăugă : Uite, mîine o chemăm pe Lara aceea. Poate că-l recunoaște ea pe Anișin.

— Și-atunci ?... întrebă atent Vitali.

— Atunci om vedea ce-or să mai cînte : și Anișin, și Nosov, și Revenko.

Vitali oftă :

— Andrei Mihailovici, ai auzit vreodată despre „elixirul adevărului“ ?

— Am auzit. Are mai multe denumiri : narcoanaliză, narcodiagnosticare. În Occident există mulți adepți ai acestei metode.

— Înțelegi — și Vitali se întoarse spre Igor. Inculpatului i se face o injecție. I se introduce în corp un narcotic special. Și omul, căruia nu i-ai putut smulge cu nici un chip o mărturisire, începe deodată să se spovedească fără oprire.

— Bine zis, fără oprire — băgă de seamă Kucianski. În asemenea cazuri sînt posibile și acuzații false, și autoacuzații, și tot soiul de fantezii.

— În asemenea cazuri trebuie, probabil, să conduci interogatoriul într-un mod special — presupuse Vitali.

— Nu-i asta problema. În primul rînd, s-a stabilit că, dacă omul nu vrea să mărturisească ceva, nu va vorbi nici după ce i s-a administrat narcoticul. Dar principalul e că, asta înseamnă o violențare inadmisibilă a psihicului.

— Așa e — consimți Igor.

— Unul va refuza să vorbească, în schimb altul va vorbi — replică Vitali, cît despre violentarea psihicului... Dacă vrei, arestarea e și ea o violentare a psihicului.

— Asta-i altceva — și Kucianski clătină din cap. Cu totul altă problemă. Omul nu devine o jucărie neputincioasă în mîinile anchetatorului. Vedeți voi, ar fi prea simplu și prea crud. Nu, dimpotrivă, anchetatorul trebuie să știe să acționeze asupra conștiinței sale, să apeleze la calitățile sufletești ale inculpatului, la logica lui, în sfîrșit. Kucianski se antrenase pe nesimțite. Am convingerea că orice criminal, chiar și cel mai înrăit, are ceva din toate acestea.

— Să nu exagerăm — se amestecă Igor. Vă pot aduce ca exemplu asemenea ferocități, încît nici vorbă nu poate fi de conștiință sau de calități sufletești.

— În prezent, problema asta este dezbătută pe larg în ziare. Sînt citate multe cazuri emoționante de îndreptare a unor indivizi care păreau irecuperabili. Și de aici rezultă concluzia că nu există oameni irecuperabili.

— Pe baza unor cazuri izolate poți trage orice concluzie vrei — și Igor dădu din mîină.

— Și totuși, în mod teoretic, oameni irecuperabili nu există — declară cu hotărîre Kucianski. Fiindcă nimeni nu se naște criminal. Omul devine criminal sub influența unor condiții nefavorabile ce acționează asupra anumitor trăsături de caracter existente. Asta înseamnă că noi putem...

— Te rog să-mi spui — îl întrerupse Vitali — crezi că există boli incurabile ?

— Există, desigur. Și ce-are a face ?

— Oare ele sînt teoretic incurabile ? Poți întreba orice medic. Îți va spune : deocamdată sînt incurabile. Deocamdată. Știința n-a ajuns încă să le rezolve. Dar o să ajungă. Orice medic e sigur de asta. La fel și cu criminalitatea. Este o boală socială ! Și știința n-a ajuns încă să trateze cu succes toate varietățile acestei boli. De aceea e la fel de absurd să susții sus și tare că toate bolile se pot vindeca și că toți criminalii pot fi recuperați. Deocamdată nu se îndreaptă chiar toți și nu pe toți îi putem noi îndrepta.

— Așa este — îl sprijini Igor. N-are rost să ne mințim singuri. Fiindcă, în asemenea cazuri, asta nu poate decît să dăuneze.

Kucianski izbucni în râs :

— Ei, fraților, e greu să discute ceva cu voi în contradictoriu. Apoi se adresează lui Vitali : Ce părere ai ? De ce recunoaștem existența bolilor incurabile și nu recunoaștem imposibilitatea recuperării unui criminal ?

— Din prostie, iată de ce !

— Nu, asta ar fi prea primitiv. Aici cred că există un motiv mai serios. Voi doi nu vedeți diferența între o boală medicinală, ca s-o numim așa, și o boală socială. O boală medicinală — să admitem în mod convențional această denumire absurdă — nu are influență asupra eticii, asupra educării omului. În schimb, o boală socială e direct legată de aceasta. Închipuiți-vă că am întreprinde o anchetă printre cetățenii orașului nostru. La întrebarea : ce să facem cu bolnavii de febră tifoidă ? Vi s-ar răspunde într-un glas : să-i tratăm, ce alta putem face ? Într-un oraș s-a întreprins însă o anchetă cu întrebarea : ce să facem cu huliganii înrăiți ? Și mulți au răspuns : să fie împușcați sau, și mai rău, să fie spânzurați în piețe publice, ca să slujească drept pildă și altora. Ce e asta ? Asta-i rezultatul unei educații etice greșite. Violența n-o poți nimici prin violență, asta a spus-o și Marx.

— Și totuși criminalii sînt închiși în închisori, ba mai mult, uneori chiar sînt împușcați ! exclamă Vitali. Și, deocamdată, altă soluție nu există.

— Da. Însă trebuie să le insuflăm oamenilor ideea că e o măsură extremă, silită. Că ea este rezultatul, nu al unei boli incurabile, ci al uneia neglijate. Înțelegeți ce vreau să spun ? Cîndva, într-o formă incipientă, boala ar fi putut fi vindecată și ea trebuia să fie vindecată. Pentru ca oamenii să devină atenți, sensibili, gata să-l ajute pe cel care s-a abătut de la drumul bun. Și ca să nu se lase antrenati de cruzime, să nu educe în ei această trăsătură de caracter. Umanismul, iată ce trebuie să le insuflăm oamenilor. Și nu un umanism abstract, pasiv, ci unul activ, combativ, eficient. Într-un asemenea mediu nu se va mai dezvolta criminalitatea, nu se vor mai săvîrși crime.

— Cu asta m-aș declara de acord — spuse Vitali.

— Te pricepi să vorbești frumos — zîmbi Igor. Și ai o teorie frumoasă. Dar dacă, să zicem, a fost ucis un om bun, respectat și iubit de toți — glasul îi tremură deodată — atunci conștiința indignată reclamă pedepsirea

criminalului, o pedeapsă atât de drastică încît... — Igor nu-și mai putu stăpîni mînia — încît, într-adevăr, să slujească drept pildă tuturor. Iată ce reclamă conștiința omenească, durerea omenească, la urma urmei!

Toți trei tăcură o clipă, gîndindu-se la Lucinin, la moartea lui absurdă și tragică, la cei care o provocaseră și cu care tustrei aveau să se ciocnească nu mai tîrziu decît a doua zi.

Ghemuit într-un colț al canapelei, Vitali, dus pe gînduri, trăgea din pipa stinsă. Igor, stînd la masă, își bea cu înghițituri rare ceaiul de mult răcit, aproape negru. Iar Kucianski se plimba prin birou, cu mîinile virite în buzunarele pantalonului său elegant, de culoare deschisă. El fu primul care întrerupse tăcerea, rostind îngîndurat :

— La unele popoare există un obicei străvechi și înțelept. Dacă doi oameni sau două familii s-au certat, ei se adresează unui al treilea om, respectat de toți, și-l roagă să le rezolve neînțelegerea. Ei n-au încredere în sentimentele lor ațîțate, în mînia și jignirea care s-a aprins în inima lor. De aceea și caută un răspuns drept, imparțial : care din doi este de vină ?

— Este, într-adevăr, înțelept — se învoi Vitali.

Igor își bea tăcut ceaiul.

— Noi n-am fost aleși — urmă Kucianski — în schimb, avem la rîndul nostru aceeași obligație să fim drepecți și imparțiali.

— După cum v-am mai spus — replică posomorît Igor — nu sînt o mașină electronică de calculat. Iar tu — se uită la Vitali — cu atât mai puțin. Așa încît nu facem decît să ne întoarcem la vechea dispută. Ce rost are ?

— Bine — spuse Kucianski, plimbîndu-se prin odaie. Să nu ne mai întoarcem — și se opri în fața lui Igor : Ce-i cu Nosov ?

— Astăzi a fost arestat — răspunse acesta. Și nu numai pentru scrisorile anonime. E un complice direct al lui Anișin în atacul săvîrșit asupra lui Bulavkin. El a fost instigatorul și tot el a furat mașina din fabrică. Ordinul de arestare l-ai semnat dumneata, încă acum trei zile, dacă-ți amintești.

— Iar astăzi l-aș semna cu și mai multă siguranță — răspunse Kucianski. Este drept și necesar. Pe cînd atunci

ne-am cam grăbit totuși. Și bine ai făcut că nu l-ai arestat acum trei zile.

Vitali se uită la Kucianski, cu simpatie.

— Ce-ai de gând să faci mâine? întrebă acesta, începînd iar să se plimbe prin birou.

Igor împinse la o parte paharul gol:

— Am mai spus. O a doua identificare a lui Anișin. Pe urmă, interogarea principalului vinovat, a lui Revenko, conform ultimelor informații, în privința lui Bulavkin. Și interogatoriul lui Nosov, în legătură cu aceeași problemă. Nu vrei să participi și dumneata?

— Ba vreau. Mai ales la interogatoriul lui Revenko. Sînt de acord cu dumneata, e amestecat în toate. Și interogatoriul va trebui să-l conducă unul din voi. Saveliev e supraîncărcat.

Dimineata, în timpul micului dejun, ba chiar și mai înainte, pe cînd își făceau gimnastica de dimineată, cei doi prieteni chibzuiră care din ei ar trebui să-l interogheze pe Revenko.

— Ți-ai stricat relațiile cu el — spuse Vitali. N-ai să mai poți găsi un limbaj comun cu el și n-o să obții mărturisiri. Lasă mai bine să-l interoghez eu.

— Dar, în schimb, îl cunosc — și Igor clătină din cap cu îndoială. Îl cunosc apucăturile. Și asta nu-i de lepădat. Ptiu, drace! adăugă el, în ciudat. Oamenii cumsecade se duc simbătă la baie, pe cînd noi...

— Las' că ne spălăm ca lumea la Moscova — răspunse Vitali, zîmbind. Îmi pare rău numai că mi-am stricat un costum.

— Mai bine ai tăcea — oftă Igor. Pe tine măcar nu te-au hărtănit cîinii.

Pînă la urmă, în timp ce se apropiau de Inspectoratul municipiului, hotărîră ca interogatoriul lui Revenko să-l conducă totuși Igor.

O mașină fu trimisă neîntîrziat la Ciudilovka, după Lara Kojeva.

Revenko își făcu apariția în birou, în aparență perfect calm. Purta același costum, ce-i drept tare boțit, cravata neglijent legată, strîmbată într-o parte, iar obrazul lui gras era năpădit de țepi roșcați. Așezîndu-se comod pe scaun, întrebă dușmănos:

— Ce mai vreți de la mine? Vă previn, nu semnez nimic. Își încleșta și-și descleșta într-una degetele pli-

nuțe, acoperite cu puf auriu, și în cele din urmă își viră mâinile în buzunarul hainei. De obicei, ele îl ajutau în timpul discuțiilor, numai că, de astă dată, Revenko n-avea de gând să stea de vorbă...

Igor îi răspunse calm :

— Astăzi ne vom ocupa de lămurirea unei chestiuni cu totul diferite.

— „Ne vom“ ? întreabă ironic Revenko. Personal nu intenționez să lămuresc cu dumneavoastră nici un fel de chestiune. Am de gând să mă plîng procurorului.

Ultimele lui cuvinte le auzi Kucianski, care tocmai intra pe ușă. Se așează fără grabă pe canapea, simțind pironită asupra-i privirea cercetătoare și atentă a lui Revenko, și spuse :

— Eu sînt procuror. După interogatoriu îmi puteți înainta plîngerea dumneavoastră.

— Perfect — declară scurt Revenko și se întoarse spre Igor : În cazul acesta, vă ascult.

— Aveți de gând să răspundeți la întrebări ?

— Dacă nu se vor dovedi din nou niște provocări.

Igor își trase răsuflarea, ba chiar încercă să numere pînă la zece. Ce bine făcuse totuși, luînd acest interogatoriu asupra lui ! Ce l-ar mai fi repezit acum Vitali !

— Aș vrea să lămuresc — rosti el, cu o voce egală — unele împrejurări care-l privesc pe șoferul Bulavkin.

— Mă rog — răspunse Revenko, neașteptat de binevoitor. Oricite doriți.

Lui Igor i se păru chiar că Revenko oftează ușurat, or lucrul acesta era nespus de straniu. În ciuda faptului, întreabă cît mai nepăsător cu putință :

— Ce delegație i-ați eliberat lui Bulavkin ?

— Pentru combinatul din Cehov. Trebuia să aducă de acolo un camion cu furniruri. Șoferul lor s-a îmbolnăvit — răspunse repede Revenko, fără să se poticnească.

— Cînd trebuia Bulavkin să plece acolo ?

Revenko chibzui o clipă și de astă dată răspunse fără grabă, ca și cînd și-ar fi ascultat fiecare cuvînt :

— În dimineța zilei de douăzeci și cinci, într-o joi, dacă nu mă-nșel. În acest sens i s-a eliberat și delegația.

— Nu v-ați schimbat ulterior hotărîrea ?

Revenko se uită bănuitor la Igor, apoi aruncă o privire ascuțită spre Kucianski, care ședea deoparte, și răspunse :

grăbit, ca și când ar fi fost pregătit pentru întrebarea aceasta neplăcută :

— Da, mi-am schimbat hotărîrea. Am primit un telefon de la combinatul din Cehov.

— N-ați primit nici un telefon de acolo — replică Igor. Am verificat. Nu v-a telefonat nimeni.

— Ei... Nu mai țin minte. Pe scurt, mi-am schimbat hotărîrea — rosti iritat Revenko.

— Cum anume ?

— Bulavkin trebuia să plece miercuri seara, adică în ziua de douăzeci și patru. S-a lămurit că aveam nevoie foarte urgent de furniruri. Deși... bineînțeles, știam că Bulavkin se pregătește să vină la dumneavoastră. Dar mi-o cereau interesele producției.

— Atunci de ce ați mai fost atât de neliniștit și mirat că a dispărut ? Nu i-ați spus chiar dumneavoastră să plece ?

— N-am fost mirat — replică Revenko, demn. Dacă vă amintiți, am fost indignat.

— Cu atât mai mult. De ce ?

— Cum adică, de ce ? A furat mașina. Și astăzi sînt indignat. Mai ales că nici nu s-a dus la combinatul din Cehov. Asta-i din cale afară !

Igor se miră din nou de puterea de stăpînire a individului. El însuși făcea mari eforturi ca să pară calm.

— Și cum trebuia Bulavkin să ajungă acolo ? întrebă el. Cu ce mijloc de locomotie ?

— Cu trenul. Cum altfel ? Că doar nu putea să conducă pe urmă, de-acolo, două mașini deodată ! Și, la urma urmei, dacă ați vorbit la telefon cu combinatul din Cehov, nu se poate să nu știți că ei îl așteptau pe șoferul nostru.

— Da, îl așteptau, asta așa-i. Dar au așteptat degeaba.

— Asta zic și eu ! Și dumneavoastră vă mai mirați că mă indignez ? !

— Cu cine trebuia să plece Bulavkin acolo ?

— Singur, se-nțelege.

— Vladimir Iakovlevici, tot ce spuneți dumneavoastră pare foarte logic — zîmbi Igor, pînînd stiloul deoparte. Atîta doar că Bulavkin, după cum reiese, a plecat din ordinul dumneavoastră cu mașina și însoțit de încă o persoană.

Revenko fu atît de surprins, încît sări în sus de pe scaun. Sîngele îi năvăli din nou în obraz ; izbi cu pumnul în masă și strigă :

— Asta-i minciună !... O minciună murdară. Iar mă provocați, da ? ! Iar ? ! Numai că de data asta e de față un procuror ! Un procuror ! Și voi dovedi ! Cer asta ! Se întoarse spre Kucianski : Ați auzit ? ! Vedeți ce se petrece aici ? !

— Văd — răspunse cu răceală Kucianski. Și mi-e foarte neplăcut să asist la așa ceva. Ar fi poate mai bine dacă ați întreba, mai întîi, de unde provin informațiile acestea și după aceea v-ați indigna.

— Chiar așa ! strigă Revenko, întorcîndu-se iar către Igor. De unde dețineți aceste informații ?

— De la Bulavkin.

— Cum ? ! Revenko rămase o clipă năucit. Vasăzică l-ați găsit ?

— Da, l-am găsit.

— Atunci aduceți-l pe ticălosul ăsta aici ! strigă Revenko, devenind din nou stacojiu la față. Faceți... cum îi zice... o confruntare ! E o minciună, pricepeți ?

Era atît de agitat, încît pentru o clipă Igor se îndoi de adevărul spuselor lui Bulavkin. Dar pe loc își alungă această îndoială. Revenko știa desigur ce s-a întîmplat cu Bulavkin și era convins că o confruntare nu poate avea loc. De aceea Igor spuse calm și cu gravitate :

— Ați auzit ce ne-a spus Bulavkin atunci, în anticamera dumneavoastră ?

— Să presupunem că am auzit.

— Ne-a spus că vrea să ne comunice ceva ce nu știe nimeni afară de el. În cazul acesta, nu cumva hotărîrea dumneavoastră de a-l face să plece în seara aceea din oraș era legată de dorința de a-l împiedica să se întîlnească cu noi ?

— Să presupunem, dar...

— Știați ce anume avea de gînd să ne spună ?

— Nu, nu știam. Dar... într-adevăr, eram neliniștit. Ultimele cuvinte Revenko le rosti încet, dar ferm.

— Bun. Asta-i foarte important — observă Igor. De aici rezultă...

— De aici nu rezultă nimic — replică cu hotărîre Revenko. N-am dat nici un ordin nici în privința mași-

nii, nici în privința însoțitorului. Repet : e o minciună. Și o repet în fața procurorului.

Nu mai striga, nu mai bătea cu pumnul. Vorbea pe un ton egal, imperturbabil. Și, ceea ce-l miră cu deosebire pe Igor, glasul lui trăda o convingere nestrămutată.

— Bine — consimți Igor. În cazul acesta, vă rog să-mi spuneți în ce mod i-ați transmis, în seara aceea, ordinul lui Bulavkin ?

— În ce mod ? Revenko se gândi o clipă. I l-am transmis prin Vasili Nosov, maestru la fabrica noastră. De altfel — zîmbi el — ați și făcut cunoștință cu el.

— Da, am făcut cunoștință. Ei bine, Nosov refuză de la bun început orice implicare în acest episod. El susține că l-a întâlnit întâmplător în seara aceea pe Bulavkin și că Bulavkin l-a rugat să ne transmită că n-o să poată veni !

— Aștia doi s-au vorbit între ei ! se aprinse iar Revenko, dar pe loc se stăpîni și rosti rece și ferm, aruncînd o privire spre Kucianski : Cer o confruntare cu Nosov.

— Asta-i mai ușor de realizat — spuse Igor. Nosov se află aici, pe cînd Bulavkin zace la spital, rănit, ba încă la șaptezeci de kilometri de aici.

— Ce tot spuneți ? ! și Revenko își plesni palmele una de cealaltă.

Nu, hotărît nu, era cu neputință să joci teatru în felul acesta, să te prefaci pînă într-atîta. Revenko asta sau e un mare actor, sau...

— Vă rog să-mi spuneți — începu Igor — i-ați arătat lui Nosov de ce îl trimiteți din oraș pe Bulavkin ?

— Da...

— Cum anume i-ați spus ?

— I-am spus că Bulavkin știe ceva. Că trebuie împiedicat să intre în legătură cu dumneavoastră. Aveam în vedere... scrisorile acelea nenorocite... anonimele alea...

Igor și Kucianski schimbă pe furiș o privire.

— Bine — spuse Igor. Veți obține îndată o confruntare cu Nosov. Iar pînă atunci, semnați procesele-verbale ale interogatoriului.

— Cred că o să semnez — rosti rar Revenko. Și l-aș ruga pe tovarășul... — Revenko se poticni la cuvîntul acesta — pe tovarășul procuror să asiste la această confruntare.

— Mă rog — consimți Kucianski. Dar parcă vă pregăteți să înaintați o plîngere ?

— O să mă mai gîndesc — răspunse evaziv Revenko. În situația asta cred că o să mă mai gîndesc.

— S-ar cuveni să vă gîndiți la mai multe lucruri. Nu sînteți un criminal înrăit, ci doar un om rău, foarte rău și periculos. Dacă veți cugeta și vă veți da seama de toate, și dacă veți voi, vă veți putea schimba. Sînt sigur.

— O să mai cuget — repetă Revenko, cu aceeași voce egală, imperturbabilă.

— Iar acum, o să rămîneți cîteva clipe în camera de alături — spuse Igor.

Ridică receptorul și-l chemă pe ofițerul de serviciu. După ce Revenko fu scos, în birou intră Vitali.

— Au adus-o pe fată — raportă el. Cum merg lucrurile la voi?

— La noi se petrec lucruri ciudate — zîmbi Igor și se uită la Kucianski. Nu găsești, Andrei Mihailovici?

— M-da... — și acesta clătină din cap.

— Atunci povestește, ce dracu! exclamă nerăbdător Vitali.

— Păi să-ți povestesc.

Igor n-apucă să-și termine relatarea, cînd ofițerul de serviciu raportă că Nosov a fost adus de la închisoare.

— Să fie introdus — ordonă Igor și adăugă, adresîndu-se lui Vitali: Identificarea o facem pe urmă. Trebuie să batem fierul cînt e cald.

Fu introdus Nosov. Era îmbrăcat cu o haină cafenie, roasă, peste cămașa sport de mătase albastră, iar în picioare purta niște ghetete vechi, foarte scilciate. Își ținea mîinile lungi la spate. Chipul cîrnos și posomorît era liniștit. Pesemne că avusese timp să se împace cu gîndul că e arestat.

— Stai jos, Nosov — spuse Igor. Și ține seama: de față se află un procuror — și-l arată pe Kucianski.

— Ce mă privește pe mine? răspunse grosolan Nosov. Eu am spus tot. Din partea mea, n-are decît să stea aici cîne pofteste.

Dar se vede că prezența procurorului îl impresionase totuși.

— Vei repeta acum declarațiile, la confruntare. Igor se întoarse spre Vitali: Să fie adus Revenko!

Nosov îi aruncă o privire bănuitoare, dar nu spuse nimic și se uită în altă parte. Fu o confruntare dintre cele mai ciudate.

Cu aprobarea lui Igor, prima întrebare către Nosov o puse Revenko. Cei doi ședeau în fața biroului lui Igor, vizavi unul de celălalt, despărțiți doar de masa ce se afla acolo — Revenko gras, buhăit, dar în clipa aceea concentrat, hotărît, iar Nosov puternic ca un taur, în-desat, dar fisticit și abătut.

— Te potestesc să-mi răspunzi, Vasili — rosti nervos Revenko — ce dispoziție ți-am dat în seara zilei de douăzeci și patru, privitor la Bulavkin? Răspunde exact!

— Știți și dumneavoastră ce dispoziție — răspunse posomorît Nosov, privind în podea.

— Răspunde. Dar răspunde cinstit.

Revenko părea să fi uitat că nu se află la fabrică și că Nosov nu mai este subalternul lui. La primele cuvinte ale lui Nosov, Vitali tresări. Recunoscuse vocea. Și acum îl privea stăruitor, fără să-și ia ochii de la el.

— Ce să răspund? repetă Nosov, cu glas poticnit. Ei, ați ordonat să plece și asta-i tot. Iar eu i-am transmis.

— I-ai transmis și delegația?

— Ei, da...

— Pentru câte persoane era întocmită delegația? Ai citit-o în fața mea. Răspunde!

— Pentru el.

— Cum ai îndrăznit atunci să trimiți doi oameni?

Nosov tresări și se uită la Revenko pe sub sprâncene.

— Răspunde, Nosov — îl îndemnă Igor.

— Nici... n-am trimis. Anișin... s-a rugat singur. Avea treabă cu frate-său.

Obrajii grași ai lui Revenko începură să zvîcnească.

— Nu-i adevărat, Nosov! și Igor clătină din cap. Bulavkin spune că... Dar se opri, văzînd cum Nosov pălește brusc, cum pieptul lui păros începe să salte convulsiv, iar cămașa strîmtă de sport stă gata-gata să plesnească.

— Cum?!... strigă Nosov, răgușit. Cum?! Se sufoca, de-a dreptul.

Revenko, uluit, tăcea.

— Bulavkin trăiește — rosti Igor, calm și apăsător. A scăpat cu viață, Nosov. Și a dat declarații.

— Nu știu nimic! Nimic! continuă să strige răgușit Nosov, fără să ridice capul. Nu l-am atins nici c-un deget!...

— Știm asta — confirmă Igor, la fel de calm. L-a atins Anișin. Și nu c-un deget, ci cu cuțitul.

— Nu știu nimic.

Dar în aceeași clipă, Revenko își reveni. Era și el palid, iar privirea îi devenise ascuțită și rea.

— Ți-am permis eu să iei mașina, Vasili ? întrebă el, cu o furie reținută. Răspunde !

— Nu știu. . .

— Cum adică, nu știi ? ! Revenko înțelesese, pesemne, în ce istorie poate să intre, și acum nu numai că ajută, ci se apăra el însuși de o acuzație îngrozitoare. Ei ? . . . strigă el, izbind cu pumnul în măsută. Răspunde !

— Calm, Revenko, calm — rosti sever Igor.

Nosov tăcea încăpăținat, cu capul în piept.

— Vasăzică așa, Vasili. . . — rosti rar, cu amărăciune, Revenko. Pe mine m-ai trădat fără să șovăi. Și eu pare-se că ți-am făcut cîte un bine în viață. Pe cîtă vreme pe lepădătura asta de Anișin îl. . . îl aperi. Nu m-am așteptat la asta. De dragul lui mă-nfunzi pe mine, dar și pe tine. Așa-i ?

Nosov ridică iute capul și-și plimbă ochii tulburi prin odaie, ca și cînd n-ar fi înțeles unde a nimerit. Apoi privirea i se opri asupra lui Revenko.

— Eu. . . el singur. . . — bîigui el. El singur. . . a furat-o. . . Egor. . . a spart gardul. . .

— De ce l-ai adus pe Bulavkin la el — întrebă Revenko, aproape țipînd.

Obrajii lui grași se congestionară din nou, în timp ce degetele scurte și roșcate se împlîntau spasmodic în grăsimia genunchilor.

— Ca să. . . ca să nu. . . trăncănească. . . — rosti Nosov, poticnit, privindu-l în ochi ca hipnotizat.

Revenko rămase înțepenit. Îl aținti și el cu privirea și șopti cu buze tremurătoare :

— Vasăzică lați hotărît să-l ucideți, ca să nu trăncănească. . . Așa reiese ? . . .

Nosov plecă neputincios capul, umerii puternici îi atîrnau, obrazul îi era alb ca varul.

Toți tăceau.

A doua identificare a lui Anișin fu făcută peste vreo două ore.

Acum era limpede că Nosov și Revenko se temeau de Bulavkin din pricini diferite. De ce se temea Revenko, era clar. Dar de ce-i era frică lui Nosov și, desigur, lui Anișin, sau mai ales lui Anișin ?

Spre sfârșitul confruntării, starea lui Nosov era de așa natură, încît nici vorbă nu putea fi de un interogatoriu imediat. Somnolent, flegmatic, apatic, Nosov părea că și-a pierdut definitiv graiul. Nu făcea decît să mormăie, să-și scuture capul, privind hăituit în jur și întorcîndu-se brusc cînd într-o parte, cînd în alta, de parcă s-ar fi temut să nu-l atace cineva. Iar pe chipul lui cărnos și palid se înțipărise o expresie atît de speriată și de timpă, încît părea că și-a pierdut nu numai graiul, dar și mințile. Vitali se gîndi chiar că s-ar putea să fie nevoie de o expertiză psihologică.

Le-o și spuse lui Igor și lui Kucianski mai tîrziu, cînd rămăseră singuri.

— Fii liniștit — zise Igor. Lovitura a fost prea neașteptată. Mai bine să ne gîndim de ce s-au hotărit ei să-l achite pe Bulavkin, ce le-a făcut el, mai cu seamă lui Anișin ?

— Bulavkin aproape că nu-l cunoștea pe Anișin — replică Vitali, clătînînd din cap. Aici e altceva la mijloc.

— Pare-se că Bulavkin n-a avut conflicte nici cu Nosov ? interveni Kucianski.

— N-a avut — încuviință Igor. De aceea totul pare cu atît mai ciudat.

— Dar e de presupus — adăugă Kucianski — că dacă Bulavkin știa ceva, urma să ne-o spună nouă. Acest „ceva“ trebuie să fi fost foarte important dacă din pricina lui cei doi erau gata să omoare un om.

— Nu încape îndoială — încuviință din nou Igor.

— Bulavkin ne-a și spus un lucru foarte important — rosti îngîndurat Vitali. El și-a amintit vorbele lui Lucinin : „Am de gînd să mă bat“ și „plec la pescuit“.

Toți trei schimbară tăcuți o privire.

Către sfârșitul zilei sosi în cele din urmă Saveliev.

— Haideti să procedăm la identificare — propuse el, trăgîndu-și răsufierea.

Și iarăși în birou, de-a lungul peretelui, se înșiruiră patru tineri bruneți, la prima vedere semănînd destul de mult între ei. Ca și data trecută, Anișin era al doilea din dreapta. Stătea calm, în timp ce un zîmbet batjocoritor îi schimonosea ușor buzele. În birou intră Lara Kojeva. Fata se opri o clipă în prag, privind fisticită prin încăperei și la toți cei aflați acolo. Saveliev tocmai se pregătea s-o prevină asupra răspunderii ce și-o asumă,

cînd Lara scoase deodată un strigăt stins și, ducînd o mîină la gură, arătă cu cealaltă spre Anișin, vorbind sacadat :

— El e!... Pe el l-am întîlnit!...

— Liniștește-te și uită-te mai atent — o povățui Saveliev, străduindu-se să nu-l trădeze vocea. Vino mai aproape și mai uită-te o dată la acești oameni. Îl recunoști pe cel care...

Fata se smuci din loc, se repezi spre Anișin și rosti cu ură :

— El e. M-a și atins cu undița și a spus : „Fir-ai a dracului“... și m-a înjurat urît. Iar însoțitorul lui l-a tras de mîinecă și mi-a spus : „Vă rugăm să ne scuzați“. Țin minte foarte bine... și foarte exact. V-am spus doar — și se întoarse spre Vitali.

— Proasto!... strecură printre dinți Anișin. Cască ochii...

— Taci! i-o reteză cu asprime Saveliev.

Și se apucă să întocmească procesul-verbal al identificării.

Fata se retrase spre canapea, unde ședeau gravi și concentrați Vitali, Kucianski și alți doi bărbați, niște martori ocazionali, vecini de stradă cu ea. Unul dintre ei se sculă, cedîndu-i locul. Dar ea dădu din mîină, izbucnind în plîns și scoțîndu-și în grabă batista din poșetă.

După aceea Vitali se duse la Lucinina.

— Da — spuse Olga Andreevna. În seara aceea toate s-au petrecut întocmai. Jenea și-a luat numai o undiță și mi-a spus că vrea să mai chibzuiască. Dar eu am crezut...

— Asta nu-i important în clipa de față — o întrepruse blînd Vitali. Acum, cele mai importante sînt probele. Altceva n-a mai spus?

— Nu — și clătină tristă din cap. Noi doi ne vorbeam foarte puțin în ultimele zile.

— Cum era îmbrăcat cînd a plecat?

— Avea un fiș maro. O șapcă... am uitat ce șapcă — zise deodată cu disperare.

— N-are a face. Și altceva?

— Altceva? repetă Lucinina. Cizme.

— Dar văd niște cizme în antreu.

— Sînt altele.
— La ce oră a plecat?
— Se însera. Pe la vreo nouă, probabil, sau zece.
— Și cînd a venit de la slujbă?
— Pe la vreo șapte. Era foarte devreme pentru el.
Însă era într-o vineri. De aceea.

— N-ați băgat de seamă, întîmplător, dacă a venit pe jos sau cu mașina?

— Ba da. Stăteam în balcon și-l... așteptam... Olga Andreevna se sili să înghită nodul ce i se pusese în gît.

Vitali se gîndi: „Oare cît poate să îndure un om, chiar și cel mai tare? Căci trebuie să existe o limită“.

— A venit cu mașina — urmă Lucinina, cu glas stins, netezind o cută pe fața de masă. L-a adus băiatul acela...

Și-și mușcă buzele.

— Mulțumesc, Olga Andreevna — rosti Vitali, la fel de încet. Asta-i tot. Am plecat. Nu vă deranjați.

Ea însă îl conduse pînă la ușă.

A doua zi era duminică.

— Am o propunere — spuse Vitali în timp ce-și luau micul dejun. Să mergem la rîu, pe pod. Și adăugă îngîndurat, cu privirea ațîntită undeva în gol: Pesemne că în locul acela poți chibzui mai ușor, de vreme ce Jenka se ducea acolo.

— Se aprobă — consimți Igor.

Ieșiră în strada scăldată în soare, dar răcoroasă din pricina orei matinale și pustie încă, și porniră spre rîu. Orașul cufundat în odihna duminicală abia începuse să se trezească. Într-o piață mică și goală, în preajma sovietului orășenesc, cei doi prieteni răspunseră la salutul unui milițian. Îi recunoscuse, pesemne. Apoi, venind din urmă, goni pe lîngă ei un „Moskvici“ alb, nou-nouț.

După clădirile de piatră înnegrite de vreme, cu unul și două etaje, cu nenumărate firme pe fațadă, prinseră să se înșiruie, ca peste tot, case de lemn mici, despărțite de stradă cu garduri scunde și cu pereți verzi de tufe și pomi fructiferi. Merii erau plini de rod în anul acela și ramurile lor grele atîrnau pînă aproape de pămînt, sprijinite de gospodari cu prăjini groase.

Strada urca pe nesimțite la deal.

Cei doi prieteni păseau tăcuți. Vitali trăgea din pipa stinsă. Dar fiecare știa la ce se gîndește celălalt. Îmbrăcați în cămăși albe, fără cravate, aveau ceva imperceptibil care-i făcea să semene unul cu altul — Vitali înalt, sprinten, cu părul blond, și Igor îndesat, oacheș și domol, un locotenent-major și un căpitan, doi lucrători operativi de miliție, doi detectivi, cum se spunea pe vremuri. Privindu-i de departe, nu-ți puteai da seama ce sînt. Ingineri, sportivi, ziariști — asta mai curînd. Dar detectivi...

Rîul se ivi în fața lor brusc — liniștit, întins, sclipind în soare. Șerpuind voioase, porneau spre el cărări pe povîrnișul lat. În preajma sălciilor dese, nu departe de mal, se oprișe „Moskvici”-ul cel alb. Dintr-acolo, de pe rîu, se auzeau strigăte, rîsete, plescăitul apei.

Vitali și Igor coborîră în fugă pe povîrniș și porniră de-a lungul hățîșurilor dese de salcie și tufăriș.

— Se scaldă — rosti cu invidie Vitali, ajungînd în dreptul mașinii. Bineînțeles, dacă n-au griji...

Podul vechi, înnegrit de vreme, era pustiu și liniștit. Jos, apa plescăia abia auzit și prin oglinda ei străvezie, ușor vălurită, se zărea fundul adînc, pietroaiile grele, luminate de soare, și cîrduri de pești mișunînd printre ele.

— Curentul e repede aici — băgă de seamă Vitali, sprijinindu-se de balustradă și privind la șuvoaiile ce curgeau pe sub pod.

— Da, e un rîu în toată legea — zise Igor, dînd din cap.

— Jenka s-a plîmbat pe pod singur — rosti Vitali, îngîndurat. Asta-i sigur. Unde a dispărut atunci Anișin?...

— M-da... mormăi scurt Igor și-și aprinse o țigară.

Aruncă cutia goală în apă și urmări cum o prinde curentul, cum o răsuțește și o duce mai departe, pe sub pod.

— Unde ți-e bricheta? întrebă Vitali.

— Am pierdut-o — răspunse înciudat Igor. Atunci cînd m-am luptat cu diavolul ăla de Anișin. Și ce brichetă bună!...

Se aplecă și mai mult peste balustradă și începu să cerceteze cu privirea pilonii negri, umezi, năpădiți de mușchi.

— Și, la urma urmelor — își urmă gîndul Vitali — la ce i-a trebuit Anișin ăsta? Nu pricep... Dacă se pregătea să plece la pescuit, trebuia să se ducă la Pojaruri. Pe oînd aici, ce pescuit poate fi aici? Și ce legătură are atunci Anișin?...

În timp ce Vitali vorbea, Igor încăleacă balustrada și, agățîndu-se cu mîinile de scîndurile podului, rămase suspendat deasupra rîului; apoi prinse cu agilitate între picioare un pilon gros și lunecă pe el pînă aproape de apă.

— Ce faci? îl întrebă Vitali, aplecîndu-se peste balustradă.

— Aici a fost legată o barcă, cu un lanț — răspunse înăbușit Igor, cercetînd cu atenție pilonul învecinat. Pesemne că o trăgea zdravăn curentul...

— Un lanț?! Ia să văd...

Vitali coborî și el. Iar apoi, cînd se cățărara din nou pe pod și-și scuturara pantalonii umezi și pătați, Vitali întrebă gîfîind ușor:

— Crezi că un expert ar putea stabili dacă e același lanț sau nu? Fiindcă urmele sînt foarte deslușite.

— În orice caz, ar trebui să încercăm — răspunse Igor, judicios. Cred că se poate. Iar pînă atunci să mergem la Pojaruri. Chiar acum. Am zăbovit și așa prea mult cu treaba ăsta.

— Dar ordinul de expertiză?

— O să-l deranjăm pe tovarășul procuror — zîmbi Igor. Și pe tovarășa expert, de asemenea. Cum o cheamă, că am uitat?

— Oksana Vladimirovna. Căpitan de miliție și onorabilă mamă de familie. E jenant s-o deranjezi duminica.

— Nu face nimic. În clipa de față, importantă e prima ei calitate, nu cea de-a doua. Și-apoi, o fi obișnuită cu de-astea. Să mergem!

— Să mergem! repetă energic Vitali. Va trebui să-l luăm cu noi pe Uglov. Cît despre martori, îi vom găsi la fața locului. Nu știu numai cum să procedăm cu asta — și se uită pieziș la pilonul care-l interesa. Dacă am putea să-l tăiem cu...

— Ce, ai căpiat? îl întrerupse supărat Igor. Va trebui ca expertii să se deplaseze la fața locului.

— Ei, mîine dăm bătălia — zîmbi Vitali.

Se întoarseră în oraș aproape alergînd.

...Totuși bătălia începu abia peste două zile. Propriuzis nici n-a fost o bătălie adevărată. Cum s-a exprimat mai tîrziu Vitali : „Asemenea bătălii nu le provoci ; ele își așteaptă ceasul și izbucnesc singure“.

În biroul lui Kucianski intrară împreună Igor, Vitali și Tomilin. Acolo nu se afla încă nimeni, în afară de titular. Kucianski le strînse pe rînd mîna și spuse :

— Luați loc. Vom ține o mică consfătuire. Problema e gravă. Îndată vor sosi și ...

Kucianski nu apucă să sfîrșească. În birou intră zgomotos și aferat Raskotov, iar în urma lui, Saveliev.

— Bună ziua, tovarăși — rosti cu voce groasă Raskotov, stringîndu-le mîna, apoi se așază icnind pe canapea. Ce facem, începem, Andrei Mihailovici ?

— Imediat — răspunse Kucianski, punînd mîna pe telefon.

Ultimul intră Rogovițin — propriu-zis nu intră, ci se strecură neauzit pe ușă, încît Vitali, în primele clipe, nici nu-l observă.

— Bună ziua, stimate colega — rosti Rogovițin la urechea lui, întinzîndu-i o mînă mică și uscățivă.

Nu zîmbea. Fața lui îngustă și zbîrcită, cu obrajii supti, părea ștearsă și nu-i puteai distinge trăsăturile. Îți săreau în ochi doar lentilele ochelarilor cu ramă groasă, dar dincolo de strălucirea lor, expresia ochilor rămînea ascunsă. Apoi trupul lui pipernicit, vîrit într-un costum cenușiu, se trase brusc într-o parte, și, Rogovițin se așază pe un scaun, într-un colț al biroului.

— Să începem — spuse Kucianski și se întoarse spre Igor. Tovarășe Otkalenko, te rog să ne prezinți materialele anchetei.

Igor se sculă în picioare, ținînd în mîini dosarul cu acte. Vorbea rar, cu gravitate, cîntărindu-și fiecare cuvînt.

— ...Iată rezultatele ultimelor expertize — încheie el. Expertiza biologică, la analiza petelor din bancă. Încă o expertiză biologică, la analiza petelor de pe îmbrăcămîntea inculpatului, luată din casa fratelui său, aflată la Pojaruri. Ultima expertiză a fost extrem de dificilă. Petele fuseseră spălate cu grijă. Dar, tratate cu luminal, luciul lor a apărut foarte distinct în camera obscură. Igor puse pe masă, în fața lui Kucianski,

rezultatele scrise ale expertizelor și urmă frunzărind celelalte documente: Iată procesul-verbal al identificării, precum și procesul-verbal al ultimului interogatoriu al lui Nosov. Iată rezultatul expertizei urmelor lăsate de lanțul bărcii. Expertii au dat și aici dovadă de mare competență, trebuie s-o recunoaștem.

— Nu știu ce ne-am fi făcut fără ei — se amestecă Vitali.

— Da, fără ei nu poți face nici un pas. Asta e — adăugă cu gravitate Raskotov, ca o dojană la adresa cuiva.

— Concluziile voastre sînt clare — spuse Kucianski. Și cererea perfect justificată. Ce părere aveți, Pavel Iosifovici?

Rogovițin își frecă încet cu mîna bărbia masivă, brăzdată de zbîncituri, și rosti calm, ușor ironic:

— De astă dată, tinerii noștri colegi nu ne-au prezentat impresii și amintiri, ci fapte concrete. Îi felicit. Unele concluzii pripite nădăjduiesc că le vom corecta în cursul anchetei ulterioare. Versiunea lor...

— Vă rog să mă scuzați, dar asta nu se mai poate numi versiune — observă tăios Vitali.

— ...versiunea lor — reluă imperturbabil Rogovițin — oferă perspective destul de promițătoare. Cît despre concluziile definitive, așa cum ne învață experiența, nu trebuie niciodată să ne grăbim cu ele. Trebuie să mai lucrăm asupra lor.

— Credeți că e posibil să satisfacem cererea tovarășilor? întrebă Kucianski.

— Repet: trebuie să mai lucrăm. Din păcate...

— Din păcate — îi luă vorba din gură Kucianski — Pavel Iosifovici este foarte ocupat în clipa de față. De aceea — și se întoarce spre Igor — am fost siliți să în-sărcinăm cu problema asta un alt anchetator.

Se vede că Rogovițin voise să spună cu totul altceva, fiindcă lăsă brusc capul și, uitîndu-se pe sub ochelari la Kucianski, își strînse buzele subțiri și strecură printre dinți, cu răceală:

— Cum doriți...

— Iar propunerea voastră — urmă Kucianski, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat — cred că trebuie adoptată. Ce părere ai, Iura? și se uită la Savelliev.

— Trebuie adoptată — încuviință acesta, dînd din cap.

— Profesorul Ociakov s-a întors sîmbătă — spuse Tomilin. E de acord și dînsul.

— Perfect — răspunse Kucianski. Mîine vom proceda la exhumare și vom repeta expertiza medicului legist. Și se întoarse din nou spre Saveliev : Cum vei formula întrebarea la care trebuie să răspundă expertiza ?

— Dacă corpul lui Lucinin prezintă leziuni care ar fi putut provoca moartea — rosti aspru Saveliev.

— De acord. Kucianski lovi ușor cu palma în masă : Cred că asta-i tot, tovarăș.

Vitali și Igor ieșiră în stradă primii. Curînd li se alăturară Raskotov și Tomilin. Toți împreună porniră spre Inspectoratul municipiului.

— Eh ! oftă Vitali. Dacă Ociakov ăsta ar fi fost măcar cu zece ani mai tînăr. Că de, șaptezeci și trei de ani... parcă-i prea mult...

Nu-i răspunse nici unul. Numai Raskotov se mulțumi să zîmbească misterios.

A doua zi spre seară, în jurul orei cinci, Vitali își legă cravata la gulerul cămășii nou-nouțe, își lustrui pantofii și, după ce se convinse că dunga pantalonilor călcați de el însuși cade perpendicular pe ei, porni spre Institutul de medicină, la profesorul Ociakov.

Cu cel mult o oră și jumătate în urmă se telefonase de acolo că actul expertizei e gata și poate fi eliberat, dar de către profesor, personal, după cum ceruse să se transmită aceasta. Rămase hotărît ca actul să-l ridice Vitali, care în ziua aceea fusese mai nervos decît toți ceilalți. În afară de asta, după părerea lui Raskotov, Vitali urma să producă la institut mai multă impresie. „Oricum, fratele meu face parte din tagma savanților — spuse Vitali, zîmbind. Iar taică-meu e și el profesor“.

Și iată că Vitali, abia stăpînindu-și emoția, ieși din hotel și se îndreptă spre mașina care-l aștepta.

Coridoarele lungi și gălăgioase ale institutului, înșiruirea multicoloră a gazetelor de perete, nesfîrșitele anunțuri și liste care atîrnau pretutindeni, halatele albe apărînd și dispărînd la tot pasul, mirosul puternic de terebentină, spirt medicinal și medicamente ce te învâ-

lua în dreptul uşii laboratoarelor — toate acestea se perindară în conştiinţa lui Vitali, în timp ce întreba unde-l poate găsi pe profesorul Ociakov.

Şi iată-l, în sfârşit, în faţa uşii înalte şi albe a catedrei de medicină legală, cu o tăbliţă albastră pe ea, purtând numele profesorului. Vitali se opri o clipă trăgându-şi răsuflarea.

Profesorul Ociakov se dovedi a fi un om de o statură uriaşă, cu obrazul roşu şi mustăţi cărunte de cazac, un voinic din poveste, nu alta, în halat alb şi cu o bonetă albă în cap. În timp ce-l saluta pe Vitali, glasul lui ca de tunet umplea întreg cabinetul spaţios. Cu acest prilej îi strînse mîna cu atîta putere, încît Vitali se gîndi: „Doamne, cum o fi fost omul ăsta acum zece ani!”

Dar şi mai zdrobitoare fu impresia la citirea actului pe care i-l înmînă profesorul: „Leziuni la nivelul craniului, avînd drept consecinţă inevitabilă decesul... Leziunile au fost provocate de un obiect metalic, cu muchie ascuţită, care, în virtutea caracterului său specific, precum şi a specificităţii leziunii, poate fi identificat”.

— Asta-i situaţia, dragul meu — tună Ociakov, bătîndu-l pe Vitali pe umăr cu palma lui uriaşă, aspră din pricina spirtului. Îţi place istoria? Adu-mi obiectul acela şi ţi-l identific. Uite cam cum trebuie să arate. Dă-mi o foaie de hîrtie — şi se adresează unuia dintre asistenţii săi.

Neobişnuit cu basul lui asurzitor, Vitali simţi cum i se infundă urechile.

— Să ştii, dragul meu, că l-am cunoscut pe voinicul acela — tună mai departe Ociakov. Oho! Era şoim, nu alta! Şi aici, dragul meu, e la mijloc o crimă.

Uluit, Vitali se întoarse la Inspectoratul municipiului şi după ce sui pe scări, intră în biroul lui Tomilin. Abia acolo îşi veni în fire şi-i întinse lui Igor actul.

— Halal profesor!... rosti el dintr-o răsuflare. Păi ăsta... — şi negăsind cuvintele potrivite, se mulţumi să-şi desfacă lang braţele, admirativ.

Interogatoriul lui Anişin avu loc abia a doua zi. Între timp, Vitali îl mai vizită pe profesorul Ociakov de două ori. Interogatoriul fu condus de Vitali, împreună cu anchetatorul procuraturii, Savelliev, care urma să formuleze ulterior concluziile anchetei.

— Ei, Egor — rosti Vitali, aspru și tăios, pe un ton aproape lipsit de vlagă, atât de mistuitor fu efortul ce-l făcu spre a-și înăbuși toate sentimentele — ascultă-mă cu atenție și salvează ce se mai poate salva în ceea ce te privește.

Se vede că glasul lui avea ceva deosebit, fiindcă zîmbetul obraznic cu care intrase Anișin i se șterse de pe față cît ai clipi. Și el rosti nesigur :

— Ce să-i faci, șefule? Dă-i drumul! Numai lasă-mă mai întâi să trag un fum.

Vitali împinse spre el pachetul de țigări.

— Acum o să-i dai tu drumul, de la un capăt la altul — îl preveni Vitali. Și ia aminte: tribunalul va ține cont de o mărturisire sinceră. Lucrul ăsta e foarte important pentru tine.

— Știu, știu... — mormăi Anișin, trăgînd lacom din țigară. Nu-s un pușor...

— În cazul acesta, răspunde la prima întrebare: l-ai cunoscut pe Evgheni Petrovici Lucinin?

— Nu țin minte pe nimeni cu numele ăsta.

— Nu ții minte? Iată declarațiile Pelagheiei Feodorovna. Ai fost de două ori la ei cu dînsul. Ți-ajunge?

— Mi-ajunge. L-am cunoscut.

— Bun. Cine ți-a făcut cunoștință cu el?

— Nu-mi amintesc.

— Iar nu-ți amintești? Bine. Iată declarațiile lui Nosov. Vrei să le citești?

— Vreau, cum să nu.

Anișin citi fără grabă procesul-verbal al interogatoriului.

— Mi-am adus aminte. El mi-a făcut cunoștință. Aluia îi plăcea să pescuiască.

— Așa am să și notez. Numai că am să-l las deoparte pe „nu-mi amintesc“ al tău, fiindcă n-o să-ți convină — îl preveni el pe Egor și-i puse o nouă întrebare: Pescuiați amîndoi cu barca?

— Nu-mi amintesc — repetă cu încăpăținare Anișin, aprinzîndu-și altă țigară.

— Iată declarațiile lui Anton. Vrei să le citești?

— Vreau. Și peste o clipă adăugă: Pescuiam cu barca. Amîndoi.

Vitali se uită țintă la Anișin:

— Ei, Egor, vrei să-ți aduc dovezi la fiecare pas? Singur n-ai de gînd să mărturisești nimic?

— N-am de gînd. Adu-mi dovezi.

— Bine, ia seama. Deși tu hotărăști, desigur. Dar țin să te previn: pe baza unor simple declarații ale tale, tribunalul nu te va condamna niciodată. Pentru asta e nevoie de dovezi concrete. Dar în cazul cînd ele există deja, mărturisirea ta ți-este necesară mai mult ție decît tribunalului. Înțelegi ce vreau să spun?

— Sînt hîrșit... — mormăi înverșunat Anișin, fără să ridice capul și continuînd să fumeze lacom.

— Bine. În ziua de vineri, douăsprezece iulie, cînd ai fost văzut cu Lucinin, ai luat barca lui Anton?

— Nu-mi amintesc. S-a întîmplat demult — zîmbi nervos Anișin.

— Iată declarația lui Anton. Iată și declarația Pelagheiei Feodorovna. Ți-ajunge?

— Poate că am luat-o. Și ce-i cu asta?

— Vasăzică ai luat-o. Și unde te-ai dus cu ea?

— Nu-mi aduc aminte.

— Așa deci...

Vitali nu înțelegea nici el de unde-i vine răbdarea asta de fier.

— Te-ai dus la oraș, Egor. Și ai legat-o sub pod, cu un lanț. Urmele lanțului s-au păstrat pe pilon. Iată rezultatul expertizei. Și în ziua aceea ai fost văzut în barcă, lîngă pod. Prin apropiere se scăldau niște oameni. Puteai să nu-i observi. Veniseră cu un „Moskvici“ alb. Și înotau spre pod. Acum ți-ai adus aminte?

— N-nu-mi amintesc...

Mijind ochii din pricina fumului, Anișin se uită cu răutate, de jos în sus, la Vitali. Începuse să tremure din pricina încordării crescînde.

— Asta nu mai are importanță — îi răspunse Vitali, prinzîndu-i privirea. Ai să-ți amintești mai tîrziu.

Anișin nu rezistă și se uită în altă parte.

— Seara — urmă Vitali — te-ai întîlnit cu Lucinin. Și v-ați dus amîndoi la rîu...

— Nu ne-am dus! strigă Anișin, îndreptîndu-se din spate.

— N-are rost să tăgăduiești. Ați fost văzuți. O mai ții minte pe fata aceea?

— Nu!... Nu știu nimic!... Ai înțeles?... Și mai du-te...

Anişin se încordă tot şi se aplecă înainte, prinzându-se cu degetele albite la încheieturi de marginea mesei, de parcă s-ar fi pregătit să sară asupra lui Vitali. Se scutura tot de ură.

Şi deodată Vitali nu se mai putu stăpîni.

— Cum?! strigă el. Te repezi?! Vrei să mă loveşti?! Ca pe Lucinin?! Cu asta?!

Şi, cu o smucitură, deschise sertarul, aruncînd pe masă, în faţa lui Anișin, un box care lucea stins. Anișin se trase fulgerător într-o parte, răsturnînd scaunul. Avea ochii măriți de groază.

— Pe haina ta e sînge, ai priceput?! rosti apăsător Vitali. Şi în barcă, la fel. Dar nu-i sîngele tău. Şi nici al lui Anton. E sîngele lui Lucinin...

Anişin îţi făcea spaimă să-l priveşti. Образul îi devenise pămîntiu. Se aplecă iar înainte şi acum părea într-adevăr că-i gata să se repeadă la Vitali. Tremura atât de tare, încît se auzea cum îi clănţăne dinţii, cu un tăcănit mărunţ şi înăbuşit, de parcă ar fi fărâmiţat ceva repede-repede.

— Înapoi, Anișin! strigă Saveliev, sărind de pe scaun.

În clipa aceea, în birou intră Raskotov.

Apariția unui om nou avu un efect brusc asupra lui Anișin. Ai fi zis că s-a rupt în el o coardă întinsă la maximum sau un nerv important.

Căzu pe scaun, cu capul dat pe spate, şi mărul lui Adam ascuțit părea că stă să-i străpungă pielea gîtului. Cu ochii în tavan, de parcă ar fi văzut acolo ceva, Anișin strigă cu un efort:

— N-am vrut!... N-am vrut!... Voiam numai... să-l sperii! Şi l-am lovit!... L-am lovit... — repetă el, cu glas stins.

În fața ochilor lui învie brusc clipa aceea îngrozitoare, care-i tulbura somnul nopți și nopți de-a rîndul. Îl văzu pe Lucinin stînd pe pod, deasupra apei întunecate, înalt, îmbrăcat în trenzi, întorcîndu-se spre el și aruncîndu-i cu mînie: „Se vede că ai făcut mult rău în viața ta, băiete. Mai gîndește-te, gîndește-te bine. Nu cred că te-ai înrăit de tot“. Dar Egor era în stare de orice. Avea în minte doar vorbele lui Vaska: „Asta ne-nfundă pe amîndoi într-o bună zi. Prea știe multe despre noi“. Și în seara aceea,

pe pod, în întuneric, Egor strînse boxul în mîna vîrită în buzunar. Și strigă : „Minți ! Spune ce știi ! Dă-i drumul !“ ... Și-apoi : „Ia-mă la tine la fabrică, fiindcă altminteri“ ... În clipa aceea, Lucinin i-a tras o palmă. Și s-a întors cu spatele. Era scos din fire. Asta a înțeles-o Egor mai tîrziu. Dar atunci s-a repezit la Lucinin. Pe la spate ... Iar apoi l-a tras în barcă și l-a aruncat în mijlocul rîului.

Raskotov deschise ușa spre coridor, unde stăteau, alarmați de strigătele lui Anișin, milițienii din escortă.

— Luați-l ! rosti el, poruncitor.

Vitali se apropie tăcut de masă, luă în mînă boxul și privi îndelung la zîmții lui ascuțiți și la inelele lustruite pe dinăuntru.

— Treabă de artizan — zise Saveliev, apropiindu-se. Vitali nu-l auzi.

A doua zi dimineată, Raskotov îi spuse lui Igor :

— Așa, vasăzică. A telefonat Korșunov.

— Din Moscova ?

— Nu, dragul meu. Din Tașkent. A spus să plecați imediat. Așa, vasăzică.

— La Tașkent ? întrebă uluit Vitali, simțind cum începe să-i bată inima.

— Da' de unde ! La Moscova.

— Atunci de ce imediat ?

— A spus : „E o treabă de rezolvat“.

— Interesant ... — rosti târăgănat Igor. Deci plecăm cu avionul, azi.

— Exact — consimți Raskotov, uitîndu-se la Tomilin.

— Avionul decolează peste o oră și douăzeci de minute — spuse acesta. Biletele au fost reținute.

— Iar Korșunov e la Tașkent ... — spuse Vitali, fără a se adresa nimănui.

Și nimeni nu-i răspunse. Cuvintele lui rămaseră suspendate în aer, ca un acord straniu și tulburător.

— Asta-i tot, Vikenti Petrovici — spuse Igor. Deplasarea noastră a luat sfîrșit.

Raskotov oftă cu zgomot, trecîndu-și palma peste părul cărunț și țepos, apoi rosti cu glas tare și ferm :

— Văd și eu că e tot. Criminalul a fost găsit și demascat, ce alta mai trebuie ?

Vitali clătină înclădat din cap :

— Ba nu-i așa. În afacerea asta mai este ceva, ceva care nu-i mai puțin important. Și nu numai pentru noi, ci și pentru mulți alții.

, Raskotov ridică dintr-o sprinceană :

— Cum să interpretez asta ?

— Păi așa — răspunse Vitali, cu aprindere. Că niciodată Jenka nu l-ar fi întâlnit pe Anișin, niciodată n-ar fi mers cu el la pescuit, dacă ar fi avut inima liniștită. Asta am vrut să spun ! Gîndiți-vă numai ! Un ticălos — unul singur ! — și cîte nenorociri a reușit să provoace !

— Înseamnă că trebuie să tragem de aici o învățătură, așa-i ? zîmbi Raskotov.

— Exact — răspunse cu convingere Vitali și se apucă să-și aprindă pipa. Apoi înălță capul și adăugă : O învățătură pentru toată viața.

CUPRINS

CAPITOLUL I	
La telefon, un vechi prieten	5
CAPITOLUL II	
Nimeni nu se îndoiește	27
CAPITOLUL III	
Și deodată a dispărut...	50
CAPITOLUL IV	
Matematica aspră a vicții	68
CAPITOLUL V	
Drum cu ocolișuri . . . . . : :	93
CAPITOLUL VI	
O nouă verigă	117
CAPITOLUL VII	
Un dram de vină și-un dram de nenoroc	147
CAPITOLUL VIII	
Ucigașul a deschis ușa	179
CAPITOLUL IX	
Bulavkin a vorbit . . . . . : : :	214

Lector : ALEXANDRINA ȚIMPAU
Tehnoredactor : CORNEL CRISTESCU

Bun de tipar 2. VII. 1975. Apărut 1975. Comanda nr. 273. Tiraj : 16 600 broșate. Coli de tipar : 16.

Tiparul executat sub comanda nr. 125,
la Întreprinderea poligrafică IAȘI
Str. Vasile Alecsandri nr. 6
REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMANIA

